

122.

DZZiS

1478

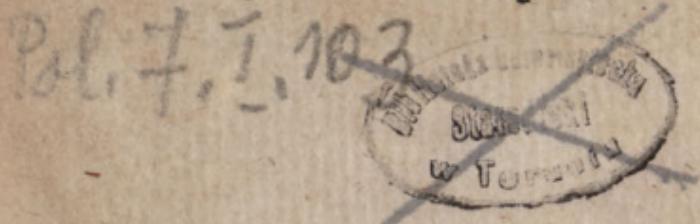
**ORATOR
PERIPATETICVS
Per varia haetentia
REGVM
ET SACRAE PROFANÆ QVE
PURPURÆ ATRIA
Variâ occasione Hospes,
Nunc sub uno Tecto Stationeq;
Gentilis ACERVI, ac Auspicijs
ILLVSTRISS: AG MAG: DOMINI
**D. STANISLAI
SKARSZEWSKI**
Castellani Woynicen: Dro-
hobycen: &c.
**GVBERNATORIS
Fixus.****

Auctore
P. JOANNE KWIATKIEWICZ
Societatis JESU

Typis Collegij Calissiensis Soc: IESU 1680.

Patriijs, Vacuum non horrent, Horrea Ceris?
Nulla tot ætatum laus id Inane replet?
Suspicio egisto nil defore laudis ACERVO,
Cùm Procerū Laudes, pulchraq; gesta geret.
Qui frugū vacuus stererat tot euntibus annis,
Sic Regū & Procerū plenus ACERVUS erit.

ILLVSTRISSIMO DOMINO
D. STANISLAO
SKARSZEWSKI

Castellano Woynicensi,
Drohobycensi, &c.

GVBERNATORI.

Auctor.

On solus in Tua amplitudi-
nis Atrium hospes irrumpo,
sed Principes mecum, quos
laudator Regum Regnique
Procerum stylus secum in pagina defert,
Illustrissime Domine. Rarius tam ma-
gnifico comitatu incessit Eloquentia, quam
Te adeat. Sic hospitari apud Te gestione
Summa Nomina, quorum studia in gran-

)†(2

des

des Animas propensa comi officio, & qua
trahunt à gestis in Purpura, auctoritate
collegisti. Reges, Primates, Duces, aliq.
Proceres, quanta Nomina! hac ad Te du-
ce calamo divertent, & quia aeternum
pagina affixa, Tuo in conclavi hærebunt
semper. Dulce illis tecum est contuber-
nium: talemq; in alloquia, vel cui se se
ex integro committant, Principes vo-
vent. Nullus quolibet tanto maior Ho-
spite, nisi exira paginam vivus; et si in
Panegyri minor quilibet, quod stylus mo-
lem Principum non adequat, dum eo-
rum encomia calamo emerit. Non qua-
vis quidem Atria capiunt ~~est~~ jestatem,
sed capiunt Tua; eandem libri, qui
verum compendia vel image sunt, com-
prehendunt. Imò, quod librorum benefi-
cium est, manu circumferes tot Summa-
tum Nomina, & quidquid de illis fama
benevolentia per Orbem circumtulit.
Versentur ob oculos, quos gestis & mo-
ribus impressisti: Tui plurimum in illis
agnoscet, qui animum paranda cuivis
glorie

gloria parem , quāvis formā pēnē mā-
jorem geris. Si plura in hoc v̄olumine
velis Optima Nomina ; Te illis ex me-
rito accense. Tantus es, ut Maximis ad-
jungi possis; adeōq; si desint alijs in scri-
bendi argumentum , Tu ipse sufficias: ut
id taceam , quōd pleriq; lucubrationibus
coli tantummodo velint : Tu mereris.
Quid enim in Te non eminet in fortuna?
quid non in Purpura? quid in ijs , qua
Magnum si non inveniant , reddunt?
Nam si litera Mecenatem querant, Ma-
iorem hāc etate vix nōrunt: ut nimi-
rum literas amant , qui Licinium ode-
runt , vir ⁱⁿ vestem Reipublica literas
afferentem. Hinc , ^{qua} limavit erudi-
ta atas , qui beatior ingenij fatus lucem
publicam vovet , certatim Tibi commit-
titur; idq; sufficit , ne tenebras ferat ,
quas profuso censu prohibes. Nōrunt ar-
tium summa , nōrunt media se aditū illic
non arceri , ubi domicilium omnis pēnē
literatura fixit. Adeō eruditum in Te
nacta sunt Mecenatem , & qui de inge-

uis nōrit decernere ! Quid enim elabo-
ratum... industria, perfectum ingenio pro-
diit, quod non evolveris? quis dignus Pur-
purato Lectore liber, quem non compre-
henderis; Nolum Ptolomai Regis Biblio-
thecam p̄ae Tuopectore, &, quæ tot Scri-
ptorum analecta complectitur, vastissima
mente ! Quin ergo Te, Illustrissime, quem
Genus & Eruditio, Virtus & fortuna
tantum efficit, sapius de genu veneratus,
stile tandem & oblatâ Principum Pro-
cerumq; Panegyri venerer? Sanè munus
id Te non indignum ex argumento, et si
non è stili dignitate, qui ut à plurium
more malignè abiit, sic & ... nūm for-
san laude abest longissime. Prævoldrunc
mihi sepe tot alij, quod pridem apud
Te doctis lucubrationibus locum efficer-
rent; sed neq; tenuioribus, qualia sunt,
qua affero, totum ab ijs praclusum iter.
Nolim per hac etiam tuenda Tni No-
minis immortalitati deesse, qua per mo-
nimenta ingeny commissa posteris rite
afferitur; cò quod ne Herðas --- Mu-
sa ve-

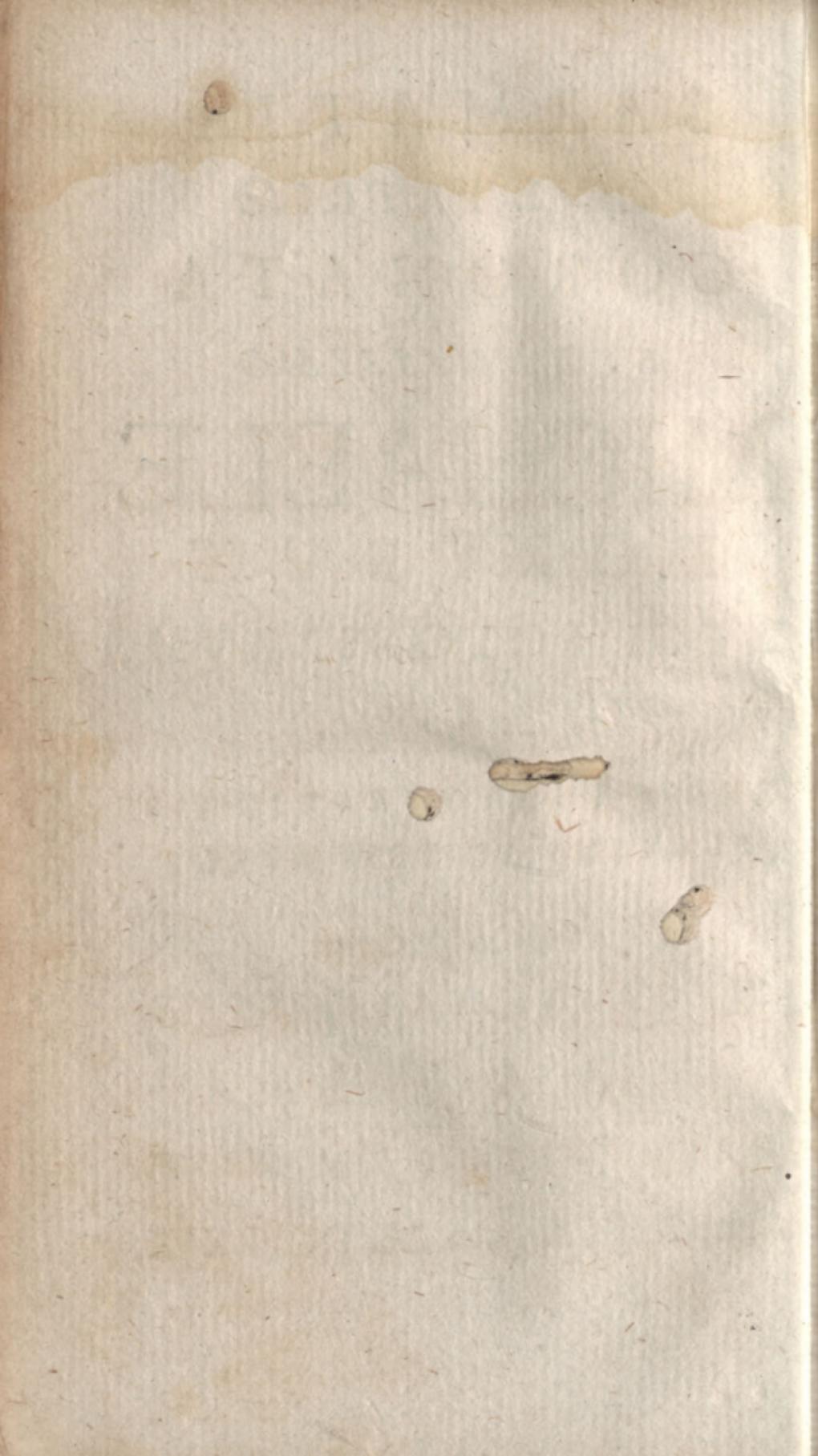
se veteri mori , sic & eloquentia . Ad
cedo igitur inter hac Tua perennitatis vo-
ta , illud Elogiis , hisce Magnorum quo
Polonia , quos Orbis colit , gratulatus ,
quod ubi deficiunt , ut tenuia solent , Te
ipso sic omniem Panegyri supplementum

S A R M A T I A
C I V E P A T R I Æ
C O R O N A T A
S E R E N I S S I M O
M I C H A E L E
K O R Y B V T
R E G E P O L O N I A R V M ,

Inter Publicos
REGIAE IN AVGVSTATIONIS
PLAVSVS AC TRIVMPHOS

Sub Aspectum
REGNIS IMPERIISQUE
D A T A ;
E VOTO SOCIETATIS JESU POLONÆ.
Anno Regis Regum M. DC. LXIX.

ME paludos Orbata Polonia cultus,
El Viduo super Orbe queri desiste. Maritas
Temelior Fortuna Tuo KORTBVTHIDE felix.
Ex terra dotalis differ consortia Regni,
Nacta domi Patrem Patriæ. Quē Numine lato
Sceptra capeffentem Lechia, Mabortia campi
LIBERTAS, humeris animisq; solentibus infert
Patritium Solio ! Stetit bac sententia Cælo ,
Et Procerū, ES Superbum non reclamante Senata.
Qui Patriæ meæ Libis erit, modò cibibus exstas
Altior, & domino supereminet omnibus unus
Izquierio. Cui docta modum servare Potestas,
Ec Gentis genius, LIBERTATI QUE Polona
Innutitus amor, Regni commisit habens.
Haud opus est, Regem peregrino à Sole Coronis
Poscere. Lechiadis, sua Patria, P ATRIA
REGUM EST.

D Idicit tandem terrarum or-
bis, & Poloniam Reges pa-
A 2 rere;

S A R M A T I A , C I V E
rere ; postquam depulsâ Patriæ orbi-
tate, Solium ipso Gloriæ passu adjisti,
R E G V M à Coronatis retrò Regibus
O P T A T I S S I M E . Latuit Gentē Li-
berā hæc diu felicitas , donec ad Tuę
lucem Purpuræ illustrior, nosceretur.
N o v a nobis accedit lumina , ipsa
Regni Tui Aurora, quæ cujusvis glo-
riæ capaces , augustæ etiam Fortunæ
pares Polonorum animos deprehen-
dit. Sic sub obtentu purpuræ, laten-
tem Poloniæ fortem, Tua Sors dete-
xit. **N e c** minor à Te in Titulum ,
quam in Patriam redundavit Sereni-
tas Tot jam Sæculis Augulta hic ado-
ramus Nomina ; sed Regiæ ad Coro-
nam viæ tamdiu ignari, tandem ad
Basilici Sideris Tui exortum, igne
antiæ umbras dispunximus. Nostram
proinde veneramur Fortunam, dum
Coronamus Tuam. In Te primū æsti-
mare publicam edocci , cujus magni-
tudinem ex Tua metimur. Agnoscí
pulchriore argumento haud poterat,
quam dum patuit, eam tanti Princi-
pis extitisse altricem. Diu per oras,

& ora

ora gentium vota circumtulimus,
peregrè vocatusi Principem, & Sere-
nissimos ab alio petituri Sole; quasi
intra Patriam Coronæ, non item na-
ta ad Coronas Capita provenirent.
Sed primis Imperii Tui auspiciis, com-
perimus, domesticum quoq; Solem, immo LVNAM etiam Regalem, non
minus radiare, quantumvis extranei
adminicula Solis absint. Diu nimi-
um illustre suffragium Exteris dedit
Polonia, quos solos Imperii sui ca-
paces credere videbatur: alienum se-
renare verticem assueta, quod alios de
suo feliciores reddere, & Orbem Re-
gibus implere, Polonum dixerit.
sed quid aliena Votis pulsaret atria,
cum valeret domi, quem peregre fa-
tigata suffragia vestigârant? Etiam
domestici Atlantes bene hoc Cælum
ferunt. Aurea profectò ætas, Te
Principe, quæ Reges parturit: nisi,
quod par illi pretium necdum inveni-
mus, dum Te Principum gemmam
protulit. Sed fuerit aurea, cum fero-
nius metallum, nec in Tuum Principis:

CARMATIA, CIVS
Caput, nec in tam beatæ titulos ætatis
suppetat. Adhuc tamen auro fulgo-
rem præripit, quam Tu novus Patriæ
Sol, Tuaque Solis æmula conferenat
L V N A. Miratur Septemtrio, tan-
tâ se circumfusum luce, & qui adven-
titiis plerūq; Solibus, inter Sceptra
coruscabat, jam se Patriam Solis,
jam Natale Regalis Cynthiae solum
esse, inter animorum tripudia obstu-
pescit! O Cælestem planè Principem,
quo cum, tanta Regno illuxit Serenitas;
non facilè oritura, nisi à Te nostri ævi
altero (dicamne Cynthia) dima-
nasset. Quin etiam amissis illapsa ser-
pit amplius admiratio, quod Te Ori-
entem adoravit Sole, cùm aliena Pri-
ma aut Secundæ Magnitudinis Sidera,
in totam Procerum palpebram in-
curissent. Illa tot suffragantium pla-
cita, nubem tantum Soli nostro detra-
xere, quam Tibi humana major ob-
tenderat Modestia. At enim suffece-
rit, nube amotâ contueri Solem,
quem reliquis Sideribus anteponas.

Superabit Posteritatis fidem, mira
in Te

PATRIÆ CORONATA.

in Te Principem conspiratio animorum. Prima vis Tui Nominis (quod in Cæsarum effulsit Solio, & Principatum obtinet in Cælo) vix frequenter Procerum Equitumque Coronam, velut radio Sol afflavit ; & iam REX regni arbitrâ, Sat fuerat conclamans ad Consensū Ordinū, prægrande hoc, & Imperio destinatum audisse Nomen ;

Vel solo meruisti ex Nomine Regnū.

Inest enim suavis & Nomi, quæ potentiùs suffragantium animos, quæ aurea Herculis Gallici trahat in fabulis catena. Figuris in morem illud aures, mentesq; Regalis Comitii perstrinxit ; nec aliam ab ore, animisque voce expressit, quam quæ Tibi Imperium, Tibi Falces Regios deferret. Non multis eguit argumentis nata ad Imperium Fortuna. Utinam hæc tam citò referre liceat, ut Tu animis persuasisti. *Cessante nempe Deliberandi spitia, ubi Virtus in Confesso est.* Omnino Rex antea dictus es, quam illuc spem promovimus. ut spei præ-

GARMATIA, CIVE
currunt suffragia, cùm is coronam ex-
cipit, qui meruit, vel quem cæli arbi-
tria prætulere. Non impar quidem
Sceptris in Te ante adorata indeles,
sed tacito quodam fato, cæli arcana
tantisper premebantur. In spem Prin-
cipatus erigi poteras, si Rex dome-
sticus placuisset; aut Regni fortuna
non pulchrius alienis committi mani-
bus crederetur; denique si nota Prin-
cipis arrisasset Magnitudo, cùm igno-
ta diu, pretium ferret per throni suffra-
gia. Geffisti summis Fascibus parem a-
nimum; nec aliud Tibi ad Regni ade-
undi gloriam deerat, quam ut vocare-
ris. At enim in ore alius, alius in vo-
tis Princeps, spem nobis domesticæ
purpureæ præcipuerat; donec spem
præverteret, spe beatior eventus!
Eras Tu quidem in animis Princeps,
quibus non alius in Sceptra potior,
quam cui Cælum eadem ingereret;
sed hæc Siderum arcana evolvere quia
non licuit, Tu demum renuntiatus
REX, admirationem primum animis,
mox gaudia indidisti, à quibus spem
nondum .

nondum extorseras. Crevere mox gaudia: Cum minus sperata felicitas, occursu fortuito sui viis mentem deliniat, quam cuius spei miscenda sit delibera-
tio, ne sub purpura personam tegat. Nec vana credi poterat, quæ tunc mentes omnium incertit opinio, im-
pressam divinitus virtu quandam men-
tibus, quæ Te legerent; linguis, quæ
Tuum personarent Nomen. Nec e-
nī nūnā hēc moderatio, sic Liber-
tatem repente, plenis votoram velis,
in se devolvere. Tantus es Regum
Optime, ut Imperio Terrarum Cæli-
tus destineris. Telus, ferè aliis sce-
ptra detulit, Cælum Tibi. Humanū
plurimum in aliorū adoptione Prin-
cipū valuere molimina, hic Divina.
Habes ultra Regum fortunam, quod
non solum Te populorum judicia, sed
& Cælitum, ad Culmen Regum pro-
vexere. Vix ulli proinde Regum pul-
chrius Corona obtigit, quam Tibi: ad
quam nec suffragantium Tibi sancta
Cælitum, defuere. Electum Te splen-
didè nemo diffitebitur, cui tam illu-

SARMATIA, CIVIS
Eritis Elector, qualem astra offerre pos-
terant, obtigiliet. Nec enim aut aliud
persuadet par illa prodigo, conclusa
taomento, Principis Cooptatio! nec
aliud in ore omnium: quam ita Su-
peris, ita Cælorum arbitrio ratum
esse. Hic illa tot gestientium tripudia
populorum, & manantes gaudio la-
crymæ; hinc solennes ignium appa-
ratus, & sub noctem æmulæ dierum fa-
ces: hinc festiva fulminantium toni-
trua machinarum. Palam erat, L V-
N A M tunc Regiam, quoddam Fortu-
næ Plenilunium attigile, cum mare
hoc ita gaudiis intulicerat. Eram
nempe voluptatis causa, Optimus, ac
veluti Cælo delapsus Princeps.

State Æmula partium Studij
Votis non ultra pugnaciter diui-
candum.

VICIT MICHAEL.

Notâ Cælo tessera cœclamatus
Princeps.

DATE CLASSICVM VICTORI
Sine sanguine, non sine Numine
Triumphant.

Nimirum :

Vbi Salus Civium, tutela populorum
vertitur,M I C H A E L E M intercedere
necessè est.Rex ille ante quām Regni Candidatus,
Potitus regno, à se nec votis delibato;
Docuit, nō bella tantum, sed & Regna

Momentis constare

Sic admirabilis Olympionices sub
Campi Domina LibertateCūm nec voto concurreret,
præcurrit æmulos ad Coronam.Privata non licuit esse Virtutē
Principis,

Ne sterile Reipublicæ bonum esset.

Ezadhus dubitarent legere Optimates
Quem Eleæcio Optimum ostendit,

Pietas fecit,

Cæli Comitio approbatum?

Et si temperamentum Modestia
obtenderet

Regnare rogata Potestas.

Nec Felicitatis K O R Y B V T I B
gusto absorptus Competitor
Injuriam repulsæ sentit.

TO SARMATIA, CIVE
Gratulatus insuper ELECTO

Quod palmam præcerperit,
cùm manum non movisset.

Advolant pacis auspices Columbae,
Et PACATO SARMATIAE
REGNATORI:

Pro Iride fæderata

KORYBUTHI LVNA,
In ARCVM sinuatur Triumphalem.

Porrò quid illud Apum Examen
interpretet,

Regii Exercitus Cohortibus infusum?

Ad mellea sub Te Principe Sæcula,

Cælesti augurio sic pælulum

Piastram reducere bellincio vilæ Apes

Gesturæ aculeum in hostes,
mella effusuræ in Cives.

Quim, ne frigeret campestris Scæla,

Spectator cæli oculus adfuit;

Stare jussus altissimo tunc in Gradu,

Quò in sui Solstitio

Tuæ obitupesceret augem Fortunæ,

Ita in Astrorum Principe

SIBI

Statiua Glorizæ Æstivo metatus in
Solstitio Princeps,

SPB -

PATRIÆ CORONATA^A IX
SUBDITIS

Fortunatæ spem Aëstatis fecit,
Ante Vberem SVÆ SERENI-
TATIS Autumnum!

Sed iterum permista plausibus re-
currit admiratio, quod in Te arbitriæ,
in Te omnium calculos arcana vi ab-
ripueris. Evidem ipso Regni aditu
vix ulli par contigit triumphus, quam
Tibi, cui trophæum victa ipsa ultrò
erigit Libertas! Aurea ut ut sit, Tibi
jam militat obserata! Id planè Regi-
um est, ita sine armis, sine voce, hoc
est, nec auro, nec ferro ab animis pul-
cherrimam ditionem expressisse.
Triumphasse plerotq; orbis viderat:
*Illust^{is} triumphi genus est, clauso in
vagina ferro, & mente, manuq; incrue-
entiâ mentes Civium subegisse;* id quod
Magnis perarò contigit, inter quos
Maximus accessisti. Auges Augusto-
rum Gloriam numerumque, dum sic
adornas trophæa, & citra bella sine
sanguine triumphas. Non solus pro-
inde in Solium evadis, Tecum Lidera
popu-

12 S A R M A T I A, C I V E
populorum studia, Tecum animos il-
lustriore pompa trahis, adeoque ipsa
in manubiis tibi dicitur Libertas! Hic
Tibi Sarmatica primò succrevit lau-
rea: Hinc Te ambitioso sane satelli-
tio, in Augustale dedit Sarmaticum,
illustris Mentium Comitatus. Non
Te humeri (quod ambitio veterum
veluti ulu pedum destituta requisit)
succollant, sed animi Procerum, &
omina populorum. *Nusquam pulchri-*
sitas itur in Regni Capitolium, quam ubi
per præcordis porta panditur trium-
phalis. Adoptet Sceptris alios Cuna-
rum felicitas, & Sanguis suffragium
scribat: malim Sanguini non plus de-
beri, quam meritis; quibus Cunabula
præcurrunt, & bullæ ac creandiis
Sceptra permiscent. Pulchrius, dum
Electio plerumque Virtuti militat.
Male imperia fortuite indoli commit-
tuntur. Sæpè etiam Natura monstra
parturit, in quæ clavum imperii haud
tutum fuerit projecisse. Quid quod
nati Principes, qui solo naturæ privi-
legio coronantur, invitis persæpe do-

miaentur? Pulchrius est Volentibus imperare. Atque sic imperas, Regum Optime, genti omnino Liberæ, inter Liberos Pater Patriæ, nec imperium detrectamus. Nemini libenter parent Subditi, quam quem ex se, & supra se sciunt, postquam ultrò se, suaq; illi permisere. Ita eligit parere Tibi Sarmatica Libertas, ut nulli malit; eidem se sic ausa committere, ut vix ulli securius possit. Libetam se nunquam magis autumat, quam cum eam aureo Regni vellere ad trinxisti. Non gemit in aurea hujusmodi compede gran^{or} hic Cyrus! Adhuc enim Tibi Libertatis gemma præ Regno carior, nec mancipiis imperare o^{is} Regium. Nulla Principi servitus in votis, nisi quæ hostem Patriæ premat. Nec verò fatis est Libertatem subjici; Civi Patriæ subjicitur! Primum id illi præsttit, quod antehac Coronatorum Principum nulli Parres quidem reputat, quotquot Reipub. Cives, et si gloriofior plerosq; Ducum screverit origo; at parium ferre jen-

gum,

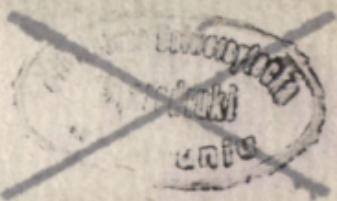
14 SARMATIA, CIVE
gum, perinde illa refugit, ac ab aratro
Dictatorem nolit. Romæ id Modera-
tio patiatur, non Poloniæ Majestas.
Nec Procerum quævis Coronæ par-
Proceritas, ubi Aquilarum indoles
summa petit. Eam ob rem noluit ha-
cenus intra Regnum querere qui Re-
gnum caperet: non quod Princeps
adventitus nostratus dignior, sed quod
alius, & peregrè nutritum gerat inge-
nium: quasi domestica merita rerum
alibi potitura, hinc impar capessendæ
regni fortunæ foret, quod hinc orta,
Unicum Virtuti indigenæ claudit Re-
giam, quod domi creverit contribu-
lis; quasi meritum sit Solio pensan-
dum, fuisse extraneum. Quòd non pro-
inde votis hactenus deflexit Polonia?
cui solo non invexit Solium? cui tan-
dem Paridi qui tamen Trojæ funera
non retexeret, Pomum Regni aureum
non objecit? Orbem omnino imple-
verat Coronis. Iam in Transylvani-
am votis desciverat, cum Stephanum,
hoc est destinatum Coronis nomen,
Regno adlegeret. Iam Ungariam in
Ludo-

PATRIÆ CORONATA. 15

Ludovico Sceptris ac Regali auro beaverat. Iam Galliam in Henrico Vallesio; nisi quod ille mallet nativa inter Lilia, quam inter Sceptra foris degere: quasi non pulchrius fuisset imperare Liberis, quam Naturæ lociq; imperio subesse coactis. Quin & Suecia Poloniæ Sigismundum III, Primo cuiq; parem obtulerat, cum Maximilianum Augustum deinde Austria. Quia quidem gloriâ, nescio an major pessimi proxima offulserit, quam sit potuisse Cæsares coronare; cum Sigismundum in Orientis exitium; quod illi ad Chocinum, triumphali ferro conflaverat: in Regum Principumq; propaginem, quibus Poloniæ diu seraverat, Libertas præoptaret. Ita Regem querere sub aliâ mundi plagâ, & extra se exire maluit Polonia, quam natam ex se virtutem in throno colere: alienam adsciscere lucem, cum suam vel premeret livor; vel æqualitatis conscientia In Te primum hæc Libertatis jura, hic tot ætatura usus, aboleri prodigo cœpit; viluit.

S A R M A T I A , C I V E
viluitque **vetus exemplum** sub recen-
ti merito, quod Te à reliquis princi-
patu discernit. Inesse Tibi quiddam
Argo perspicacior vidi Patria, quod
summam rei gerendæ posceret, nec
parem censuit, nisi Regno. Hinc quid-
quid Te aliorum Principum Sorti
permisuerat, Orbis Sarmatici suffra-
gia **excepere**; quæ supplere calculo
nōrunt, si quid Principis fortunæ de-
fit. At quantus Tu hinc etiam Prin-
ceps, quòd citra umbram ambitū, So-
lium inscendis? Non vota Optima-
tium prensare, non studia pertentare
Tibi promptum fuerat, Patriæ cir-
cumacto commodis, intento ornamen-
tis. Ambitū nota, tam longè à Te
aberat, quam aderant præstò ~~erita~~.
Nil cum hac labe animo vitiis inac-
cesso! Sufficerat Tibi ad pereanita-
tem, nasci Principem; fieri haud
quærebas: Purpuratus & ipse hujus
Imperii Elector, in Eligendum inten-
tus, non ambiendum. Personam Prin-
cipis, quam avitus Ducum splendor
in Te transfuderat, etiam in illo Liber-

tatis theatro è Principum gloria sustinere. In scena hac Spectator tantum, non Actor videbatur; solius certus Purpuræ, quam cognatus Modestiae rubor, ætaque florida in genis depinxerat. Credentur Posteris propè imperandum Tibi fuisse, ut imperares, totque votorum conatibus obtinendum fuisse renitenti? Novum excitas orbi Tuo Trajanum, dum invitus imperas, & nisi ut pareas, Regna non abnus: aut ne aspernari orbis judicis videare, si molem Imperii depreceris. Tuo melius veriusq; præconio tribuissest Prætorianus Orator ille: *Vidimus humescentes oculos Tuos, & demissum gaudio vultum, tantumq; sanguinis in ore quantum in animo pudoris.* Quia longa nobis cum modestia Tua, pugna fuit, quam tardè vicimus! quisquamne gloriosius Regnum obtinuit, quam qui cogendus propè fueras, ut obtaineres? Erubuit credo ad Regalem Purpuram; & lacrymas tantum cum aliud non posset, Ordinum precibus objecit inermis Modestia. Qui

enim ætatem obtenderet? par illa januau Imperio ac triumphis Sat fuerat æta M tem attigisse, quā orbem domuit Aleu xander, quam Macedonum Regno co intulit. Novennem nobis Sigismun Sæ dum Augustum Parens Augustus de hu derat, at cum illo Regni adolevit Fortuna. An verò Fortunam obtruderet? non impar Regiæ fuit, ni rebellium P colluvies. Nilum illum tam divitem, ut & novum Zaporoviæ Pactolum obstruxisset, alio derivatum. Sed Ba et tra reperit, quisquis Regnum: nec ta Fortune rerumque eget, cui publica q Regni Fortuna committitur. Adhæc, g Patriæ haud potior in votis opulen tia, quām Animus in Principe sumiliæ par fortunæ. Ingenuum Imperio a dignum, non gazam quæsiimus: nor ignari, Miseram esse regni rationem, ubi nibile est, quod udores in Principe, prie ter aurum Sit verò gazæ plumbæ, dum sit aurea mens in Principe Ma liss Alexandrum se solo & gloriæ pro ventu, quām Darium tributario Gan ge pædivitem. Quippè cum Rege aureo,

PATRIÆ CORONATA. 19

tempore, aurea terris ætas immigrat, &
a Midæ hi, quidlibet in auream refi-
ne-gunt massam, quidquid etiam vestigiis
nonconsecrarent. Nec verò æneum istud
in seculum, (quod nescio quis Æneas
e-nuc intulit) perdiu durabit, ubi Sce-
n-otrum hoc Tuum, velut prodigiosior
est Mercurii virga, venam illustriorem
in Patriæ indicavit & auri fodinâ ærari-
um permutavit. Hanc solam, sed be-
atam Regno mutationem portendit,
etiam Regalis LVNA. In quam dum
tantisper palpebram intendo, & A-
qua quilæ Polonæ pectus novis illiūs ful-
goribus coruscare contueor, uno me-
dio à tam benefico Sidere afflari ve-
lim, cum Orationis cursum tanti per
ad LVNA periodum intersisto.

PLAVDE POLONIA.

Illustre Tibi prodigium illuxit :

Calves in Tuz pectus Aquilæ demigravit !

Augentur cū Principe novo Lumina ;

Serenat hic omnia, de suo Serenissim⁹,

LVNAM, Aquilæ Regiæ desti-
nans in Monile.

Iovi,

20° S A R M A T I A , C I V E
Iovi, si tulit hæc Ales fulmina, feret & lumina,
Nato Galliarum Principi accendat
Natura

Novum Sidus in Cygno :
Coronato Poloniarum Principi
Regni horoscopus est in Aquila
Regnatrice.
Solem effingit LVNA in auge hæc
Honoris.

Exorere utriq; Orbi Lux augusta :
Pertinge, quocunq; Solis radius :
Cælum altius conscendiſti !
Diem jam Orbi dabis aut Meridiem
Tuæ Serenitati concolorēm.
CONSTANTIA genitus, vel in
Planetis levitatem odit.
Inter continua incrementa lucis
Decrescendi vicissitudines nō patitur.
Nil illi cum Nocturno Planeta, præter lumen
commune.

Plaude iterum Sarmatia :
Illustre tibi effulſit Novilunium sub
hac LVNA.

Noviter tamen ortam cave dixeris,
Quæ in Cæsarum Regumque Solio jam olim
resplenduerit ;
Ut jam Plenilunium Gloriæ attigisse
videri posſit, Non

PATRIÆ CORONATA. 21

Non sortita Novilunium.

Pridem illa de suo conspicua, Orbem
complevit famâ;

Gestis illustribus Annales; Patriam
Laureis; Coronis Regna:

Et hoc illi sufficit ad Plenilunium.

Novam nocte æmulam Luna Othomanica,
Auroræ imperium, non alio magis
obtinet indicio,

Quam quòd habeat, unde erubescat.
Ruborem hunc barbarus illi toties
offudit Cruor.

Malè cornutus Planeta impleri nequit
Nisi totam hauriat Europam.

Inconstans vel inter Fædera Sidus
barbarum;

Hoc uno suæ ingenium Lunæ proprius
æmulatum

Quòd tam sit mobile, ac mutabile.

Ita furor barbarus hos Orientis Lu-
naticos exagitat!

Difpar Polonæ Aquilæ Luna obtigit:
Quæ novū Patriæ invexit Zodiacum
Splendidiore illustrem Eclipticâ.

Ut quæ non tam viam Solibus, qudm Re-
gibus conspicuam repræsentat.

Versat

22 SARMATIA, CIVE
Versat hunc Zodiacum novus Atlas,
nova Intelligentia.

Nondū Poloniæ par obtigit Serenitas,
Quam sic Cognatis Splendoribus
vel Astra intenderent.

Hanc Regno lucem cum Avita in-
duxerit LUNA Princeps, amplifi-
cat eandem ingens etiam ab occasu
(si occidere potuit tantæ virtutis
splendor) atq; è mortalibus umbris
Invictissimi Parentis Gloria. Non-
dum illi parentavimus, per quem ne
Patriæ toties parentaretur, effeatum:
si tamen non augustius illi contigit in
omnium præcordiis Mausoleum, qui-
bus ille æternum insepultus, Famæ o-
blivia effugit. Amænior sanè, ac plau-
sibus, non plancibus aptior ~~ac~~ I E-
R E M I A S, adhuc novos Patriæ in-
spirat plausus, quibus eam impleve-
rat Triumphator. Semel de Patria
meritus, dum Te daret, MICHAEL
S E R E N I S S I M E, toties, dum
ex merito triumpharet. Desit ali-
quid palmaribus ejus meritis; ad me-
ritorum coronidem sufficit, Te Polo-
nia re-

niæ reliquisse. Iam & ille Parens est Patriæ, quia & Patris Patriæ. Sic Lacæna viros, V I S N I O V I E C I V S Reges gignit. Natus ipse ad Laureas, Te insuper edidit ad Coronas : Suæ Sorti præmortuus, quòd in vita satis Gloriæ collegisset. Sed nescio, an non illustrius post trophæa fatis intercepta, triumphat in Filio Gentis Liberæ Regnatore. Plerisque cum vita Gloria consenescit, illi reviruit. Tot quidē ille in vita Civicās, tot Obsidionales meruit, vel Murales : sed tandem, quæ illius laureatum verticem in Augusta stirpe opprimit, post fata illi contigit & Regalis. Servabatur id ejus meritis, Scipionum vel Camilli Gloriam æquafris, ut non minus reliquis ad Coronam præcurreret extinctus, qui factis immortalibus præiverat vivus. Si tamen extinctum quis dixerit, qui vi duata Principe Sceptra, Sole dome stico consernat. Laureas tandem Coronis permutat qui immortalibus gestis immortuus, Martem Lechicum

S A R M A T I A, Crux
verius adumbravit, quam Ducem?
Quo ferro non pertigerat, famâ no-
minis pervicit, fregitq; hostem Glo-
riâ, cui ferro pepercera. Non facile
crêdes; sed tamen crede Posteritas:
quod otiosus in vagina ensis, æquè illi
supplicem sterneret persæpè hostem,
ac cruentus metebat laureas. Non
tam ille in hostem excurrere, quam
in Capitolium gloriæ visus, si movis-
set. Fulmen crederes; ita pernici-
ceritate rem confecit, Cunctatores
Romæ non invidens, cum Iulium su-
bita, vel Alexandrum currentem ad
laureas non repentin depositerent.
Non distulit trophœa, Moram in belli-
cæ laudis consilium adhibere incongru-
um ratus, ubi & celeritas laurum gen-
fat. Dicent barbari, quem illi Hecto-
rem fata objecerint, nullo decennio
expugnabilem. Immortales traxisse
vitus copias, majore quam Xerxis
gloriâ; tamque illi promptum erat
vincere, quam hosti temerarium, ro-
bur Herois elicere in certamen. Sen-
sere

sere Majorem æmulum Scytharum
examina, quorum sagittis velut ferreæ
segete campi inhorrerant; dum ul-
tra Tanaim & Borysthenem fugaret
toties, vel spoliorum prædæq; avidos,
etiam vitâ exueret coactos, ut arcus,
quos missili telorum segete instruxe-
rant, in Arcus Victori flecterent Tri-
umphales. Hic in eo laureæ, hic pu-
blicæ tranquillitatis amor. Nūquam
in bella Iani reclusæ fores, quin ille
Patriæ laboranti præstò esset. Arma
deerant? instruxit. Exhaustum Pa-
triæ peculium? suas in subsidium for-
tunas effudit, sed illam æquè munire
solitus ac auro. Ne bellaturi deessent
Equites, suo toties effecit aureo, quod
auxiliares repente fudit copias penu.
Recolet grata memorq; Posteritas:
Tantum è Ducalis ærarij promptua-
rio W I S N I O W I E C I V M im-
pendisse, quantum perdendis tunc
Reipub: hostibus satis foret. Sic non
Sanguinis fundendi ille promptior,
quam æris vel auri. Tam illi caro

26 SARMATIA, CIVI
constitit militaris, Ducumq; Gloria, cùm laureas sic auro etiam mercantur. Quid cùm belli Civilis ardor & servilium armorum turbo Patriam concussit? etiam tunc ille procul à civili contagio fidem in Principem gessit inconcussum. Pilavecenses Cānas recole: non ille ad id propri pertinet, quod ibi conflavimus Polonæ Gloriæ. Vbiq; vel obsidia solvit, vel animavit, etiam tunc vinci nescius, cùm vincere non perinde liceret. At è Berestecensi campo non una eidem pullulavit laurea, quam primus suo suorumq; Sanguine liberaliter, mox hostili copiosius irrigarat. Nova ibi ad Marathonem pugna, novum in hoste Xerxem, novum in Dux hoc Miltiadem spectavit. Sed laudibus illiūs, imò nostris hīc viribus temperamus, cùm æquè nos ac hostem, ipsa opprimat ab illo gestorum magnitudo Præmium tamen virtutis nemo luculentius à memori Patria retulisse visus, quam dum hæc ita in Te Regum Fortu.

Fortunatissime, Parentis etiam Coronat merita, ut majora expectet Tua.
Quidni enim majora? Cum & ipse Tuis Majoribus jam Major evaseris,
adeoq; & redivivus Parens haberet,
quod in Te supra Suorum fortunam prouius adoraret. Sed Colossum jam illi inscribimus Triumphalem.

HIEREMIAS WISNIOWIE- C I V S

In Proavis Cæsar,
Tot Regnorum in Atavis Princeps,
In Filio REX.

Si Fortunam fuisse; par Maximis;
Si Gloriam; vel Maximis Maior.

A tot laureis
Proectus in Augustissima Prole ad
Coronas.

Nullius hostis non vicit,
A nullo vicitus.

Gloriæ laureisque immortuus.

In sago Mars,
In toga Princeps.

Morine posset, Superstes Eilius providit:

In quo gloriosius spirat mortuus
Quam optasset, aut sperasset Vivus.

Huic tamen præmortuus,
*Cum nil in terris restaret, quo totius
merita Coronarent.*

Sed tamen Coronant,
Et Scepbris palmas reponunt
in Filio immortales.

Atq; sic Tibi ad Coronam suffragantur Parentis Iuvandi laureæ Regum
Le^gissime. Quid jam Ducum in illo,
Proavisq; Sanguis? Quale hic ad purpuram quale ad terrarum gubernacula suffragium? Equidem in Tua stirpe nihil non Regiam: nec Basilius, à quo per longam Seriem Gloria Tuæ gentis texitur, nihil in ea passus non basilicum. Iagello nihil Iagellonum impar fastigio. Septem stirpis augustæ, veluti plantas Gediminus, rectius dixerim Planetas in Lituaniæ Cælo produxerat, cum ex his Olgerdus, ut prole felicior, sic Gloriæ terminos prætergressus, Zodiacum Lituaniæ novum

novum cōdidit, in quo signa totidem,
ac Sidera, quot Filios collocaret.
K O R Y B V T V M inter hos Orbis
dederat, Solijs natum nomen. Nec
Sccptra mox, in quæ adoleverat, ne-
gavit felix extero **Rege Bohemia**, nec
dum diligendi Principis jure destitu-
ta. Mansuetior quidem tunc fuit Leo
Bohemicus, quām ut clavā Herculis
cōercendus esset, habuit tamen Her-
cūlem **K O R Y B V T V M**, quo
Principe suas Leo ille vires agnovit.
At nec Hungaria his Ducibus non pa-
ruit, floruitque. Vitem illa non uni
Centurioni; **Sceptrum** præbuit **K O-**
R Y B V T I D Ā E Vladislao. Hic ille
est Princeps, qui Poloniam simul, &
Hungariam Imperio complexus, post-
quam pluribus se parem Coronis orbis
probasset, Orientem in campum eli-
cuit, non ante positurus Coronam,
quām Caput ad Varnam laureatum
posuisset. Nam qui deinde Casimi-
ro III Filij successere, eos **K O R Y-**
B V T O R V M Sanguis Regali Pur-

30 SARMATIA, CIVI
puræ consecravit, nemoque ad Ioan-
nem Casimirum (in quo terminales
Columnas Jagellonum Felicitas, sed
nondum attigit Gloria) effulgit in Co-
rona, qui non ad KORYBUTVM,
Augustam propaginem retulisset . En-
quot Sæculis in eam Regius Sanguis
influxit. Parum est quod Regius, etiā
cognatæ illi Imperiales Aquilæ, & u-
traq; Cæsarum Domus. Evolvite fa-
os Cæsarum, tædisque lustrate Nu-
ptiales. Cimbarcam, seu Cæciliam
vobis offeret Alexandra KORY-
BVTI, & Jagellonis Soror, hujus
stirpis Gloriæ, hodieque modulantem.
Ernesto hæc Austraco, hoc est Archi-
ducum Gloriæ nupta, Mater Patriæ,
imò Regnorum, ac Imperij pørens
credi poterat, dum Fridericum III.
(quo nescio quis se priorem diceret)
in Augusti Fortunam eduxit, & Ma-
ximilianum II. Imperatorem, tanto
adhuc majorem nomine, dignum qui
Hispaniæ Solium Philippo redderet
perbeatum. Regnat hæc continuatâ

Nepo-

Nepotum Serie propago, & hucusq;
cum Imperij Aquilis evolat in sublis
me, ultra Hispaniæ Gades, ac Herculianas
columnas imperio progressa, in tor
Philippis, Macedonici gloriam præ-
tervectis. Quid verò? an impar Ma-
terna aut remotior ab Augustis glo-
ria? Non imparem fatebitur, quis
quis Zamosciorum novit nomen, etiā
Regum, Cæsarumq; Sanguini permi-
stum. Avum recole, Fama non im-
memor, & ad fundum Gloriæ perti-
gisti. Ioannes Zamoscius is erat: Su-
peri, quantus qualisq; belli æquè, ac
pacis artibus memorandus! Provo-
co ad Stephani Botorei sensum, ne
non augostiore argumento rem evin-
cam. Magnitudinis cōjecturam è Co-
ronati Capitis judicio petere licet.
Regalem Princeps hic geminâ & No-
minis & Regni Coronâ inclytus, Za-
moscio Hymenæum obtulit, Regiâ
Nuru, Regali annulo eidem subarrha-
tâ; quasi parum anxie, par Regiæ
Sorti Neolponsus fuerit inquirendus,

32. SARMATIA, CIVIS
cum Zamoscius præstò esset; cuius
Fortunæ, ac indoli Regium quiddam,
Regni Majore Annulo cælum impres-
serat. Atque is fuit Regiæ Parentis
Avus, felix Filio, felicior Nepte, quæ
avitis SCHARRI Hastis instruta, ne
à Scopo Zamoscianæ Gloriæ aberra-
ret, vel ne quid pareret Principe Do-
mo non dignum, Regem dedit. Sic
refudit haustam ab Avo, sic deductam
à Maternis Sideribus lucem; quam
dum Polone recolis, Neptem Leonis
Haliciæ coronati Principis de genu
venerare, Proneptem Jarosłai Ducis
Russiæ. Ab hoc autem quid non lu-
minum in cognatam sœfiem emanavit,
cum in Orientis Cæsarum affinitatem
ipse influxit Augusto felix Connubio,
unâ cum Orientaliū Charitum ~~Audita~~,
dixerim Auroræ Filiâ, quia Orientis
Principe, Sorore Basilij & Constanti-
ni Cæsarum, Matre Dobrognevæ,
Casimiri Regis Poloniæ Conjuge, A-
viâ Crivousti, Proaviâ Vladislai. En-
quantus in Maternæ originis luce, pri-
mæ in

mæ in terris fortunæ splendor! Nam, si cognata insuper Koſtkarū & Odrowaziorum Lumina per centeamp; erit, quod non in Regum duntaxat, sed & in Cælitum fastis Orbis adoret. Hinc illa duo Cæli nostri Sidera, Hyacinthus, & Stanislaus: Ille Divorum ja numero ac Elisijs, utpote fui flos Nominis, Vaticanæ Sedis oraculo inscriptus; hia astris habitus, antea, post aris etiam illatus, altiore cultu Poloniae delubra inter prodigia illustrat.

Sanè si præca Cæsarum arrogantia Divorum sibi Nomen prætumidè inscripsit; Regium & divinum Nostri Principis Genus, id ita notam arrogantiæ usurparit. Atq; tantè è stirpe hic, quem folio cælum, animis amore intuit Princeps. Hoc Tu è lumen fonte M I C H A E L Serenissime. Cum ad utriusq; SOLIS Augustam Domum, nempe ad Orientis Occidentisque Principes originem referas; quidni Fasces Regios ex originis trabeatæ usu prehendisses? Nativo jure

34 SARMATIA, CIVI
hi tam illustri animæ debebantur, vel
si Libertatis virtutumq; suffragia de-
fuerint. Humi repere tam præcelsa
Confanguinitatis Arbor haud potuit,
quæ in Cælum usq; ramos diffuderit;
ac instar Dodonæi, augusti sanè Ne-
moris, Heroum tantum ac Principum
profert insignia. Non accipis ergo
Regalem fortunam, sed infers regiæ:
nec oboritur primò, quod lucis ante
in Augustis Majoribus non offulserit.
Amisit apud Te gratiam novitatis Re-
gium decus, quod in Stirpis vetustæ
finu, ac hæreditaria Fortunæ Domo
pænè consenuit. Regnare non inci-
pis, qui pridem animis, orbiq; impe-
ras in Tua Tuorumq; Majestate. Imò
adstrictiūs imperas Electus quam Na-
tus; cùm Natalium splendore ad ul-
timas Occidētis Hispaniæ Columnas,
adeoque ad prima Solis, & Auroræ
cunabula, in Orientis Principibus, af-
finitatis ductu pertigeris; hīc soliūs
Poloniæ, et si per amplis, nec nisi tan-
tæ capacibus fortunæ, arctioribus ta-
men avi-

men avitā amplitudine ditionibus cō-
cludis tantam lucem Nihil tamen
hīc decerpitur, nil deteritur de Tu-
orumque Majestate ; quia vetusta
Principum Nomina , novo Regis Ti-
tulo tandem perornas, qui cūm intra
Ducum tantummodo annales latue-
rit, in Purpuram & paludamentum,
extra fastos sese feliciter evolvit. Pa-
rum intererat, ea Principum decora
præterisse, nisi postliminio redirent ;
vel si Solem hunc nubes tegeret. Et
sanè post vetusta tot Honorum pigno-
ra, nil admodum restabat, Inlyte Re-
gum Cæsarumq; Sanguis, nisi ut ad
primos, summosq; Scismatici Imperij.
Quidquid infra Regium Nomen Tibi
Patria consignasset ; infra Tuorum
id Gradum ac Celsitudinem Majorum
pariter ac meritorum. Regnum of-
ferre debuit, si par primigenie Sere-
nitati, Tuis non impar Atavis munus
voluit exhibere. Talem insuper Re-
gius exquirebat Honos, qualern Te
reperit. Nec enim Comitij campe-
stris

36 ○ S A R M A T I A , C I V E
stris collata in Te studia dignum fece-
rant, qui Liberis imperaret, si regnis
habilem minimè comperissent. Ca-
dunt illa in emeritos, & merita coro-
nant, non illa primò imprimunt cuin
Corona ; præfertim quod rarius cum
purpura induere visus sit Principem ;
cum non unus hominem propè tunc exue-
rit, non aliter Coronā promeritus, quam
quemadmodum viðimæ coronari con-
fluērunt. At verò in Te adorare co-
gimur Virtutum prodigia, quoties Re-
gum Insignia veneramur. Quòd im-
peres, suffragijs Tuorum debes; quòd
in Te conspirārint suffragia, Virtutib⁹
debēs Tuis. Ad summum jam dedu-
cta novi Principis desideria, Solstītium
planè invexerant animorum ; dum
retroacta P I A S T I sœcula revocares.
Sol tunc in Cælestē cancri sidus decli-
nabat, cum Regias in Tedotes Regum
Maxime, latentes sub obtentu mode-
stiæ ferentiori prodidit argumento.
Tunc enim verò si usquam, illustre of-
fulsit Orbi Solstītium, non tam à Solis
celitu-

celsitudine, quam à Tua. Dilei maxime potissimum tunc documentum, Tua Novi Principis Magnitudo, quæ non tam solem, quam Lechici famam Nominais vel in auge reperit, vel constituit. et si noadum tale Fortunæ Solstium attulerit, ut non liceat polliceri majorem Lucis fortunatæ accessionem Te Principe. Affurgere in eam spem Tua nos cogit Sereitas, quæ primo tum exortu, & magnæ lucis copiâ, Solem etiam æltivum citius extinxit. Brevius ille tunc terris luce-re cæperat, cum Tu affulgere Orbi Sarmatico cæpisti. Neque maligni id sideris ingenium est radijs astra involvere; ut Majoris Consortio radios recondant. Magnis id sideribus & summis siderum congenitum est, qualia vos esse agnoscimus, summi Terrarum Principes, hoc est Novi Imperiorum Soles: adeoq; non solus inter minora Cæli lumina Sol minora extinguit sidera. Sed juvat Regum Sere-nissime inter plena Tuarum laudum,
plena

38 SARMATIA, CIVE
plena Spei publicæ, orbis de te præsa-
gia, inter militaris Concentus Sym-
phoniacum, & Apollinis Cytharam
Tuis tantisper laudibus animare.

REGIÆ DOTES NOVI PRINCIPIS Decantantur.

NON fulgurantum divite frontium
Princeps met allo noscitur. Auream
Fulgore prætervecta garam
Mens Solium bunt, & nitorem
Sceptris refundit. Sed neq[ue] prodigia
Fastigate Mentis adores
Augusta Sors Regum, serenis
In trabeas negat ire rivis.
Odit profanos Purpureum decus
Mentis Nitores. Et Soliti iubar
Regumq[ue] crinali recusani
Immeritam redimere frontem
Auro Tiaræ. Fulguret intimo
Splendore Princeps, cui bene Regio
Apex

Apex in ardescit sub auro :

Sic tenuem phrygiata textu
 Mente rubescit Purpuræ. Rarior
 Dos, nec tenacis Munera Gloriæ
 Decent Coronæ. Ipse Titan
 Stelligerum super axe vulgus.
Cultu Serenæ cycladis anteit,
Vt Sceptra Lucis præferat. Auream,
Noctis coruscanti choreæ,
Lucis opes radiigæ Phæben
Præesse poscunt. sic iubet Aliti
Itevis, volatus celsior Alitum
Subesse pennatos Quirites
Et vacui vaga Regna Sceptri.
Te verò Regum Quos vel Iberica
Thetys Serenæ conscia Purpuræ,
Vel Ister, assertagæ Lucem
Hyperii colit Albis undæ,
Vel trans minacis littora Bosphori
Vel quos Eoæ Sceptra Propontidis,
Iubaragæ BizantI refudit
Sors Latii revocata Scepbris)
Augusta Regum Progenies ; quibus
Non Te beavit prodigialior

Lucina,

40 SARMATIA, CIVE

Lucina, vel Ducum satelles

Eidus Honor, Charitesque donis?

Ut Te nec ipsis in uida Solibus

Inter Ducalis Sidra Purpuræ

Aether beatiore censu,

Atque animi potiore gaza,

Nec non avitæ Lucis amabili

Perfudit auro! Te generosior

Discrevit à vulgi profana

Fæce, Leabis propè nata Scepbris

Mens fæta multo Numinis, & arduis

Intenta Famae, nec popularium

Lucris Trophæorum, Colosso

Ac Solius utriusq; Solis

Dignanda virtus. Quid sit & arduis

Delubra subter Religio tholis,

Quæ Vaticanis, te reclini,

Carpatii iuga celsa clivi

Acclinat ultrò collibus, hic Tuus

Firmando Scepbris: Te sibi Lechicum

Designat Aiciden, recidat

Qui rabidi sera colla monstri,

Romæ rebellis Saxo quod intulit

Regnis adulter; tardior impij

Val

PATRIÆ CORONATA. 41
Vel Suada Calvini, procacis
Alloquii male pavit astu.

Quid vel profana lucra Scientiæ,
Quam sub Bohemo fidere cultior
Stagira, vel gaudens Achille
Te Latius meliore Chiron
Capaciori Principis indere
Mentis parabat? Sic Oibomanicis
Palæstra prælustris triumphis!

Qui Lechico redimitur auro,
Hunc ausa lauru cingere verticem!
Sed Regiarum lumina dotium,
Frontisq; Maiestas canentem
Reprimit imperiosa Phæbum.
Famæ loquaci strisperennibus
Transcribo fastis cæteris, qui canant;
Tantum sub Arctoi Böötæ
Are Lechis, micuisse R'gem!

Sed intra has Gloriæ metas non
facile cōstitissent Electionis Tuæ pro-
digia Regum Serenissime, si æmulâ Ex-
teriorum Principum jam ferè Solio
pedem inferētum luce, caruissent. Ne-
scio quid illustrius inter illa fortunæ
mune-

S A R M A T I A , C I V E
munera contigisse potuerit, quām in
sole illo adhuc Tuū melius internosci,
imò alienum extingui propemo-
dūm in Tui confortio fulgorem. Tuis
id accessit laudibus, quod illorum pro-
ximæ deceffit spei; nec immune in-
gentis Gloriæ fuisse poterat, tantis ad
Coronam prodromis præivisse Cre-
diderim Cælum Tuæ Serenitati mili-
tasse, ac tanta in spem regai excivisse
Orbis lumina, ut inter hæc Tua splen-
didius oriretur L V N A . Non exile
Serenitatis indicium est, non exuisse
lucem hæc inter Sidera, & Solem de-
disse, ubi Phosphorū quis facile
desperasset. Obtulerat Heroas illos
Poloniæ fæcundior Principum ætas,
animos Ordinum arduo pertinans
dubio, in quem Vota & purpuram cō-
ijcerent. Non dispar omnium fortu-
na, nec à Regum indole mens dege-
ner. Par etiam regendo Occidentis,
Orientisq; Imperio Animus, dignum-
que multipli Coronâ Caput Bina-
rius tamen Principum augustior (Ca-
storem

storem & Pollucem diceret) plurimum rapiebat animos, dubiâ planè aurâ, & votis ultro, citroq; volitantibus. Aut utrius deferendum fuit regimen; si plures, ut Cælum soles, sic Solium Reges caperet; aut neutri, ne alterutru repulsa ureret. Et erat hoc in Poloniæ fatis, ut neutrū eventus, cùm utrumque vota Procerum divisa coronarent; potiorq; jaçura utriusq; est credita, quam alterutrius. primum Iulia, Cliviaq; non humi jacentia Nomina offerebant: alterum Lotharingia, deductum à Magno Lothario Nomen. Quamvis ergo primus in Equestri, & Procerum Confessu: & si in bilancem ivissent suffragia, in æquo utraq; constitissent, aut alterutra alternis fluctuassent votis. Quid enim non altiore dignum Imperio exhibebat Montium & Cliviæ Principatus? Eminere & in folio, horum adeò Montium natura est, nec quidquam prius Sol hic Oriens serenat, quam Montes. Iulium nobis alterum dedisset, credo,
Iulia:

44 SARMATIA, CIVIS
Julia: non illum quidem Civilis pro-
cellæ, quâ Pharsalia detonuit, arbi-
trum; sed Magno cuvis æmulum,
imò Mithridaticis, Ponticisque olim
non imparem triumphis. Non Cli-
via etiam Montibus affine Nomen,
nil à summo Regum culmine gerebat
dissonum, & Regalis Gloriæ fastigium,
illi Principi, suo jure, (nam & No-
minibus sua vis inesse solet) porten-
debat. Aderant & Coronaria pluri-
um suffragia, quod Principem illum
Regnatori Iagellonum Fasciculo au-
gustæ affinitatis nexus adstrinxisset.
Quin & blandiores ab Austro Favo-
nii ejusdem Principis velificabantur
Gloriæ, dum Imperiales Aquilæ post
Connubia, ad Solia Polonis illam A-
quilis exoptarent, Thronumq; vove-
rent post thorum. Adeò augustis ivis-
set suffragijs ad Regni Fasces, si ivisset.
Nec Regia proles obstitit, cum nec
semper Heroū Filij noxæ; nec Prin-
cipum ferè unquam. imò Regno illu-
stre credi poterat, tot Plantas Iuliæ
Princi-

Principem, cælo Sarmatico intulisse ; nisi quædam fatorum ac cæli vis, humanis intervenisset consilijs, & dum alienum ornare Caput intendimus, repente velut in ludo obtrusissent Nostrum. Nam Te Carole Hyacinthe, fama propè jam Regem cecinit, tantumq; ultima opperiebamur suffragia, cùm jam prima æquè ac plurima per aures passim oberrarent non sine plausu, & aurei spe sæculi sub Te Principe. Testor illum quem adventitio splendore, novisque fulgoribus Tuus accenderat Orator diem : qui quidem (ut non dubia liquebatur fama) si Principi dicendo legendoque dictus fuisset, aut nulli imperandum fuit, aut Tibi. Urgebat, quæ Tibi pridem Sceptra spondet, vetusta Ducum, & immista Regum Sanguini Fortuna, Palæstinis etiam inclyta triuiphis. Suffragari visa etiam decerpta è Christiano Orbe, ac divinis olim signato vestigijs merita, quæ de Bizantij Tyranno, pares Vladislai laureis de Amurathe, Si-

the, Sigismundi de Osmano Trium-
phos Poloniæ, non ex vano Te bella-
turo promittebant. Quid ille flos ævi
planè vividus? nam & Tu

... *Regnum poteras ex ore mereri,*
Spondebatq; Duce, celsi nitor igneus oris.

Quid illud amicum Polonis Hy-
acinthi nomen? illa Ordinum Lechi-
corum in Te studia, quæ jam dubium
Orbi de Te exemerant regnaturo; u-
is velut in illo Libertatis circo Specta-
tor, avidè tam insignis Scenæ prælo-
latus exitum, Tibi tacito mentis suf-
fragio deferre Lechiam videretur.
Dedisses Poloniæ Govum, nec Metis
inclusum ullis Carolum, & veterem
Hyacinthi fabulam, re ipsâ pulchriu-
adornâsses, floridum mundo sc̄culum
Floremq; Principum, non jam in her-
ba, sed in Flore, in Te scilicet Hyacin-
tho expressurus. Sed ecce dum Im-
periale Caroli, fragrantissimum Hya-
cinthi nomen Eligentium animos ad-
se rapit; Vota, cælestè MICHAE-
LIS Prænoimen ad se vi subitâ per-
traxit.

traxit. Offerebant & Candida Francorum Lilia Candidatum è Regum Sanguine; nisi Valesius semel repudiatis Polonorum Fascibus, memores injuriæ animos aliò avertisset. Obtulerat alios ex alijs Fama Principes, quos spes aureæ quidem venæ ac ærarij, non item aureæ Fidei, & ad Vaticanum probatæ Lydium commendabat; perinde ac si Deam Veterum Monetam Polonia quæreret, dum de Principe in sui regimen cooptando agitaret. Sed vicit Tua Rex Invictissime freta Numini Virtus; vicerunt ingentia Tuæ Domus Merita Regno paria; ideoque, dum alijs Pomi hujus aurei spes augustam famem acuit, hi, non ultra Tantali vota, processere: donec functum Paridis officio Cælum, item hanc Regni, Pomiq; Aurei Sortem pro Te decideret; alijs augustâ spe, augustiore famâ; Tibi Re, ac insignibus Regni ex affe transcriptis.

Sed dum omnia Regali Plausu personant, & Coronato Principi Trium-

48 SARMATIA, CIVE
phalia instaurant ; in Plausus ac o-
mina, novus etiam nos urget Entheus.
Quæ cùm lætior Regumq; Gloriæ ad-
dictior Apollo præcinit, Orbis inte-
rim cogitet, Nos -- *Folium recitare*
Sybillæ.

P L A V S V S
E T
A V G V R I A
PRINCIPI CORONATO.

Nusquā Sol⁹ Honor Plaus⁹ eburnei
Affixus Soliis it comes ; & Vagis
Per longinqua nigre Regna Peruvia
Curans Gloria Cyllaris.

Sic consanguineo prodroma Cynthio
Ambitur rutilis Ætheris ignibus,
Hinc illinc dubiâ Sidereæ facis
Phabe cincta coronide.

Fulgent & resono Sceptra satellite,
Dum primus Soli fulgor, in aureæ
Promptus vota Spei, publica miscuit
Festis Omina Plausibus.

Vix hoc Exubia vel radiantium
(Quos

PATRIÆ CORONATA. 49

(Quos vel tota Tyrus pingit, & aureis
Seres velleribus) castra Quiritium

Scepbris conciliant decus ;

Quantus de nivei fontibus Ominus

Derivatur Honos ? & præeuntium

Inter fata Spei compita Publica

Festo murmure Plausum.

At quæ non patriis Omina Fascibus

Contra Threicyia cornua Cynthia !

Te stipant, Lechia dum Capitolium

Scandis per iuga Gloria !

Applause vagi cana Borysthenis,

Dum sese resonis litora fluctibus

Plangunt, visa tuis Nereidum thoro

Plausus indere Fascibus

Quis flava referat rauca Propontidis,

Nec non Odrysii murmura Bosphori,

Qui pingi rubeo vorticæ Concanæ

Certus cladis inhorruit ?

His (inquit) Lechicus Mars freta fluctibus

Olim ex Ædonij gurgite sanguinis

Miscebat, melior Cynthia, dum feris

Hoc aquor premet æstibus.

50 SARMATIA, CIVE
Et Campos rutilæ Messis, & aureæ
Nutrit spes Segetis ; quosvè novalibus
Vestit culta Ceres, Laurea fluctuans
Pulchrâ cingit adorâ.

Dodonam referent Imperialibus
Fecundam foliis Ismara : nec ruditis
Condet prata Salix, sed nemus Hesperi
Crebris fertile laureis.

Quin & cana Tibi se inga Carpathi
Sternunt Aeolio vertice Principi,
Quæ texit nivei certior Ominis
Canis aura vaporibus.

Sub Te, quæ patriæ dura Trionibus
Tristes æra sonus, & chalybis ferax
Effundunt gremium, se velut aureis
Pingent Arua coloribus.

Et Fas, & dominis septa Securibus
Cum Candore Themis; tutaq; Principe
A Mavortie Quies, fataq; grandibus
Cinget Gloria Laureis.

B E N E H A B E T,

Date conscientia Sidera Plausum :

Eodem Authore quo Adore Deo
Ingens Regni peracta est Scena :

PATRIÆ CORONATA. SE
Prima, & media occupantibus alijs in
Theatro,

Aetūs ultimi Scena ultima
Devoluta est in PIASTVM,
Hoc est;

Aduosum prisœ Virtutis Herōem.

Hoc ipso nomine palma omnibus præzepturum,

Quod mutâ velut in Scena
(Solo Voci Liberæ instrumento usus)

Silentio Regem egerit ex decoro.

Illustri ad Posteros documento modestiæ:
Posse interdum agi aliquid, nil agenda.

Divinitati affine est:

Ex Occulto innescere;

Nec videti esse.

Vt ut proditum sit MICHAELIS

Nomen

Numen non item;

Nunc primū Poloniæ nec speranti affulsit.

Propè aberat ut succenserem Fatis,

In tam Bono Patriæ Cive,
Optimum Principē diu occultantibus.

Latere tamen haud poteras

OCVLATISSIMAM LUDOVICAM
Regnū, Regiæ in Te indoli, ominantē:

52. SARMATIA, CIVE
Fidē Oraculi, eventu promovisti
Suo se produnt Lumine Magne Mentes.
Olim jam ad Regnum Eligendus,
Romani pariter Imperii Electores
(In Coniectorum Auguria animatos)
Virtute Principem spirante afflavisti!
Adeò,
Prosperā de Te judiciorū possessione foris aditā,
Animorum in tabulas relatus
Lectusq; REX Xeras,
Antequam domi liberè legereris:
Celatā perdiu Maiestate
Pulchrius ex abdito emicante?
Numen mihi quoddam est
POLONIE LIBERTAS
Cujus Oraculum domi consultum,
Patrem Patriæ intra Patriā ostendit
Extra Veterem Nostratis PLASTI
Orbitam, (tuimus
Principale Fortunæ Rotam non insti
Vitiosum nemo dixerit Circulum
Ubi Maiorū in Mores, & in Acta redditur
Quid multa?
Hoc PLASTANÆ Probitatis è cetro
Avitæ

P A T R I A E C O R O N A T A . 53

Avitæ Prosperitatis lineas duci placet;
Vel ideò circūscribendas Orbe patrio.
Ne Excentrica videri possit Felicitas.

Scitum est : (Solo-

Nativus, uberior quidlibet provenire in-

Non tam sterilis Poloniæ tellus est

Ut in Sceptra Dominantium efflore-
scere haud possit:

Et h̄c Sūmos reperias Capitū Apices,

Non Mitræ magis capaces, quam
Coronæ.

Debemus Cæli Eridano

A Regni Corriualibus derivatum in Te-

Vsus Publici Profluentem,

Ab usque PIAS TI scaturigine:
deductum;

Et vel id circò,

Mer Magnorum Fluminum.

Capita Coronandum,

Quod plenis ostijs in Publica com-
moda se effundat, (diat.)

Ne solda antiquitatis Religione sacer au-

Rectè ô Princeps :

Romæ Agrippa, Tu Poloiæ providisti,

54 SARMATIA, CIVE

Ne magnoperé sitiremus Nilum.

Si non purius tutiūsq;

Certè: *Suavius ē Patrio Fonte bibuntur Aque.*

Hinc Libertas te Regem dixit

Ne peregrē pares deduceret aquæ ductus.

Aut Colonias Majestatum.

*** T verò perbeatum Tuæ Se-
renitatis exortu sæculum, vix
quidquā pari admiratione ab-
sorbet, ac prævia regnaturo prodi-
gia. Ut ferè illustri semper satellitio,
raris hæc eventibus sociantur; His ve-
lut auroræ facibus soli prælucentibus
Orienti. Ipsa Tibi ad Regale paluda-
mentum præivere ostenta, splendi-
dus sanè Regni anteam bufo. Primus
Tu Regiam, non tam pedum, quam
prodigiorum passibus attigisti. Com-
mune per suffragia ad Coronas iter,
ita pari Gloriæ vestigio deteris, ut si-
mul novis (thaumaturgâ Principis
Virtute) itineribus eò contendas;
vel hoc ipso Laeteam Heròum viam,
candore.

candore lucis aspectabilem antegressus, quòd hæc noctium temeretur cōmercio, & Tuorum inter prodigiorum lucem, lucem exuat. Auxisti Orbis miracula, inter Coronatos u[er]quam Principes tantò major, quantò admirabilior. Plerique præter statuas & amphitheatra, vel æmulas Adriano moles, nil admirandum reliquèr; cùm Tu inter tot p[re]currentia Coronando Capiti miracula, Te ipso insuper, nihil mirabilius præbuiisti. Prodigium visa est, non Electio, quæ Te Imperio tot terrarum admovit, cùm prius Sceptra caperes, quām id posse, inter Votorum partiumq; dissidia crederis. Ipsam liberæ cogitationis audiam p[re]vertisti; dumq; adventitiæ Principum luci avidè inhæremus, Te nondum in mentium admisso arbitria; Tu mentibus primū illabi, solus oculis obversari, jamq; animis visus es imperare Prima Tibi omen Regni obtulit Bohemia, cuius Lycea, impressis ibi quadriennio ve-

56 SARMATIA, CIVE
stigijs consecraſti, Tullio Pragensi O-
rationem, Aristotele rationem exco-
lente, Euclide immensa jam tum fa-
mæ ſpatia, nullis angulis comprehen-
ſa, verius quam officiosius ominante.
Ibi Tu prima Capitis ornementa à
Pallade exorsus es; beaturus videli-
cet è Platonis ſententia patriam, ſi
Princeps illi obtingeret Literatus.
Certè Leo Bohemicus citra Pòétarū
commenta, vel Matheseos placita, ſe
inter Sidera relatum viſus credere,
dum Avitis illi Sideribus affulgeres.

Sed præter eruditii Principis illu-
ſtrem titulum, etiam Sceptri præſagia
Tecum è Bohemia extulisti; hoc eſt,
è Cæſarea illa Vrbe, Cæſaris Fortu-
nam. Novum tellus illa Tuis Iuſtra-
ta paſſibus, illustrata conſortio, in Te
Rudolphū viderat, quo primū Prin-
cipe, Occidentis imperium Austriacā
adorare cæperat, nec adhuc adorare
definit pietatem. Habet Te ille pro-
pè jam æmulum in fortuna, quem ha-
bere viſus eſt in virtute. Præiverat
is Tibi

is Tibi in profundo Eucharisticæ Di-
vinitatis cultus, equum Sessori Deo,
plenâ officij religione offerens, qui
ante asellum insedisset. Sed præve-
rat ille tantum, solumq; inter Te ac
Rudolphum, temporis discrimen in-
tercesserat, non virtutis. Primus hac
ille inclinavit, at non solus:: habirurus
etiam Te ideam, nî statem hanc (qua
novos Orbi Rudolphos excitas) pau-
cioribus sæculis præcessisset. Eadem
Tibi iter alio adornanti, virtutis oc-
currit materies, ut par Gloriæ fortire-
ris honorarium. Incideras in potio-
rem, quia non celi, sed Dei bajulum
Atlantem. Suppedit, celsius vehit
terræ, quam cæli Principem: pede-
stre officium, equi obsequio placuit:
commutare; satis decorum arbitran-
ti, si Altissimum, adhuc equitandi usu
redderes altiorem. Attonitum tenuit
Divinum Flaminem religio, & divi-
niori entheo mox afflavit. Pollicitus
hic Pietati regna, quæ Rudolpho de-
dit Imperia; & oraculum fuisse, felix
exitus probat.

Propius accessere nostra, anno
superiore omina, dum Woſucianæ
Domūs adyta, Tuā magnitudine Ho-
spes Maximus impleres. Non Tu
quidem iſthic digna Principe Urbani-
tatis officia delibasti, sed digna & pul-
chro coronata exitu Vaticinia. Ho-
spitalem Tibi eloquentiam instrui vix
permiseras, diuq; cum Tua certandū
fuit modestia, donec animum, suis tan-
tum laudibus subiratum, eā, quā pol-
les, in minimorum cætum benevolen-
tia expugnaret. Nescio quis tunc O-
ratorem domesticum calor entheus
corripuerit, dum, Quem Principem
salutārat, Regem plenissimā Votorum
periodo ediceret; atq; Te in votis o-
mnium coronaret. Assentantium hæc
aucupia, nemo dixerit, nec ab oracu-
lis ablusisse, quæ Cæli patriæq; studia
probavere. Sic in Tuæ auguriū For-
tunæ, ora ubiq; reseras, & Vatum spī-
ritu repente imbuis, quemcunq; lucis
augustæ radio afflavisti. Mitto melle-
um Apum examen, quod luculenta E-

lectio.

lectionis Tuæ primordia tam sonoro,
tam fragranti, auxisse dicitur credi-
turque comitatu. Atticas Tibi excu-
bias, volaticum hoc agmen exhibuit,
haud vana, mellei planè Sæculi sub Te
Principe inducens auguria; cùm in
tam suave alioqui Principis ingenium,
adhuc melleos instillet sensus, & dul-
cem affundat animis voluptatem. En-
quot, ambitioso nec usitato unquam
Regibus satellitio, Te ad Solium duxê-
re prodigia! ut jam Primus Tu Prin-
cipum, primus Regum videare Thau-
maturgus, nec magis Electorum suf-
fragijs, quam cælorum prodigijs de-
buisse. Fruere hac Cæli benevolen-
tiâ diu, Princeps, & prodigijs, per
quæ Regiam inis, adde Triumphos.
Sit sane arduâ vincendi ratio: Facilè
est Tibi in vincendo miraculum, post
tot miracula. Quod si Augustum Or-
bi restituere velis, proscripto in ulti-
ma bello, pace im terras revocatâ:

Toga.

60 SARM: CIVE PATR: CORON:
Togatæ Pacis Annos auge anna-
libus ; & Fastis Glorie ac-
cede , quos gestis im-
mortalibus adim-
plebis,

M A R S
POLONIÆ CORONATVS

Dum

Ex Invicto Imperatore, Princeps,
E C I V E P A T R I Æ, P A T E R P A T R I Æ,
S E R E N I S S I M U S ac P O T E N T I S S I M U S

I O A N N E S III.

R E X P O L O N I A R V M,

Magnus Dux LITVANIAE,
Rusiaæ, Prussiaæ, Masoviæ, Samogitiæ, Kijoviæ
Wolhyniæ, Podlachiæ, Podoliæ, Livoniaæ,
Smolensciæ, Czerniechoviaæ, &c.

&c. &c.

Post Lauream.

O THOMANICAM, SOTHICAM, COSATHICAM.

Solenni inauguratione,

T H R O N V M R E G I V M

P e r i m m o r t a l i a m e r i t a i n s c e n d e r e t

Plaudente Patriâ,

S O C I E T A T E I E S V P O L O N A

P e r votivam Panegyrim

A P P L E A V D E N T E

A N N O R E G I S R E G V M A L I G N O
T R I V M P H A N T I S M. D C. LXXX.

•
CORONABIT VR.
QVI LEGITIME CER-
TAVERIT. 2. Tim: 2.

Regia Dignitas, dum ad inco-
gnitum venit ; Donum est : dum
ad domi per strenua compertum ;
compensatio meritorum. Theo-
doricus Rex apud Cassiodor.

Illius Principis magnitudo sta-
bilis fundataq; est, quem omnes
tam supra se esse, quam pro se sci-
unt. Sen.

POLONE HERCVLES

Post Clavam Sceptra capeſſe.

Abſtergat ſudorem Purpura, (dor-

Cui rubore geminat Aurora profigata pu-

Nemo æquiū purpuram capit,

Quām cataphracta Majestas,

Quæ armorum luce intendit Serenitatem trabeæ.

I; quācunq; incedis, Trophæum eſt.

Palmæ pullulant,

Quā Viam Regiam iniisti.

Hac itur ad Coronas!

Calculum ad Regna Tibi contulit, &
Orbis, & Hostis.

Assurgit per Othomani ruinam,

Extincto nuper Oriente.

Is demum eſt Princeps, quem hostis
etiam coronat,

Et dum cadit,

Iam in Solis præſagium adorat,

Purpuram tingens, dum arma
cruentat.

Eſi.

Etsi facilè sit à cæsis suffragium ;
Negare non possunt Coronas,
Qui caput iam amiserunt.

At Orbis ambigere de Te sufficiendo
 nequiit, si Te noverat ;
 Et nōsse dederat vocale Famae classicū :
 At satis causæ ad regni suffragium,
 De Te aliquid inaudisse.

*Imperat suffragiis Fama, & ubi Prin-
 cipem non invenit, facit.*

Quod si levius à Sceptro manui pon-
 dus imprimitur,
 Quām à ferro ,
 (Nam hac levior Aurea virga ,
 Quām chalybis massa)

Quidquid oneris Aurum cum Regnis;
 imprimit;

Satis Tibi ad id oneris hūerū ex-~~cuit~~
 Diu strenuè rotatus ensis :
 Per Martialis ferri onera
 Erudiūtur vires ad terrarū pōderā
 Facilè hæc attolles,
 Qui non grave fuerat tollere Orientē ,
 Cum gravius videretur,
 Gemi .

Geminam in orbe pati Lunam.

Extinguis hostilem, ne luceat,
Ad cuius radios Regna lugent.

Inscende ergo Solium ::
Quid aliunde requirat Candidatum,
Quē in Te digna Solio reperit Virtus?::
Merita, non externa Fortuna
coronentur.

Splendor Regiæ
Non à regionibus dicitur,
sed à Regibus.

Ubi emeritum reperit,
Ibi communis Calculus evolvat Purpura.
At satis est meriti, toties triumphasse:
Terruisse hostem, qui terruit Orbem,
Et Auroram novo rubore inter:
clades miniâsse.

Dignior purpura, qui salutem publicam
afferuit in lorica,

Eam Tu dum inauguratò accipis
Debitam antè, quam deditam,
AVGVSTISSIME REGVM,
Et plausus accipe vectigales,
Promptumque ab animis.

Per ve-

Per vestigales calamos
T R I B U T V M,

devotissimæ & devinctissimæ,

Tuæ Majestati,

SOCIETATIS IESV.

PANE-

ବ୍ୟାକ୍ ପାନେଗ୍ୟରିକ୍ ପାନେଗ୍ୟରିକ୍

PANEGYRICVS.

** A * Lterum jam documentum
* Orbis capiat, Poloniā nō
* ***:***commodatō imperare, ubi
nativa etiam capessit imperium Maje-
stas; pariꝝ libertatis studio, vel re-
gnaturum advenam, vel emeritam do-
mi virtutem Thronus excipit. Nec e-
nim acephalam finxit Sarmatiam for-
tuna, ut aliunde caput requirat, in quod
aureum cum regimine pondus reclī-
net; sed pulchriū jam ad nominis
celebritatem ducitur, domi alere He-
rōū indolem, quæ crescat ad pur-
puram, quam peregrē tantum adsci-
tam & quasi ē nativo exulantem solo
colere Majestatem. Nam & derogat
Scepbris domestica Magnarum Men-
tium sterilitas, & ex necessitatis impe-
rio accersitus ab exteris Princeps;
quasi tantum sub alieno sole oriantur
ituræ

M A R S P O L O N I A
ituræ in Regum seriē, hīc serviles ani-
mæ: ad thronum alibi, hīc ad jugum;
aut veluti peregrinā manu trahentur
meliūs nativæ libertatis jura, quam
inquilinā. At innato jure conatuque
in sublime contendunt Aquilæ, nec
præceps metuunt, quibus perinde est
gerere Sceptra, ac torquere fulmina;
nec insolitum illis serenitatis specta-
culum, quarum nata ad Solem pupilla
in radiorum centro defigitur, novitq;
ferre ---- acie nobiliore diem. Et verò
domesticæ Regiæ vix quandoq; con-
gruit cum indole peregrina, eò quod
sub alieno cælo educæ animæ cæli sui
virtutes vel vitia ferant, quæ sub alio
non facile ponant, & adventitiæ Ma-
jestati perquam arduum sit simul &
moribus proprijs, & legibus vivere
alienis; cum vix quisquam ingenium
exuat, dum induit paludamentum.
Meliūs fæcunda Principum providit
ætas, quæ vagabunda per Orbem cir-
cumferre vota & regnandi suffragia
per Principum Europæorum atria
pere-

peregrinari vetuit, quò viduata regni insignia inferret ; cum in novam Regum Coloniam, in refertam tot pñnè Regibus, quot Quiritibus Rempubli- cam Polonia demigravit. Parturienti sæculo nupturiens fortuna Coronados hñc etiam profert, quos vix Patri- tijs aut Equestribus exceptos cunabu- lis effudit, Regnatrici Prosapiæ inscri- bit, etiam infantia Cyri indolem præ- monstrante. Hinc quisquis ad Sarma- tici clavum imperij consedit, novo ad sæculorū invidiam cognomento, Re- gum etiam Rex dici credique possit, ubi è voto libertatis aureæ non tam Civibus, quam Regibus imperatur. Alibi nomen Principis prope ad soli- taria Phænicis accedit raritatem, & Septemviros Augustales difficultate im- plicat eligendi, cū Lechicus Septemtrio in Imperatrices prosapias passim in augustis nepotibus sobolescat. Haud verò usquam ambitiosius est throni sa- tellitium, quam ubi in obsequium cul- tumque Principis Regum agmina glo- meran-

M A R S P O L O N I A E
merantur; & parent, qui possint etiā
imperare; quòd illos summo domi-
natui cunæ destinent & Regum Fas-
ibus, primæ fasciæ, adeòq; coronas in-
ter crepundia, cum bulla puerili, Or-
bem per fortunata cunabula rapiant;
Imperia cum vagitu. Nec sanguis tan-
tum & fortuna in una stirpe consene-
scens, purpuræ fit suffragium, sed insu-
per coronas è Libertatis Oraculo im-
pletura Virtus. Pulchrius netū pe du-
citur à libertate calculum exigere, ac
Fortunæ arbitrum esse, nō heredem,
ductâ ratione fastigij non ab aliena cel-
litudine, sed à tua. Etsi rarius merita
eō usque se præulerint, ut cùm Solii
fastigio de cacumine contendant. nam
& rarior Virtus sic caput extulit, ut af-
surrexerit ad coronam, & digna ter-
rarum fascibus, orbem in præmia de-
poscat. Sed in Heròe Sarmatico, me-
rita posse cum purpura committi, vel
Tu primus luculentiori, quam ut fa-
mæ ancipitis controversiam ferat, ar-
gumento, Tuis felix trophæis, Sæculū
erudisti, Regum Potentissime. Alter-

Regum jam è Cive Patriæ Patrem Patriæ
adorat; sed unus Tu in hac fortuna
emines, quem throni aditu arcuisse pi-
aculum Sarmatiæ foret immortale.
Nam æterno crimine se obstringunt
imperia, dum vel demerita coronant,
vel emicantes magnæ virtutis radios
livor premit; imò publicæ rei perit,
quidquid serenitatis, ne in publicum
emergat, is suppressit. At raro in ali-
os tam beatâ copiâ dotes confluxere,
quæ coronam exciperent; cùm in-
plerisqué sperata (etsi spem eventus
abstulit ac illusit) animi tam præcel-
lentis opulentia. ~~Vel~~ felix deluitæ opi-
nionis error iret sub ~~oronam~~; Non
personatas *in Te* virtutes (nam Sce-
nico ~~Rege~~ non eget seria temporum
calamitas) Regum adornant induviæ;
Sed quas oculorum fides usu plurimo
exploravit, & famæ violentia longis-
simè à dubitandi confinijs discrevit.
Nihil uspiam summum, quò merito-
rum Majestate non pertigeris; imò
culmen summa etiam amisere, cùm

Tu majora, & quæ Magnos ponere id
nomen jubeant, edidisti: Nihil in quo
quam magnificum Achillis gloriam
vel Macedonis mensuram attigit, de
quo ætarum in Te crudelitas laboret
quibus impressâ rerum gestarum con
scientiâ omne dubium dispunxisti. Ni
fuit labor suffragijs, dum Te animo
rum conspiratio in suprema honorum
meta defigeret, ac sola livoris mali
gnitas (nam Virtus ægrè ab hujus as
sultu se tuetur ac vindicat) vel cæcu
tiens ad domestica error timeri pote
rat, nisi Patria se Tibi regendam sum
mo jure permitteret. Is Tu quippe
fueras, qualem & infusa regno cala
mitas, & innexâ tantis fascibus Maje
stas pridem requisit; unusque tot fa
tiscentes Provincias beare osteras
dominando, nisi felicitatem suam ve
riùs, quam Tuam tempora distulissent.
Et leniisti moræ tædia, cum tempora
ornares laureis, dum non liceret Co
ronis, haberetque spatium virtus, quo
dum multiplicares merita, augeres suf
fragia,

fragia, ut continua bellorum felicitas
stipendiarium pñne Tibi inscriberet
Principatum. Ivêre interim in laure-
atum Caput aliæ, cùm aureas emeritus
vertex refugeret; nec unquam Tibi
vacavit à coronis cæsaries, cui non
una Civica, non una Castrensis incu-
buit; ut vix quisquam Te illustrius
regna iniverit, qui tot victorijs impe-
rlo, tot pompis triumphalibus Maj-
stati, tot Civicis diademati prælusisti.
Alios quidem accepit idem solium, à
quibus hostiles manubias & trophæ-
um regale licuit ominari; sed illud o-
blatis primù Regni Securibus erexe-
re, quod Tu ante ingressum Regiæ, tri-
umphatricis dextræ Opificio statuisti.
Vel certè si per fata hostium hanc vi-
am rejam aliqui adièrent, minori tamē
hostium ruinâ, ideoque & suâ famâ.
Tibi cæsus unâ internecione Oriens,
& Scythiæ minitatus solitudinem mu-
cro, tot victorijs iter ad augustal Prin-
cipum instravit, quot ad occupandum
Orbis regimen suffecissent. Non tam

D 2

ergo

ergo libera Civium vota, vel togat
Senatus arbitria, quam nova trophy
orum insolentia Te coronis initiat,
purple Tibi regales operit lacertos
quam nobilior sudoris bellici tintur
& barbaricus cruor imbuit. Eluxi
hinc ineluctabile virtutis imperium, qua
in Exterum Ducem inclinatos Comi
tij trabeati animos, momento rapuit
priusque animorum imperium obtu
lit, quam imperares: nec obnoxia me
ritis libertas poterat reluctari. Noi
enim Tu ambitu pulsasti regiam, qua
sæpe illi patuit, & dum Pomi Regalis
fame, hujusmodi cognorum Tantalo
(dignissimos sibi Tantali pænâ) di
utius exercuit, tandem famelici am
bitus bellaria, regna fecit. Nō detri
tis aliorum usu incessuque itineribus
honorum Olympia decurristi; nec e
nim mentem vulgaria rapiunt, cùm
augustiora, quibus potior studeat insu
detque industria, animum perculere.
Non Tibi, ut plerisque impotentius
ambitum alit, urgetque in sui studium
honos,

honos, qui etiam in votorum subsidi-
am, ferri consilia cædesqué adhibent,
& priusqué purpuram cruentant, quām
induant (ut nihil est, quod libido re-
gni quandoqué non violet aut pessun-
det) & parricidia coronari gestiunt,
ac ut flagitio merces sit fastigium;
verbo, per scelus prensant insignia, ut
per monstra Hercules divinitatem ra-
puit; vel pro Græciæ more, apud
quam cultum cælumqué non meruit
nisi nævo afflata virtus. Alij mitiori-
bus, sed semper Philippo & avaritiæ
palmarijs rem telis conficiunt, extra
strepitum ferri, felius triumphos mē-
tium auro invasuri. Quæ quidem eō
procedunt ambientū traudes, ut non
aliter civium profligent animos, quā
Romam veterem Iugurtha, qui dum
urbem pñè venalem & Senatus con-
sulta auro videt obnoxia, Fori Curiæ-
qué sanctitatem admotā ex auro ma-
chinâ expugnavit. Quin & quæsitā
dolo latebrâ ductricem ad coronas fe-
mitam nonnullis occuluit, & dum sta-

dium regale ambitioso cursu teritur,
fixam in meta Fortunam, ab æmulis
offendiculo cruentatis avertit. Sed
fraudis patrocinio citius in præceps,
quam in sublime itur: illam vero pur-
puræ rapinam, illos, quos vibratum
crudelius ferrum vel aurum blandius
intortum eligit, aut coronat ambitio,
casu, quam gradu dignior, ipse deho-
nestat honor, & per dedecus quæsitæ
dedecorant dignates. nam rapta per
scelus & venale suffragium regni for-
tuna, rea Majestatis est, non justa do-
minandi ratio. Auro infuper tantum
taxantur imperia, ubi avaritiæ Comi-
tium est, & arca uitior, quam animus
Candidati, cuius candori labes hujus-
modi convitum fecisset. Sed labes
hæc aliorum quandoquæ inhæret Pur-
puræ non Tuæ, Regum Optime &
Maxime, quem non istiusmodi pro-
bra è Laticlavio ad Patriæ clavū pro-
vexere; sed mille, quæ Te circum-
stant, inducta factis animoqué lumina.
Non vulgaribus laudum metis nobis
lem

em cursum defixisti, nedum per de-
decorum abrupta, gradum Tibi præ-
cipitârit ambitus, in honesta potius
quam speciosa intento, & famam pa-
rituris laboribus, non laborum præ-
mijs: Heroum semitæ, non Thraso-
num aut vulturum, coronatis cadave-
ribus imminentium insistenti. Longè
à Te abfuit dominandi libido, qui vo-
torum impetu, inter Comitiorum æ-
stus, eò Te fortunæ repétè abripi haud
passus, ipsis etiam litem suffragijs in-
tendisti; ceu non ignarus, tuiiores esse
modestiæ terminos, quam ambitionis
vota immodica. Martiale Tibi ubiq;
ingenium: ubiq; arenam instruis, &
togatus etiam arma geris. nam etiam
ubi ars non confligitur, sed propen-
sâ voluntatum significatione, certa-
men nobile Tua molitur Moderatio.
Hæc in Principis supremum decus u-
triusque Ordinis conspirante calculo,
justissimis Regni conatibus visa obsi-
stere; nihilqué difficilius Tibi persua-
sum, quam ut imperares, cujusvis ca-

MARS POLONIAE
paciō fortunæ, quam non infra gesto-
rum amplitudinem agnata tenuitas
dejecisset. Quām diuturna nobis te-
cum concertatio! quām anceps nec
extra publicæ salutis aleam lucta in-
tercessit! quām tardē prona in Prin-
cipem vicere suffragia! Nullibi Tu
Cunctator, ubi celeritas addit momē-
tum victoriæ; sed hic pulcherrima
placuit Cunctatio, ubi subitam vim
valida Honoris admovit impressio.
Vnam votorū myriadi objecisti Mo-
destiam, quā nubem obtenderas, ut se-
renum extingueres. Iamq; nubes illa
in lacrymas soluta in suffragantium
constantiam mitem ab oculis effude-
rat procellam; quasi in hac innocen-
tis nimbi tempestate, vel fluctuare vo-
ti communis constantia, vel Tuā nau-
fragium adire posset felicitas. Sed Iri-
dem, id est, pacis mox secuturæ arcū
in hac rorida nube expressisti, dum
tranquilla omnia brevissimam animi
tempestatem excepere, & ex ubere
oculorum pluvia, publica emersit Se-
renitas.

renitas ut nempe suavior hæc procel-
la proximæ præcurrerit malaciæ, & du-
cta à lacrymis imperia solatijs inun-
dat. Vota ergo Procerum abolebat
lacrymis, dum honorariam regni mo-
lem excuteret demissio, quâ solâ super
Augustum Princeps eminet. At no-
va est communium votorum illece-
bra, generosior fortunæ remuneran-
tis repulsa; adeoque honorū magnes
modestia contra seipsam arma arri-
pit, dum gloriæ fugæ adminiculis
vincere laborat: sui desideria suavius
irritat, dum votis graviter intercedit.
Nimirum suum iudicium solenne retinet
passus repulsam honore ut invitam me-
ritorum molem erigat, nobilis fugæ
audaciam multare solitus pedisequo
simul ac vindice munerum apparatu.
Moram nihilominus in consilium for-
tunæ adhibere placuit, nec tantæ mo-
menta causæ brevibus momentis ex-
pendere; vel quod votorum benevo-
lentiam sibi constare velles, ne thro-
num iubrueret inconstantia; vel ne-

in vetusto libertatis domicilio contra-
ctius liberæ voci spatiū circumscri-
beres, quām ut lingua suo perfundā
officio cum emortuo loqueatis sono
conticesceret. Triduanæ libertatis
induciæ placuēre, per quas tempus de-
tegeret, si quæ suffragijs exesset inte-
gritas; mora solidaret, si quæ fluctu-
antibus animis in consensum infirmi-
tas irrepsisset. Magnificum id, Prin-
ceps, quōd sic liberæ optionis jura am-
plifices, à repetito aut convulso Ordin-
num arbitrio, vel accepturus Purpu-
ram, vel positurus! Lento passu in-
ducitur in sublime Majestas; & spe-
ciosius est, dum conclusis momento
suffragijs dies solidi suffragantur, alio-
quin suspecta sèpius præmatura cere-
nitas, ac ut præcox indoles ævū pe-
serre nescit, sic illa diem. Quæ gran-
dia, lentiore partu in solem effundun-
tur. Nec Tibi aliud animo insedit,
Regum solertissime, quem repentina
cautum reperit celsitudo, nec mentem
abstulit, ut non raro assolet, inopina
felici-

felicitas nam subita quæq; mora ex-
ploras, ne fulgetri sint adinstar, cui ac-
cendi repente, extingui est Hinc dū
sæculi hujus bono exoreris, moram tu-
lit Te requirente subitò infusa titulis
serenitas. Amplius Tu quiddam vel
Hercule, quem gemina quidem, sed
tamen nox (quam fabula offudit) in
lucem protulit, quasi tantus esset vel
ante cunas Hercules ; cùm Tibi ge-
minatus etiam dies creando haud sus-
ficerit, adeoque non unus jam -- *Sen-
sit ortum, sensit occasum Te & Herculem
nasci.* Ibat in vesperam dies, cùm in
noctem desinerent regni consilia, quæ
non tam stipulatæ nocti tenebræ, quā
novi Principis exortus exceperat, di-
dicitque orbis solem etiam Occiden-
tem adorare ; sed non illud temporis
auctorando Principi visum congrue-
re, quod diurnæ serenitati parat exe-
quias. Lucis theatrum ambit actus
prænobilis, qui dies aureos regno con-
dit ; nequé Tu Princeps umbraticus
es, qui diem toties actis illustribus ge-
minâ-

minâsti, ea in publicæ lucis censuram proferens, quæ suâ spectaculo adhuc attonitum tenent Orbem, & Soli etiâ imminuent spectatorēs. Inhæserit Boleslao Regis Craftini cognomentum, quo illum popularis licentia & lenta procrastinatio notaverat; Tibi quod potius esset umbrarum odium (nam umbras nesciunt, qui digna luce gerunt) & nocturni Principis transfusa ab appetentibus jam jam tenebris nomenclatio displiceret; prorogatis in diem comitijs, umbrâ tam illustribus in commune consilijs interdicens, Senatus Lechici oracula in solis orbita defixisti. Crevit in dies auctior animorum conspiratio, & publicæ vocis auctoritas, ac producta in longum deliberatio vota repetiit. Vnus Tu in ore omnium, nec triduum illud aliò per vota defluxerat, ut raro corrigit & ad limam revocat, quod solers & ad æquitatis amissim intentus censuit semel publici boni amor; & Aristarchi munus vel corrigendi studium abstulerat.

stulerat, nullius in adoptato Principe
commisſi erroris conscientia. Mora
hæc continuum fuit SOBIESCI-
ANÆ virtutis encomium, retulitq;
præmiū triduanus in maturando Tur-
cæ interitu labor, ut numeri trium-
phalis paritas, iret in Throni suffragi-
um, ac tempus illud Orienti fatale, Re-
gna pareret, ceu è fatis hostilibus Phæ-
nix Principum nasceretur. Fixius
tunc animis hæsere merita, quām ex-
ternæ sidera Tiaræ, & opinacion poti-
us visum, quām epithalamium, Po-
numquē regni aureum, non tam geni-
alibus inferendu[m] mensis, quām au-
rea hæc fortunæ bellaria, post crudio-
ra ferri obsonia, deferenda emerito
Bellatori. Quis enim aliò recentes
inferret laureas? veluti in extraneum
decus laboret Polonia, & vincat aliis,
cūm vincit sibi; vel potius vincat
illa, & advena otiosus triumphet? Il-
lum potius in Gloriæ Capitolium plau-
dentes subvehant quadrigæ, qui hosti
lauream infregit, alioquin vetus cor-
niculæ

niculæ id propodium est, non Princi-
pum, alieno fulgere. Fruere gloriæ
Insignibus, quisquis parandis trium-
phalem lacertum impendisti. Haud e-
quidem par ut ab altero admirandum
sæculis requiratur facinus, alteri ere-
pta facti gloria, & virtutis honorariū;
excluso tanti facinoris auctore, confe-
ratur. Quod tamen præter objectam
suffragijs luctam, coronæ capiendæ
moram insuper injecisti; nescio, an
id exemplum capiet ætatis postea co-
ronandæ æmulatio, quo ambitiosum
Principum morem confudisti. Statim
plerique suffragijs coronant, & vix re-
gum atria patuere, irrumpunt per
magnæ lucis ostia, non pro Majestatis
ingenio gradiuntur, nihilq; satis resti-
nanti illorū animo properatur. Cor-
rigis Tu ætatum omnium vota, dum
obstas virtutis imperio, ne suffragia
statim ruentes in caput coronæ exci-
piant. Spatium primos inter plausus
& nova à coronis onera intercedat
Cæ oblatus primò Regni Titulus, pu-
chra

chra servitus est, & Muneri implexum
onus gerit) nec statim electio sceptra
ingerat, cum illa destinat. Differs in-
super coronas, ut augmentum facta ca-
piant, quæ deaures; non quod non
sit affatim, quod sub aurum hoc meri-
tò eat, sed ut novus accedat imperio
fulgor, cum adaugetur Tuus. Tibi e-
nīm non sat seipsā implet diadema
Virtus, quæ nondum extra crescendi
terminos sita, incrementum gloriæ
pati possit, minorq; apparere augmē-
ti cujuslibet interventu. Nō explent
gloriæ famem magna, si maxima su-
persint: parumq; st Orienti fata ma-
turasse, si ab Orbe possis triumphum
exigere. At satis jam exemplis Re-
giæ ignotis datum, inter quæ annus
exsors diadematis Tibi ultro præter-
labitur; tandem Regalem pompam
sustine, & à situ diuturno Coronas vin-
dica. Non plus modestiæ liceat, quam
moris patrij vel justitiæ sanctionibus,
quæ non tantum studiosius expédunt,
quid Princeps velit, sed quid trophæa
Princi-

Principis requirant. Vix enim quisquam Te gloriostius regnum iniit, cui per pulchram trophæorum seriem regius tristes infestinatur: & Solij gradum non alia moles attollit, quam hostiliū acervus cadaverum, ac æternā tumulorum mole, barbari ruinam testata clades. Is mihi Imperator, qui quocunq; vix usitato Herōibus passu sese infert, in frontem illi viætrices serpunt hederæ: quidquid regale terit consecratq; ejusdem vestigium, in laurum subitam evirescit; nec terra est, cui triumphalem gressum imprimit, sed inibi palmis constitutus nemus, & viretes Pacis oleæ sacerdoscrescunt. Denique cui ubiq; bellis victoriæ seruntur, ubique perinde est in hostem ruere, & irruere in Pæanem; quavis alibi Mars quâdam lance dona & odia partiatur, deseratque alternis vicibus, quem coluit. Et alij quidem humeris hominum succollantibus invecstii in Regiam, quod illis ambitio pedum usum ademerit, in Principum fastos fastumque abierte:

abiēre : pulchriūs alij, quos scuta mili-
litum (nam scuta & ornant pariter &
armant) erexēre : Tibi nec alieni
scuti benevolentia opus, qui cum ve-
tusta origine Tuum ceris & factis im-
mortalibus impressum geris ; & pro-
fligatozum colla hostium præbent suc-
collandi obsequium, per quæ non hu-
meris, sed Civium præcordijs insedi-
sti: imo altiore cothurno haud petit
erigi, quem tot Martiorum operum
erigit celsitudo Vt cunq[ue] per plau-
dentium theatra populorum, non solli-
tariz Majestas graditur ; major pom-
pa instruitur fatevitio Triumphorum,
& ipsa tibi flecti cogitur Othomani-
dūm Luna in Arcum Triumphalem.
Quamvis & theatralem occursum illa
metuit, quæ nescit regalem incurrire
in obtutum ; quin ad Regiæ Serenitatis
viciniam, Planeta barbarus lucis
deliquia patiatur, nihilquæ prodesse
queant --- *aera auxiliaria Lunæ*, ut
prodesse veterum credebat supersticio
tinnitu æris assueta *laboranti succurre-*
re. Ter.

e. Terror alijs signa hæc Lunatica,
Tibi fabula, quæ furori permista temeritas, in sua verius fata quam prælia, gradum præcipitat. Præter coatas ex Asia vires, quæ successu flagitij furorem auxerant, barbarum tumor adhuc armaverat, qui in temerarijs mentibus bella gerit, quasi proximus ad victoriam gradus sit, alienæ virtutis arrogans contemptus; tumoremque alebat anni superioris rea sceleris felicitas, dum violata sæderum religio rapinam Podoliæ persuasisset, ut occupato Cameneci propugnaculo regnum communis prædo latrocinia tutiori in loco reponeret. Audebat & sacrilegii præmium ab exhausto bellis ærario per minas exigere, quasi aurum meruerit expianda ferro vindice inexplebilis alieni sitis, & abrogatis æternorum sæderum legibus temerata pax armorum; aut veluti empta pace Polonus de sua mallet ignavia triumphare. Certa jam præliaris successus videbatur sibi Lunaticorum arro-

affrogantia, viles copias rata, quas vel-
le jam turpiter mercari pacem somni-
ārat. Et emere hanc placuit non nū-
mo, sed ferro, cui nihil non venale;
atque ut morte tunc emitur immorta-
litas, sic hosti vēditur ignominia, igna-
væ pacis mercimonium exercenti.
Nec in bello potior vis auri visa, quæ
avarī Mārtis pabulum esse solet, *sed*
omnis in ferro salus. Et verò, si huma-
na ex æquo æstimare libet, non imbel-
les animas Oriens campo infuderat,
et si Tuorum felicitas armorum præ-
sentius vincendi cōuen gereret, quo
carent arma perjurā, non raro fortia,
rariūs felicia. Aderat (nec invita id
faretur veritas) aderat ferocienti ve-
cordia, non robustior, quam dition su-
nestissimi belli apparatus, & vicerat,
si (quod canit ille) auro & tintulis
foret pugnandum phaleris, aut nisi a-
criorem in ferro æmulum illi Mars
Sarmaticus objecisset. imò aurum per-
sæpe it in spolia, non in prælia, ner-
vusq; hic belli enervat crebriūs, dum
emol-

emollit, raro scilicet aurum inter & non effeminatas vires fædere. Prædam ergo attulit & opima pænè spolia, qui Lechicæ gazzæ gravior inolita prædæ libidine inhiabat. Vix enim, Tejbelli fortunæq; Duce, martialis exarsit sub Septentrione ardor, &, qui suadet ardua, pudor (ut nempe vel exile dèdecus, fortis animi telum & ingens gloriæ calcar est) servile barbariæ jugum in Podolia ferre nequît, quin hosti jugum reponeret. Perculisset quidem alium conferta barbaræ, nisi Te huic temporum calamitatî servasset Cæli benevolentia, ut olim Camillum Romæ vel Fabium, cum quo Tibi non tam solers bellandi cunctatio communis (nam Tibi & celeritas Pæanem canit, & horæ impendio æterna alibi bella conficis) quam illud, quod etiam Te Scutum imperij quod Fabij meritis nomen Roma dedit, strenuus simulq; prudens armorum usus probaverit. Prælio locus placuit, ubi Polonia suevit vincere;

non-

non quòd ubique in triumphos Capitolia non posset defigere, sed quòd veteris experimentum virtutis, constans loci hostilitas flagitaret; ut, ubi Osmanni clades itura in posteros primò cæperat, ibi secundum vulnus cognata immanitas inveniret. Utrobiique Dacia gloriæ campus & Martis theatum fuit, ut idem infamis scelere, ac barbariæ pænâ locus Sarmaticæ fortunæ constantiam ferret. Neque inermis arenam iniisti, qui probè noveras, quòd & ira justior frustra telum exprompsiterit, si vis imbecilla vindiciarum jus cum telo rapiat, quæ injuriæ potius novæ obiciat, quam veteris aciem deterat ac oblitteret. hinc pro galea Tibi non imbellis ratio, vincendi artes haud dubiæ pro lorica, certumquæ in militaris prudètiæ præsidijs, quæ animum Tibi armaverant, & bellandi usus firmaverat, munimentum. nec enim in solo Bellonæ sinu salus imperij conquiescit, sed sæpe ratio pro muro, consilium pro scuto fu-
it: inò

it: imò errare vel Scævolæ manus quandoque potest, consilia vix unquā sefellere, quibus plerique usi felicius, quam manu; veteri urbium edocēti exitio, quas impunè arma decēnjo tentavere, cūm dolus & ratio pñne momento subruissent, & Archimedis ingenium Romanæ classis impetum ac ardorem radio extinxisset. Aderant præstò & summorum arma Procerū, quæ in exitium barbariæ, regnaturi Ducis auctoritas & insitum gloriæ militaris studium exciverat; vel ne vili sanguine tam nobilis constaret victoria, si hoc etiam præter hostilem lauræ forent irrigandæ; vel quasi jam quodam præfigo, fortunæ Principis eventa præluderent, cūm in coronandæ virtutis spectaculum parite ac exemplum tot Quiritium nomina collegissent. Nam Tuæ superstitem victoriæ K O R Y B V T I V M vitæ deliquia non tulere, ut tota triumphalis gloriæ successio in Te, unà cum auspicijs regnandi deflueret; sed regnare is

re is defiit, cum Tu meruisses: festi-
nantibus illius fatis impertiēte id bel-
li aleā. quod in triumphos desierint,
qui lessos impedirent parentales. Quā-
vis & illud vetaret lacrymas, quod
illum in armis Ducem viduata regni
linqueret Majestas, qui parem non ar-
morum duntaxat, sed regnorum im-
perio natus animam, in sceptrā succe-
deret præituro. Ad meritorum coro-
nidem unam Tibi adhuc objecerat.
Mars arenam, ex qua sanè augusta
messis, dum laureæ succrescerent &
Coronæ, de Husseimij copijs alioquin
non imbellibus, quod ipsum trium-
phatiū castrorum decus amplificat.
nam imbelli rapuisse palmā infra de-
cus est, sed difficultas configendi cer-
tissimæ gloriæ sementis, quæ duris ali-
tur & in arduo triumphat. Dedit er-
go pœnas furor sacrilegus, & datæ æ-
ternum fidei violata sanctitas, dum
Tu gravissimus promissæ turbatæque
pacis vindex calcatis Tyræ vortici-
bus nam virtutem & fluctus posito
tumore

tumore sentiunt, ac modestior flum-
num tempestas adorat) totis invola-
res aquilis, equite irrueres, novam a-
mni conciliaturus gloriam, cuius alve-
um non vili sanguine miscuisti. Nec
abclusere à palmaribus eventis belli
præludia, quæ velitantum hastis &
hostile hausere latus; & arenæ, quæ
furentem audaciam æternaturâ labe
castigat, speciem ademere funera tri-
stesque Orientalium occasus. Plura
prænuntius cladis ultimæ vidisset di-
es, nisi ruentes barbaro noctis suppe-
tiæ, cædibus dirimendis intercederet.
Ita nempe Te bellorum arbitro, se-
cundo Marte omnia geruntur, & Tuis
nutibus anceps alioquin alea obsecun-
dat, seu initia quis præliorum pœctet,
seu ad exitus præliaris miracula mens
attonita delabatur. Non pauciora no-
ctem illustrarunt facinora, quam alias
solent sidera; etsi tunc in capiendo
virtutis (cujus nunquam molle expe-
rimentum est, documento) ipsa virtu-
tem oppugnare sidera, & atrata nu-
bium

biūm procella; cūm interim nullus pænē siderum usus esset, quōd sub tam gravi bello laborans victoria minūs ad sidera attenderet. Nec effusa ē nubibus tempestas vim animi labefactārat; quōd nec inter nubium tumultus Martius in Polonis periclitetur vigor, vel sub frigido Iove intepescit, non ignarus æquè de procellis ac hostibus trophæa ponere. Aëris inclemētiā ridet, nec auræ favorem in bellorum subsidia implorat, cui ad aspera dura-
vit indolem adversorum usus, qui sensum malis adimit, vel eorum acrimoniā tolerantiæ auxilijs infringit. Te-
cum verò, Regum Invictissime, nec crudiora aëris spiramenta iratumquē Aquilæ, nec exfortes somni vigiliias pati arduum, qui ubiq; tolerandi confortio durissima quæqué, vi debilitandi animos exarmasti. Emollis duritiem adversorum, dum pulchra eorundem inis commercia, nec discrimen Ducis à milite admittis inter ardua, Dux in acie solūm imperio, faci-

nore miles, cui grandia imperias exemplo, in quo potior imperii vis conquiescit. Hinc & nocturna illa tempesta Tibi Patriæq; triumphalis diei fuit exordium, quo in publicam felicitatem excubare Martem patrium docuisti prius Commilitonum quam hostium vicit, quibus exempli violentia. Vigilias persuasisti excubias Amat nempe excubias victoria Cimbricis Marij, Aciacis Augusti victorijs conferenda; vel quæ pares, ac Marathonia Miltiadis, vigilias Themistocli persuasisset. Enī verò magis nodum illam expavit hostis, quam alibi armatum terroribus diem, nulli munimento satis confitus, cui vel insomnes nebræ insidias tegerent, nec plurimi tunc fatum mollius persuadente; nihil quod fatale tandem illucescentis diluculum ceu perfunctum periculum furorem sopiverit; quasi solis extortus non certius Lunam extinguere. Nec in imbellem omnino diem, quando barbaris ultimò solem oriri, æternū jam

Exoccidere arcano mentis augurio didi-
uiceras, confligendi necessitas inciderat
ta. Novos Marti & animis calores insi-
cnuabat tutelare MARTINI nomen,
tē qui non robustior in armis miles, quā
st sine telo etiam victor, nec antea ma-
ringis in lorica, quām postea in Pontifi-
cia bysslo metuendus, sub Constantij
signis fortunæ inconstantiam à suis re-
movit suppetijs. Triumphis nomen
feid innutritum ad aras propitiare pri-
mò suadebat pietas. nam Religio legio-
clines pariter sospitat & regiones, acri-
busque fulmen in hostes detonant evo-
catæ de cælo suppetiæ. Sed ille cultū
differri voluit, dum Tuis veluti sub
signis Divus Commilito, optimè de
hā Te, optimè de Polonia mereretur, il-
lisoq; Tecum vincente, Fama de Te
eianere inciperet, quod & --- tibi
lomilitat æther, Et coniurati veniunt ad
classica Divi. Et adfuisse Numen Di-
vorumq; benevolentiam in compre-
hensione fuit, dum brevibus labentium ho-
marum intervallis pugnandi vincendi-

que arbitria definires, ubi plurimum ac
norum tædia cum virium suarum hu-
dibrio arma fortium pertulissent. Dq-
bitasset fama de tentato etiam confu-
stu, cùm neq; de palmaris confli-
gloria sinit ambigere tot erudita vph-
Gorijs decertandi solertia. Nimirū
ubi fides Annalium, vel euntis per asta-
res ac ora nuntij laborasset, si de Im-
canora Famæ garrulitas evulgat, pci-
riculo fidem liberas, satisq; ad creditu-
litatis illicium est, si Tuis id initus a
auspicijs, Tuo fultum consilio, nu-
ac industriâ tentatum intelligitur. Ig-
noscit, sub solem & immortalitate
publicum ire, quidquid moliris in luce
ponere. Vel arduis nomen infregi p-
omnisq; difficultas, naturâ suâ seu eti-
mo prorsus excidit, si Tibi rerum sucu-
cessibus moderanti placuit vel per ini-
via iter ad gloriam moliri, vel per la-
cula securitate vincendi expugnare.
Ne longè ducam tam eximiae laudis
argumenta, vedit hæc attonitus hucub-
que Oriens, stupuere Chocimense
campi,

amnapi, quos, pæanem pro classico da-
lurus, vix generoso milite insedisti,
Quidquid tentaveras, in palmas effrō-
fluit. Parensum duntaxat fuerat im-
pigeranti, & ad imperij reverentiā tro-
vihæa certatim affluxere. Primus la-
moris cum domestica fuit armorum cun-
auitatione; etsi in arenam præliatricem
Tempelleret equestris calamitas & diffi-
cileis commeatus ratio, quæ dum mi-
hi item oppugnat, famæ illecebra inter-
mamem nil proficit, valido intus hoste-
rūimos per corpus pessundante. Si-
lagna canere vix profuerit nondum ex-
tiscentatâ fame, maxime dum & anceps
cererum alea, impavidos etiam nonnihil
ti, pulsat fatigatque incerto exitu. Sed
Tu vox, quæ canorum virtutis classi-
cum est: Tu manu, quâ & Ducem
imperij nutu, & Commilitonem bel-
licandi dexteritate miscuisti: Tu insta-
re precibus & supplicijs, Tu per sacra
is urgere omnia, quorum religio vel in-
barbarorum pectoribus multum po-
test polletque; dum Divinorum cul-

tui afferendo, Romulo Numaq; major, non tam bella, quam victoriam suaderes imperio, persuaderes eloquij Majestate. Quin & positâ Imperatoris auctoritate imperium Tibi nova temperavit moderatio, dum ante signa prius procureres non equo sublimis (sine quo etiam Famæ Olympia non infelicius decurris, ac inter Heroas emines) sed pedes ante aciem progressus; non ignarus, tam pedibus, quam quadrigis ire in Capitolium triumphos; ipsâ etiam tellure Tuis substrata vestigijs, quæ pedum positione manu capitur. Prævolasti aquilis districto acinacē, cui fata Orientem subjecerant; Hic verò quis Commilitonum animis infusus bellandi ardor? quæ per fulminatrices machinas non erupere tonitrua? quis in castra irrumpentis militiæ victricis impetus? dum coronatum (nam & victimæ antequam cadant, coronantur) undiq; igni ferroq; aggerem prodigiosa vis perrumperet, tuos ad nutus con-

tinuè

inuò sese fingente virtutis satellite
fortunā? Prodigio non impar, (nisi
quod alijs prodigium, Tibi natura fo-
ret) ut momento pænè Martem do-
mesticum castris infuderis, campum
explicueris inter tentoria, immensita-
tem triumphi angustiis incluseris.
quippe alibi ipsa sibi officit magnitu-
do, & Thermopylarum angustiæ, non
solum exornant Leonidam. Perculit
hostilem nidum Mars adventitus, ru-
ptis tot obicum repagulis insultans, &
arenam pro arbitrio virtutis ibi desi-
gnans, ubi collibuisse vincere. ut fer-
me militat omnis virtuti locus, nec tu-
multum ab angustijs magnanimitas
pertimescit, quæ amplissimum sibi u-
biq; explicat laudis theatrum. Irru-
pisse, pars victoriæ fuit: in summa e-
dusti aggeris evasisse, pulcher quidam
virtutis saltus, quæ propemodum jam
triumphat, cùm summa obtinet, & ar-
duo insultu vallarem Coronam indu-
it. Castra Orientalium in arenam
transiere, bustumque barbariæ fuit,

ubi non tam tentorijs locum, quam
sepulchris defixerat. Aspectum ca-
stris eripuerat strata cadaverum acer-
vis tellus, nec terra jam calcabatur,
sed cæsorum corpora, ex quorum ca-
pitibus compluria Tibi Capitolia sur-
rexere. Stagnabant sanguine operti
tentorijs campi, nec cadentibus sat in
sepulchrum terræ patuit, etsi dignis,
quibus Orbis universus negaret tumu-
lum, quem toties inquis cædibus fu-
nestassent. Effuderat quidē sese malis
adactus hostium furor, & eruditō in
exitium terrarum igni detonuerat;
sed frustra sunt artificiosi tonitrus, dū
contra fulmina opponitur acies laure-
ata rursusque Salmonei tonitrua ridet
Iupiter. Qua ergo hostile robore emi-
cuit, Tuę provolārunt aquilę, quę
dum cataphracto robore vim lym-
phatici impetus elidunt, addunt fune-
ra, & trophęa Tibi patrięq: virtuti
assurgunt. Viderat hæc ætas diesque
quod vix ullus viderat, dum recipro-
cante subinde, mox redintegrata par-
tium

tium fortunâ, eò loci tota belli figere-
tur moles, ubi certius legionum felici-
tas periclitari posset, quâm in eventu-
ri opinionem triumphi spem adigere.
Sed nihil offecit loci malignitas, dum
securam suâ audaciam in triumphi ne-
cessitatem impelleret Cadmi terrato-
mi litbilio onrarmatura, & fugien-
tem iteratò victoriâ magnis ausibus
revocaret. Nec illa fortitudinis glo-
ria hosti relictâ, quod fugâ nesciret,
etsi pluribus fugæ præsidia intercepe-
rit vita fugiens, captivis tantummodo
relicta ad sensum calamitatis. Sic er-
go sæculis historiam texuisti conflictu
vix ultra geminæ horæ spatiū pro-
ducto, Cannasque in Daciam transtu-
listi; ~~huc~~ Annibale superior, quod
nulla Tibi Capua virtutem emolliè-
rit. nec ab Annibale sapis, dum vi-
ctoria uteris, qui æquè vincendi auspi-
cia ac usum victoriæ calles, contra
quâm Pœnus ille victoriâ imbellis &
triumpho vietus. Imò nec Aufidum
annem illi una decoloravit dies, sed

plura cladem traxere prælia, & reno-
vata annis pluribus Latio cicatrix: at
Tu in horas bellorum momenta con-
trahis, & perbrevi morâ excidium
Asiz circumscribis, futurus vel in
horas vicit, si parem in ruinam fessi-
net, vel in clades sufficiat comminuta
hostilitas. Haud tamen facinoris lau-
disq; immensitas cōerceri potuit, quin
ultra Tyram primò excurseret, mox
ultra orbem; ut semper Herōes latè
victorijs, latius famâ penetrârunt. Et
aucta fluvio per Te nobilitas, cuius
vortices hostili purpurâ imbuiisti, cum
fratus amnis hauriret barbaros, quos
ferrum contempserat, & lassata victo-
rijs manus pepercerauit. quamvis hosti
mortis remedium in morte querenti,
aqua supplicium lenius ferro visum,
qui dum cadendi formidinem vertis-
set in votum, sacrilegium belli emen-
daturus sui parricidio, fluctibus ferrū
occuparat; quasi mitius foret suo in-
terire metu, quam telo alieno; vel
sæviente vicitis gladio, levior esset

flumi-

fluminis procella. Nam & ipse in funestum Thracis exitium Neptunus fluctus armaverat, nec puduit Tecum in triumphorum societatem cruentis littoribus conspiisse ut nimicrum omnia ruunt in suppicias, & arma fluctus sociant, si habeas Commilitonem D E V M, in cuius consortio vel imbecillitas vinci nescias vires gerit. In hos illis scopulos fluctuavit barbariae salus: his deinceps aquis extinctus bellandi sacrilegus ardor, ut calere simul dedisceret cæca alieni libido. et si lethalis hic aquæ haustus non illi pæna ultima foret, cum post suorum mortem, æternum adhuc dedecus ferat. Placuit tamen undis perire, quod potius copiam fugitivis per triumphales excubias abstulisses, ut proinde ipsa hostem riserint præcipitia, in quæ illum impulerat moriendi necessitas. Non superfuit, quem obrueret virtus, quod omnes aut mucro, aut justus timor abstulerit; & si quis in vulnus superfuisset, in eum ausus configendi

parem ruentibus pænam transmisisset;
aut eadem se suotq; vindicans manus
& scelus, & pæna sibi fuisset. O vi-
ctoriam Patriæ Fastis inauditam! sæpe
quidem suus barbarum pudefecit cru-
or, sed haud unquam tantå vel tam
subitå cæde fædavit: documento,
quantum à Duce prælia fortunæ; Sæ-
culum laudis hauriat; vel quanto à
discrimine is regna vindicet, cum &
Cimbrico bello timere Roma desierit,
quod illi sæculo Marius contigisset; &
Othomanico Polonia, quod Te sum-
mum bello Imperatorem benigna cæ-
li arbitria destinasset. Evidē quid-
quid hâc coortæ bellî tempestate Sar-
matica effecit virtus, Tuo peractum
auspicio, cuius & imperio sesq; in fa-
mæ publicum primò protulit. Nam
si primum in Daciam, mox Tyrå su-
perato mota in barbarum signa; Tu
auctoritate Ducis, tu rationum mo-
mentis, tu insitâ exemplis auctoritatē
adegisti; puduitque non vincere, dum
Tu sponderes laurcam: si avulsus ab
Orica-

Orientis tyranno utriusque Daciæ Princeps; Tu utrumq; in arma socia pertraxisti: si Tauricana moram traxere subsidia, ne ruituris præstò essent; vires Tauricæ paulò antè attriveras, nec festinabat in auxilia, ne nova funera sociaret. Sic ad Te tota pulcherrimi conflictus laus devolvitur. Invictæ Princeps, teq; auctorem adorat, quo armorum animorūq; Duce quæsita, terrarum ambitum pervasit. Imò ante districtum acinacem bella hæc confecisti. quidquid enim post fortunatior dies attulit, jam antè solertissima Ducis prudentia (quæ fortunam rapit, aut emendat) viam eventis felicibus, quæ tu à consilio non disjungis, præmunivit; gestumque consilio, quidquid postea manu. Nempe consilia triumphant etiam extra arenam, & recondito in pharetra telo contumax frangunt ingenium; veluti prudentiæ, quæ ferro imperantium quidam potius est, stipendum sint victoriæ, Illud tamen nescio an in triumphi ma-

phi majoris speciem non recidat, quod laudis fornitem militaris plausus in Te non accenderit. Difficile alijs, per prospera ire in celi studium, & in indulgentia fortunæ animum non corrumpi; tamen hunc Tu scopulum felicium longè cautior præteristi, nihil in Tetriumphaliis Gloriæ redundare passus, quod non protinus in fontem, à quo dimanarat, postliminio refuderis. victoriâ patriam sospitante contentus, fructum victoriæ, gloriam Divis Indigetibus totam ex aſſe concessisti. Hinc in arena vicitrice non Tibi trophya, sed Aras Divino cultui excitasti, ubi modulatione vocum turbarum quæ Musurgia, Superis personaret, & stipendium Commilitonibus Divis persolveret. Primus ergo celi suppetijs p̄ean inſonuit, quod Poloniæ ferro uſum in prodigia, vincendi celeritate stragisque magnitudine probavit, ſe ſub nostris aquilis militasse. Aſfulſere & Orientis ceræ, quæ ignem ad aras triumphalem excitaverunt, non melius

meliūs lucere viſe, quām sub æternā
extinctæ Lunæ caliginem. vel cūm
Tibi Regum serenitatem affudere.
An enim alium ſic flamma barbariæ
busto ſuperſtes ſerenāſſet, quām cui
vigilatæ in imperii tutelam noctes, il-
lustrati pulchriūs victorijs, quām ſole
dies, pridem Sereniffimi addicunt co-
gnomentum? an poſt tam felicē gla-
dii uſum, manus hæc in Pomo Regali
aureum Orbem non stringeret? in
Caput toties laureatum, non deflu-
ret diadema? At etiam Coronæ id
non populare decus eſt, in illuſtri ver-
tice inſediſſe; & thronus Principe ſu-
perbit, quem coronata indoles cælo
inſerit, Regumque porticus, & primæ
fortuæ propylæa curru accipiunt tri-
umphali. Porrò quod Tibi à Martiis
Heroum ausibus otium? que à vin-
cendo, ſi quid frangendum occurre-
ret, iaduciæ? qui non diſcrevere an-
nos triumphi? Non unicus Tibi ante
oppreſſum Thraciæ tumorem hostiſ
in ferrum incubuit, dum temerè vir-
tutem

tutem laceſſeret. Nam ne calamum adhuc à triumphalibus abstineam, ſed ſtylo per omnia victorem ſequar, quæ Tibi poſt Ducum inſignia dotale meritis ſceptrum ingeſſere; quæ regno ſeſe non infuderat tempeſtas, cùm ipta Tibi laurum Geticam plantarent inſortunia? Iam Poloniæ municipia metu pervaſerat, quæ latè campos operuerat Scytharum immanis colluvies: & iviſſet latius glifcentis ſævitiae furor, niſi conceptam Bosphori æſtu licentiam ultore gladio multatæſſes. Sensere volatiles in ſua probra animæ, quantum præceps bellandi ratio, & effusa in prædam libido à ſtratis æterniꝝ opprobrii confiniis non exerret, dum arinorum prudentia cōpescitur, quæ Tibi una ingentem conſlarat exercitum. & ſola propemo dum laurum nexuerat. Vincula qui dem intentarant; ſed ignari cum Aquilis ſibi bella intercedere, quæ iniūicos libertati nexus pati neſciant, facilius evolaturæ in laurum, quam abituræ.

abituræ in nervum. Quod si numeri
terrore virtutem efferaverat; risisti
numerum, qui Orco victimam auge-
ret, & dispositis in colle ad speciem &
primam de oculis victoriam copiis, fi-
dem oculis abrogâsti, ne paucitatem
opponi sibi crederent, unde innume-
ra sibi funera imminerent. Sæpe in-
super se ipsa cōficit multitudo, & nu-
merus cladem amplificat, dum pro-
brosum illi ruborem, **victrix exilitas**
impingit. Adhuc certè in sua strage,
per quam liceret insipientiæ tandem
sapere, numerum init Crimenium te-
meritas, luctumque innovat accepta
cicatrix, cùm de prodandi licentiam
(potissimum Scythiæ semper facinus)
in paubundis impunè copijs graviter
cōceres, parvâ trium millium ma-
nu, majoribus manu animis. Tunc
potissimum Regnis patuit, quantum
momēti ad funestos belli exitus aver-
tendos conferat, dum tenue corpus e-
xercitūs maximo Ducis spiritu ani-
matur. Sola auxiliares inter copias
tunc

tunc adlegeras virtutis adminicula,
cum dierum complurium noctiumque
spatia non siderum exortu, sed diu-
turno frugalitatis spectaculo illustria
transigeres. Nullis tunc licuit Mar-
tem alere bellarijs, praeterquam soli-
do magnarum mentium alimento e-
tolerantiae simul ac gloriæ penu de-
prompto, productis ultra quatriduum
parsimoniae prodigijs, sitim hostili-
tantum sanguine restinguente. Ge-
minus Tibi tunc hostis, & Scythes, &
fames; sed de utroq; magnanimitas
triumphavit, Tuusq; ingens & in ma-
jis major animus, prudens audacia
pro muro, fames per inediam soloquæ
gloriæ gustu obsonata, quæ parcere
nesciret ferro, dum parcere cogre-
tur cibo. Nihil tamen in victoriæ
hujus laudem sic influxit, quam quod
Tibi virtus pro numero; ne Spartia-
tæ rursus jactarent Thermopylas, tan-
tò etiam cum suo Duce minores, quā-
tò major Tu victo Leonida victor.
Nulla Tibi aderat coferta multitudi-
nis, sed

nis, sed vis mentis acerrima nec inops
consilij quæ immanes Scythiaæ vires
unica subegit, sola domuit, eò quod
nunquam bonæ mentis & optatissimi
eventus divertia contigere. Vix tam
citò signa fanatica hostis in fatalem a-
renam impulit, quam illa ceu fulmen
subitum oppressisti, veteri temerita-
tis malo, quam securitas perdit. prius
suorum ruinâ ingemuit, quam arma
experiretur, imò ante aciem, armorū
species militari ingenio producta fre-
git barbariem. Evidē Comarnenses
& Kalussienses campos nulla jam me-
moriæ fastis ætas eximet, sed cum
Tuæ fortitudinis Fama transibunt ad
posteros, quos ut clades nobilitat Tau-
ricanæ, sic in nepotum conscientiam
ire jubet Tui triûphi celebritas. Nec
funus hostile in mali vestigium educti
tacebunt tumuli; etsi præstat potius
sileri, quam non citra dedecus cele-
brari. Emersere insuper nomina, &
famæ celebritatem induerunt, obscu-
riora, quam ut lucem unquam alias
nō solum

nōssent ubi non viles animas, sed terrorum Ducum nomina delere, tam tibi promptum fuit, quam plurium solenne. Quot ibi adhuc opacis silvarum recessibus obscuritatem ademisti, qui Scythā profugo, non sat securum formidini latibulum præbuere, quam fæda nominis labes protulit in aperatum; neq; latere sæcula potest tantū dedecus, quæ minoribus fastos implevere. In silvas abegerat terror, quasi tutius inter feras inveniret asylum immanitas, vel tolerabilius foret in feras incurrere indignis veniā, quam in viatores. certè feritati nullibi posterior locus, quam illi' silvis. Sed hæ tibi subito in laurus effronduere, & in palmas degenerârunt arbusta. Non unquam pulchrius virentem herbam porrexit incusus barbaro pavor, quā dum silvæ quantumvis in brumæ vicinia laureis virescerent, ubi victa Scythia Tibi arcus inflexerat triumphales. Bellum enim silvis etiam, quod hostem tegerent, indictum, ut non una arbor

arbor in trophyum aresceret: adeoq;
placuit in ramos etiam pugnare, ut ex-
cuso per ingenium autumni, virescen-
tis rami ornamento, pro folijs, vicio-
riæ portarent insignia, quæ suspensa
inibi æstatem nōsse poterunt, et si alias
arbusta ferro virere prohibita ævum
nesciant. Coactus est latebris pugna-
re, non pharetris: quæsitæ in silvis
à robore vires; sed arbores in pyra-
midem Tibi surrexere; & quercus
Civicam dedit. Et nonne in silvas
abigeres brutum Martem, ut metum
eximeres municipijs, quæ jam inde
maximè inclauerant, quòd fædè ar-
serint, æternumque sui reliquerint ve-
stigium, favillam? Sed abegeris sanè
bru~~os~~s hujusmodi, quales nec Roma
post Tarquinium tulisset; exciveris
in plausum erepta incendiis domici-
lia; tamen restituta captivæ pubis a-
gmina plus Tibi plausum contulere.
In cippum & competem abitura tra-
hebatur auro etiam taxanda libertas:
ibant ferales manubiæ, & catenatis
nexibus

nexibus illigata servitus parabat im-
plere ergastula, vincula nobilitare ca-
ptivâ tot nominum claritate; cùm
Tu gentis liberæ misertus servile in
catenis jugum, venalem argento li-
bertatem ferro pacisci, armis pro illa
decernere, nec prædam alieni juris si-
nere, sed sui Tuique, in cuius Imperi-
um jure Principis transiisset. Quæ
verò tunc exeuntium ab infami nexu,
hoc est, duræ servitutis insignibus in-
Te non exarsere studia? quæ non e-
ruperè in pīssimum Dūcem præconia
libertatis? quis Tibi non aureos in-
ter continua fortunæ munera dies?
qui non ævum par facinoris immor-
talitati? non summos imperiorum
fasces ex animi sententia compreca-
tus? Ivêre in sceptri suffragium hæc
miserorum supplicia, nec ratum non
habuere Superi, quod vindicatæ li-
bertatis apprecatio, & erumpentes in
vultum lacrymæ, grati animi tessera,
in Tui nominis decus voverat. Pri-
mus ad solium gradus fuerat, hostili
jugo

jugo miseros exemisse; quasi laborantibus in Tui gratiam fatis, ne regno decresceret Civium frequentia, quorum Imperia Tibi decrevissent. Verum pridem Scythia Tibi arma habeat, nec prima hæc tirocinia, illos vel acie fudisse, vel ante gladium metu vietis, latebras implevisse. Ab ipso profligandi usu terror corundem credi poteras, nisi memoriam illis confundisset furor, novæ post gravissimum vulnus cicatricis reus felicior, si à clavis proximæ supplicio sapuisset. Prohibueras ferro populandi licentiam, cum arma simul servilia premeres; quasi perexiguum fortitudinis foret specimen, unum furentium agmen sternere, nisi federata profligandis agmina unus oppressisses. Facile quidem conspirant in terrarum vulnera, quibus etiam communis impendet ruina; simulque arma rapiunt, quibus per ejusdem mali contagia sors iustum destinat; sed id ipsum uberioris alit gloriam, dum multiplex hostis in eam cladi-

cladibus laborat, quem vix unquam
malè sana nexuere fædera, quin & fu-
nerum probra pariter sociarent. Fi-
dem tuam non appello, passa tunc de-
decus Zaporoviorum natio, quæ alias
quæstui posthabet jusjurandum; sed
si Podhaecensis campi fortunam sce-
leri obliquam recolis, adhuc Tibi
S O B I E S C I A N A bilem & in-
vidiam movent manu & consilio par-
ta epinicia. Nec enim illi deses in
otio torpescit dextera, quando ferrum
ulus postulat, & utramque aciem (in-
genii nempe & gladii) feriari non pa-
titur effrenis rabies; sed Ulyssem cō-
filio, manu exhibet Diomedem, vel
si quod nobilius coluit olim antiquitas
in armis nomen. Frustra Roxanum
Martem, (cui diu datæ induciæ sunt,
ut cum bona mente in gratiam redi-
ret,) frustra Scytharum densârant e-
xamina. nam & miserum est stetisse à
victi partibus; nec scelerum affinitas
extra par periculum defigi solet; &
numerum tantum hæc conflat conjun-
ctio,

Cio, quem Sarmaticus Heros & solida
virtus ostentui habet. Perinde illi est
inconsulta hujusmodi armorum unio,
ac Soli orienti tot siderum exercitus,
quem radio fugat ; adeoque aciem
confertissimam unico iusto conficit, ve-
luti una sit cervix, quam clades non
distinguunt. Et certe arma mutua ti-
morem mutuum non excludunt, dum
in graves utrisq; aquilas incidere, Au-
torata in commune flagitium signa
trahunt saepius patiunturq; exitium,
quam inferunt. nam numerum, for-
tunæ belli officere, amplitudine, &
magnâ majorem trahere ruinam, pri-
dem docuit Dario clades ab Alexan-
dro, Xerxi à Miltiade, Pompeio à
Cæsar illata & accepta. Renovas A-
lexandri Cæsarifq; gloriam, ac in Te-
pari facinore transfers, Regum belli-
cosissime, cui dum producto in longū
bellandi rebellandiq; studio, agrestiū
armorum exercitata pugnacitas, fre-
tam numero manum objecisset, cladē
numero majorem recensuit. Traxit

in ignominiae communionem & Scythiam; ne saepius configere cogeretis cum singulis, cum semel utrumque robur posses atterere. Iubes ergo cani classicum, & imperas utrique licentiæ cani exequias. Cessere tandem arma non sobria, cum Tu sanguinis etiam vilissimi temperantior, arenæ institisses; à consertis invicem armis campos funere oppleturus, nisi vel ictum declinasset agrestium farragini permista barbaries, vel in pacis leges, quas pro imperio & arbitrio victoriae fancires, abiisset. Cessit tunc in præmium spoliumque infractæ tot malis fortitudini Bravolavienfis Provincia, quam dum armis vindicas, vires decusvè regalis Russiæ cumulasti; & urbes regij juris, ut fuerant, antequam rebellio jus novum conderet, Virtutis bellicæ nutu effecisti. Verum magnitudinem triumphorum, quos regiæ intulisti, vix Europæ ad natum capit, nedum tibi vestigialis oratio quæ novum de te triumphum colligit.

Tuoq;

Tuosq; augeri sentit, dum sub Majestate argumenti, tenuitatis rea, parisque exsors facundiæ succumbit. nam arma Victoris hostem ; victoriæ, scriptorem profligant : dum ille istum à ferro recipit, hic absque cæde cadit Marte quantumlibet incruento, funusque novum ipsa fit eloquentia, etsi in minoribus aliorum laureis moveat lacertos. Non enim tantum Orienti gravis, triumphos ab illo exigis, sed pridem non tam per hostium terras, quam per laureas incedis, quæ Tibi sub ætate ferrea viruere. Sive enim Gotticus Leo pugnam obtulit, obtulit & palmam : sive Mæchorum occurrisset Eques ; speratae cursum fortunæ illi Tu vetuere signa, vitâ etiam exuto, qui penulam domestico exuit in insigni : sive Borussus Aquilo in arma effervesceret, vel æstum belli intenderet Transilvanus Meridies ; ubiq; triumphi vel auctor vel particeps adfuisti ; ita socius tunc comeiq; Ducū, ut Ducem in Te commilitoni miscue-

ris, etiam tunc vincendi legibus bella
instruens cum disceres; & rudimen-
ta præliandi, victorias; præludia
Martialium operum, triumphos po-
neres. Si hosti numerus in virtutis
vices abijt, Te belligerante in vincen-
di meritum non evasit: Si leonem vi-
adversa induit; sub robusto etiam
nomine Cervi nonnihil latere docuit
timor; & Tu cœgisti. Nec semper
cæde hostium pacem exoras, sed bella
ratione conficis. Et pulchrior est ab
ingenio triumphus, qui sedendo etiam
initur. Famâ etiam profligas, dum
manu parcis; & quos ferrum præte-
rit, sternit Majestas. Talem Te sum-
mum domesticæ fortunæ fastigium
accipit, Regum Maxime, quo unque
modo magnitudinem metiamur! tot
victiarum satellitio, fessus meritis
in illud duderis! tot Tibi præive-
re, tot gradum ad Regiam extuleris
parta militiæ ornamenta! Diu talem
requisiérunt secula, nec parem secu-
ris portendere sinit æstatum sterilitas,
& facis

& factis insita amplitudo. Nam si Boleslaum Crivouustum septuagies victorem audijmus, nec fasti adhuc tacent, ne surda sit tanti Principis ad posteros fama; non Tibi tenuiores laureæ in triumphalem numerum abiere. ut omittam, quod Tibi nulla victoriam temerariit labes; cum Audacem et si Russiz contumacia victorem prædicet, aræ condemnent, & inusta nomini vitæq; audacia, sacrilegio ferri decus tot palmarum oblitteret. Batorio Smolenscum debuimus & toleratas sub cælo hyemes, vicumq; tolerantia nostrâ cælum asperius; nec urbis tantum unius ditione, sed pulso etiam Livoniâ hoste, ac retusâ toties ferri hostiliacie circumscripta hæc fortuna. Sed neque Tu mollieris auræ indulgentiam captas, dum hostilia demoliris; didicitq; id ista sub Chocimo Thraciâ, & Vkrainæ nuper vindiciæ, quas sub algido prosecutus, ipsas etiam vernare laureis brumas adegisti. Sigismundum geniti in Re-

gna Principes serenârunt, & Osmanus
fædâ suorum strage, quâm imperio
terris notior; cuius immanes copias
cùm validiora quandoq; ferro incô-
moda consumpsissent, Sigismundi au-
spicijs attritas infortunia fregere: Ti-
bi ut hostis & arena eadem, sic non
disparcs contigere triumphi, nec in
regna tantum, sed in prælia eorumque
felices exitus succedis Quod si Vla-
dislaum timuit Amurathes; & Tu-
metu hostilia percellis, primusq; Ti-
bi hostem in manubijs trahit timor.
et si hic quandoq; bella non dirimat
aut componat, sed periculo differat,
quod ubi morâ viluit, vel personam
rebus cum tempore detraxit, rursum
resumit arma timor, & in victoriæ ir-
ruit incruentum Ioanni Casimiro
Constantiâ nato, fortunæ quidem ali-
quando, sed non æquè animi nutavit
constantia; cùm illi triumphos alter
nis eventibus infortunia confuderint;
ut nunquam illibata evenit vel Ma-
gnis prosperitas, quibus fortuna vix
unquam

unquam nubit, nisi ludibunda. Tibi,
Regum felicissime, vincendi constantiam
solidavit usus; atq; adeo non le-
vior Te lauras immortalitate donat,
& per ora gentium famæque circum-
fert, sed quæ de plurim invidendis
laudibus vincendi insolentiâ trium-
phet. Quocirca cui potior regna cō-
mittat suffragatio, quam cui crux
barbaricus pulcherrimum scribit in
sceptra encomium, ac iteratò tingit
purpuram, si forte succum, quem pri-
mò biberat usus illi longior detersit,
ac tot æstatum m̄gra productior ex-
hausit? an is etiam auro non effulge-
at, cui tam dulce ferrum fuerit? an,
dum ambit Principem, alium requi-
rat Patria, nec Tui Capitis reveren-
tiā illi merita inducant? Novum
hæc Tibi in titulo serenitatis hærede
radium excitant, ut si quis uspiam-
tam pulchrum cum regali murice in-
duit cognomentum, Tu omnino REX
ex IVSTITIA citra veritatis lu-
darium credi possis. Favit alijs tra-

dux ab origine augusta fulgor, qui suā
sit sanguinem rursus coronare: Favē-
re Procerum studia illuc facile pertra-
cta, quo velut Magnetem Cynosura,
auctorandi Principis merita, vel obor-
ta animis meritorum traxit fiducia.
In Te inaugurando sola Comitium in-
sedit justitia, regnumq; alijs fortunæ
munus, **Tibi** est virtutis hostimentum;
nec Tua inauguratio ex Imperij Le-
chici consensu conclusa, benevolentiæ
actus est, sed justitiæ. Non enim be-
nevolentiæ forum est, præstare, quod
per fixas juris congrui leges æquitas
inscribit, & ipsa æqui boniç; ratio de-
finivit. At illa juris alieni inte-
gritas, prima est justitiæ notio, quæ
nomen abrogare cogitur, si livoris su-
specto vel malevolentiæ suffragio cō-
tra jus virtute partum pervicaciūs de-
pugnet. Quod si eō usq; crescant me-
rita, ut sola præmij vicem regna sube-
ant, & quidquid præter solij Majesta-
tem obtrusoris, muneris exilitatem
accuset impar virtutis honorarium;

an re-

an Regna lēsæ justitiae rea tribunal mé-
tium ætatisq; ullius absolverit, vel re-
atum Ordinum unquam æquitas con-
donarit, si hoc terrarum præmio su-
dor emeritus per suffragiorum nefas
excidat? Tua certè, Princeps Invi-
cissime, acta quisquis in consilij lancē
appendit, is facile decernet, tanti hæc
valere, quanti regna & coronas; ut
proinde ad æquitatis sententiam acce-
dat proximè, quæ illas Tuò Capiti
transcribit; in recti divortia exerret,
quæ abrogat. Ex merito geris, quod
non pauci fortuit gessere, qui Regna
velut patrimonium primo in terras
ingressu ante manuū h usum rapuerūt.
Plus Tibi, quam suffragantium gratiæ
debet, ideo tantum in purpuram af-
sumptus, quod assumi merueris; po-
titus culmine, quod factis coæva im-
mortalitas exegit. Neq; Tu his for-
tunæ radijs beatior, sed à tam nobili
Purpurato sceptræ speciosius illuxere,
merito cavere visa, ne si te & factis
toties compertum Patriæ Patrem vo-

tis præterirent, quodam sese virtutis
parricidio contaminare viderentur.
Sed dum regnant jam merita, & au-
gustis fascibus non tam ex quādām
fortunæ benevolentia, quām justa re-
muneratione potiuntur ; juvat ijsdem
Parnassi jugum laurosque submittere,
orbiq[ue] iterum canoro Apollinis cō-
centu , et si in soccum potius, quām
cothurnum assurgente enteo , eadem
evulgare.

Regale, bellis decolor induat
Chalybs, Obryzum. Sit Suus & rudi
Honos metallo, quod ruentem
Cade rubens glidefecit Hamum.
Poscit Coronas pressus ahenea
Sub mole vertex. Pulcher auras
Sceptrig[us] distinguat decoras
Ordo vices, gravidumq[ue] multo
Mavorte ferrum. Terret & aureum
Fulmen, tonandi munere nobilis
Quod dextra cōtorquet vibratâ
Luce minax. Dat ahena cassis,
Et lau-

Et laureatâ belliger ægide
 Lacertus, auro robur adoreis
 Fætum, paludatumque terret
 Arva latus, trabexq; fulgur.

Nec Te, nivalis cui inga Carpati,
 Cui gyrat Arctos Lechia patrij
 Currum Bootæ, non recuso

In premium Latiale ferro
 Dignatur alas, sub solido nitet
 Capillus Hermo, nec galeæ piget
 Iuisse sub conum! Sub ipso

Vena Tagi latet ære dives,
 Et nexa primis Purpura fascibus.
 Sic fata ferri sacula germineum,
 Dum iura Saturnus paventi

Dat Latio, meliore vend
 Refudit evum. sic & inertibus
 Aratra sulcis condita Quintio,
 Lauru, triumphalique fessus
 Induerat sata vomer auro.

Obstringit ausus nobilis ardui
 Momenta censûs. nec generosior

Actus, tenacioris arrhæ

Munus amat, speciosa gestis
Merceſ libratur grandib⁹ arbitrae
In lance Famæ. Sed tuus Hectorem

Manu, Quirinaleſq₃ plausus

Atque Ducum præturus arres
Excedit ardor præmia terreis
Infusa regnis. Quod geris, haud decus
Mortale, vulgaresque metas

Linqvit apex generosiore
Nixus volatu. nil tibi Carpatuſ,
Nec pota Solem vellera, Regij
Sidus lacerti, vel superbo

Casariem adema limbo
Urens refundit. ditior intimo
Revincta montis gaza repagulo

Orbemque, censoremque Sole
Passa diem Procerumq₃ plausum.
Nam qua profani mens alienior
A luce vulgi? ſine Quiritium
Snadam beatiore vend^a
Nestor alis, vel aperta pandis

Oracuſ

Oraculorum lumina Delphicis
Antri sonantis sortibus amula;
Numenque sermoni, suumque
Pondus inest, nec in erudit*i*
Voices inundat Copia Consili:
Sen dextra Marti parcat, & ingen*I*
Arena districtas recuset

Ense minas, madidasq*z* taba
Inermis artus Bistone laureas,
Sat est sagaci mentis ab impetu
Ictus vibrari, mox trophaeis
Mista viret sine c^{ae}d^e laurus.

Quicunq*z* sceptris splendor, & intimis
Fulsere dotes in pen^rralibus,

Fastisque regnorum; decotas
Condit opes tibi mens minorem

Pragressa Cyrum. non tibi regia
Stringit revinctum tania verticem;

Crinale fert aurum, Lechique

Sola capit Tua, sceptra, Virtus.

Non enim bella tantum & arena laudum
fertilis Te in Principum seriem
cruento inscripsit stylo, Regum Sere-
nissime;

nissime; sed numerosa laudum congeries, quæ tibi animum ad honoris tanti adyta formârunt. Tibi dotali munere suffragatur. Exile id duceret, si Tibi tota galeam impleret gloria, nec extra cässidem ullum capitî decus superesset, vel extra loricam nihil animum obarmaret. Non ergo celebrior Tu inter classica, quæ ad carmen triumphis solenne semper instruis; sed hoste tantisper à cladibus respirante, dum arma vacant, non item vacat animus à veræ laudis studio, quod bellorum inducijis negat otia. Etiam sedendo Tu plus famæ colligis, quam alius terras prælribus actis peragrando. Et quorundam pace nil perturbatius, quibus affectuum Renpubl: componere difficilius est edomito externo hoste. Hinc provenit, quod bellis insignior pacem vitiis defædet; & cum sagum eundem nobilitet, toga infamet: foris Mars ille est & Achilles, domi Venus vel Annibal quidem, sed qualis Campaniæ luxus debellavit.

vit. nihil ab illo patria lucis, nihil cō-
siliij Curia, nihil forum & domestica
Themis præsidij, nil virtus experitur
asyli: facile per ignaviæ squalorem
deterit ac prodigit, quæ operosiùs per
armorum industriam traxit in animū,
& per orbein suđit latius ornamenta,
ferri otio quandam animo rubiginem
inducente. Nam vel plerisque vita
per convivia effluit, ubi tum in men-
ſa, castris & famâ exuunt Alexandrū,
Carthaginem consumunt; tum vir-
tus naufragium adit in craterē, vel lu-
xus cum gemmis æorū eliquat; ade-
oque nihil sumptuosius, quam dedecus
emunt, dum armorum laudem inter-
rogatæ pacis propudia & heroicæ in-
dolis probra liberali impendio pænè
decoquunt. Tuttior hæc illis inter-
bellorum discrimina, in pace pericli-
tatur. quo sit, ut qui belligerandi so-
lertiâ linguis calamisq; laudum certa-
mina indixissent, extra classica sibi
famæ tantum silentia obstringant, Per-
sio vel Euphormione Satyrico, quam

Plinio

Plinio vel calami benevolentia digniores, Rarior jam Trajanus (nisi Te alterum, Rex pace belloq; invicte, senior hæc obtulisset ætas) rarior, cui nec regalem animum atterat toga, nec lorica opprimat belli togæquæ artibus instrudo. Ferreum quidem sæculum Tibi vix unquam lanum in pacis indicia claudit, sed Martium mensem toti etiam autumno induis, vel, si quod tempus ut asperius virtutem exercet, sic luculentius demonstrat; attamen quisquis togatum Te Civem noverat, in curia Romana. Curijs vel majus aliud nomen, inter Purpuratorum sententias veterem Oraculorum famam Te extinxisse non diffitebitur. Quidquid in alijs ad summum peragit, in Te citra ullam hyperbolæ laudum excessit: quidquid dubia temporum fides Heròicis concedit sæculis magnificum, hoc in Te fidem calami laborare non sinit: D E O sic sæculis in ærea prolapsis providente, ne tot inter ætatis vitia, formæ virtutum.

Princi-

Principibus deessent, quando vel Tuis
indita exemplis erudiret majestas, qua
in re proferre ingenium deceat ma-
gnas mentes. Quippe etiam pacem
non una Tibi virtus honestat; ut se-
curius, quod in se pati nolit, in alijs
non possit, & exigat innocentiam, quā
repræsentat. Evidem si Te in con-
siliorum arenam temporum eventa
evocarunt; vicisti intelligendi per-
spicaciā & sententiæ gravitate, quam
conciliat mentis refusa in vocem au-
toritas. Nestorem non optavit Tibi
applaudens Curia, quoties potiora
promeres, ultra hominem sentiendi
arbitrijs proiectus. Nihil in dictis
humile, nihil sine verborum pondere,
nil non ad eventuum certitudinem
exploratum. arcana prudentiæ sic a-
nimo impressa geris, ut satis ad Ordin-
um assensum fuerit, ex Tuō id adyto
prodiisse. Nec in consulentium sco-
pulis unquam Tua hæsere consilia, cui
nec privatæ rei ratio boni consilij af-
flavit contagia; neq; negata consilijs
mora,

mora, quæ bonæ mentis placita valent, comitem celeritatis invexit pœnitentiam. Quamvis nec mora consilium illi temperat, quem vivax animi motus & volucres optimæ mentis impetus effugerunt ; nec statim ad imum penetrat exilis & in superficiem rerum intenta sagacitas. At Tibi perinde subito effusa, ac lenta consilia beatos necunt exitus & oraculorum auctoritatem induunt ; idemque omniū consensus postea probavere, quod primus interdicto cogitationi spatio sensisti. Id enim vel grimo magnæ mentis conjectu adspicis, quod serò quantumvis Argo perspicacior prudentia & cunctabunda oratio reliquorum. Quæ hactenus egisti, quis non ^{et} Principis quam ipsius prudentiae acta neget ? Consulentium adminiculis non cedes, qui totus veluti vivæ vocis Oraclum es. Plerisque consilia pœnè emortua, quod consilii anima Secretū illa non animet ; sed Tibi prima est consilij cautio, tacere ; quod premis, ante-

antequam promas, astuque pulcherri-
mo dissimulas, & quasi aliò spectans,
quām acta portendant, aut modo, aut
fine, illudis hostili ignorantiæ: gna-
rus, consilia tunc esse illustria, cùm lu-
cem publicam nesciunt: tunc exter-
rere hostem, cum ex notitia pondus
haud amiserunt, nec arcanis metum
ademit infensa garrulitas Hæc verò
consilij in commune proferendi ma-
jestas crevit experimentis, quæ pru-
dentiæ faciem præludent, & usu rerum,
modum agendi cavendique definiunt,
ac Phrygem etiam apere docent. nā
eventuum mira series, disciplina mo-
rum est. Fortuita mentem erudiunt
deniq; ex subitis, vel quæ præter co-
natum accidunt, rerum cautor mo-
deratio, ex nocumentis capiuntur do-
cumenta, etsi ab eventis postrema
Tibi eruditio, à cuius nutu potius illa
dependent, & sic eveniunt omnia, ut
causas rerum fluere jussit eventuum
moderatrix ratio. Hinc cæcitatem
fortunæ ademisti, quæ apud Te visum
recepit,

recepit. nam videt illa, dum Princeps
recte agenda prævider, nec nutare si-
nit aleam sub oculato Duce. Quod si
prudentiam alit Historia fastiq; tem-
porum, qui dum anteacta cum plausu
recolunt, ad agenda laudis stimulo
perurgent: si civilis scientiæ scripto-
res Heroas efformant, & in Cyropæ-
dia non unum instruunt regnisq; pol-
licentur Cyrus; nec Tu istis non in-
suevisti prudentiæ fomentis! Quid-
quid otij publica indulgent, totum
auferunt sanioris Politiae fontes, vel
temporum & trixque gloriæ Hi-
storia, cui jam grandius argumentum
ingeris, Te ipso' non solius Poloniæ
fastos impleturus. dabis grandiora,
quam legeris, ex more illustrium A-
nimarum, quæ dum alienæ laudis Cō-
mentarios evolvunt, suos conficiunt,
augentq; fastos augustioribus factis.
Prælum jam literarium poscunt. &
suaviter fatigant Tua prælia: regium
poscit scriptorem sobrius Alexander,
Lucanum melior Iulius eò quod illi
belle-

bellorum causas non indixerit ambi-
tio, nec civilis crux lauream ac pur-
puram inquinabit. Si vero Cæsarem
insigniuit Liber & Pugio, quorum alter
Principes regit, alter tuetur imperia;
Tibi ante solium Virtuti debitum id
etiam laudis commune cum Cæsare
intercedit. Imò Romanæ laudis ter-
minos transilis, cum rerum à Te ge-
starum non texas commentarios, quos
sibi Cæsaris fastus contexuit. & raptæ
per tyrannidem dictavit Dictatura:
mavisqué scribenda gerere, quam
scribendo, ab obliocone, cuius metum
Tibi abstulit rerū immorālitas, vin-
dicare. Quæ vero Cesnographiæ,
(cui animum adiecere, quorum lau-
dibus Tibi immensitas hanc sufficit)
quæ Tibi non inest peritia? quæ re-
gnorum ac regionum in mente descri-
pta sine locorum confusione disposi-
tio? Terrarum amnumque situs ac
circumscripta naturæ ingenio inter-
valla non melius tabulas Geographi-
cas, quam Tibi mente inplevere;

nec ex-

nec errare ad Orientem & occupandas barbarorum terras poteris, si ut **Alexandrum Macedonia**, Te Polonia non capiat, vel triumphis Orbem prætergredi, victorijs emetiri velis. Adeò suus etiam inter arma eruditio-
ni Geographicæ honos & dignitas per-
stat, quæ in militares etiam animos
penetravit, ne fortunæ bellicæ errore
ignorata loci iniquitas plecteretur.
Sed insuper nec Roma Te non novit,
qui ex Cosmographis viam ad Orien-
tem didicisti; quod Principem terra-
rum urbem Vaticanæ sedis veneratio
& tanti Capitis reverentia Tibi ob-
strinxisset; non scio, nullum fastigi-
um Romæ collibus non subjici, & Ca-
pitolum adhuc esse triumphorum ca-
pax. Et verò nemo Romam profun-
dius coluit, quam Tu Asiz ruinā, cū
ibi in signum religionis barbarica si-
gna appenderes, quò spolia Orientis
in Vaticanæ rupis fastigio defixa intu-
listi. Nempe defluat ad sacra pedum
vestigia vel Luna, quæ diuturnam O-
rienti

xienti noctem, quam cæca hucusque
dormit gentilitas, invexit. Calcem
meruit, quæ diu Romam non adorat,
& Occidentem haurire ambit in lucis
per cornua divisæ complementum.
Luat sub eodem calce rapinam Can-
diæ, quæ sub hoc signo contigit, per
obsidii felicitatem in rem Christianā
pariter ac Venetum Martem reo.
Nec Petri Basilicam dedecent vexil-
la, in qua defixa Crucis adorandæ tro-
phæa regnorum etiam substratis insi-
gnibus, non signis tantum triumphali-
bus effulsere. quæ dum ad Principis
per orbem basilicæ tholos affigis, si-
mul Tui nominis, finit pietatis moni-
mentum ære perennius statuisti, Vrbis
æternæ custodijs commissum. Et Ty-
beris non tacebit pulcherrimum Vi-
ctoris nomen, qui minora etiam non-
dum suis fluctibus abolevit. Toto hic
alveo solitus in eorum despumat en-
comia, qui sacro Vrbis imperio fæde-
rantur. Imò si vel alveum suum co-
arctet Tyberis, latius leie Tuum dis-
fundet

fundet nomen in FLVMINE MAGNO, quod etiam Tuæ velificatur fortunæ, cùm exundat in vota, in appreciationes assurgit. Totis patet ostijs beneficum id Poloniæ Flumen, nec ambigere licet, quin Clementiæ hic motus sit, quo in aureos etiam flaus dundat Sic nullius unquā Clemētis Nomen antiphrasim admisit in Principe Orbis Antistite, quoties Orthodoxæ Sarmatiæ favendum fuit. Octavus vernans HYACINTHI nomen inservit Divorum Elysiis: Quintus ducales Egydigis mitras cælestibus permiscuit: Decimus præter KOSTCÆ fidicatos solennius ad aras cultus, totum se insuper effundit in nostri Septemtrionis amorem, & plurimum de Majestate Romana remittit, quoties pulsat Ostia Tiberina Polona calamitas. Sed Tibi potissimum, Princeps Fortunatissime, patent hæc Ostia, per quæ à CLEMENTIS Nomine pulchra victiarum præsagia profluxere, quæ Tibi INVIN.

VINCIBILIS Nomen precan-
tur cælitus & portendunt. Hinc vi-
ctoriarum fluent examina, quæ in au-
reum Timothei grandioris rete ab au-
gustissimo Piscatoris Successore im-
pelluntur, continuam vincendi facul-
tatem non tam impresso paginæ vo-
to, quā vaticinio pollicente. Ea ve-
rò quædam divinitatis nota est, esse
inexpugnabilem! gloriæ interest, nō
vinci; superat Heroum vota & elo-
gia, vinci etiam non posse. Hoc ta-
men Tibi Romæ benevolentia pre-
catur, quæ post Pompejanos in am-
phitheatris, Tuos jam celebrat trium-
phos, & terminum illis non præfigit.
Nec in irritum ibunt per amica Italiam
auguria qui obstrictam consuetudine
geris fortunam præliarem; & devin-
cum Tuis virtutibus cælum Roma-
nam parat remunerari pietatem. Fo-
vet enim arma benignius Cælum, quæ
Romam colunt; & viatorias hæc re-
ligio parit, quarum obstetrix est Du-
cum constantior fortuna. Quod si

sufficit regno unicus hostis impietas,
quæ contra illud totum obarmat cæ-
lum; sanè fulciet sceptri fortunam-
pietas, quâ quisquis Principum præ-
pollet, cognomentum gerit supra insi-
dentes curribus Æmilios invidēdum,
vel qui Africam in nomen induere.
Sed qui Romæ præcordia occupasti;
non minus & Patriæ, quæ præter in-
victi Bellatoris nomen non hodie pri-
mùm adorat obnoxias Regnorum fa-
stigio virtutes, certam suffragij regalis
illecebram. Quæ enim in Te animi
moderatio, quam Tibi apex hic for-
tunæ non adimit, nec ipsa, si ad Te
penetrare possunt, pessundare queant
infortunia? Quæ in Cives Patriæ mo-
rum comitas, quâ cum regni animi
capiuntur? quæ Te non circumfluit
comissimæ urbanitatis gratia, nec in-
acessa minimis Majestas, quam ex-
cludit saepius quæsita è longinquo &
eminus captata folio reverentia? Nā
plerique Principum putant minorum
viciniâ deteri Majestatem; quasi so-

Icm

lem extinguat minoris planetæ situs propior, vel gemmam de honestet, nec à vitro vel pumice discernat loci propinquitas. Ignis natura quandoque Regium afflat nomen, quem proprius si accedas, viciniæ pœnas flammis exigit. quasi solium à solitaria Majestate deducat nomen (quod Domitiano vifum, nec muscam in regia secum passo) non à sole imis summisque per sparsa radiorum munera cohærente. Tibi nec Majestatem corrumpit dignatio, nec solitudinem amat dignitas, quin sui copiam propagata è conspectu serenitas patiatur; solem potius quam ignem miti ac liberali ingenio æmulata, cui nativum non minuit fulgorem promiscua in quidlibet lucis profusio, nec commendat radiorum in commune parsimonia. Nam illa in afflictorum examina pietas, quorum lacrymas auro etiam refundis, & injurias pro imperio cærceres ac propulsas, Tito etiam laudem eripit amicorum solatijs tantum intento, cum sub

Te Principe aliena quævis calamitas felicior evadat. Quod si non effundis congiaria, exhausta privatorum æraria non pessundas; nihil magis peritus, quam Vespasiani spongiam, quæ aurum exprimat alienum, & imperium illi continua sit rapina. Quid illa dictis inhærens constantia, non quæ edita feralia non abroget, sed quæ desultoriam à voluntatis internuntia voce propulset levitatem? quid illa nō tam armis, quam amore Civium succineta auctoritas? quid, quæ regna spontat, clementia, & indulgentia morum vel improbo obnoxia? quantum se animo Tuisque, quibus orbem eruditis, factis imprimis, qui alibi terror, domi amor, non solā formidinus Principis, regni majestatem sancti didicisti, & magis percellere aliquando parcens, quam feriens fulmen; ut magis Porsenam perculit amissa foco dextra, quam armata. Quippe servata in pœnis clementia, beneficium est minax; & blanditijs percellit, qui juxta Cordu-

Cordubense placitum, languida regnat manu, languore ad cruda supplicia tum manui, tum imperijs inducto. Quodsi Princeps Patriæ Parentem cū regio amictu induit, publicisque cogitur invigilare commodis ; in toto hæc Tibi gloria, cuius vigiliæ, securus Patriæ somnus. Spem boni publici, quā semper excitas, continuò implex, & plura Patriæ præstas, quām sperare à Principe debeat, ab optimo possit ; certus, quòd qui publicis indormit, somnium sit, non regnum, quod gerit. Longum esset Tuarum virtutū syllabo longius texendo immorari, quibus sola par animi Tui capacitas, non pagina in epitomem oratoriam singul redegero, si verius, quām cōptius dixero, illa omnia, quæ in Principe exambit solium, vel sperat, ita in Te perpetuam fixisse stationem, ut regnandi tesseram Tibi pridem indiderint ; atq; adeò nullibi pejus de virtute fortuna Regni meruisse, nisi Tuæ Purpuram injecisset. Non diu labo.

rarent nutantia persæpe Optimatum
vota, si in optionem sæpius hujusmo-
di caderet Competitor: ipsa rem de-
cernerent animi auctoramenta, etiam
tacentibus suffragijs, vel studijs in cō-
traria cæteroquin abituris. In eo tan-
tum liberæ voci virtus obfisteret (qua
tamen pulcherrima libertatis diminu-
tio foret) quod electio si Optimum
vellet capere, talem è quodam neces-
sitatis imperio deberet. Affers enim
animum & nomen, Princeps, quibus
nefas sit regium negare muricem; ne
virtutis prodigium throni fortunæ
subtrahi videatur. Iam hic quidem
Pudicos in Boleslao protulit, & à ve-
recundiæ tinctura dibaphum virtutis
colorem indidit Regum Purpuræ: ja
ultra mensuram nominis Magnos in
Casimiro, Augustos in Sigismundo,
quos Cæsarum fortunæ ipsa innexu-
re connubia. sed post magnos dat æ-
tas hæc Te Maximum, nec augustior
Te quisquam, etsi antiquior. Nempe
una ætas limat aliam, & veterum au-
fert ac

fert ac obliterat gloriam nepos melior ad summum item mora perducit, & serò limam deserunt, quæ laudem tulere. Sed ecce dum purpuratis virtutibus inhæret eloquentia; nec Augustam Principem ab encomio secer ni patitur, quam cùm deligeret liber tus Regem, accepit Sarmatia Regnatrixem. Et verò flagitium esset calam i, augustas animas & affinia nomina mutuò abstraxisse, quin eant simul sub panegyrim, quæ simul in thronum per cæli arbitria abière. Imò sumat hinc vel pagina tumorem quòd magnis non minibus impleatur. majus verò haud occurrit, quam quod Sarmaticus Princeps secum unà evehit, & digna coronis virtus. Te hic adorat Majestatis observantissima oratio, Serenissima REGINA, in quam etiam refunditur, quidquid serenitatis hic dies vel accipit, vel offert. Regnum alijs, vel naturæ vel fortunæ pulcherrimum pignus munusqué, Tibi Libertatis; et si cùm eligi alijs sit fortuitum, Tibi fu-

isset necessarium; eò quod æternus animorum nexus hanc implicaret necessitatem regnandi; nec liceret Tibi atria fortunæ occludi, si eadem IOANNI Tertio patuissent, ne seriùs per connubij fædera adires imperium, quam augustus Conjunx. at pulchra omnino necessitas, dum sceptra evadi nequeunt! Neque solitariam regno invehis Majestatem; sed auges regiæ magnificentiam, quam aliæ Principes per eam non parciūs protulere. Post Bonam succidis Optima, felicitate par Augustis. Constantia si sceptrum hoc gessit, in Te eadem regnum capi: si Ludovicus; Tu non vices fortunæ, sed jus æternum occupas: denique quidquid in Elizabetha Divinum, in Cunegunde sanctum, in Anna gratiosum, in aliis augustum coluimus, id in Te compendio cœrces. Et verò religionem in Divos testantur aræ; ad quas cum Divos cultu rario-
re propitias, regna reperisti. Valetudinem si appetiuit morbus, restituit idem cultus.

cultus. nec ita jus permisum lecto in
morbida effulso , quod vindicatum
throno ; quin rea Majestatis infirmi-
tas plecteretur, quòd Regiam ausa in-
vadere, & metu periculi vellet func-
stare primordia regnandi. Nimirum
solida non instar fulgetri lucent, sed
inest radio diuturnitas, quem obno-
xius emeritis æther titulo infudit.
Quis insuper Tibi perennitatem im-
perij non voveat, aurea Princeps ?
Pentesileas adæquasti vel Camillas,
quæ bellorum gloriam etiam censu
promoves, telis auxilis adurgens mili-
tem, qui ferreis hostem lacebat; non
inscia, quām facile hoc ære immorta-
litas ematur, & stipendijs hujusmodi
evadat stipendiaria. Id verò Martis
ingenium etiam Herōinas decet, & Te
potissimum , quā Marti Lechico pro-
nubus pridem annulus subarrhavit,
nec impar alijs studium triūphorum
quos per fraterna in bellis facinora
quæsivisti. At quantum illud, quod
Regno tribuit, ne post peregrè coga-

tur quærere, si domi velit Principē? quōd velut Mater Patriæ eandem serenissimo partu Principum facis Patriam? equidem in tenerissimo Principe, quem non tam in lucem, quam in regnorum præfigia effudisti, nihil non imperio dignum, cui sola desint suffragia ætatis: capacitas mentis, qualis Heròum: ingenium acre, quale Principum: indoles digna, quæ ad tantam Principem suam referat originē, & certo terrarum dominio adoleat.

orbem,

SED Tu, qui Le^o cū radiis crescētibus
Impubiq^z paras perfūdere Sceptra sereno,
Fer dociles sub Patre moras. non irrita
pulchra (stas

Cæpta spei fovet altus honor, regniq^z potē-
In Te iam rueret teneris infusā lacertis,
Ni sineret graciles solidari in pondera
vires, (lata repandit

Nec pavidae in sceptra manus. Tibi
Se Fortuna sinu, nec ab indole s̄stitur ævi,
Quā capitur speciosus bonos. sed cresce,
pateris (Dana

Dil se circuagit regni moderamē habenis,
Cui nō fas meritis evīl portendere dispar.
Ille vel Euboici superārit pulveris annos,
Fataq; nō norit, dū Tu gravioribus annis
Regnorum subeas molē, seriq; Nepotes.

NON ideo tamen hæc omnia & me-
ritorum vim exaggerat Rex Po-
tentissime, ut primæ etiam fortunæ
radios admirabunda non contempe-
tur Oratio. etsi illud mihi regnum ad
ætatis Heròicæ felicitatem accedat,
ubi non ex serie coronata, sed ex me-
ritorum imperio Principes capiuntur.
Nam vix suscipitur fastigium, ad quod
puncta omnium aliquem provehunt;
si parem jam fortunam ante suffragi-
um reuerit electi auctoratio. Haud
crevit dignitas à Quiritum calculis,
quam natali privilegio, inter vagitus
infantilis etiam manus apprehendit.
Gradus non est, ubi non ascenditur,
sed in pari sublimitate ac lucis aditu
consistitur: minor sit antea necesse
est, qui dici per honoris auspicia ma-

jor incipit. In hoc est sita regnorum regumque serenitas, quod solem Orientem scitissime effingat, ante hujusmodi exortum veluti noctem passa, mox in purpuræ aurea, ac demum diurnâ luce radians fortuna. Hinc si minor antea circumfulsit nitor, antequam cum regali vellere quis solem indueret; tamen id nihil penitus de Majestate solij delibaret. Sic nimirum in rebus passim evenit ac personis, dum crescunt; ubi magnitudine novam non arguit, nisi admissa ante, nunc amissa parvitas, & exilitatis interitus per fastigium. Nec Tibi Tuisque meritis quidquam Patria conferret. Princeps, si fuisses antea. quod daret (et si merita distinguere: munus fortunæ à munere naturæ, quod inferius & alienum est) ut nemo fit hodie beatior per illud, quo hesterna ejusdem felicitas non capiat incremētum. Sed neque aliter alibi maxima crevère, quam per ascensum & quosdam fortunæ gradus, quorum alter alterum

terum infra se relinquit, & tandem supremus arreptâ celsitudine crescendi haud capaci, omnes infra se rejicit. **N**ox major erat Rudolphus, cùm primò imperij lucem caperet ac intendere felix Austria. Virtuti plus ille debuit, quām fortunæ: nam Comes istantum erat, dum augustis nepotibus ad Imperiales coronas præiret, adeoque nec Imperium augustale digniores accepit primò, etsi effecerit dignissimos. **N**ec verò Comitum propago major est, quam Patritia in Lechiæ regnis origo, vel Clavæ Ducum & honorarij Scipiones Regum prodromi, eorumque solijs pra^o Principum Comitibus propiores; quos Tu regalibus sceptris præmisisti. Sic nimirum & minores radij diem præviâ luce antecurrunt, nec intra dedecus auroræ est, noctem illucescenti crepusculi quādā purpurâ vestiisse; & cùm solem nondum proferre possit, diei cunabula, quasi lucis quibusdā rudimentis prævertisse, ut proinde & præeuntia re-

gni

gni munera, & Purpurati laticlavij
subsellia, & cruenta Bellonæ insignia
veluti maximæ lucis crepusculum fig-
erint, atq; ad Sarmatiæ purpuram
quoddam præludium. Sub Tuis pri-
mò signis militaverat omnis bellicæ
fortis benignitas, nec tam explicare
signa, quam defigere ubiq; trophæa
videbaris. Fluxere sub triumphale
Labarum prænobiles triumphi, dum
Tu Lechicæ fortitudinis antesignanus,
potius illud incertum victoriæ omen,
quam in prælij signum evolvisti. Nec
indecorum vel Principi signa ducere,
quando & Cæsari ab Aquilifero signū
rapuisse bello accipiti non postrema
laudum fuit materies. Aquilarum di-
gnitas celsiores poscit animas, quarū
indoles ferat solem, atque aquilas in
exploratores indolis radios educere
ante fidem Solis iudiciumq; poli. Sed
Aquiliferi munus tamdiu victorijs an-
norum spatia digessit discrevitqué;
quamdiu immensa magnitudinis capa-
citas in Te primò supremum militiæ,

mox Patriæ totius imperium non devolvit. Quod quidem militaris Dictaturæ officium an ullus cum tanto famæ latè euntis proventu gesserit, ad fidem ætatis consciæ ausim provocare. Non Tibi ullum in hostes iter, nisi Via triumphalis : nullus ab ijsdē reditus, nisi cum spolijs ac Pæane : nec Clava Herculis glorioſior, quam Tua, etſi in fabulis tantum monſtrorum exitio Hercules alter Deus : non Scipio Regum anteambulo Tibi unquam, niſi in palmas refronduit : quæ virtutis insignia tamdiu manus geſſit, donec ſceptris gravioribus, quibus Patriæ famam fortamque ſuſtentas, ſolidius niteretur. Nam ſi gentiles fætias evolvam, & prima claritudinis auctoramenta volante calamo perſtingam ; etiam ibi Tu non indigus magnæ lucis, ſed hæres, natali radio pupillam obruis ; graviusque oculo diſcrimen imminet, quoties in domesticum Patritiæ originis ſerenum audax palpebra ſe immersit. Id qui-

dem

dem vix in publici lancem arbitrij
cadit, quoties sola in trutinam abiēre
paria coronis merita; sed quia gemi-
nus coronæ fulgor est, dum & natali-
tiae ceræ lumen accendunt; nec Tibi
non beatior hic vitæ Oriens illuxit.
etsi jam Tu luminum tot conscos Ma-
jorum Manes basilicâ serenitate per-
fundis uberius, quam ab ijsdem hause-
ris, ipsis Majoribus serenior majorq;
nepos; qui tamen in summa felici-
tis reponunt, sic unquam sese minores
extitisse. Et plerique solum hunc na-
tivi luminis fontem coronant; quasi
Agathoclis nepos originem suam non
referat ad argillam; vel quasi meri-
tum naturæ corollas in præmium de-
poscat, ut qui ex coronato sanguine in
fortunæ publicum emersit, thronum
deoccupet, quod in eodem felicitas.
Parentum federit. Sed Tibi ut san-
guinis non indecora successio, sic non
solam promoves ad coronas. Equi-
dem si ad Polonorum Optimatum
Principem, Procerum Phœnicem,
Pare-

Parentem Majestatis relabatur ora-
tio, seipsam umbratica eloquentiæ te-
nuitas in luce hac amittet. Prima qui-
dem illum regni, prima Craci subsel-
lia ab humo extulerant ; sed laudes
illius impleverit, qui tanti capacem
Filij asserit, cùm nil præclarius sit,
quàm orbi tantum Principem in re-
gna genuisse. et si pleraq; alia nomen
illius ab oblivione vindicent, cui &
togam suffulsa authoritas, & arma usu
illustria nescivere rubiginem. Da-
tum illi, ut Orientis turbidi motus sub
Osmano linguâ compesceret, imperio
frenaret, scriptis fæderum sanctiori-
bus arma utrinque componeret Ma-
gnus tranquillitatis publicæ arbiter
asserto. Sed et si fixis ultro citro-
que pacis legibus quies armorum coa-
luerit, æternitas fæderum non ultra
perfidiæ terminos ivit. Quippe natū
in fluctus ingenium vix quisquam in
Bosphoro sic edomuerit ne in fluctus
deinceps assurgat ; donec Tu ipso eti-
am Parente major, felicior Xerxe Hel.
lespon-

lesponti furias catenis castigante. flu-
tuantem Bosphorum armis fatalibus
oppressisses. Irem jam per cognatas
vel affinitatis vinculo innexas propa-
gines, quibus illud præcipue indulxit
primigeniæ felicitatis nitor, quod in-
tantam vel desierint lucem, vel incur-
rerint. Sanè Ostrogiensium & Zasla-
vienorum Ducum tiaræ in coronas hoc
ipso desierunt, quod deductam è Re-
gum sanguine præcellentiam ad Tuæ
Majestatis fastigiū perduxissent. Nec
Aquilæ Radiviliæ, cui semper arduos
ad eminentiam laudis volatus gentis
mentisque sublimitas concessit, minor
accessio, quod haustam ab imperio lu-
cem & inter nativos tot Principum
ortus usu continuo propagatam à Re-
galis Aquilæ Scuto intenderit. ne plu-
rium familias ab hac prima felicitatis
tessera secludam, quas natale privile-
gium vulgo felicius exemit, Principis
fortunæ gremio semper potitas, seu
Lunam accenderent nulla deliquia ni-
torisq; decrémenta subituram, seu per
aliorum

aliorum ceras paria defluerent felicitatis argumenta. Nec minor in Te ex DANILOVICIORVM Luna fundebatur serenitas; nisi quod in solem abiit Lunæ splendor, quæ jam à Te velut imperij sole liberalius nitorem mutuatur, quam per cognati splendoris jura quondam infuderit. Recolerem & ZOLKIEVIORVM sidera cum bellatrice illa domo communia, nisi grandior foret. qui emortales te-nebras à Magnis Manibus depellit Majestatis fulgor, quam sanguinis cognata felicitas, & fortia STANISLAU ZOLKIEVII facinora, qui ut Sarmaticus Epaminondas ex vulnere obiens illustravit exitum causâ; si obiisse dicendus, cum mors pro patria vitam Heroibus perendinet immortalem, nec æterna famæ conterat monimenta; adeoque in tali vitæ naufragio portus sit quidam immortalis gloriæ, & jactura temporis ematur ævum. Sed hæc affinitatum fædera primamque claritatem recolere, est faculâ me-
ridiem

ridiem collustrare; cum ipsa, quam
a solio trahis, & das vicissim, Majestas
faces primigenias velut minora extin-
guat sidera, quæ diminutionem quan-
dam nativæ claritudinis ex confortio-
regiæ patiuntur, ut commissa radij
censuræ patet atomi, alias ignota te-
nuitas. Aderat præstò aliud, quod in
regna subvehheret, nec in ullo quidquā
solem aspexerat, quo non pari omni-
nō jure in thronum illi præcurreret.
Non suavius pro Piaſto mellificium
apum contenderat, nec speciosius pro
Premislao incus aurea, nec pro Ste-
phano Batorio per nomen etiam co-
ronis initiatu Transilvania, vel nati-
va dignitas freta meritis pro quocun-
que Sarmatiæ præficiendo laoravit,
quam pro Te liquida Tuæ præcellen-
tiæ argumenta. Cautum quidem fue-
rat recenti Senatusconsulto, ne patri-
um verticem ambiret diadema; sed
vicere dotes Regiæ in emerito Cive
Patriæ. Iam exterorum Principum
sanguis Principem orbatis fascibus
offere-

offerebat, cùm pro altero immista
Imperiali fortunæ propago, pro alte-
ro Jagellonum memoria præpolleret,
& in Fasce Jagellonico regni omina
illigaret. Et fateor, non errasset li-
bertatis optio, si alterutrum suffragio
coronasset, quorum uterque cunaru*m*
etiam privilegio in omen purpuræ a-
dolevit. sed alio vota impulit vis quæ-
dam divinior, quæ ab hæreditarijs
Ducum tiaris ad emeriti Ducis clavā
animorum vota transtulit', ut notio-
res domi humeros & exploratas ardu-
is vires moli augustæ ad moveret. Be-
ata externo Principe inclaruisset Pa-
tria; sed suo fortassis beator, in quo
manu propemodum tenet, quidquid
ab adv*entu*ijs armis licuit per omina
& spei tædia præstolari. Spei postha-
bemus eventum, fruique jam libet po-
tius, quam ex augurijs sensum volu-
ptatis præcipere. Quare dum extera
pæne jam adoramus nomina, in **O.**
A N N E M III tributariæ vene-
rationis studia transfere, priorque a-

numis

M A R S P O L O N I A E
nimis & throno insedit, quamvis ter-
tius sub temperato Gratijs nomine in
Polonorum imperia subrogatur. Gra-
tijs inquam: eò quòd deceat inesse
Principi, quòd vel in nomine ametur;
num in alijs nomina quandoque com-
ponat vel ad terrorem sonus, vel ad
magnitudinem fastus; quasi majestas
à sesquipalmari vocabulo sit mutua-
da. Sed exilis magnitudo est, quam-
solæ conflant syllabæ, cùm Rex mo-
nosyllabum nomen sit & tamen di-
gio tantilla orbem regat. Imò sat in-
gens nomen est, quod à virtute gran-
descit, quæ Alpibus vel atomum ad-
sequat, & pumolum Gigantibus ante-
ponit. Inluper coluit idem cognos-
mentum cladibus vici orientis clari-
or, quam ipse oriens sit solis natali-
bus, Portugallia, quæ dum I O A N-
N E III. Lusitanum Martem inve-
hit ad tentatas ab Alexandro Gangis
aurei ditiones, simul Indiam armis
Lusitano Principi, simul D E O sub-
iicit, & sanctiorem efficit, quam bar-
baries

baries & superstitione armaverat; regnibus in Solis vicinia tenebris, nec nisi à Portugallia ad vecto die, cuius prima divinissimæ lucis crepuscula sub IOANNIS III. prætervectis mare triumphis illuxere. Adeò pridem latissimè id nomen triumphat, & Imperium Oceano, famam ipsis terminat astris! Sed insuper Polonia pridē didicit illud adorare, quod bis solio jam excepit, ne tanto nomini nunc primum infusam regalis tituli serenitatem crederes, in quā pænè jam cōsenuit. IOANNEM ALBERTVM in primis hic afflavit radius, cui magna omnia agitanti dñm se fortuna pars molimini subducit, docuit præcellentibus q̄sidem animis summa occurrere, etiam quæ solis conatibus persequuntur; sed in pluribus nil esse pulchrius præter conatum, nec ultra eorum industriam progredi, sed solo conamine, gloriæ jura invadere. Nam & huic Principi, dum eventa studijs non congruunt, grandibus intentio minoris

nora excelsam in dolem consumpsere.
Serenavit Patriam idem gratiae præ-
nomen in IOANNE CASIMIRO
cui post Parentis Fratrisq; Regū tro-
phæa, sola defuisse videtur obortæ per
spatia felicitatis continuatio. Fator
magnam sub hoc nomine vicissitudi-
nem rerum contigisse, & magnitudo
cladum facit, ut meminerimus. Etsi
autem servilium armorum dedecus
vix feras, quæ pessimam ludibrijs au-
xere calamitatem ; tamen major pro-
cella post à Septemtrione incubuit,
mox à meridie, nullâ imperij parte
ab armis metuque vacuâ, ita ut gemi-
nam annorum annorumque decadem
armatus pænè exegerit, extra Regnū
aliquando, et si nunquam ex ea ma-
gnanimi Regis morem progressus.
Nec inanis rebus tot annorum series
fuit, at illustrium eventuum fæta, non
vixisse solum, sed regnasse IOA N-
N E M probat. nam vidit dissolvitq;
vincula, quibus se libertas innexuerat;
vidit intestina diffidia, quæ sopierat;
prince

principatu etiam tunc dignissimus, cū illum raro modestiæ in hoc culmine exemplo poneret; quod neminem regna dignius tractare crederet, quam qui contempsit, si pacatius concludere velit vitæ turbidum. Sed post tantos succidis imperio, quos anteis fortunā; nempe & Secundo felicior, & Primo grandior, qui egregia non intra conatus terminos relinquis, sed illā sequè aggredi, ac in publicum laudis elicere promptum ac expeditum habes. Varietas etiam præliorum non sic arenam Tibi aperit, quin ipsa etiā pericula securitatem cogas induere; nec laurum nutare dībiam sinas, cui anceps ingenium armorum prudentiā abstulisti. Non ergo Principum, qui gubernaculis Poloniæ perfuncti, fatis induxerant orbitatem, jacturā ingemiscimus, dum inducis jacturæ oblivia. Deles præteritorum memoriam, quæties recentibus mundum recreas evenētis; tantumq; præteritiæ ætatis acta juvat cognoscere, ut continuati cursus

H

impe-

imperij per augmenta felicitatis dēdūtus, seipso jam in dies felicior confatur. O faustissim um tanti Principi inauguratione imperium! O civi Patriæ, hoc Patriæ Patre perbeatum quem non alibi per errori obnoxia conjecturæ vestigia scrutati reperierint sed per libata oculis Regiæ mentis iudicia deprehenderint. Non tam igitur Tibi nova felicitatis facta accessio Rex Maxime, quam concusso tot cibis Regno, apud quem jurata virtuti comes prosperitas nullum relinquens infortunio vel publicæ calamitati locum. Is Tu es Princeps, scujus annum nulla pugnare mala, quin occursum non imbelli conciderent: nullum circumfluxere bona, quin vel animus tumore corrumperent, vel in commune non totis alveis se proferrent. Optime ergo prospectum fatiscenti R: ip:, dum sic nutantem suscipis; nam unica regnorū felicitas est, bonus Princeps: optime item occursum est temporum malignitati, dum reducis optiora,

iora, & quæ aurei sæculi notas præferant; nam ut principem prudens perpolijt rerum usus, tale & sæculum facit: optimè sedandis belli tempestibus, quas sine ferro etiam compo-nis. Ipsa Te bella formidant, quæ prudentiæ suppetijs succumbunt, nec ullum in maiestatem facinus audet for-tuna committere, quæ in regnantibus animum imperandi non rudem vene-ratur. Talis ergo à regali MICHA-ELIS funere, regnorum prodis Regumq; Phœnix, & ad bustum illud la-crymis interdicis exuberantiâ gaudio-rum. Nec lugubrem Lunæ regnatri-cis occasum ægrè hat̄ri sinis, qui So-lum cum purpura induisti; & inde in-super aīs ampliora bonorum omina, quod hemicycli Lunaris vicem Scuta regalia subiēre, quæ pugnacibus Aqui-lis & quæ ac aureum vellus incumbant. quippe regale est non sceptra tantum, verum & scuta gerere; nec in solo auri nitore serenitatē deponere; sed in ferrī acie, vel clypei fulgorē. Cer-

tè aquilæ volatum scuta haud impedunt, quæ defensa, non depressa sub triumphalis clypei integumento feliciter evolat in trophæa. Atque hinc inspem Romanæ felicitatis conjicimus, quam nihil sic stabiliit, nil redidit in concussam, ut arma & lapsa de cælesti Ancilia, id est, Deorum Vrbisq; æternæ naturæ pignora. Gaudet his insignibus triumphatrix Regni Ales, & sub illis securior ridet fortunæ tela, quæ innocentibus illapsa, impetum objecti cataphracti pectoris elidant, & parvæ hæc regia palnūm ferat. Nequé perstus nativo ferri pondere gravatur quod tantum hostes opprimit uti ne scuta militem premunt aut pondere fatigant, quod sub vincendi educia amiserent. Ita in Aquilæ nostratis decu& tutamen conspiciras, Mars paludatus nec minus illi tecum accedit præsidij quam accesserit per facta, strenua ornamenti,

Ergo

Luna pave, geminoq; minax per cornu

Conde sepulta faces. (astus
trrophorios tibi post tumefacta Thetidis
Haud agitare licet.

Cor Aquila nova tela quatit, fid' q̄ satelles
Fulminis umbo micat.

Ferrū pectus alit, crevitq; repētē per ipsū
Ærea vena iecur.

Nō satis est Sicula tonuisse furorib⁹ Aetna
Ales in ære furit.

Olim fulmineo tibi fata ingesserat Ægusi
Pulchra cor arma ciet.

Cū lauru crevere minæ, ac in pectore fixus
In tua damna chalybs.

Gesserit in Panū muros in pectori Sparta,
Mania pectus agat : (possit,

Vrbsq; Lyceena quati tantum per pectora
Nec Lapis arma tegat : (pect⁹,

Et Lechica volucris par munit Pergamo
Nullaq; tela pavet ;

Palladiā potior cui agide pectus in icūm
Regia parma tegit. (armis.

Excubat augustis Ales cataphracta sub
Nec Iovis ignis eget ;

Ne furor indomito Lechia male fulmine
 Æreus obstat obex : (astra
 Tela repercuſſo regeret ſinuata volatuſ
 In caput umbo, Dahæ.
 Næg̃ novas Aquilis viſtricib⁹ inſerit atas
 Arma vel Ales habet :
 Et pro Iasonia lana, Themesea metalla
 Per grave pectus eunt,
 Sub Jagellonij ſe gemmea, fruge Manipl
 Extulit ante ſeges,
 Atq; paludato Lechicus ſub Fasce, ſuperbi
 Messe tumebat ager : (le
 Mox Ducib⁹ cognate nitor, Lunaq; Duca
 Pectus iniftis idem,
 Defluxitq; vigil Lechici cū Principis Astr
 In Tua corda polus : (plum
 Arma tamen vicere iubar, vicere Mani
 Inque cor arma ruunt,
 Datq; triūphalē generofum pectus arena
 A Duce Scuta rapit,
 Scuta coronatis pulchrū calata trophai
 Qua dat Eous ager,
 Et inga

Et inga Chocimij Daco sub sidere clivi,
 Quē minor urit apex. (Scuto
 Sic Aquilis nov⁹ instat honos, cui vindice
 Pectore fixa salus !
 Latior emeritis oppressum pect⁹ ab armis
 Fulminis Ales amat.
 Non sic aethereis incudē passa camini
 Suppetiante polo
 Armis indomitā fecere Ancilia Romam,
 Ausoniosque lares :
 Nec sic Gorgonea Scutū fatale Minerva
 Persea luce iuvat,
 A quo Caucasas fibris increscere venas
 Iussit acuta silex,
 Legibus obtutū duris aut plectit Erynnis,
 Durat & ima lapis ;
 Conscia nā potior Regalis Parma triūphi
 Arctica sceptra tegit, (Gradivo,
 Quā Lechidis placido toties data bacca
 Fractaq; luxit Eos.
 Nō Ajax clypeo fretus septēplice Teucris
 Sic violentus erat ;

Mortales fecere manus Telamonia senta;

Hac parat ipse polus.

Sed neq; Pelida clypeū tam dira Pelasgia;

Fata tulisse putas,

Quantis Odrysii cuneos aggressa tyranni

Stragibus arma necant,

Quæ Lechica pect^o nive puri^o Alitis effert,

Et dat avitus bonos.

Ergo scies, vesture nepos, quæ Scuta Polon^o

Mars gerat, atque colat!

Sed dum coronatæ regni Aliti Scutum
 velut certam securitatis tesseram in-
 ducis, Regum Potentissime, non illæ
 tranquillior evadit per ferri inducias
 inermis, quam cum Regalem induit
 appressitque pectori armaturam. Imò
 remoto in diffita terrarum bello, pa-
 cem regni intima gerunt, ex qua facile
 voluptas animorum colligat, Augusti
 Principis sæcula rediisse. Cogis enim
 hostem aut arma ponere, aut eorum
 felicem usum prohibes, dum illi nuper
 fatalis semper formidandus immines,
 & justâ

& justâ formidine vel eminus percel-
lis. Adeò non per minora se duci mi-
racula patitur virtus post captam suf-
fragijs purpuram, quām ante id mu-
neris sese protulerit. Quibusdam ho-
nor ignaviæ theatrum est, & corona
virtute opprimit; qui adepti princi-
patum è summo gloriæ sese præcipi-
tant, quam ante regni aditum college-
rant; ac per detrimenta coronatam
æstatem sinunt effluere, quæ rei etiam
privatæ, metus opprobrij disuasisset.
At odit stagnans ingenium (quod uti-
que facile caput vitium absque motu)
intenta publicæ incolumitati Maje-
stas, quando reliquias hostiles bello
persequi non cessat, & ultimam illis
ruinam intentat. Desipit armorum
otium, cùm supereft, quem vincas.
Quamvis, quòd ut plurimum strepitu
ferri turbatur prius, quām regna cō-
ponat tranquillitas, adeòqué pugna
crudelis est obstetrix pacis; Tu non
sic in bella proruis, ut nonnisi per ho-
stis vulnera Orbi mederi vclis. Sunt,

176 MARS POLONIAE
qui nisi stillantem gladium retulerint,
malè tranquillitatì imperii consultum
putant; maria rerasq; cruentare so-
liti, dum oleam mitem alioqui plan-
tam in pacis Symbolum perquirunt.
Non semper Tu ferrum in cædem sol-
licitas, nec minus triumphat abditus
in vagina mucro, quam ex promptus
in hostiis vulnera: eò quod non infeli-
cius ratio, quam manus barbariem cō-
pescat. Si tamen non tam hosti, quam
triumphis occurrentum est, solus oc-
curris, nec totius Patriæ signa obij-
cis, cui sat virium sit etiam in Te uno.
Negas Tibi quietem, dum omnibus
indulges; & in victoriæ fructum, non
item in communem loboris vicem
Patriæ Cives admittis. **N**on enim
Tibi per quieta domi otia hyems etiā
effluxit, sed, qui & fortuita trahis in
occasione virtutis, asperiore ac in-
festo mollibus cælo victricium copia-
rum terrorem geminasti. Retines e-
nim Tuum illud solenne, ut etiam tē-
porum difficultate urgeas fortitudinē,
de qua

de qua quisquis triumphum meruit,
æternitati nominis laboravit. Friget
aliorum dextera, & ad strenua obtor-
pescit, dum gelidus auram afflavit A-
quilo; quasi verna tantum amœnitas
sertum victoribus nectat, aut æstivi e-
tiam soles languorem animis non in-
ducant. Servant ergo se Patriæ, dum
focos alij tunc tuentur, è silvarum ex-
cidio ignes scilicet excitaturi trium-
phales; cùm Tu hyemem virtuti effi-
cis fæderatam. Nimirum imbellis, quæ
aura gravior vel frigidus December
subigit. at hymen silvæ etiam vin-
cunt & in arboribus spolia defigunt;
ut arbor quælibet truncata, sit quod-
dam de frigore trophyum. Hinc dum
Ucrainæ defectionem raptasque inibi
ditiones ab hostili rapina vindicas,
prolatus imperium, quo antè perti-
gerat; cessit asperum brumæ ingenium,
& ardorem bellandi haud restin-
xit, qui inter Martialis animorum
æstus ab ipsa dicit opes animumq[ue] bru-
ma, & validius incalescit. Ergo flu-

xere victoriæ, quo terrorem nominis
transmisisti; & alibi Tuum Martem
experta, alibi experiri verita Vcrai-
næ municipia in fidem Principis abi-
re; adeoq; hyems restituit, quod plu-
rium annorum sudores olim paravê-
re: denique expugnatæ urbes, arces
incessæ, attritæ sæpius hostiles reliquiæ,
Scythica toties repressa licentia, nu-
mero in cladium fæcunditatem aucta,
unius hyemis acta fuere. Et patuit,
quibus freta auxiliis Polona Majestas
brumam sic accenderit, cum in armo-
rum felicitatem KOSTCÆ auspi-
cia cælitus adoptaret. Non ardere nō
poterat cruda diam brumæ tempe-
stas, quæ ardentem è Beatorum Ca-
stris Commilitonem nacta, cindem
Indigetem & indigenam, novum ve-
luti belli fulmen è Cælo rapuerat,
quod vel favillam relinquere, ubi
contumacia barbari exarsit, vel æstu
præcordijs immisso hyemis sensum a-
dimeret Neque triumphis insolens
aut rude bellandi est STANISLAI
Nomen,

Nomen, cui Chocimenses campos datum est triumpho prætergredi, & avita ejusdem Solea novit barbariæ Lunas protévere, iisque longam inducere eclipsim. ut proinde & assuetum vincere posceret felix usus, & illum continuare par esset victorias, qui cæpisset, cui perinde esset urbes deinceps dedere, ac arces aciesque fregerat. Usque adeò suis armis in laureas ire amat Polonia, cum & vires, quibus hostem opprimat, Polonas in primis etiam è ruente in suppetias cælo velit. Sed nec miles non promptior in hostem emicat, Auguste Princeps, quem & urges in ardua, dum in eadem ruis ; & regali gazâ stimulum ad moves volaturo, Cum ærarium profusâ largitione attenuas, nec ad Te nisi gloria reddit. Age & triumphos latius profer, quibus jam Alexandri historiâ Tuam majorem effecisti. Nova quidem hí terrarum dominia merebuntur, nec tellus sufficiet coronandis ; sed idipsū immortalitatem nominis inituro Prin-
cipe

cipe non indignum, eò factis progredi, ut facilius illis regna destines, quam possis; quod pauciora hæc, ferat terra dignitas, quam numerosa gloria merentis exegisset. Noverit rursum Orions esse à quo extingui iterum pos- sit, & vitor illi Occidens infundi; dumq; erubescendam suorum stragem mœstus recolit, novam timeat, nec timor irritus sit ruinæ impendentis augur. Toties jam & rupes illa Camenecensis, quam molles copiæ inse- dere, de obliuanti duriorique remisit ingenio; quoties vel fames pulsaret mœnia, vel tuorum terror animos af- flaret armorum. Vrbs quidem illa faxum in nomen induit, quod per mō- tis ardui venas increvit; sed non ita in lapidem hostis induruit, ut illum Asiaz molle ingenium vel inter saxosa deseriverit prærupta. Norunt item & rupes mollescere, cùm vis admirabilium effectrix etiam inermi consilio, sed in omnia circumacto proprius ac- cessit. Coges ergo reddere prædonē
urbium,

urbium, quod præter fas omne rapuit;
cessitq; violentiæ lapis, qui dorso im-
maniori urbē excipit; nec rapto exult-
tare sines sacrilegiū, ab urbis raptæq;
Podoliæ jactura nō eximentibus illud
saxorū præsidijs & armorū. Sed dum
patriā nō irritū cessuris recreas sic au-
guriis, & aucta meritorū mole pæne
obruis; nova jā terrarū suffragia Tibi
obstrinxisti. Rarius quiddā est, sudor
triūphalis in Purpura, quo affatim Po-
lonā imbuis, toties eā merit⁹, quot ex-
cursib⁹ in hostē felicior ivisti; in oblatū
culmen per nova regjorū merita pro-
gress⁹, cū in castris regiā defigens, ga-
leata majestas sub Iov⁹ frigido hiber-
naret. Exue tantisper chlamydem,
& paludamentū Principū assume, exci-
piat illustre præmiū armatus continuo
labor, tandemq; dilatæ inaugurationis
tædia hic concludat dies, insessi à Te
Sili primus, gloriæ per pulchra faci-
nora prorogandæ nō ultimus. Cedant
arma purpuræ, galea coronæ, in nō sub
auro hoc emeritū fulgeat ferrū; ut pa-
lām sit

Iam sit orbi ac posteris, nos, dum te hic
 fulgor excipit, MARTEM Poloniæ
 coronare. hunc enim titulu cū armis
 triūphalibus induisti. et si non ita Martem
 in nomen admiseris, ut pacē pu-
 blicā ab hoc nomine sperare prohibe-
 as, qui non illū Martē exhibes, qui cō-
 tinuo arma & cædes triūphi cōscias in-
 struat, sed qui etiā in pace ac sine ferro
 triūphet. Prehende ja aurea regnorū
 insignia, Regū glorioſiſſime; & dum non
 tā annos quā ſæcula in throno cōputa-
 bis, illū Te Orbi, illū hosti (si quis fa-
 tale id ſibi potius, quā nobis Te Prin-
 cipe, nomen gerere præſumat) illum
 liberæ genti, cuius imperia capeſſis, diu
 exhibe, quale hactenus ductis in docu-
 menta Principū & regnorū felicitatē
 palmaribus lineis præſtitisti; eā inſu-
 per è voto ſoliū adorantis Patriæ im-
 mortalitatē huic Purpuræ confeſſu-
 rus, ut Tua in diuturniore quam PIA-
 STI, glorioſiore quā IAGELLO-
 NIS, Regum Proſapiam
 ſoboleſcat.

LAVRVS PRODROMA
AD CORONAM
SEV

C A R M E N
T R I V M P H A L E
VICTORI ORIENTIS.

S E R E N I S S I M O
I N V I C T I S S I M O ac P O T E N T I S S I M O
P R I N C I P I

I O A N N I I I .

D E I G R A T I A

R E G I P O L O N I A R V M ,
M A G N O D V C I P L I T V A N I A E

R u s s i æ , P r u s s i æ , M a s o v i æ , S a m o g i t i æ , K i j o v i æ ,
V o l h y n i æ , P o d l a c h i æ , P o d o l i æ , L i v o n i æ ,
S m o l e n s c i æ , S e v e r i æ , C z e r n i e c h o -
v i æ , &c. &c.

A N T REGALES CORONAS
Sæpius Cosaticâ & Tauricanâ,
N V P E R O T H O M A N I C A L A V R E A A D C H O C I M V M
C A N N A S T V R C I C A S
CÆLITVS INSIGNITO

Vniversalē tunc armorum regimen obtinenti,
A P O L O N A S O C I E T A T E J E S U
Inter prima Regni auspicia

D E D I C A T V M

Anno natæ Orbi Salutis M. DC. LXXIV.

• श्रीरामचन्द्रश्रीरामचन्द्रश्रीरामचन्द्र
जयंत्रजयंत्रजयंत्रजयंत्रजयंत्र

Plus est in Duce, quam toto
Exercitu. Tacit: de morib: Germ.

Gloriosius nemo Regnum, quam
Victorijs obtinet: Purpura-
que illi maximè decora,
cui plurimum rubet
hostili sanguine.

Neoter.

• श्रीरामचन्द्रश्रीरामचन्द्रश्रीरामचन्द्र
जयंत्रजयंत्रजयंत्रजयंत्रजयंत्र

AD SERENISSIMUM
ac
POTENTISSIMUM
PRINCIPEM,
IOANNEM III.

DEI GRATIA
REGEM POLONIARVM,
MAGNUM DUCEM
LITVANIÆ &c. &c. &c.
Dominum Clementissimum
PROPHASIS PANEGYTRICÆ.

Terum Tibi barbarus Oriens in
arena sicutur, sed iam mitior &
ligatus, REX INVICTIS.
SIME. Atenam defixit in pagina,
sibi etiam bella tunc geruntur, cum ge-
ri desie-

si desiere. Nam etiam cum sopita est
 ferro barbaries, adhuc illapsa calamis
 recrudescit; semelqz hausta nominis pe-
 rinde ac labis immortalitas literis avum
 prorogat, per quas cogitur etatem ferre.
 Furit quidem adhuc in pagina Mars
 barbaricus; sed sunt contra furem
 hunc vineula, in qua triumphalis illum
 Apollo compingit; & insuper cogit mā-
 suescere, dum terrorem latè provehit
 Tua Ducalis antea Clava, nunc Sceptra
 etiam Sarmatici Maiestas. Ut vero ca-
 neret classicum imbellis pagina, vocale
 Tua Fama praconium, & Heroe Virtu-
 tis prodiga persuasere. Semper euntium
 annorum conscientiae arma hæc char-
 ra obstrepant, que Tuum Victorem gla-
 dium à vulgaribus vincentium metis di-
 screvere. Breve virtutis stipendum est;
 si non ultra armorum silentium Fama
 processit; vel à situ oblivionis periculum
 reformidet, cùm nullum ab hoste caso
 perti-

pertimuerit. At fasti vetant emori & oblia proscribunt, quamdiu pulchri facinoris gloriam armato Apolline loquuntur; ut noverit in gloria patrimoniumitura hæres Nepotum series, quantis Heroibus, felices posteri successere. Et meruit etatem, militare Principis virtutis iussa felicitas, qua dum Oriente panè occasum gloria pari iusso, ignes Tibi excitat triumphales, plurium retro Ducum encomijs antecurrit. Non enim prælia thaumaturgo Marte conficis, sed adornas prodigia. Ibi etiam Pœanem violento virtutis imperio extorques, ubi vel barbarie robur pugnace animos, vel numerus, oculis ante collatas acies vicit, vincendi fiduciam infregisset. Erat, quod in palmaribus Ducum gestis vetus coronaret etas, sed in campo vicere. latior ijs in trophya trames patuit, que vasta camporum in triumphali meta fixerant. Verum arctius Tibi spatiuum effracta hostium castra descripsere, ac
 infusa

infusa barbaricæ fossæ procella, Heroicis
 vix auditam seculis laurum ingessit.
 et si omnibus elementis barbariem oppu-
 gnares; in terra, igni ferroq;^z, alibi
 Neptune Commilitone usus; dum in
 Tyra, violatam fæderum religionem nau-
 fragio mulctares, non obliteraturis flu-
 entibus tam nobile decus impressurus. Et
 nescio an fidem posteris non eximet tri-
 umphi insolentias? Nam in plerisque fi-
 dem oppugnat rerum immensitas, quod
 suâ virium imbecillitate alienas explo-
 rent; nec fieri potuisse autument, ubi
 sua fortitudinis ludibria timuissent:
 Sed fluctuare fidem facinoris non sinet,
 quisquis vel Tuum, vel Procerum leget
 nomina, quos in communionem gloria,
 publicæ rei momenta traxere. Quas nō
 fregissent copias Cœlestibus nixa suppe-
 tis tot Herorum, Te Summo armorum
 Duce, consortia: an ibidem Barbari-
 ca non pallerent Lunæ, ubi eclipsim oc-
 casumq; Osmano cōscio pertulere? Ma-
 jor tunè

ior tunc purpurea militiae inerat fulgor,
 quam ut in eius vicinia Luna hac diene
 ferret. Tibi tamen carmen hoc trium-
 phale primum insonet, qui roties fate-
 scentem Patriam canere cogis opinio-
 n. Annus superior Tibi de Tauricana
 strage arcus triumphales erexit, dum ab
 Euxino immissam tempestatem palma-
 rum fertili Marte coerces. At Cho-
 cimensis triumphi prodigia in Te autho-
 rem recidunt, cuius imperio, & prasa-
 go victoria instinctu conflictus coaluit,
 eiusdem consiliis, quo bella quandoq; ci-
 tra usum armorum conficiunt, tempera-
 vis. Avulsa hoste Moldavia per taciturn
 um armorum sedus? Te arbitro pul-
 chra has Martis divertia contigere. Ta-
 nais in suppetias barbari cunctatus? nu-
 per accepta cladi conscientia volaticum
 Marem retardavit. Ita praliis, ita bo-
 stiis in consultis conatibus & fortu-
 nae pro imperio moderaris, qui pacis bel-
 lig; artibus eos eventuum flexis insuevi-
 sti. Nem.

sti. Nempe Ducis est Ulyssem consilio,
 manu Diomedem exprimere vel Aia-
 cem. Domi habemus paria Delphicis
 responsa, dum in Senatum tripodem in-
 tulisti; at verò triumphis idoneum pro-
 bârunt trophæa. Non sterilis arena vi-
 etricem herbam Tibi ubique protulit, dū
 campum aleret esudatus humor præno-
 bilis, vel quem barbari cruoris procella
 effudisset. Meminere Podhaecenses, me-
 minere Narolienses, Niemirovienses,
 Comarnenses, Katussienses campi; qui-
 bus nulla ubertas pulchrior glebam ex-
 tulit, quam dum in laurum Tibi culmus
 adolesceret. Eq. idem nuper trium pa-
 né horarum spatio tot seculorum Histori-
 am dedisti, momentis victorii dimen-
 sus, quæ annorum myriades Marte gra-
 tuito fatigâissent. Atterere Orientem
 paucis post Alexandrum contigit; sed
 tantillo tempore tamque luculentâ clade,
 vix adhuc ulli. Odit moram Tua in vin-
 cendo pernitas; nec Cunctatorem Ro-
 ma in-

me invides, cui secura laudis celeritas
 palmam offert. Dederit Fabio quando
 cunctatio, ut Imperij Scutum vocaretur;
 Nomen hoc pridem cum Ceris Tibi Re-
 galibus inhasit, & fidem Gentilis Sym-
 boli, eventus asserit triumphalis; et si
 moram in vincendi arbitria non admit-
 tis, quod Fabijs vix egeat, tam solerti
 consilio suffulta felicitas; & salutis pu-
 blica cunctatio raro in fastigium laudis
 penetravit. Nec Tibi placuere lenta
 Barbaria fata; in celeritatem victoria
 conspirasti: ruere coactus Oriens, dum
 errans; & illa tempestas bellica virtu-
 tis oppressa prodigo jubitam laurum
 tulit. Hinc quando Tibi, quando utrisq;
 exercitus sanem occinit victrix Patria;
 canat & pagina. Nimis ingratia emeri-
 tis Victoribus forent literae, si nec atra-
 mento sanguinem refundant. Sudet A-
 pollo; ac, ubi cruentem Mars elicit, cum
 Tyra, etiam Hippocrene fundat Pane-
 gres. Neq; imminnat fidem cunctis se-
 culis

ondo Pœsis, cuius tunc fides tantum flan-
 gerat, dum se ad Historia indelem non
 componit. at hac Historica Pœsis est:
 quæ dum arva Virosq; canit, prælia, nō
 Parnassi somnia describit, & commen-
 titias Panegyres, stylo veritatis expun-
 git. Quare tum modus carminis, tum
 entus est, qualem arma & Veritas re-
 quirunt. Lucanum aliquā parte pro-
 mit, sed pralij felicitate superat. Ne
 hic quidem Civile armorum dissidium
 præbet Pharsalia; tamen tot Magno-
 quorum Tu Maximus in Throno emi-
 nes, armato in oblivionem tot Nominis
 stylo memorat, quot Heras Regni
 Magni Ducatus purpura obiegit. Qui
 quid tamen non tam feliciter Apollis
 hic decantatum, quam Maris gestu
 est; in Victoris amplitudinem id de-
 vendum, qui maiestate argumenti p-
 casum Orientem adhuc opprimit inge-
 nia, ut succumbant. Imò facti ma-
 est gloria, quam Scriptoris, etiam
 Virtutis

Virtutem stylus aquaret: nam maior
 armorum acies freta solertia Ducis, quæ
 calamorum. Inde tamen venie secura
 est metri tenuitas in soccum desinens,
 ubi cothurno parabat insistere; quod dñ
 in perennitatem famæ triumphale faci-
 nus ire iubet, translate in paginam vi-
 etoria novitate facula erudiat, posse quaf-
 vis etiam vires convitium pati, ubi tan-
 to Duce, tanto Principe Miles, ac vir-
 tus pulcher commilito in lauream con-
 spirabit. Denique, quod in lucem eae
 hac umbris ac nocti concolor lucubratio,
 Tu nutui debet, cui sole ac publico in-
 terdici vetuisti; satisq; illi plausum
 ab eruditissima Maiestatis suffragio. Quæ
 dum tributarius magnis Nominibus, in-
 primis vero TVÆ Maiestati Apollo
 adorat, eidem continuam trophyorum
 seriem appreccatur, ex voto observantissi-
 ma tanti Principis,

Minimæ

SOCIETATIS IESV.

I2.

C A R M E N T R I V M P H A L E.

E Domitū bibe Penna, Tyrā : sic Bifone tabo
 Potō Mucro jubet. Quid enim tibi sepiā cha-
 Tingat ebur pallēte Thety? vel fluctuet atro
 Canna vado, madidæ fuliginis ebria limo?
 Dat latices Aurora novos, ac decolor undis
 Bifonia de cæde Tyras, dum Lechica vindex
 Arma ciet Mavors, & Thressæ fontica Lunæ
 Cornu atristè premēs pulchri celestis Gradiv.
 Horret adhuc Edūs ager, Bessiq; cruentus
 Illuvie, Lechidū Dacis palmaria Sulcis
 Imprimit, & rubeas vult nomina ferre novale.
 Quod si Carpatias laures vaga classica Famæ,
 Viðrīcesq; Aquilū, Libyci trans torrida Cāc
 Regna ferunt, vel ubi prouum Titanis cōdu-
 Lora diē, fl̄vbdq; premūt juga Rorū, la Tybris
 Nec Latium squalebit ebur, lituinq; biveret
 Respondebit aptx, Daphæzq; festa reclinis
 Mutabit meliore comā; licet altius insit
 Fronte decus Lechidū vinclā viñtore Corymbo
 Nec Phæbo Mars vīctor egat: dabit enthu-

(mistur
 Thrace fluenta Tyras. graviore per arma Camau
 Nam lebior negat ire latex. Tu, Lechice Mavors
 Quē Nupes gelidi tremauit Domus ardua Daci
 Tu mi-

um mihi Phæbus eris, caleant, & Apolline pulso,
ora mihi torvum spirent præcordia Martem.
Sæpe canit Pæana scelus, primusq; triumphat
iuspicijs, felix turpi molimine culpa.
frontem blanda gerunt noxa discrimina, pando
Quam recipit Fortuna sinu, minitata ruinam,
num blanditur, atrox. nam turbine sava Serpentis
impellas perimit, nocuitq; fuisse beatum.
sapremit Fortuna nefas, plectriq; fovento,
et Nemesis citat ausus iners, pavidusq; remordet
Curajecur, ruptusq; obficit legibus ether.

Thrax documēta dabit: cujus ludibria cassō
Izdere passa fides, primis comes adstitit auñis,
et voluit florere nefas; puduitq;; Polone,
Virtutem juga ferre tuam, tantumq; protervo
in memores iæ fidei licuisse Gradivo.

(*) Per bissena redux teretes Hyperionis orbis
Traxerat Astra moras, & bis septemplice gyro
Zodiaci per monstra means aduxerat annum,
Ex quo Threiciz creverunt cornua Lunæ,
Intumuitq; novo despumans Bosphorus æstu.
Et jam Bosphorus quoq; gens conterrima Daco,
Quæq; vagū bilit ora Tyrrā, quæ pinguis glebae
Culta secat Hypanis, gelidæq; Borysthenis undæ,
Rapta tuo gemuere jugo, Lunata Tyrannis:
Podolizq; Caput nullo quætabile ferro,
Caucasici cui justa filex succrescere venis,
Et solidus prærupta lapis lambente diremis
Amne, vagis lymphæ cingens erroribus Urbem;
His jures scopulis Camenecia Pergama pactos

De pretio cinxisse Deos, solersq; minaces
 Naturæ ingenium durâste in mænia cautes.
 Sed rupem fregere minæ, dum cedere fatis
 Iussa fides lapidis, pluvioq; minacior igne
 Inledit malefida loco Thrax mænia Mavors.
 Quis tum sacra pius eoluit concentus, & Aris
 Cælituū quis fulsit honos? quæ probra tulisti
 Sacræ barbaricis temeratæ ritibus Aræ
 Hæmonij Spelæa gregis? quas nuper odorus
 Thure vapor, stabuli retudit mox Tareffa Me-
 phitis;

Nec vigiles posthac ussere altaria flattimæ!

Nec tenuit sua frena furor, quin fæderis audax
 In rupi premium Lechidis immane tributum
 Inderet, Edonijs sic vœtigalis terris
 Libera Sceptra volens, exhausta Marte perenni
 Gzam Memnonio cupiens servire Tyranno,
 Mercariq; Tago pacem. Sic nempe ferocit
 Ingenium, quod fo; trahunt per debia. Stragi
 Proxima hexatur Furijs, nec celat Erynnim
 Mens astro damnata suo: tumet ante ruinam,
 Et furit insano, cui præceps imminet ausu.
 Cruda gerit, quem duramanent; subitusq; ruenit
 Fit fragor, it tumido quæ Dædala penna bolatu.

Dardana sic armis pubes illusit Achivis
 Palladio, Priamoq; tumens post Heetora cæsus
 Raptatisq; palam gravis insultavit Achillis
 Exuviis, Grajæ tumiduta minitata carinæ;
 Cum tacitis in damna vigil tua sudat Vlysses,
 Troja, dolis urgente Phrygum Diomede ruina
 Arboreusq; faciem belli succenderet, Argis

Dives

Dives equus, vastoq; dolus se inferret hiatu.

Sed didicit fastus, quantum male tempta ferire
 Tela queant, vel qua balido sibrat ictus ab armo,
 Cum lajæ virtutis bonos, Martemq; lacescit;
 Non bene culta fides, violataq; fæderis icti
 Iura, vel illatis bindex pro legibus ira,
 Et qua dempta Sacris Superum reverentia fanis.

Ergo novæ fluitare acies: glomeratur utrinq;
 Cruda seges ferri: fervet truce Thracia mox
 In clades armata suæ; & nè quid iniquo
 Eventu fera signa ferant, neû alea belli
 Tristè cedat, primas vires Orientis in arms
 Elicit: emeritus ferri has duraverat usus,
 Et rabida mucro cæde calet, strictuq; minaci
 Ense latus fontes terrarum in funera dextras
 Erudit, haud uni dociles inscribere fronti
 Fata, vel exhausto scrutari in viscere laurum.
 Iam Cilicu cuneata Phalanx gravis ære Tagoq;
 Iæ quatit arma furor, sævoq; Aurora maniplos,
 Auctaq; captivo Bizantia robore castra,
 Quod Latii rapuere plagis, Celtaq; nefandi
 Imbuir itaq; feralis Enyo duelli,
 Europamq; rudi pepulit de pectore. pridem
 Namq; tuis, Europa, viris & viribus urget,
 Et crudelis Eos propriâ te mole lacescit,
 Ædonioq; Duci spes non incerta triumphi
 Pectus alit; Rhodis fiducia crevit in armis.]

Sed tulit hoc sævi violentior alea fati,
 Odrysæ quod ibi micuere per æra Lunæ,
 Fixaq; Chocimio steterint tentoria campo,
 Barbarico rubuit qui decolor antè cruore,

Ac ubi Bistonijs albentes ossibus agros,
 Et Geticâ Cererem sanie, sulcosq; fluentes
 Liquerat Osmanni rabies, (a) fatalibus arvis
 Iussa referre retro longi nisi dedecus ævi.
 Nec satis infami signâsse novalia busto;
 At Myfiz renovare probrû, placuitq; cruentâ
 Eluvie, Aurora roseum geminare pudorem,
 Et consanguineas campis adjungere clades;
 Ceu veteris plague caperent oblia labem,
 Ni repetita fidem subeundi gigneret ævo,
 Et nova firmaret veteres victoria laurus.

Est locus Eoi spectans cunabula Phæbi,
 Flammigero cum nata dies temone supinat
 Solis equos; hic uber agrum prædivite gleba
 Dagus aratra pati, docuitq; ferace subæctis
 Vomere Triptolemi sata lata refundere fulcis,
 Hinc arcem, rigido que fertur in ardua clivo.
 Chocimus prospeqtat ager, præcepsq; bicorni
 Volvitur amne Tyr, quo Dacica culta refusus
 Humor alit, Lechicuq; vado disternat axem,
 Euxino tandem sua condens nomina Ponto.
 Arma vocat natura loci, viruitq; nympho
 Herba ferax, serpitq; comâ pro Lechide laurus,
 Strymoniæ quando Superis ludibria Lunæ,
 Et Thressæ placuere neces. Huc aëta per Istrum
 Agmina vix toto Mars barbarus extulit Hæmo,
 Ductor Othoniæuidum, (b) perituriæ illa catevis
 Ingeminat: Placet hic lectum defigere Martem,
 Parrha-

(a) Ubi Osman Turcarum Imp: clades ad Chociam
 num 1621. (b) Husiem Bassa.

Parrhasiāq; loci probrum delere ruinā,
 Fatorumq; abolere nefas. non irriua mentem
 Omnia, nec dubia quatiunt præfigia laurus.
 Alternat Bellina bicem plantæ e bicissim
 Suæ parentales illinc Proserpina taxos,
 Unde triumphales respire in tempora frondes.
 Hic lassus respiret eques: dat Martia Dacus
 Arba secuturis spatum par nocta trophaeis.
 Ipse Tyras auctum subito mirabitur amnem.
 Nec ripæ patiens baustā sese offeret Arcto
 Albus, ad Martem stimulans præcordia famam.
 Dixerat Eous Duotor: fera paret Enyo,
 Ac ingens quatuor stadijs diffusa resedit
 Belli tempestas: validis firmata lacertis
 Castra locat: subitus congesto cespite valli
 Surgit apex, quod serva gravi mangaggere cinxit
 Hoc spatio, turpi spatum metata sepulchro.

Et poteras, lymphate furor, quassare Trionē,
 Quem gelidas pigro radiavit in axe Bootes;
 Iaco Cynosura gravi gemū sit cōpede; verū
 Nexuerant Aquilas tranquillo jurgia regno
 Pulsa, rediūq; subit ruesum præcordia virtus:
 Sic nexos viciisse nefas. Diportia regno
 Fata parant, dubioq; minax discordia Marti.
 Quos neclit meliore jugo bis una, triumphum
 Certa capit. Vires solidat coniuncta potestas,
 Et geminant socio confort. a fadere robur
 Haud opis externæ patiens, par mille Dariis.
 Quin etiam dedit arma rubor, nec deside ferro
 Non pudet exacti toties meminisse tributi:
 Mæret & avulsa Patrijs Aquilonibus Urbes,

Ac vidu⁹ dolor arma quætit. Nec Nūina nostros
 Aversata focos, quibus ubere deplorat fato
 In caput Emonium gravidā fudere procellam.
 Id fusæ meruēre preces, longisq; per Orbem
 Supplicijs cessere minæ: Iovis ignibus obstant
 Vel lachrymæ, pia Roma, tuæ; tua vota secudas
 Obtinuēre vices, & lau⁹ omnia solers
 Addiderat Fortuna Ducis, virtutis amico
 Fædere nexa comes; docuitq; id Taurica laur⁹
 Raptæ Gætæ, peteret cùm basbara vulnus Enyo,
 Atq; Comarnensem sanguis fædaret arenam,
 Quo Scytha rubuēre nives, pharetrisq; subactū
 Fluxit tristè nemus, nec spicula reddidit arcus,
 Atq; Calusiscæ maduerunt sanguine valles;
 Et rediit jam tum calvis reverentia sylvis,
 Quas petit amissis volucru⁹ dū sponte lupatis
 Cernipedū, per tæqua ruens, per invia saltūs
 Hospes, ab arbustis latebras periisse coæctus
 Sylvarumq; fide. at profugo vix ulla latebra
 Sylva dedit, Dryadūq; domus ac densa ferarum
 Lustra; Salicæ graves ubi diffregere bipennes,
 Arborei patuēre sinus scrutantibus armis,
 Et palmam dare Sylva sciit: dumeta decoras
 In laurus virtus Ducis effrondere cœgit
 Exa Opetū, Famāq; tulit SOBIESCIVS ævi
 Sarmatici tutela Sagi, certusq; triumphi
 Seu regerat, seu tela vibres potiore lacerto.

Hic Lechidū Princeps Lunarib⁹ obvi⁹ armis,
 Dacica.

(e) Ad Niemierobum, Komarnum, Kalusissam
 Scytharum vider. 1. 1. 3.

Dacica patritas ductabat in arva cohortes.
 Nō humiles fluxere animæ sub pulchra Lechia
 Signa Ducis. primi trabeata è stirpe Quirites.
 Et Procerū primævus honos, armisq; Curules
 Et Toga mista Sago, pulcherq; quaternio prætit
 Ante Ducum, veluti foret Optio libera Besso,
 Quâ cuperet cæcidisse manu, cui barbara plantæ
 Cyathia viðricem pallenti lamberet orbe.
 Altior interea Superis Sententia sedet,
 Mygdonis Arctoo dum nomina ridet in ostro,
 Bis geminis patuit tumor hic obnoxius armis.
 Sic tibi nunc etiā numeratur plurimus Hector,
 Lechia: sūt Tanais, metuat quostorva Propōti;
 Neptunūq; tumens oppresso Bosphorus æstu
 Sentit, nec dubiū sequitur Victoria Martem
 Romula cui veterē repetant Capitolia pompa.

Ante sed impulsi felicia cæpta duelli,
 Quo daret ultrices rupti Mareotica poenæ
 Fæderis, & veteres geminaret Dacia Cannas,
 Sarmatico placuit sedem accernere Marti.
 Explorare Ducum dubijs oracula rebus
 Ante lib. vario nec mens malè fluctuat, æstu
 Consilijs anò studijsq; abrepta; sed una
 Belligeri fremuit vox interfata Senatus:
In Mysiam, Proceres. belli quid lenta moramus?
Otia, nec ferri cupidas irrumpimus Oras?
Mars vocat & tempus, molliq; Arctoo Gradib⁹
Aura gravis. Rursumne placet per viscera Regnæ
Arma pati, foliog; sagas irrumpore Lunas?
Quin Ales Lechidum pugnacibus inbolet alis
In Rhodopen, referatq; vicem, Thracemq; rebusat;

Qui non quæsus Lechidas exterruit hospes?
 Filii arma suant, ubi barbara Signa fatiscunt.
 Parrhasios juvat his Aquilas inducere terris
 Et fontes torrere focos, Istrumq; bibisse.
 Quisquis in hostiles Martem deduxerit oras,
 Et Patrio metuenda Solo procul armaremobit,
 Hic sapuit. Prima hæc Ducibus sit cautio, bellum
 Nelle domi. Procul à Patria bene bellageruntur.
 Hostem quære domi: Regnum stet Marte remoto.
 Sic olim Carthago tulit, sic Roma triumphos.
 Sat trabitur cum Marte mali. dispensia Scepiris
 Auget, qui Patriis immisit finibus hostem;
 Et germinat Bellona malum, dum per solat orbem
 Annibal externus Sagunti incendia spirans.
 Quodsi prona Tyra Lunares ostia turmas
 Ipse metus tranare vetet; quid Martia pubes,
 Aut teritur Virtus? vastisq; famelicus eris
 Miles dedecori linquat fera prælia fato?
 Vincet fæda famæ quem non fregere Coralli?
 Ipsa etiam Fortuna soli, quo Dacia turget,
 Urget opus, sternentq; vias audentibus armis.
 Quin Asia gravior gelide vicinia brucet?
 Arctica signa juvat: gelida pugnabimis Arcto.
 Asperiore Polo torpescit Thracia virtus;
 Nostra calet, Boreaq; furens intenditur ardent,
 Et germinat vires, Cælo strulitusq; armis.
 Hunc quid iners teneas torpor, tarditq; triumphos?
 Inferat arma sole, quo condidit ante strebæ,
 Quid decies fuso gravidum tumet usque Geleno,
 Ac ubi laurigeris crevit vitorra culmis,
 Omannus juvenile furoris dum funem querit.

plat

Hæc Dœcis, hæc Procerū vox & Sætētia: Dacus
 Est animis, prævecta Tyram rapitora Polonum,
 Et placet Ægeis turmas impellere castris.
 Signa volat, rapidoq; Tyra (quod garrula cantu
 Fama ferat serusq; nepos) commissa natatu
 Quadrupedū vada torva secant: sinuata per altū
 Arma fluunt, fluctusq; premit rō: territus amnis.
 Tantus in Æmonios exarsit militis ardor,
 Nec repuit flavio, crevitq; in gurgite flamma!
 Invehitur Dacis superato vortice campis,
 Et Myssam Mavors Borealis inundat arenam.

Non aliter Latij: infusus collibus Afer
 Ardua devicit, cùm belliger arma cieret
 Bella dolo socians, perjuroq; ense superbus
 Annibal, & tristes fluitarent sanguine Canæ
 Roma tuo: Libyæ nihil impenerabile, cautes
 Subsedere, viamq; dedit non pervia rupes:
 Non fuerant virtutis obex pæropiā, sed Alpes
 Aeternæq; nives Pæno repuere calore.
 Sic & Patriæ bella inditæ Phælanges
 Fluuntibus, & rapidā Thetyn inclusere duello,
 Atq; jugū docuere pati. Volat impiger armis
 Fluctu major Eques totis immisso habenis:
 Moldavicū premit hospes agrū, propiorq; tro-
 Martia castra loca tumido vicina Gelono (phæsis
 Non gelidus Lechiæ Mavors sic cominus hosti
 Viribus admotis Virtute trophyæ requirit,
 Nec dum bellū placent, terrent hostilia. Nempe
 Conscia belligera virtutis, in ardua præceps
 Mens ruit, & fracti ridet discrimina mædi,
 Nec premit arma timor, faciuntq; pericula tutam.

Sua

Suasit & arma locus, vel post tot lustra, Gelonū
 Funereā de strage calens, piguitq; remotis
 Solibus, hanc viridi sine Daphnide figere molē.
 Nec Dux Lechiadū (a) (Patrij quē signa Gradivī
 Summo jure pavent, cūi formidata secundo
 Omine bella fluūt, volitantq; ad classica laurus)
 Lentus agit poscitq; morā, sed in arma calorē
 Concitat in tanti spirans molimina belli,
 Et licuit sperare Duce hoc, hoc milite laurum,
 Quippe comes virtutis honos, & militat omnis
 Emerito Fortuna Sago. Vibratus in hostem
 Muero trophya metit, dū grandior ingruit Hector
 Hostibus atratas solitus plantare Cupressos.
 Sed tamen o semper solidus inimica triumphis
 Fata, quēis lacrymā & bibis temerare fluentis
 Fortius ausa licet, palmisq; innectere taxos!
 Nāq; agitante Lecho celerem Pæana, capaci
 Quem petit à gladio, Regalia fila Sorores
 Tristè secār, (b) tragicisq; replēt Regū atria lessis.
 Hinc tumuli Thracū squallentes ossibus illinc
 Mausolæa patent, trabeataq; busta repandit
 Trux Libitina domi: molitus utrinq; colosso,
 Mars cum Morte vices alternaq; jura capiebat.
 Sic pertusa sui sors nulli purior unquam
 Affluxit nivitq; diu: sed lata profanat
 Luctus atrox, didicitq; diem spoliare Sereno.
 Immoreris mundi spolijs Pattiaq; triumpho,
 Nec

(a) Joannes Sobieski mox Rex P. (b) Michaelis Korybuti Wyśniowiecki Regis Pol. mors.

Nec Pæana cani, pedibusq; advolvere Lunas,
 Dux trabeate, cuius licuit, KORTBVTE, Lechæi
 Gēma Soli, Solijq; nitor! nec raptor Olympus
 Sceptra teri voluit, nisi cùm perfringere possit
 Arma, tuū totumq; metu ferientia mundum!
 Sed cecidit, dñi tristè cadis : vel terror Eous
 Ex animis tua busta colit, cùi præcoce fato
 Funereum mercaris epos : ne sola superstes
 Fama ferat Decios olim Diis Manibus iustum
 Despondisse caput, fatisq; emissæ triumphos.
 Et vix Roma vetus, totum Capitolia plausum
 Vix caperent, quē tūba capie. speciosior unquā
 Vix, auguste dolor, vitæ Regniq; Coronis
 Evenisse quī sit, quām dū tibi lapsa cothurnum
 Tollit Eos, Stirpsq; tuæ Dux Cynthia tristes
 Memnoniæ radijs Lunæ superinduit umbras,
 Cui pro Zodiaco reseras fatale sepulchrum
 Et nocte tenebrasq; pati post funera mandas.
 Vnum jure querar, tanto quod funere laurus
 Parta viret, Regale caput pro clade reposcens!
 Tantané te decuit quæri per damna, triumpho,
 Ut pretiū par sola tibi sint funera Regum!

Ad Lituos sed Phæbe, redi; dat classica Lech9;
 Et lessos Pæane vetat frontisq; procellam :
 Plebs recens Daci poscit Fortuna duelli,
 Lætiūs attonitis juvat insudare Camænis.

Scorpius aurato radians super æthera telo,
 Virus in Odrysios fundens Titana gerebat,
 Pæsuleisq; dies aderat redimita tiaris, (a)

Quēis

(a) Dies conflictus II. Novemb. S. Mar-
 tino Episcopo lacra.

Quēis Turonēses nūcuit MARTINVS ad Aras
 Bella gerī placuit santo sub Præfule, nempe
 Cūi non entē lacræ jubār at sit vestice vittæ,
 Quām galeæ cristatus apex, & cassis ahena
 Oppressere comam: nec byssus Præfulis antē,
 Quām lorica latus; torvū Constantius Albin
 Cūm quateret bello, pulchri vietricibus armis
 Nomē id omēn alit, quando pro Lechide palma
 Miles hic arma rapit, santoq; in milite nobis
 Militat ipse Polus, veniuntq; ad classica Divi.

Protinus imperio Duci immortale viritatem
 Instauratur opus, non militis emicat ardor
 Segniūs, ut cūi fama suos infuderat ignes;
 Quiq; per offusæ tranquilla silentia noctis
 Nuper ovans infedit eques fatalia Thracum
 Castra Ducit, capiens primis è cladibus omēn.
 (Namq; pares sors prima trahit persæpe meatus
 Fortunæq; prior comes est fortuna secundæ)
 Laxat frena spes, spoliisq; recentibus instat.
 Hic subit humerūs, & deplua noctis imago
 Et retegit sub nube diem. Nā nimbifer umbra
 Squallor agit pro sole bices, cūm nesciūt rubis,
 Excubias Virtus, intis circuit astris:
 Ne molle est Virtutis iter: serit ardua ferbor
 Et caro benale decus. Preit Vdus Orion
 Sudas ante faces, slabæq; repagula lucis:
 Antē pluit nimbo, quām missile depluat aurum
 Obstrictum solidis calum conatibus. Ergo
 Oppugnat madidus generosos Iupiter artus,
 Cēū molli cessura foret gens algida nimbo.
 Rigor rore tenax mollescit arena subacto

Fæda luto, suaderetq; per invia prendere palmam.
 Astra madent, cōditq; vagos vapor uvidq; ignes:
 Sed vigil exstincto radiabat Lechia cælo,
 Et somnos docta arma pati, vel ducere pulchrā
 Iussa per excubias galeā nutante quietem,
 Nec segnis soporarma tenet. Ducas aurea fandi
 Vis prohibet tam molle jugū, cui vicitus apertā
 Fronte sopor, cæliq; graves, ac nubilis atro
 Ira supercilios, primos dare visa triumphos.
 Et placuere oculis insomnia: pervigil arcet
 Morpheus Dux, seu suada gravi circuflua linguae
 In subitas intenta vices paret ardua nocti
 Iura: bel imperij his major inesset id auso
 Principis exemplo, quod miles inire jubetur.
 Nam Vigil excubias melius persuaderet, adactam
 Plumis cæsariem molli sepelire veterno
 Spontè negans, plumâ potior dum Lauras poscet.

Vicerat astra dies & abacta nocte rigorem
 Imbuit igne lovem; fama, fatiq; feracem
 Cūm ciet in caspū Lechidas Dux belliger, arcta
 Threjicum robur cupiens indagine cingi.
 Pondus in verbis, grandes pars altera molos
 Sulphureo fætas tonitru deducit in orbem:
 Pars laterum partita sinus immane sonantes
 In Thracem fusura tocos: valli alite ferro
 Cingitur omne latus: stat dēlo machina nimbo
 Eruptura diem, pluvijs Vulcania flammis
 Tela gerens: levius parat ænea fistula fulmen:
 Nulla parte vacat nitratus Mulciber: inde
 Pars fossæ subit ima palam, fractoq; laborat
 Aggere barbaricis Martem infusa cavernis.

Ake-

Ast equitum illustres animas, & conscientia Martis
 Signa, graves Hebro priere per arva Dynastæ,
 Atq; fugæ dempsere locum per quina repôsti
 Agmina: (a) pars Aquilis palmarib; intima Vacæ
 Claudit aperta viæ, fugitivaq; præcavet arma.

Nec Leo Rossiacus pulchrū mētita perosus
 Nomina, fert cassum sine robore nomen, avitæ
 Selquicrucis (b) quē sacrat honos, Thracique
 minatur

Torva Palatinis Atropon falx indita Ceris,
 Et Solez dotale decus vestigia famæ
 Imprimit, Edonios calleum præitura' per artus.
 Hic Vriconferta manus, (c) Spartæq; negatū
 Pectus agens, Latias merituro Herœ quadrigas
 Prōpt̄a subit, Babiz decus infactura cohortis.

Hinc prono subeunte jugo se grandior infert
 Magua animo volvēs, pat mēte, manuq; Camillo
 Arbiser armorū, (d) ac sūmæ cū munere Clavæ
 Clasior Alcides, & anex Mavortis aviti
 Prima præit, pulchræq; rapit per Olympia famæ
 Nomina, (e) nō humiles inter nutrita triūphos.
 Nāq; OPALENIAM præ Phryxi vel e forte
 Quæ

(a) Praefectus Excubiarum Regni Stephanus Bidzinski. (b) Stanislaus Jakonowski Polatinus Russæ. (c) Venceslaus Leſczynski Palatinus Polachia. (d) Serenissimus tunc Dux, (e) Alexander Polanowski Tribunus cum Legione Serenissimi

Quæ vehit, Ionias Argo risura Charybdes, (f)

Cui, quod Iasoniæ puppi nō contigit, offert
Martis arena vias: campū pro gurgite sulcat.

(g) At cūi turritum specioso munere subdit
Posna caput, quadrupes nō segni in prælia freno

Belligerā trepidæ telluris pulsat arenā. (Turres

(h) Hic & GRVDZINIÆ triplicem super àera
Ire Pharum, pigrafq; jubent effringere nubes,

Et Bizantinos campo minitantur acervos.

Opposuit Patrios astris hostilibus ignes,

Et Lunæ radiata Pharus, quæ desidis umbræ

Nescia ferre diē, Lechicūq; inventa per Axem,

Sole pigros animare dies, didicitq; coruscos

Ex GANILOVICII ortus accendere Ceris,

Threjicioq; cōes Procerū gravis imminet astro.

Quin & naufragiū minitari argenteus Amnis,

Qui galeas volvēte vado LVBOMIRSCIA inūdas

Atria, quin Rhodiū Melitensis baltheus effert

Emerito super Amne deus, geminosq; bibisse

Srzeniavz atq; Tyrz cogetur Thracia fluctus.

(i) Proximo arvi premit Lechicæ Dux Alitis alter;

Et globo ante gradus alterno crure catervas

Quadrupedante trahit, patriæ cūi munq; arenæ

Dat Bellona, Ducis fidumq; adjungit Achatem,

Et Claz-

(f) Joannes Opalenski Palatinus Podlachiae. (g) Chrystophorus Grzymulowski Castellanus Posnaniensis. (h) Melchior Grudzinski Castellanus Brestensis. (i) Dux Demetrius Wisniewiecki Palat: Belz. Campi Dux.

Et Clavæ socios pariter despontet honores,
Fratetnæ scies cui magno nomine major (a)
Dux geminat prensatq; decus cū Castore Pollux
Et Czerniechovijs (b) miscet sua lumina signis.

Inde Ducum cunctis & aviti sanguinis hæres,
Nec virtute minor, meritaq; in nomine (c) laurū
Agmen agit famam parituris impiger orfis,
Subq; Palatino Patrui Mavorte decoram
Legibus armorum visus polijste juventam
In Patrui calet acta nepos, fætumq; triumphis
CZARNIECHII nomen lunaribus obiicit armis.

Ponè Ducale jubar socio micuere Sereno
POTOCII galeæ, primos Kijovia fæces
Qui dedit, & Marti est meritæ reverentia Rippis,
Quæ tum Siradias deducit in armæ Turules,
Tetrageminæq; Crucis nativo schémate pugnat;
Tunc Cameneciam cinxit post prælia rupem,
Dum pulsat male suadæ famæs, graviorq; fameti
Aigor Hebro, raptâ quæ bruma infudit in urbē.
Tuq; cui pulchrum conuit Victoria nomen, (d)
Belligeras Leoparde vices sestaris, & altâ
Immanus Regum radijs fers indole do.

Heroes vix penna capit, quos fixus in armis
Necit honos: alitur socio fiducia ferro.
Iam Lituanus eques, quâ frenat parte bicornem
Ora Tyram, Thracas generoso Marte còrcet,

Prædu-

(a) Dux Constantinus. (b) Gabriel
Silmicki. (c) Stephanus Czarniecki
Notar: Caſtre: nepos Palatini Russie
Domitoris Suetici Leonis. (d) Ni-
colaus Firley.

Præduce, cū Litavæ gentis trabeata propago
 Nomen & inviQi cedit Mavori habens.
 Quod si vel Thrygiâ loris armiger editus Idâ,
 Et sicutis trifidos in cædibus extulit ignes,
 Atq; lovi tulit Ales opem; nec belliger ille
 Olgerdanus Eques latrâ fulmen hiulcum
 Alite non radiat, RADIVILIANA Ducali
 Quâ pridè Litavis dant arma propagine Mittis,
 Vibrarura truces non cædum felmen in hostes,
 Atq; Quirinalis pomposa præitura quadrigæ.
 Inde micat lato non vilis Purpura clavo
 Et solem fugore ferit, Marti q; secundas
 Impertita vices, ubi SLVZCIA fervet Enye,
 Cū geminâ das luce dies non Cynthia noctes
 Sueta pati, stagnansq; pigrâ rubigine ferrum:
 Hinc TTSZKIEVICLIS frenat conatibus hostiæ
 Ripa minax, pulchroq; fovet præludia nisu.
 Nō refugit Marte, quæ g'guere soeta LEONES,
 Et SAPIEHANA Dom9, cū fortib9 insita Ceris
 Ite suo super astra situ Crux nexa Sagittæ
 Nititur, in Iudum polchras incurvare metas
 Alice sue gradu. Tū Martia nomine mole
 Vel tituli, plexura nefas hostile, suoqué
 Tarpeios meritura tholos Mavori, decoris
 Emeritus latè Quadrupes immittit habenis;
 Longus sola foret Sociæ per Nomina Gentis
 Ite labor; sed Fama viris encomia pangit.

Illustris stat ubiq; globus, cuneusq; Quiritti.
 Intrepidâ virtute pugil, numerusq; decorum
 Cum Virtute ferit sociato robore fædus.
 Hos tegit ignam ridens lorica procellam

Tegni-

Tegmine ferrato, pariterq; reverebat aures;
 Sed melior lorica latus, defixa medullis
Ira tegit: Seges hos æris, Siculique labores
 Aethnææq; incudis opus, cataphracta trilice
 Vis clypeo, rutilæ getminatâ luce renidet
 Triste jubæ galeæ, dubiæq; in casside pennæ;
 Dædaleis lateri fixit leve pondus in alis,
 Nec sentire dedit volitantis in æra plumæ
 Pondus, & æriæ spolium sublime volucris
 Syrma volaturis ferri sine pondere cessit:
 Insuper induntur fixis hastis contis,
 Quæ propè dentatas Cadmi vicere satissas.
 Talia si tellus ferat arma, Pelasgus Achilleum
 Nollet Othrys, Latio cuperetq; triaria pilo
 Suppar Romæ decus: ferrum conteraxit ab auro
 Omne jubar, pulchro radiabantarya Gradivo;
 Quæ pharetræ speciosus honor, tumidusq; refuso
 Gange chalybs, fulvo baccata monilia nexu
 Attollunt, tumidis genatusq; ora lupatis
 Aurum mādis equus, creperoq; per æra lapsa
 Tendit, Hydaspæo suffultus ephippia nodo.

Auxerat arma dies perituro prætus hosti,
 Nā Lechicos nondū signis experta Mucrones
 Dacia, Moldavicas Jstro sociante phalangas
 Bistonij pertæsa jugi negat artæa Corallo,
 Sed Lechici sua signa Ducis permittit habenis
 Mæsacum comitata Ducem. Sic castra revulsis
 Viribus Jstriadum comiti patuere ruinæ,
 Dum socijs Thracē Mars advena conficit armis.
 Ergo præit Patrias Ductor SORIES CIVS alas
 Impavidus, quid fata ferant, lices arduus altus
 Poscag.

Pofcat Herū sonipes, pedib⁹ progressus, aperto
 Ante acies ferro. & sensit vestigia tellus,
 Quā pede vix pressis, mox impēdente trophyo
 Vel pedes oppressis, vuln⁹ spirante calorem
 Accenditq; Aquilas. Sed cūm malē torpeat imo
 Pectore flamma latens, oris nīſſentiat ignes,
 Ardenteq; animis Oratio probocet astus;
 Nec rudes ille, Dux quantum facundia possit,
 Ac liruos inter trabeatae classica vocis,
 Mox Dux ore novos dat Suada beatior ignes.

Sic Etnæ filex rigidis incendia venis
 Flāmivomatisq; occultat opes, medioq; reposta
 Ignea gaza ſinu friget, durumq; revincto
 Flāmea vita gelu: at ſi fracta regula flammæ
 Et ferrugineum perſenſerit acrius iustum,
 Igne micat, chalybisq; iras perpeſſa, latentes
 Prodit opes, latebrāq; negat lapis armiger igni
 Scintillante ſinu: Sopitas erigit iras.
 Magnanimi ſic Suada Dux: Gibrantior enſe
 Martia lingua animis non viles ingerit ausus.
 Inde Dux graviore ſtylo Dux Lechicus inquit:
 (Verba deſtituta, calamiq; ardent orantis ab igne)
 Inſoliti mibi mens multam praesaga triumphi
 Fecit init, ſociae, bictricia signa, cohortes.
 Imus in Odrysios: felix palmaribus ausis
 Hora dabit laurum, ſpolijq; Oriente ſubacto
 Divis obabit Equis, ſadamq; volubilis anni
 Deteret ira notam: Nihil inſuperabile Lecho
 Campus alit, ſi mucro pares ſinuetur in altus,
 Atq; trophya belit periuris concitus armis.
 Nec deerrit placidus reprobata viribus aether

Choci-

Chocimij comes antè sagi, quā prata cruento
 Immaduere bado lauruḡ, sirescit arista.
 Sacra jacent prostrata; vetus squallentia liquit.
 Fana decor, fidusq; bacant altaribus ignes.
 Aras squakor habet, consulsq; calce protirobo
 Signa Sacris variata notis, pes barbare, calcas!
 Divinæq; Crucis sacri periistis honoras!
 Hac quis probra fens? validus non arceat umbo
 Vulnera Diborum? vagina torpeat ensis,
 Nec Superum Patriaq; foci stent vindice ferro?
 Irrue, fida cohors; ultrices ara focig;
 Exacuant imit: aude, Victoria præceps.
 Poscitur, & viridem Nimesis pia destinat herbam.

Finiit: igne calē: znihi, quos hausta per aures
 Nobilis ira cremat, dominæq; potentia linguae.
 Omen alunt æstūq; hesternæ prodroma pugnæ
 Cæpta, secuturæ data cum tentamina sortis,
 Prolusumq; naci per funera, quando minore
 Luna Threissa globe prætituræ cladi iniquas
 Passa vices, retulitq; sui præfigia fati;
 Quamvis anticipi lauru nutaret utrinq;
 Prima dies, totaq; sibi lux proximaudem
 Posceret, atq; leves primò tunc pertulit iustus
 Isenarius Mavors, vallū subeunte catervā. (sim
 Dū capitur persicla furor, (a) Denemarkis pas-
 Arma volant, cædesq; ferunt, pulchritāq; vicissim
 Viætrices animæ referunt per vulnera mortem.
 Sic Lachicā virtute minor primordia cædis
 Thrax tubit, atq; dedit: fulsit meliore lapillo
 Rong

(a) Joannes Denmark.

Ponè secuta dies, variæ præambula palmæ
Mulctans non dubii specio: à luce triumphi.

Hinc audax urgetur opus; velut ante minacē
Igne Jovē tremulis præfulgurat ignibus æther;
Sic micat Arctoo Mareoticus agger ab igni;
Jussa pati nitrios Asiatica valla vapores
Tristes passa focos: præière tonitrus belli
Sulphureis excussa tubis: tonat æreus Atnā
Mulciber, ignivomo præceps ex ære procella
Jussa ruit, flammæq; truces, ac fulmine diro
Æra crepant volitantq; neces, subit alite plūbo
Funus strox: tormenta globos in fata feraces
Disruptā cōpage vomunt, mox grandinis instar
Densior excusi s sphæratum fætibus atro
Fata sinu Libitina rotat nocuosq; fragores:
Eripit inde jubar tempestas ignea, Ditem
Bistonidis ditat, lueemq; ad fulgura demit.

Sic dum sacrilegum pubes Titania Martem
In Superos motura stetit; vix pressit arenam,
Concussus trifidis defævili ignibus æther,
Et triplici metuenda Jovis face tela coruscas
Concussēr omos, fremitusq; exterruit Orbē:
Sic furit ignito vindex Bellona Vesevo
Sulphureas jculata faces, ac igne tonantem
Esse Jovem, multo t'estatur fulmine Lechum:
Dum vel Trinactriæ rædas imitata f. villæ
Fusilis Atna furit, quam non frigente lacerto
Torquet inextincto fervore calētior Heros, (a)
Quo Phlegræ Jovem nunquā p'goisset in arma
Inq; Typhaæ uti, teliq; satellite milsâ

K

Alite,

(a) Martinus Karski: Ignei Martis Praefectus

Alite, fulmineas illi cōmittere moles. (canori)
 Hie quæ gesta canes? Procerum quem vocis
 In sublime feres alto dignata cothurno
 Threicij Vatis, Vatumq; veterima nutrix
 Calliope? da posse pates intendere nervos
 Aut Latia resonare tubâ, dignumq; trophæis
 Ite melos, graviusq; feras in classica Numen.
 In calamo trux umbo sonet, carmenq; minetur
 Acre supercilium, spiret ferale vel ipse
 Ore fluens Pæan, graviorq; triumphet Apollo.

Vix nitriæ tonuere faces, fremuitq; volantes
 Plùbo vulnificis trux machina fæta procellis,
 Ec caluit saevis tepefacta vaporibus aura;
 Arserat & virtus, effebuit ira medullis,
 Nec tenuit fera tela calor, sed dira forentis
 Agmina Bosphoridæ, victuræ infudit arenæ.
 Nam vix ære Lecho primi data classica belli,
 Excierant in tela manus, tonitruq; per auras
 Sparso in armæ facie, & pectora sulphur adussit;
 Mox (ceu præcipiti Steropis labore emicat axe)
 Irrumpit Peditū Palmariis Ductor, (a) & astris
 Fretæ, secutæ cohorts: cæliq; hore, bus acta,
 Quæ strato cava falce sinuæ, volitanteib; armis
 Insilit, Ausoniæ murales urbe corollas
 Ac ævum meritura (b) manus; nec vilis vulgi
 Nōma, (c) sed Proævosprisco quæis sanguine virtus

Mifti

(a) Hieronymus Petrikowski cum Legione
 Martini Katski primi irrumpunt in Castra ho-
 gium. (b) Michael Zebrorowski Colonellus.
 (c) Ernestus Donhoff Josephus Laczyński Ge-
 nerales Majorum.

Mista refert, solidi per cespitis ardua p̄fimæ
 Captans cæpta spes; vetuit nec repere fervor
 Quà licuit; frenis alium sed mollior ægger
 Extulit, atq; novis fossam frenavit habemis
 Ascensuq; gravi; (a) gemuit depressoq; ægger,
 Excepitq; sinu bellum: stupuere probrosas
 Castra vices valliq; graves cessisse Mæandros
 Virtuti fossæq; caput, fuitare recepti
 Signa Lechi; castris alienum fervere Martem;
 Exarsere truces animæ, dum fossilis hostem
 Spontè recepit obex, torvoq; in prælia vultu
 Arora capit præceps in propria funera Sirymō;
 Et recipit signatq; suo sibi sanguine bustum.
 Campum castra gerunt: si &ta pugnatur arena.
 Imminet Euboicis nec inerti velite Lunis,
 Par Murio (b) nomen sed cūi non eximit hostē
 Error, & obtruso decepta satellite dextera,
 Aut pharetris fatale nemus: quo cōscia Lechi
 Posna in palmares nōrit contendere pugnas,
 Hic novus Odrysij terror fulmēq; Tyranni! (c)
 Irruit & gerinus vigili sub munere Ductor,
 Qui pro Sałatincis vigilantiū excubat armis,
 Quām Capitolini Romanus proditor hostis
 Ales in excubias non impiger. Ergo decora

K 2

Signa

(a) Chryſtophorus Korycki Elias Laski Généralis Metator cum suis Legionibus. (b) Vladislaus Skoribowski Posnanien. Signifer Tribunus Equi. um. (c) Stephanus Biedzinski Supremus, Michael Zbrogęg Gampi, Vigiliarium Praefecti,

Signa ruunt, mistoq; volant per Bifrons femp
 Cum Ducibus Miles, pluresq; sub ære Dynast.
 Funera cruda serunt, surgit de sanguine laum.
 Lecta, nec Ausonijs palmam cessora Metellis.
 Ardet in ære manus, ferri sitit ira cruorem;
 Nec licuit dare fata mortæ; ruit impete lavo.
 In Lechidas peritorus eques; cōcurrunt armi.
 Misceturq; fremens Aquilis palmaribus Eos.
 Sed non in pavidas gelidâ formidine mentes.
 Agmen agis, vesane furor; non horrida postha.
 Bella geres, postrema tuus quatîs arma lacetu.
 Arctois ferale feres mox vulnus ab armis.
 At cæde, Tysiphone dū Lechicus Annibal insta.
 Et ruit in veteres palmas properante triumphi.
 Invola Edonias valido certamine vires.
 Fida manus: Rossi trabeatus jure Gradii.
 Heroæ virtutis apex, (a) belliq; Togaq;
 Vfibus instructus; sed nec Podlachius Vri.
 Miles abest, quē LEZYNIÆ docuere triūphis.
 Non exesse manus: patuitq; quid inclyta bell.
 Dextra gerat, cū densa petens examina Thraci.
 Ense pericla fugat, quo se Leobul. tea jaētent.
 Pergama belligerum castris effusa Dynastem.
 In Lunas & Luna ruit, dum pota Phanetem.
 Cynthia SIEAVII jobar immortale Sereni,
 Et Patrijs prædux Aquilis incurvare visa.
 In virides palmas, Dibaphoq; in muricet ingit.
 Purpu.

(a) Palatinus Russie R Michael Ru.
 wski Notarius Leopol. Procenturio Pa.
 lat Podlach. (b) Nicolaus Sieniawski
 Signifer R.

tyro luteo Oretus, priscisq; Quiritibus haustum
 Hafta parat geminatq; decus pudibudaq; pingit
 Memnonis ora rubor Besso miniata cruore.
 Fluat arcta seges chalybū truce naufraga ta-
 Et coniferale jubar, elypeiç; severum (bo-
 Cælatura micans: riget inter funera, densa
 Hastarum series: fixis hastilibus haurit
 Cum Titane latus, quē nubilus horror inūbrat:
 Pilatumq; nemus, noctemq; induxerat hosti
 Rapta dies; & quem victor prætervolat ensis,
 Nudus in ense pavor, vel stricti visa mucronis
 Ira ferit. Nam prima oculis certamina Majors
 Indicit, trepidog; prior pupilla duello.
 Ita cadit. torcit refugus qui lumina, toto
 Corpore Siclus abit. Cæsum præsagiat boitem,
 Quando minax aciem frontis perterruit umbo.
 Crescit utrinq; furor, strepit ita mucroni-
 bus ira,

Ferrum Marte calens potum sicut usq; cruentem,
 Quim & barbarico quæ fluctuat ebria tabo
 Dextera cum valido findit thoraca lacerto:
 Sanguine Matus adeps, molli quē Thracia luxur
 Educat, Arctidūm maculat per vulnera ferrum.
 Hic ruit ad morto, capulo tenus, obvius ense,
 Ense satur: dirūm jugulo perit ille reciso,
 Hic stricto pulmone cadit, dimissa lupatis
 Illum lora necant, rigidis portantur in hastis.
 Exuviae, viduoq; flauit per dorsa caballo:
 Hunc dum Bosphorus sonipes in spicula defert,
 Linquit, & in media resupinum effundit arena,
 Vogula serva premis, dominos graffata per artus:

Hic cita fata vocat luctantia fata perosus
 Mordicus ille premit, defixaq; robora mordet,
 Ac Phlegetonta petens secū fert fragmina cōti.

Sed neq; pugnaces peditū Mars otia turmas
 Ferre sinit, gravidūq; igni reboante fr̄gorem.
 Namq; Orientis apex, Thressæ fiducia pugnæ,
 Æmonij Martis tonitru violentius acto (mis:
 Fulminat, & parib⁹ minitās gravis imminet ar-
 Depluit egestā tubus ignifer usq; procellā,
 Atq; ferox plumbum volucriq; volatile fato
 Detonat: haud dubiam depositit fistula metam,
 Ac per insane labaos certos sibi destinat iētus.
 Quà ruit Arctous, lethali grandine densus,
 Horres ager, pavidusq; sono diverberat auram
 Sibilus & volucri fatalis murmure, cum quo
 Fata volant jussæq; faces: propiore tonitru
 Aura gemit; feritima ferax in vulnera plābū,
 Nec fallente tubo, vel adunci cuspipe ferri,
 Dextera non cassio quod Marte vibravit in iētū,
 Naufraga Threiicij. Unmergens castra fluentis,
 Fixæq; Erythræo minitans tentoria latè
 Diluvio: justis vix sufficit obvius
 Funerib⁹, ferrūq; hebetat palmare torosa (iēt⁹,
 Memnonidūm cervix: chalybē gravis asperat
 Quem vis sola acuit ferroq; valentior ardor.

Ite leves animæ, vel Averni gurgite labem
 Eluite, ac fidei delusæ expendite pænas.
 Hac sapiat Thrax clade nepos, vestriq; ruina
 Atq; suā, famam Lechicæ virtutis adoret.

Macte cruenta cohors primâ palmaris arena,
 Vincit, nec arma vacent; ultra felicia bellis

Signa

Signa move, gladiū libato haud sanguine fraudat
 Indoluit fatis Asiae Dux barbarus, (a) atq;
 Ille cum Marte spei: fremit anxia cæptis
 Ira, gravesq; Deos, & non obliqua Lechæsis
 Astra Aquilis queritur; cū fædæ ad probra ruinas
 Addit iners Mars probra fugæ: Solimang (b) opit
 Bosnia cui censu cū milite paruit, arcta (mo)
 Emicat è cavea, raptimq; volantia signa,
 Quæ sibi non dubius fati timor addidit, extræ
 Elicit: Armorum sociæ fatigè cohortes
 Quæ iutus per aperta fugam dat tramite cibis,
 Emeritas acies cruda subducere pugna
 Sors iubet; idq; iubat, ne pulso Marte, superbum
 Incessat Lechidens rumor is, cùn desit Eōis,
 Qui domet Isthmiaco turgentem Parrhasiu auro:
 Quem timeat, superesse sciat, certamine felix,
 Quod casu, non Marte gerit canat ille triumphum;
 Præfica mox lessos recinet, fundenda bel' isthac,
 Quam serbabo manu: meh̄ terat unguia campū
 Ister meta, viri. Nec plura; statq; disertum
 Texere plura timor, fædi ac vicinia lethi.
 Namq; seque rigidis metuendus Sarmata cōtis
 Fata parat. ruit ergo fugæ Dux impiger, atq;
 Erumpit medijs per strata cadavera castris,
 Post numerosus eques Lechicâ virtute coactus
 Sic fati mutare locum: comes hæsis ubiq;
 Ponè sequax Nemesis, fidus formido fatelies
 Terga ferit, quique esse solet fugientibus horror
 Aut comes, aut ultor, profugos violentior egit,

K 4

Pæneq;

(a) Hussiem Bassa Dux Turcarum. (b) Bosniensis Bassa Solimanus.

Pænèq; pallentes suscit convolvere Lunas.

Hæc tamē arma licet non expugnabile Creti
Emporium Regniq; caput. Minoiā sceptrā
Adriaco dempsere freto. fluxere rapinæ;
Classica dū canceret resonantia classib; æquor
Et caneret Triton mistum pæane celeusora.
Hæc Otomanidæ nova pandere vila Tyranno
Vela spei, palmarē Duci super æquora signum
Cnō daret, ipsa ratus dare se prætagia palmæ,
Expressitq; tumor similem sine numine vocē

Ite sub hoc, cū fida comes victoria, signo
Vanda gerat, quod Creta jugū; quin Lechia Creta
Mille ferat: nuper felicia signa, subatq;
Regna Craci, stirpēq; Lechi, ac extrema Borussæ
Balthidos. Istuleisq; fretum confine fluentis
Credo, ferent, repetetq; suum mox Varnatrophæū.
Et Regale mihi caput alto missile conto
Afferet, ac pedibus depresso proteret Orbem:

Sed mendax Cretense gerit spes, turgide Prado
Ingenium; Gnoſijſq; Els huic fluctuat undis,
In gelidumq; sequi refugit tua signa Trionem

Per vacuos igitur properato triste campo
Emicat imbelli trepidans Solimanus in ira,
Et Lechicas quondam Cannas tumulosq; Cecor
Ardet inire, Ducēq; fugæ fera signa sequuntur
Sed non effugii supereft spes ulla timori:
Ipse mitus pæane beat, primusq; fugaces
Conficit ipse pavor: geminat probrofa dolorem
Visceris ima petens à se descripta cicatrix,
Et clausi cecidisse pudet mucronis ab ira.

Quia veluti præлага foret fatiq; fugæq;

Musur.

Misurmane tuæ Lechidarum Martia pubes,
 Obsedere vias, ac obvia signa paventis
 Impediere fugam : gemuit molimina Bisto
 Intercepta viæ; geminiq; pericula cæpti.
 Intererat lux rara Togæ; Patrijq; Senatus;
 Grāde jubat, geminiq; Duces duo fulmina belli
 Multavere fugam trepidis fatalia turmis.
 Dexterades, cui Luna suos KORYBVIS honores
 Et consanguineo misceri visa nitore
 Sarmaticæ Solio Regumq; nitoribus; alta
 Campestris cui jura Sagit, & geminata Ducalis
 Sors tituli, ac Patrij jus Imperiale Gradivi
 Armaq; belligeræ meritò submisit atenæ
 Stirpis honoris, Clavāq; mitris sociavit avitis.
 Nā geminū volvère Ducē, geminūq; sub armis
 Arctica Regna jubat; nè scilicet Herculis Vno
 Patria, sed duplicis staret sub robore Clavæ
 Miscuit erectas ad Martia classica vires,
 Potociana phalax (b) profugisq; per a via Lunas
 Visa Palatinis in fata redire signis.
 Hic Lunæ fugientis obex, ubi plurimus Hector,
 Multat cœtū: Nā vix fugi Thressæ pavorē
 Exculit, hic (rapido per devia tenua Gelono,
 Quâvē timor rapuit) laxis effusus habens,
 Stirpe Ducē tituloq; gerens Demetrius, inquit:
Quin ruimus, Socii, timidisq; obfisimus armis?
 Arma bolant fugientia, sagum sors obtulit hostem,
 Concanus ipse betat, dum elabitur, otia ferri,

K 5

Ego

(a) Demetruus Wladowiecki Dux Cambœstr.

(b) Potoccii Kijobiensis, Stradiensis,
Braclabiensis Palatinus.

Ergo chalybs segnescat, (ait?) quid lentior haeret
 Dextra, nec è profugo palmaris adorcea surgit?
 Irruimus, funesta suo Thrax Tartara letho
 Fadet, & extincta referat saga lumina Luna.

Vix KORIBUTIDES Dux finiit, ilicet Arctos
 Martia tota ruit, mox ales in ardua miles
 Territat impulsu[m] violentis cursibus hostem;
 Cogit in arma pudor, refugis dat tristes arenæ,
 Dat simul & tumulū. Lechico micat area ferro,
 Et gemit excussum tellus sub pondere Thracis:
 Fervet Martis opus, ferro pugnat[ur] & igni,
 Tela necesq[ue]; volat: quæ s[unt] fonticæ flâma pepercit,
 Hasta ferit, fluidæq[ue]; profundiis indit arenæ.
 Nō manus ense vacat, nullusq[ue]; impunè Polonū
 Vuln[us] amat: caput hinc, lat[us] inde rep[er]dit hiat[us],
 Cervix prona labat, totu[m] est pro corpore vuln[us].
 Barbarica de cæde satur sic arva colorat
 Cæde chalybs; & adhuc rimatur viscera, cæse
 Quod reliquu[m] superest suimq[ue]; per vulnera tollens
 Stagnat ager, non r[ati]o, Tyrā scopuliq[ue]; cōércent,
 Sed cruentum ne fluit, geminat coguomina sanguis
 Bina Tyræ: quod sanguis erat, m[er]ito Thetyn
 adumbrat.

Nec per prata rues solidu[m] ferit ungula gramē,
 Non per plana meat, sed passim strata Gelonum
 Corpora calce ferit sonipes, multatq[ue]; relicta
 In vultu moriente minas. fatisq[ue]; superstes
 Fronte odium, temnens vacuas sine virib[us] irast;

Obstupuit brevibus sic summa labascere Mabors
 Momentis; Lechicag[us] simul super Indole fixus
 Incipit: O Pubem natam melior[um] Gradib[us]

Vinceret

Vincere qua didicit, sed nesci a peccata vincit
 Ipsa gerit, certos armis paritura triumphos.
 Huc Rhadope a mibi certum trans ferre trophaeas.
 Carpatijs mens est vires sociare pruinis,
 Vanda triumphanti praedit ad connubia Marti,
 Cum rapiant fera bella, piget me Thracibus unquam
 Incubuisse jugis, mesteg in funera terrae.
 Noxia Bistonias in cornua vertere Lunas.
 I generosa pbalanx, fertisq; birentibus Orbem
 Auroraq; reple; bestris Commilito signis
 Mars erit, Odrysij alienum Numen ab armis:

Et patuit placidū Lechidis afflere Martem,
 Dum se non dubio devolveret ales jactu,
 Nec sineret meliore frui ruitura retragi
 Arms Ducas, fatisq; gravē cumularet arenam.
 Nam postquā mutilus fugitivo Bistone ductor,
 Quodq; malis superest, funesta strage suorum
 Et mortore furens viduis se reddere castris
 Cogitur, ac inter suis funera querere funus;
 Vincere scit lauruj frui, cæcumq; perurget
 Victor opus, solidumq; decus non Eolus illi,
 Bellerophont nec equus subducat habenis;
 Igne manus, turens Aquilis volitantibus instans
 Vs Leo cum Libycæ populatur pascua sylvæ,
 Vix nemoris justura feram compescuit; inde
 Praeda lacefitam si que tamen effugit iram,
 Rursum bile calet, cæptasq; furente duello
 Prosequitur strages Hircana per avia passum
 Præcipitans, rabies coacussæ verbere caudæ
 Extimulat, totis quoad ira triumphet in arvis.
 Sic quæ præcipite metus armiger abstulit hostem,

Ponè volat victura phalanx sequiturq; recenti
 Donec Luna redux cumularet funere funus,
 Iussa relabentis scopulos incurrere fati.

Sed geminat vires strages violenta Corallo,
 Hinc socio Mavorte furit, nec linquit arenam
 Dat Bellona vices, gravior superimminet Arcto
 Bistonidum rabies: nec enim fraudare bel hostem
Lauda liber: ferat hic quæbis encomia virtus
 Digna Viris. iubat emeritis impendere pennam;
Invidiâq; procul, sic Sarmata, Thracie, perinde
 Strenua fata probet meritis obstrictus Apollo.
 Par altis pangatur honos, quemcunq; coronent.
 Nec decus, imbellis Nemees frondens:is alumnus
 Si perimat damas, irâq; indigna Leonis
 Agmina, bel' dociles cerbo succumbere viros:
 Pulchrius est viciisse viros. Amat ardua virtus.

Iamq; novos Thraci rabies indixerat ausus,
 Utq; ruit eaco violentior ultima virtus
 Marte, cui betitum dubiam sperare salutem,
 Fata furore prætit, fūtq; ferocior Hebrus
 Lauru, quæ superant, vocant in præcordia vires,
 Et patuit quanto mens ita effera~~ta~~ stu,
 Dum subit excusse fugiens fiducia palma,
 Aut arcet Mucrone Stygem. Sors fluctuat anceps,
 In Lechidum palmarē decus conspirat, ijsq;
 Eneritos neicit Daphnææ frondishonores;
 Mox se Memphiscis immisces lœta catervis.
 Lassa novam deposita opem Bellona, duellis
 Fors dubias experta vices, ubi Carpaton Hæmus
 Terro Marte premit, Mēphisq; trophæa requirit
 At nondum vario laurum præcerpe Gradivo

Aut ausis brevibus, Nilotica turbis, triumphat:
 Numen adest viadex violatae pacis, & intert:
 Tuta trophaeorum densoq; minantia pilo
 Aerea signa, animos Lunæ demptura bicorni.
 Hæc docuit te posse cohors, Mars barbare, vinci.
 Iam quatit Eōs solido gravis ære maniplōs,
 Fulmineāq; Dahas intexens induit hastā,
 Dum metā victrix in viscere destinat arbos
 In Vivo defixa scopo trucibusq; medallis:
 Non iktus eludit Eōs, nec spicula cæcus
 Error habet, cassōq; volat Lechia lancea ferro.
 It quadrupes fessoris egens, geminatq; perēptī
 Funus Heri, vitæq; audet fugientis obortam
 Accelerare moram: denso cuneatur in orbe
 Pulchra phalanx, harpen frustra vibrat e Gelonos;
 Oppositu clypei vulnus deluditur, iustum
 Aëratæ rident galeæ Themeseæ metalla,
 Arcet fata chalybs, quo vel Telamonius Ajax
 Dardanæ poterat tutum insultare Minervæ,
 Nec pulchrū Danaus Pa~~o~~ē timuisset Achilles,
 Si sibi lenteasset non Styx, sed Lechia ferrum,
 Istuleatq; Orops, gelidæ vel Parrhasis incus.

Fædor certacies! Bellone ferocius ardet
 Et revoluta cadit Thracis fortuna sub iustum.
 Odit nam dubium ferratus in ægide Mabors,
 Sed solidum parat ære decus, sic Persea scuto
 Effingens, celeres ut figat in æthere lauros.
 Haud alibi torpet tacito vagina metallo,
 Sed volucres temptura pilas, ac missile plumbum,
 Vds per arva volat jugulis par sola trecentis,
 Si chalybē poscant, vel amet cita funera cervix;

Nepu-

Nè pudeat vixisse diu, cæsumq; probrosus
 Nè pudor in longum producto saucietatu.
 Nec vires negat ira, licet per morbida se se
 Insinuet Virtus ægro molimine, pridē (armis
MYSKOVIA M cōplexa domum : non debilis
 Arma rotat, quē prona pavent, lunataq; lapsu
 Signa colunt, ferroq; per ima repente recepto
 Signifer Hæmoniz stupet inter fata catervæ,

Jāq; animi fastuſq; minor, peditumq; ruina
 Eos fracta, fugæ reliquos commiserat æctus,
 Cladibus exanimis, viduisq; à milite Castris,
 Effusoq; gradu per conscientia castra triumphi,
 Indecori dat terga fugæ, nec terga prementis
 Opprobrij meminisse vacat, sed certa requirit
 Fata pavor, reperitq; volante per arva Gradive
 Non facilem dat arena viam, dum cælite celo
 Ocyot, attonitos in devia lustra Coralloz
 Adverso Mavorte ferit, meliore, nec auso
 Hoste fugā dignanda manus (nam Cerba Leonē
Exanimisq; metu quid) irreat binnulus Ide,
 Arcadiumq; nemus?) frontē petit ignea grando,
 Nec larg' ensē vacas, quod abena mīnūtūs arma
 Pulsant, & cælis formidine mucro parentat,
 Quē dat **OPALENIIS** vel Iasone clarior Argo; (a) &
 Stirps trabeata novū pulchra rate gesit Achille;
 Qui multare fugam ferro vel gurgite nō fuit.
 Namq; Palatinos vix sensit arena volatus,
 Et Poñæ prælustre caput, (b) Martēq; secundū,

Atq;

(a) Joannes Opalenski Palati Califfen.

(b) Christopb. Grzymulowski Gastei.
 Pojana

Atq; POLANOVⁱⁱ duratas ægide vires
 Cadmæis potiore viris, Solimana priorem
 Arma fugæ repetunt volueri formidine scenā.
 Sed Litzavi jus omne Sagi cui mista triumphis
 Clava dedit, gravior palantibus ingruit armis,
 Quàq; dat imbellis timor arva, hac ardua pontis
 Eoi speculatus Arabs, conferta madenti
 Agmina raptat equo, eēu Martia nō fuit asylum
 Impati. dum fortè Tyram transmittere tentat
 Incurrit sua fata metus, nec faustior iectis
 Aut letho potiore cadens, dum Lechica tristem
 Vrgent freна fugam, & pavidas victore lupato
 Insequitur Lituanus Eques per jugera Lunas,
 Quà RADZIVILIE⁽⁴⁾ micuêre volantia Clavæ
 Agmina Lechiacis pariter permista trophæis.
 Plena viæ, quam ponte Tyras frenatus adacto
 Obtulerat cursim per aperta ruentibus, astu
 Impedit acta manus; per conscientia littora Oitis
 Thracas agit, quà præcipites prærupta Maléas
 Nec vada littus amat, scop~~is~~ sed certa resorit
 Volvit fata Tyras, ac irrevocabile funus
 Intentat, l^{et} q^{uod} profundo absorbes hiatu.

Nec tibi Lechiaci pernicior ira mucronis,
 Et fixæ sub fronte pilæ producere fulmen
 Vitæ sili finit, Solimane, aliamq; negarunt
 Aversi profugo superi, nisi funera, metam.
 Nec fors Sarmatidis indignabundos Avernī
 Claustra petis, potiora ratus contagia lethi,
 Quām cippum subiisse diu, vel degere Cyri

Compe-

(4) Dux Michael Radzivilius Campi
 Dux M. D. L.

Compede, ferratâq; gradum vincire catenâ.

Nā tibi, quē patrio cumulavit Mēphis honore
 Et coluit prono Nilotica terra Cinopo,
 Dum fidis tua frexa Tyræ, nec fluxa timetur
 Amae fides, arcto duravit vincula nexu;
 Inq; pares risus fortunæ barbarus Heros
 Accessit rapidæ protractus gurgite lymphæ.
 Cætera ponè minax Lunatica signa Polonus
 In præceps agit ultor Eques, lethumq; morates
 Fata haurire jubet, fessiq; jugalibus actæ
 Præcipitatur Eos, Scyllisq; farentibus hausta
 Cocytii latices præferti horrentibus undis,
 Inq; Tyra potare Stygem graviore coactæ
 Imperio, refugamq; Thetyn frenare ruinâ.
 I fera turma, Tyre cognatâ noisce Charybdim,
 Nativâq; Tyro permisce Achelöia regna.

Si qua fides fluvio, Daco si carmina nomen
 Sculpta perennè gerât Syriolo, nec posthumolimâ
 Tempora fors vitient, Dacas inscripsero rupes,
 Meq; sepulchrales fecerit hec Marpesia cautes
 Alchimedonte notas, quē s muta oblivia vestri
 Funeris hoc carmen sero vetet usq; spoti.
 Hic sua barbaries rupti rea faderis; ac cùm
 Expiat amne notam, non eluit; illa perenne
 In scopulos impacta, tulit post fædera vulnus!
 Forticibus præceps hauritur prodiga sitæ
 Turma, tridentifero tumidos sorbente jugales
 Numinis, barbaricoq; tridens radiabit obryzo:
 Aurea frena premunt fluctus, phalerisq; refusa
 Hebri tempestas, dum millia quina ruentis
 Bistonie rubeis misceret fluctibus amnis,

Vix fati

Vix fati testante fidem per summa profundi
 Aemonidum crebrâ cydari fluitante, galerum
 Nempe gerente Thety, cui limbus mollior imâ
 Parte tumet gravidus, radiataq; munera Serum
 Turbinat in medium: recta sinuantur in altum,
 Et propè milleno fluitant super aquora tractu:
 Eripit aspectum flubij trabeata procella,
 Quæ refluâ capitis byssô baga fata coronat.
 At ferri silvârē minæ, dum naufragat hostis;
 Suppetiasq; breves tibi Sarmata vîctor abunde
 Divibus Odrysii spolijs, Neptune, reponit.
 Interea fatis crepta neciç; superstes
 Signa rapit Duor; nam vîctor millia mucro
 Dena quater mæstâ xternum projectat arenâ,
 Atter mille viris vîctrix Bellona pèpercit;
 Hos rapit, & tergo pontis supereminet alti,
 Naufragâ signa truces cum jâ rapuere procellæ.
 Haud puduit post fata fugæ; spumâte per amnë
 Fertur equo raptæ festinus in ardua rupis,
 Nec fugi cæde vscat; Lechia cōsortia laudis
 Amnis amat, sociasq; vovet decerpere baccas,
 Communâ sibi palmâ cum Lechide palmam
 Neptunus cupit esse, fugâ super amne cōercens.
 Instat aquis innare cohors non torpida, frenis
 Frenâ jugat, taboq; Tyræ vada Thrace colorat:
 Non illota nigro cadit hostia plurima Diti:
 Bis pereunt, quo scunq; neci mors surripit unius,
 Seû dum sollicito tacitus pudor enecat antro
 Luctibus immissus; seû dum vagina rubescit.
 Quia Profugos Arx ipsa vetat producere vitam,
 Dum sua lote metu munita repagula pulsat

Indomiti

Indomiti chalybis fossæq; voragine præcepit
 Victimæ, sublicij lœpsi fastigia pontis;
 Præcipitiq; emensa gradu. vix tanta ruentis
 Bistoniæ par fossa fuit! pons ipse f. eisicit,
 Attonitæq; accis gemuere ad funera turres.
 Huc egit uale sana volans super agmina Miles
 Et leuho rabiem ferri prævertere suavit,
 Nevæ tuant, immanè ruunt, ponteq; coronant
 Aggesto circum turbæ pereuntis acervo.
 Sic ruc, Thressa lues, pavidisq; elabere frenis:
 Sit qui Thessalicis, Oriens prostrate sub Arcto,
 Æternum indoleat fati, unumq; revolvat
 Mense diein, tragicis æquet qui sæcula gestis.

Ecce jam laurigeræ ferrum posuere cohortes,
 Nec supereft, quæ tela petant, vel sorbeat amnisi:
 Funera soli parent, ac ubere consita lauru
 Fluctuat omnis humus, Bessisq; silentia Mayors
 Indicit lituis: fluitant hostilibus arvis
 Semineces artus, saniesq; refusa Gelonum:
 Jam lassum chalybelij, victrix vagina reposcit,
 Oria nervus agit; tepidamq; infusus in herbam
 Belligeris miles Lechicus respirat iugasti:
 Eluit uda Tyras madidusq; hastilia cipes.
 In primum devixa dies Phæronta vehebat
 Declivem geminâ medijs super axibus horâ:
 Ad tot magnanimo palmaria funera Lecho
 Terna triumphali sufficerat hora rotatu!
 Odit Palma moras, facili qua crebit Olympo.

Nec tamen exsangui constat victoria censu,
 Vel eruor Eōis Lechico fine, ferta colorat:
 Palma viret patrio Thracumvē rigata cruce.

Sæpe

Sepe quidem paribus conduntur prospera fatis,
 Eequaturq; lucris jactura, vel ubere damno
 Lata meant, multoq; fluunt cum sanguine palmae;
 Sed tamē haud Lechicū multo de vulnere nomē
 Vel parili de strage venit. Vix barbarus ensis
 Hauserat Istelei ter quinquagena Gradivi
 Nomina, & Edonius jacturæ nomen ademit.
 Sed luct exilem funestā labet ruinam,
 Dum toto Mavorte ruit, cæsisq; Lechorum
 Manib; Edas tot stragibus immelat umbras;
 Vixistis Lechiæ, vixistis amica Gradivo
 Pectora, nec tantas urnæ piget indere dotes.
 Nempe mori libuit post fata superstite famâ;
 Vita cadit, sed fama birens fert nominis æbum.
 Vincere sic præstat, quam bibere. Cedat honesto
 Vitio. Martis amor bibet, tumuloq; superstans
 Gloria quesitum decorabit Nomen in armis.
 Vulneribus profluxit honos, & mixta crux
 Hostili defixa solo fluxere trophæa, (chros
 Postq; necem vetuere mori. Aut squallere sepul-
 seu vos Sarmaticæ decorârunt jura catervæ,
 Aut Equitu regimen coluit, fascesq; Tribuni,
 Aut Aquilis innexus honos, à funere famæ
 Vos prohibet, quin ipsa jubet Mars bibere fata;
 Et Pharias Hecate compulsa incurvare noctes.

Nec solos pœane colit, quos Bistone plumbō
 Jussit, ut in Superū n ferrent Capitolia lauros,
 Gradive Libitina comes; sed pulchra cicatrix
 Vivere quos jussit, quos gloria morte redemit,
 Dans vitâ meliore frui, quēis ille sororum
 Ternio, dignatus fuso potiore, decori
 tamini, auget adhuc vitali pollicè pensum;

Hos quoq; læta canet resono vaga gloria cornu.
Et toto sinet Orbe frui ; fastisq; Nepotum
Non feret emeriti Lethæa silentia Martis.

Nā roseo cervix flagrans SAPIEHANA (a) fluēto
Indidit Auroræ geminum cum clade ruborem,
Patriijsq; armis cruor hic encomia scribet.
Nec vobis geminos non urget fama jugales,
Quēis vigil excubias armorum gloria pulchro
Cum Mavorte dedit ; vitæ discriminis præceps
Lapsus in abruptis, sed rectus in ardua laudis
Trames, vel quadrupes accepto vulnere fama
Pellæi prægressus e qui, non surda canorum.
Effluxisse sinet vestrum per secula Nomen.

(b) Nō ego trāsierim mutâ fine laude Camenâ,
Quē trāstus vietrice cruor de stirpe, nec ipsa
Vulneris ora tacent ; nec grande silentia poscit
Siradij Ganymedis epos : non sola Lacenas.
Laus ager in fastos, cēu quas Lucina virorum
Esse velit Matres. hic fixum nomine robur,
Pectoris objectu vel spartæ mænis præstat,
Fixaq; Spartano sub pectore sphæra nitrato
Pulsa foco, revocat prisco Laceda^mna plausu.
Nec glans im^a subit, sed adacto urbaniūs icta
Summa cutis libat penitas venerata medullas.
(d) Tu quoq; diffraetâ crystallo frōtis, & udā
Lumi-

(a) Sapieha Præfetus Stabuli M. D. L.
Gubernator Derpaten. (b) Stephanus Bidzinski. Michael Zbrožek Ex-
cubiarum Præfetus. (c) Martinus Zamoyski Subdapifer Leopolienfis. (d)
Konarski Palatinides.

Luminis effossi viduatus ab Edone gemmâ
 Patrios meritis fortite curulibus ortus
 Lucem serò feres, fixusq; his laudibus Orbis
 Argus erit. Reliquos calamo præcone cicatrix
 Haud caruisse feret, seu quā Chelmenisq; armis
 Heroum pars magna Daco sub fidere queris,
 Coclitis Hesperij (a) cū tibia læsa triumphum
 Occinet, & rectos figet per sacula passus:
 Seu (b) cui ferrato Thumesæum bractea cono
 Fixit onus, Phario quam rupit acinace plaga,
 Nec vetuit lorica sparum sub pectore figi,
 Pectore, cū aditus valli patuere retrusis
 In fera castra Dahis mox amnis in avia pulsis:
 Seu cui cornipedum repetito vulnere, risum
 Fata vel ipsa cident; seu cū pede certior iecto
 Meta patet vel laudis iter, nec crure cruento
 Debilior passu segnescit in ardua virtus.

Nec te Musa vetat victuræ inscribere chartæ
 In volucres illise pilas Attuere, revulsis
 Planta triumphales digitis cū indere gressus,
 Nec dubios ævi decernit plaga decores (tat
 (c) Et tunc in vacuū palmæ Leoburgica plâ-
 Venatu Dæa læta nemus, nec cassa decoris
 REMIGIANE manus, seu te per Thracia raptat
 Signa labor, Geticâq; nivem tibi cæde colorat,
 Et lauru tibi bruma viret, teliq; cruentum
 Passa stylum, renovat fixum fæna cicatrix.

At cui

(a) Stanislaus Morstyn Subdapifer Chel-
 menis (b) Stanislaus Maczynski.

(c) Remigianus Stratkowicæ Vimator
 Leopolensis.

At cui cauta manus sparsit per vulnera lethū
 Nec sibi passa dōri per tela reciprocā plagam,
 Carpito victrices in Martia tempora frondes,
 Sēu Procerū permista globo sub murice splēdes
 Quem dat Sidonio pudefacta curulis ab ostro
 Atq; Palatino minjavit purpura succo;
 Sēu placet hostili tractus de sanguine murex
 Hic tibi perpetui surgent ex ære colossi,
 Captaq; pendebunt extinto Oriente trophæ:
 Te serus canet usq; nepos, & præmis laudum
 Digna feres, lætisq; diu cantabere sceptris,
 Vel Capitolini pompas initura theatri.

Sic equidē Virtus, sic famæ præmis pulchra
 Munere funēta manus lapsum præcipit anni;
 Nec linguae fug absit honos, quæ vincere su- si
 Et primas in bella faces ingessit adacto
 Fulmine, dum lentis instat Quidatio cæptis,
 Hic jubat arma calor, nec muto proficit ore:
Exaudiunt animos fændæ classica lingua.
 Et vetus segnes Procerum sententia motus,
 Dū gravior sacro radians in mure Nestor (b)
 Detonat Olszovivs, Iuliq; horrif. Bus instat;
 Alea jacta manet: Rubiconem bicta reponit
 Ripa Tyræ: finem poscunt tam grandia capta,
 Stat dubius Mabors: utendum est judice ferro.
 Sic geminat, Lechicoq; lovinova fulmina Cyoni
 Ferre jubet, Patrij; q; Aquilis prætit alite fausta,
 Præsulexq; Cruci felix innectitur omen.
 Hic jam Præsuleus (patrios vigil Ales in usu) Pennaz,

(a) Andreas Olszowski Regni Primas.

Pennā librat Olor, (b) Cracis cui nīgad Aras
 Ac vittatus apex Ducis indit luce tiaram.
 Svave alibi dat carmen Olor, cū dulce per aures
 Consilio diffudit epos; non mollius idem
 Arma canit, patrium quoties fulcire Gradivū
 Gaza parat, pigrumq; auro succendere Martem.
 In stimulos nam nummus abit, solidatq; trophæa.
 Passa gradum pietas: validis peditatus in armis
 Ante stetit: lorica pares successit in actus,
 Fulgit & in galeis grave tanti Præfuleis aurum,
 TRZEBICCI IQ; novos cumulavit gizatriūphos.
 Sic effundit opes, cū firma perenne tributum.
 Debet, & æterno redditura encomia censu!

Te tamen ante alios sublimi gloria currū
 Regna super populosq; vehet; te Carpatq; algēs
 Per juga canaferet, super Acroceraunia tollēs,
 Et Latias Alpes, plenoq; choreumate plaudet,
 Mite supereilium cui subdit pronior Hæmus,
 Emeriti lux prima Throni, cui Scipio Regum
 Prodromus, ut viridis toties effronduit arbos,
 Et Procerū yatis Solijsq; præambula pulchræ
 Virga ferat. & florentia secla reduxit
 Scipiadūm prætara decus, virgāq; Promethēi
 Mercurijq; rudem, Latijq; arbusta trephæi.
 Aleiden Te Clava probat, quæ mōstra coérect
 Bosphorio proguata freto, & rubigine ferri
 Detersā, faciem pretioso fulva metallo
 Etes auriferis superinduit æmula hætris.
 Nam tibi fida comes vegetæ solertia mentis
 Eventiūq; probata fides, dubijsq; præsite
 Casibus, & tristes prævertere præscia lapsus
 Longè

(b) Andreas Trzebicki Ep. Cracob.

Longè centoculo quamvis oculatior Argo;
Nec quid agant eventa, rudit; cautusq; futu
Mars in te Ratioq; viget. Nam bella geruntur
Non solâ feriente manu, sed pulchriùs illa
Solerti cum mente manus, vel acumen Vlyssis
Robusto Diomede comes, promptumq; potenti
In Duce consilium, mentisq; bolatile pignus
Ingeniumq; sagax, ac innutrita Gradivi
Artibus indomitum spirans mens Martia peccus
Non dubio Maborde gerit. Mens saepe triumphal
Et tutus Virtute dolus rem conficit. Armet
Mucro manum, Ratioq; caput. Nam vincit inerm
Astus inerte manu. Ducibus prudentia belli
Dux esto, primasq; gerat caudela; patebit
Laudis apex, ubi pars sagax circumbolat omni
Ingenium, dum castra moget. Sic alea bello
Nec facies eadem, non hic foret exitus armi
Si Dacas acies Moldavia nequeret hosti,
Et gemino quateret victricia Castra tumulto
Vel junctos Tanais Geticos intenderet arcus,
Taurica, sive suas effusa propontis habenas,
Et totas gelida Rhodopes vacua habebras;
Aut vellet famulâ in dominas saeure bipenni
Roxia cervices; dubio sed bellica Marti
Ars praeiit, quâ Sarmaticæ in consortia Clavae
Dacum, Istrumq; trahi's pulchro securiora; Nu
Victor, Memnonioq; intercipis arma Tyranus
Mæoturq; Tui compescuit ira Gradivi;
Et Getico cornu volucres in fata sagittas
Ire yet; nec adhuc prior est obducta cicatrix Qu
Quam puluis Euxidi Mayors pegus accola Poma

SIG. B.

Sic Tibi mēs & dextra novos stipulata triūphos,
 Rex Arctōe, parati nihil est, quod vincere tardet!
 Perge Ducum Phænix, totoq; Oriente subacto
 Assere Lechicis Bizantia Pergama terris.
 Bella Sacrū comitatur epos, dat Clāssica Mavors
 Et lēto pæane tonat, dum cārmine Divos
 Rite per arua colit, subitas affusus ad aras,
 Intonuitq; polus sācro modulamine, vel quo
 Aera s̄. crīs sinuata modis crepuēre, canorum
 Vel quo laurigeri sonuerunt ora Gradivi.
 Ara fuit, quæ Thracis erant tentoria Martis:
 Castra sacros retulēre tholos, mollissq; profanū
 Antē cubile Asiae Romanis ritibus arsit.
 Dux ubi, Barbarici textūs sua carbasā fixit
 Sidonium benē pota jubar, Merdēsq; superba
 Ritibus exuvijs Bizantinoq; pyropo,
 Hic primō pæana tulit DĒVS ipse, priorq;
 Thracibus insedit castris post prælia victor,
 In Cereris iussus cum Symbola sacra meare.
 Gaior Empyreo post vīctum Vīctima Bessum
 Abiqt; cruore cādit, quo cespite plurima Diti
 Cæsa mucro rubens exceptit vīctima ferrum,
 Barbariesq; sciit Lechiæ Mavorte magistro
 Pronūm afflcta solo Latium coluisse Tonantē,
 Ac didicit subitas pronā cervice sub aras
 Numinis affundi, positis dum corruit armis
 Smarūs, & fusus, per funera Numen adorat.
 Iple etiam Sacris Oriens effulgit, & ilæ,
 Thermodeontiacis, Husseinius antē probrosū
 Quas liquit profugus, lustris arsēre lucernæ,
 Ac Thressæ fluxere faces, & lumen Boum

Concans cera dedit, micuitq; his ignibus ari,
Dum Cereale sacris Numen se infunderet ari.

Nec faciens male pensat: Eos prædivite prædi
Quas annis Thrax fudit opes ac intulit istro
Hospes Hebrus, viduam censu beat ubere gazi
Istuleisq; vadis fulvas permiscet arenas.
Hic madidos afflcta loves arcere gelato
Gange micans aulæ novos rectutas Penates,
Sanguinis empta Tyro, Lechicosq; ambire jubar
Iure tholos: huic Thrace solo cæloq; creatus
Thressa stirpe tumens Bizantinoq; novali
Obtingit Sonipes; phaleris hic personat alter
Quas Pharius succendit onyx, cursuq; coerat
Iaspis in ore nitens, ardetq; monilibus armis
Dorsa premunt crebro maculas distinctas mi
ragdo

Vellera, passus acū Phrygiā quæ textus in auct
Ellic messe graves subeunt Orientis, abactam
Per gibbosa Tyrus portantes terga Cameli;
Muli plaustra vehunt haud notâ voce manus
Passa regi; turgens hic gaza Persiæ splendet,
Vel spolijs prærepta Rhodi, Cretæ, Iupellex.
Quid Phrygiæ fucos referam? quid vellera Se
Bistonij intexta togis, Gnosiatq; phætetas,
Aut aurū, quod in arma fluens absconderat eas?
Et vada Pactoli ferratis illita contis,
Sulphureoq; tubo, vel derisura vetustas,
Pygmalionis opes recinam mirante Camæni,
Quæ lassæ meritis dextræ Bellona spopondit
Prædam palma refert, & lauro destinat aurum
Es qui pauper Hebro, voluit vectigal ab Achaia

Hæc luit ipse vices ac strenua facta rependit.

Nec satis est prædæ. Nā dū Chocimia nostro
Pergam a Marte timor pulsavit; & Arcticus horror
Corda quatit, validisq; fidē metus abrogat ausus;
Eoum dare jussi penus, nec fidere faxo.

Vibis maior inest his menibus. Illa fatiscunt?
Nec Babylon fidat, Tarpeiusq; æmula faxi:
Fossa pabat, dum castra ruunt, muriq; minantur
Vulnus hians; bel que vibum dant pectora muri,
Si pateant fatis, abeunt post agmina muri.
Hos etiam sua fata manent, tumulantq; ruine:
Quæbe Sirione dolus non subruit, eruit imis
Inditus in venis fomes, tacitq; subintrans
Ætna dole, ructantq; graves incendia moles.
Extimuit post fata vices, renuitq; tonantes
Axx vigiligne globos, Lechicūq; accersere Marte
Ergo placet vitale jubare non Marte pacisci,
Aut arcis fato, fatigis; numismate gazzæ;
Aut arcem quatiente Lecus formido subegit
Et fatis cavere jugo, ac immane talentis
Effudere per tu, prædisq; auxere triumphos.

Sic Tibi Chociemios comes urget Enyo tri-
umphos,

Dum reparat Titane diē tibi, KOSTVLE, fani
Romulus radiantis honos: hic nectere quondam
Visus es Arctoas sudo super æthere laurus,
Bis geminum frenare palam Pyroenta per altæ
Suda plagæ jussus, dum nubis in alite curru
Virgineos in Daca regis temone jugales
Pergama; sed placuit Mylio repetita Trione
Laurea, quam primo Ducis anxia vota precatu-

Commisere tuis post primæ pignora palmoæ
 Nutibus Osmani tumidos frangentibus ausus
 Et geminum finis ire decus, novitq; benignum
 Te Lechiæ fidus referatis Dacia portis,
 Chocimias quā ferre jubes juga calitus Alpes.
 Sic litui Paeanq; canit, repetuntq; Camænæ;
 Fama canat reliquū, nec ituro celet ab ævo,
 Lechiadæq; comam frondentia ferta coronent.

APOSTROPHE PANEGYRICA:

*Ad Serenissimum, Invictissimum, ac Potentissimum
 Regem Poloniae*

JOANNEM III,

AT Tu, quē patrijs Cæli suffragia Scepbris,
 Et meritis innixus Honor, Patriæq; togatâ
 Voce paludatis decorarunt fascibus armæ;
 Virtuti dotele decus, Soliumq; capelle,
 Sudoremq; bibat Regalis Purpura, Princeps.
 Non satis est domuisse Getas istrumq;, sed ipsa
 Libertas etiam condit Regale Trophæum.

Parte-

Parturit umbo Thronū, scutisq; attollitur ingens
Titus, & Ausoniae solvantur in arma secures.

Regna alibi Lucina tulit, bel munere cæsus
Error & abrepti studiis pugnacibus astus;
Tu solium virtute paras: Tibi debita merces,
Quo' radiat viduus virtute satellite fastus:
Excitent veteres famæ præconia lauri,
Dulichiāq; tubā: decorum non orba deinceps
Lustra fluent, nescitq; Tuus segnescere mucro,
Dum petit Alciden, si cæsa repullulat Hydra.
Nec postrema hilari canitur victoria Phæbo,
Spōdet adhuc majora Thron⁹ graviora Camenas
Post hostē tormenta manent. Nā quæ opprimit ho-
Ingeniū dulcē bis admovet alta catastam. (stē,
Sed succumbat epos magnis superantibus aufis,
Subq; lacerto molimine Fama laboret,
Dū rursus succumbat Eos, ac ubere palmā, &
Post Tibi laurigeris distinguat tempora vittis.
Vive ac vince graves monsris poscentib⁹ ictus,
Augustumq; refer Lechici clauso obice lani.
Sub Duce si nuper gemuit; vel clade magistrā
Regib⁹ est. vē discat fera Thracia dextram.

A. M. D. G. B. V. I. C. H.

& Divi MARTINI Turonensis, ac
B. STANISLAI KOSTKA, sibi
Sacro Die Utetricem Mi-
litiam sospitantis.

L 3

JNFVLA PRINCEPS

Ducali Tiaræ

*Illustrissimi & Reverendissimi
Principis*

CASIMIRI FLORIANI

Ducis in Klewan

CZARTORYSKI

Archiepiscopi Gnesnensis,

*Legati Nati, Regni Poloniae Primatis
Primique Principis*

A N N E X A

Archipræsuleo Calissiensi Soc:
JESV Collegio

APPLAVIDENTE

Anno Salutatæ à Cælesti Legato Vir-
ginis M. DC. LXXIV.

DEDICATIO PANEGYRICI

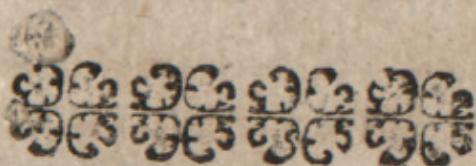
CELSISSIME
PRINCEPS
ILLVSTRISSIME
ac
REVERENDISSIME
ARCHIPRÆSVL

Honorum metam Tuus iam attigis
Eques, sed Tu ~~et~~ huc in meta es,
INFVLATE PRINCEPS. Si
collimat~~ur~~ conspicua, Tibi nunquam
aliter ac Soli latere contigit; imo late-
re prohibet impressa Infula Gnesnensis su-
blimitas. Sat conspicua, qua tam altæ.
Nec radium premit, Tibi cognata Re-
gum Serenitas, quam supremas inter
eras consecrat quadam apotheosis,

astris inserit munus Divina emulum po-
 testati. Meta ergo es, in quam animo-
 rum studia collimant, conspirant vecti-
 gales calami. Non enim inermem ge-
 rit pharetram, qui pectora pervasit, in
 Principem tantum Amor; dum in offi-
 ciorum certamen provocat armatus E-
 ques, & arma licet innoxia intentat.
 Etiam ingenij in metam nobilem tel-
 suppetunt, tela utique non è pharetri-
 tantum, verum & ab animo promuntur
 nec aliud, quam cor feriunt, quo amo-
 ris iacula suopte feruntur ingenio. Vin-
 cis Tu nihilominus Latij nostri vota
 Summe Praesulū; & in meta positi
 triumphas, novam meritus de ingenii
 lauream post Romanam dum viceris
 sapientiae testem. Nempe, illa origina
 illa Tui culminis est celsitudo, ad qua
 nullius penna sic evolaverit, quin alti-
 meta felicitatem abstulerit par encomi-
 um moliendo. Nacta enim eloquentia
 in argumentum laudis cum Principem

in qui

in quo geminam colit purpuram à Sanguinis & Sacri in regno laticlavii tintura. Adorat stylog̃, vectigali colit untramq̃, Societas I E S V, Calissiensis vel maxime, quæ ad Archipræfulem Gnesensis Cathedrae suam refert originem; nec enim Calissiensis Pallas è Iovis cerebro, ut fabulosa illa, sed è Karnkovijs gaza prodixit. Tu PRINCEPS & Archipræful Illusterrime, si quid non pro tantæ inaugurationis apparatu, non ex tantæ Celsitudinis merito, Orbi in pagina porrectum videris; plura animis, quam pagine de Te impressa, in illis quād in hac peregrinior, arbitreris.

Caput infer Olympo Gnesna ,

Antea nidus Aquilarum, nunc Prin-
cipum augustal.

Cælo affine decus est, tot siderum
coloniam extitisse.

Propius te adhuc cælo admovet
Qui tuis offulsi aris

Illusterrimus Princeps
CASIMIRVS FLORIANVS
Dux in Kiewan

CZARTORYSKI

Bis Princeps, ter Polifex,
Pridem toties Summus, hodie
Primus Primasque.

Nil mortale geris. radiat potiore metallo
Lustra tibi, triplicis vitta quæis arsi in
auro

Tantus

JNF: PRINC: DVC: TIAR: ANN. 249

Tantus apex. bifida dec⁹ augustale tiara
Non tenues animas, gravibus sed nobis-
le curis

Ambit inire Caput, meritamq; urente
pyropo

Infrenare comam. Videlatis fa-
scibus auctus

Crevit honos, graviore micat dum
lucis obryzo

Gemma Ducum, Procerumq; Caput.
Fluxere tot saecula

Dum Fridericum obstetricante Cælo
tibi parerent,

Qui Regum Sanguinem tuas ad aras
primus Divino miscuit.

Alius deinde inflaxit Sanguis,

Donec renata veteris venæ felicitas

Iterū in Princeps CZARTORYSCIO

In Regum originem reflueret.

Tam raro citra ætatum moram coa-
luiit augustior fortuna !

ERGO

Minentior tandem evasit Prin-
cepis Infusa, dum post Serenata

tot sæculis Patritij Censūs capita, etiam privilegio Sanguinis auctoratum Principem coronavit. Rara eò usque crevit sublimitas, ut ad Basilicæ propaginis ornandam assurget Majestatem. At plus quidpiam est coronare posse Principem, quam Civem, vel Quiritium sorti permistum Nomen. Id quidem infulatus hîc apex insitum gerit, quòd vel ipso fûi aditu creet Principes; sed pulchriùs, dum magna inferuntur aris prius Nomina, quæ capiantur. Intra communis gloria metas est, nitere Titulo, quem cum Insula induisti; rarius est, dum hæc reperit Nomen, quod coronet. Meritis quidem par deberi omnia; sed non minus est naturæ meritum, quæ Principes parit, & cunarum beneficio sumis destinat. Obstupuit in Te reclinis honos, Primas Celsissime, Friderici sibi redire sæculum, cum nativ rursus in Te cerneret Nomen, quo cum tiarato munere, tot alijs impimebat. Naturæ jam munus est, quo fortu-

fortunati munieris fuit Cognomentum; tantumque id repetit honor, quod in Te reperit. Hinc tantū auctius quidam refers, quod antea Principum fueris unus; nunc Primus. Nec Pōtificum adytis id non magnificum, dum novo fortunæ cultu inter Infulas exsplendent Duces munere, qui antea fuere Duces origine: adeoq; avito Regum Sanguini Pontificii fortuna culminis permiscetur. Quod si natale suffragium ad Principatum infra merita jacet; Tu & propaginis, & illustrium gestorum calculo Princeps, suffragium geminasti, Vnus aliis, geminus Tibi in hoc vittati honoris Sacra-rio Principatus obagit: alter, quod cognata felicitas Tibi mitram induerit; alter, quod meriti Celsitudo Principem proclamarat. Ita mutuis certatim studiis Virtus & natura in decus solidum cōspiravit! Geminatur proinde Pontificiæ Vittæ Honos, quod tanto Capiti tandem incumbat; ornatior de Tuo, quam si nativæ tantum impen.

impendio lucis claruisset. Nam augustior est purpura, quam tingit Sanguis Regius; vel quam humeris induxit grandior Purpuratus. Accepistis è Poloniæ Cælique voto Principem, Gnesnenses Aræ; & tanto Antistite statum staturamq; erexistis. Non hostiarum vos imbuit cruor, sed basilicæ gentis rubetis conchylio; atq; adeo in Regum familiam insinuantur Sacerdotij vestri jura. Sat vobis insitæ lucis; verum à pulchro luminosi fædere capit incrementa; nec tam suas in eum, cui offunditur, spargit opes, quā mutuatis perficit ac intendit. Vix Cathedram Sacro pteffit vestigio grādior hic Antistes, ac è Principe novus Princeps; cùm eandem in grandioris fortunæ fastos inscripsit majorq; capientis, quam accepti muneris fuit gloriæ, quod ille avitæ in majus provehit Majestate. Etsi autem non tā inauguret te Principem, quam recipiat hoc Pontificum augustal, Præsum Optime, Maxime; habet tamen, quo Te

quo Te ultra paris fortunæ nomina reponat. Inest Sacris fascibus, quos prehendis, refusus à titulis decor, nec umbra sed lux nominum : et si albi in titulis nihil seipsis pulchrius, illud quo duntaxat in ijs verūm, quod mentiantur. Primum est, quod Te Sacrorum Regem initiat, & crescendi fiduciam infringit, Primatis cognomentum. Quisquis hoc agnomen cum munere capit ; nil antè habet, quam Regium nomen. Sub Primatis nomine nil nisi Regibus secundum, vel quod ante se prima fortunæ subsellia patiatur ; adeoque aquilæ Gnesnenses, ut alitum regna obtinent, sic terrarum nomina prætervolant. Accedit thronis proxima Primi Principis nomenclatio, sub qua tantū eminet prima ADALBERTI Cathedra, ut tum Sacræ, tamen profanæ celsitudini culmen auferat. Non ea hinc Sacrorum ratio, quæ jacet alibi : Divina non minus coluntur in templis, quam in Curia ; & regno potissima sunt in cultu nomina, quæ aræ ostend-

ostentant: denique Principatus hic non potior à Sanguine, quam à Divino munere. Alibi Præfules aris tantum, non focis etiam præsidere sinuntur: non illis intercedit communis cum Proceribus auctoritas, nulla statu's vel Reipublicæ, nulla regionum, sola religionis tuendæ ratio; quasi nō tutius ab aris ora pandantur, nec sanius sit consilium, quod sanctius, quod vē D E O proxima depromit Pontificum Majestas. Alia hic regni ac religionis facies, ubi quot Præfules, tot pænē Reges, nec tam Cives Patriæ, quam Patres verèque Conscripti, non alio quam Ordinis charactere. Colit hoc dotale Vaticanae fidei regnum Divinæ conscientios potestatis fasces; & velut exiguum Lechicæ pietatis documentum sit, Procerum subellijs Infulas miscuisse, purpuratæ insuper Optimatum Centuriæ Præfulem unum antestare imperat, Regumq; muneri proximè adnectit. A Te itaque, Archipræful Celsissime, prima Consiliorum

orum ducuntur auspicia, ad Te velut
Os Patriæ Cælique, velut primum re-
gni Oraculum immissa imperio cala-
mitas provocat. Nemo Patriæ post
aras Te obstrictior, nemo publicis cu-
ris districtior post Divinas, cui publi-
ca integritas velut Atlanti cælum in-
nititur. Nempe ubique Tu primus
honoris hujus aditu : seu mitratus Du-
cum Splendor publicum Serenitate
accendat, Primus Tu Princeps : seu
Senatus habendi ratio animi arbitria
proferat in commune, Primus Tu in
Purpura & Senatu : Inaugurare Prin-
cipem & orbitatem à Scepbris depel-
lere, Regum deferre Insignia (quod
quidem perinde est ac si regno Prin-
cipem deos solus) Tuæ sunt partes,
primus Tu & unicus hîc intervenis.
Quin etiam pænè regium tibi cum Sa-
cro vellere paludamentum Sacra in-
auguratio indidit ; nec tam Pontifici-
um insigne , quam Sceptra emeritæ
manui ingessit. Is nempe in Gnesnen-
si ad aras nitet purpurâ, qui regna ca-
piat

piat sub Interregna, referatq; Regem
munere, quem fata solio submovere.
Vsque adeo Præsul hic sub Sacra cy-
clade trabeam Regum gerit, sub Infula
Coronam: ad Aram Antistes, ubique
Regi geminus Princeps, aut Rex vi-
carius. Quò fit, ut non intercepta fa-
tis, sed in Primate continuata Regis
dignitas perseveret: & nunquā Prin-
cipe viduentur fasces, quibus provi-
sum est ne deesset unquā Primus Sum-
musque Princeps, adeoque non tam
Rex terris eripi, quām mutari potius
videatur. Retinet suum solenne etiā
nunc Gnesna. ut quæ primò Reges
tulerit, perpetuā jam seriè proferat
Interreges. Sic Divinius id Ovile, Pa-
stori vellus aureum offert, & Pastori-
tius Scipio in Sceptra Principum soli-
datur! Et vetus quidem hoc Infulae,
quām accipis, ornamentum, sed ple-
rumque fatis præripitur. Hinc ple-
risque Antistitum Proregis appellatio
solam Maiestatis spem aluit; alij va-
quum istud imperij nomen diutiū ges-
fere.

sere, antequam inimica regum fata in eos regnandi vicem transtulissent: Tu verò non ante hoc Summæ potestatis vocabulum, quām supremas Regni curas induisti; quin ut verius loquar, properantibus in Tuam gloriam fatis, augustum istud Honoris Tui nomen, non tam comitari, quām præcurrere potestas videbatur. Sextum jam mēsem rei Polonæ Summus Arbitr̄ moderaris, cum & Interrex parem Regibus exerces fortunam, & imperij clavum in hoc turbido regis. Tuo tunc edicto Iudiciorum subsellia per regni Satrapias eriguntur, quorū metu publica securitas afferatur: Patres, atq; Legatos Palatinatum convenitibus dele*ti* vocantur in Regni Curiā, ut sacro inter se fædere obstrin-gantur Provinciæ, & consilijs communis salus ac felicitas sanciatur. Tu cogis, orbatis fascibus datura Princi-pem Comitia, fluctibus eorum moderatus adultā jam authoritate, atq; publico innutritā prudentiā. Sic qui-dem

dem Patria ; Roma insuper intendit
eminus auctam in titulis Serenitatem,
dum Te, Principum Præsulumque
Princeps, inter Sacri munera auspi-
cia, Sedis Vaticanæ Legatis, Romanæ
Curiæ stylo inscribit. Nascitur in-
hoc honorariæ Missionis Nomen ,
quisquis Poloniæ Clero & laticlavio,
solenniore pompa rituq; præficitur.
Orator est Pontificius, quisquis hanc
insedit Cathedram ; nec aliorum de-
poscit panegyres, cum sua vocalior
dignitas, luculentior ei sit Orator, &
Roma præconium singulare. At si
ulli, Tibi Nestoris Romani cognome
jure adhaeserit , cui mellea suadendi
ratio condit Orationem, grandiori illi
Agamemnoni victoriam posuitura. Ta
flexanimum geris facundiæ genus, ut
velut Nestori urbes, tibi animi succu-
bant, si alicubi telum dicendo intorsi-
sti. Et noverat Roma lyncea, cui æ
ternum Legati munus committeret,
cujus indolem ad summa natam inter
adyta Sapientiæ perspexisset. Prius
Tu

Tu Romæ, quām domi illustris Cyneas; ejus collibus eminentior visus, dum ingenium excolente Latio non humilius evolares, quām aquilarum indoles pateretur.

Neq; Tibi ad hoc Sacrorum culmen arduus omnino ascensus; quia de summo. Qui ascensu ima deserunt, vires illis exhaustit iter, & mora fatigat: at facile summis infertur, & mortis supercilium insidet cuius fortuna planum refugit, ac nunquam in valle consedit. Per natalem purpuram facile ad dotalem meritis purpuram enatur. Hinc & Tibi, Ducum Sacraffissime, per sanguinis profluentē proximo alveo portus hic honoris patuit. Infers enim in Primatem Ecclesiam tecum tot Herōū, tot Ducum nomina: infers tot cognatas Regum, tot Cæsarum propagines; & regiam vel augustal efficiis, ubi conclave Lechici Pontificis ex munere injisti. Primi Principis agnomen induis, qui Tuis in Majoribus indueras Regis: pallium

hunc

260 INFVL A PRINCEPS DV-
humero circumponis, qui gesserit i
iisdem paludamentum: Scepbris do
talibus substitutis Pastoris baculum
quo Ecclesiam post regna sustentes
columen utriusque. Sanè quidquid
primo Jagellone in hoc solium pro
cessit, quidquid tam longa coronavi
etas. id Tuus Sanguis est: quidquid
Ducum ab Olgerdo in Solem prodii
crevit ad tiaram; in hæc terrarum si
dera te inseruit fortunata cognatio
priusq; tibi quidam gloriæ offulsi
rides, quam vitæ lucisq; diluculum
prius Tibi dominiū terrarum in Tui
contigit, quam terras vestigio conse
crâsses; prius thronum regium inse
disti, quam vagitu cunabula imple
visses verbo; Genus Principum ei
quos Maximos hucusq; regnatrix Po
lonia adoravit. WISNIOVIECIO
lux nativa & facinoribus quæsita So
les Patriæ fecit, & post HIEREMI
AM (quod nomen non jam plandi
bus, sed plausibus initiatum) MI
CHAEL Solus Parente Major Du
calis

calis Domus gloriam in thronum intulit; atq; per augustæ Domūs conubia, per ayitam Austriacorum Fasciam, novum illi induxit Zodiacum nova cum supra Europa Serenitate affinitas. Hujus autem regnatri-
cis Lunæ radij in Te etiam refundun-
tur, quem natalis propinquitas illi pri-
mū, mox Imperialibus Aquilis æ-
terno fædere illigavit. Equitem Tu
quidem ceris ducalib⁹ impressisti, qui-
bus è tenebrarum & vulgaris famæ
confinio effluis; sed in affinibus jam
Aquilis terras volatu celerrimo præ-
tervectus, totå palpebrå Solem exci-
pis. Tuum est quidquid in Sigismun-
do Augusto ultra nominis Majestatē,
quidquid in Sigismundo Tertio pri-
mum, quodquid in Vladislao IV. bis
secundum, in Ioanne Casimiro ultrò
regni fascibus evoluto recensuit Orbis
gloriosum. Sed opprimit me rursus
Majestate argumenti & luminis vehe-
mentiā, Tua in Principum aliorum
originem relapsa Serenitas, quam &
ab O.

ab Ostrogiensium Ducum inhærente
ceris sidere, & Zaslaviensi ac Zbara.
vii principatu continuata lucis serie
transtulisti. Nam hīc iterum Regum
Sanguis rubet in origine, adoratur in
nepote. Adhuc insuper Materno ci
lacte KORE CIA M lucem hau
ris præter propinquitatis jure deriva
tam: felix omnino, si hoc fortuna
Serenum hebetior pupilla ferat. incur
ret enim simul in eam purpurata Ma
jorum (quibus Tu nunquam minor)
series ; incurret Parens Illusterrimus
cui ad immortalitatē Nominis (quā
hæres ex asse obtinet) suffecisset, quōd
Te fatiscenti Patriæ, Ecclesiæ gesti
enti vadem suis superstitem fatis reli
quisset. Reliquit tamen & di
zia, dum solatiis interdiceret diuturi
nis, cum Patriam bearet maximis a
tas illius publicis circumscripta mo
mentis. nam privatis tantum usibus
implicare vitæ spatium, nec in pluri
um usum illud partiri, personati est
Civis Patriæ. Secundos Wolhynię
falsa,

fasces ei delatos nunquam indoluit
 Polonia, quod in purpurato Procerū
 confessu, potiora Delphicis responsa
 ederet, quæ non de Cortina Phœbi, sed
 de imo pectore velut boni Consilij Sa-
 crario funderentur. Sed illius Pan-
 gyres ultra facultatem sunt eloquen-
 tiæ, & ad probri confinia declinat O-
 ratio, quæ sudi calamo deterit gesto-
 rum præstantiam, quâ solâ quæcunq;
 eminent, non egent cothurno, cujus
 adminiculo attollantur. Prensat ta-
 men adhuc calamum, & fidam pluri-
 um ætatum memoriam Tuus Proa-
 yus, cujus encomium regalis supple-
 vit facundia & satie encomii fuerat,
 Regis Augusti judicia meruisse trium-
 phis obnigia, dum contra confertos
 Moschi manipulos Kijoviensium ar-
 morum imperia illi committeret, no-
 vum in Hieronymo (quod nomen
 Ducum familiæ inscripsit) Alciden
 Tauro illi opponens, non facile fero-
 ciam posituro, nisi in Herculis clavam
 incurrisset. Quid enim Augustus ar-

M

morum

morum DuceM quærere extre²Ducum
tantorum lineam? quid Equitem ex-²
tra vestrum Equitem gentiliti²?
Fortè altius præconium tulit ætati no-
stræ propior Janus² Czartoryski Pa-
rentis Tui Celsissimi Patruus, Stepha-
ni Batorij in Moschum & victoria
comes. Non eguit stimulo virtus, u-
iret non segniter in trophæa. calcari-
um ad instar erat coronatum Stephani
Nomen, & vincendi arduitas, qua
duo generosum accendunt Martem,
quoties non in ignaviæ castra impege-
re. Poterat jam nōsse fatalem vestræ
Equitis manum Moscua, cuius Duca-
lis mucro nullo s²epius cruore rubuit,
quām vel Moschi vel Auroræ Tyran-
ni; et si Janus² sui non p²ocior, qui
liberalior hostilis, triumphis tandem
immortuus, è pulvere bellico pulchri
immortalitatis messem collégit. In
Livoniam non excurro, quōd vesti-
cūm Georgio CZARTORYSKI ex-
currit Eques: sed nec Valachiam li-
bet evisere, ubi trophæa fixere præli-
ares

ares animæ; cùm domi adhuc florent virentes laureæ **A N D R E Æ C Z A R T O R Y S C I I**, ne plures Fabios Roma in fastis triumphalibus coleret, quam Polonia **C Z A R T O R Y S C I O S**. Nam Theodorum eisdem Nominis Ducem nec fasti sat capiunt, nec Luceoria tacet, qui pænè Camillorum gloriam extinxit, dum latè protulit suam, Dux consilio, manu pugil. Sanè illius Vrbis gubernacula sic admisit, ut potiora ejus duxerit munimenta, et si (quòd Sparta jactabat arrogantius) & illi peccus Principis pro muro fuisset. Vix ulla tamen post Moscuam regio sic vestris armis inhorruit, ut **T h r a c i a**. Expalluit Luna Ottomanica, quoties signis per vos iliatis Oriens extimuit, ne illi Occidentem ultimum arma hæc inverherent. Nec minus maternum **K O R E C I O R V M D V C V M** Martem Mars barbarus expavit; cùm hinc **B O G V S S I V S** latè sui nominis armorumque terrorem per Bul-

gariam Thraciamque distulisset, & ad
huc odia in hostem cum DVCVM
Sanguine Magnis nepotibus infudit
Inde SAMVEL KORECIVS
inter vincula horrore barbariam im-
plevit (nam Tyrannum etiam capti-
va & inermis profligat virtus) nec
menti, nec linguae compedem iniic-
passus, quin utrique libertatis privile-
gium assereret captivitas purpurata
En quot Heròas tecum, viva Majoris
effigies, Gnesnam inducis Archipræsu-
ILLVSTISSIME, & ritu bea-
tiori virtutem Sanguinemque conse-
eras, quem hausisti. Accepit ergo
te Gnesna, quantum haud dare Prin-
cipi tot decorum de se conscio potu-
isset: dedit, quod vix ulli pulchrius,
nulli æquius contulisset. Sed adhuc
extra Tuæ Domus atria evagari haud
lubet, ut in sole hoc majorem haurias
diem Oratio, Sacerque sibi uberiori
applaudat vel succenseat Honor, qui
dum in Te exornando moras admisit,
tuum, non tuum distulit decus.

Comus

Comes Heròum gloria

Per gradus Te ad summa deduxit.
Nam rarer est Saltus Fortunæ.
Primus tamen Tibi Gradus ad
metas Gloriæ:

Vnico Naturæ passu in DVCVM
Fastigio constitisti,
Cum Sanguine Tibi Hæc affluxit
Felicitas.

Nimirūm

Et Sanguis enat in Sublime
Si succrevit in diluvia Gratiarum.
Sudum Fortunæ est, ubi hæc rubuit
Aurora.

Tantus ergo tunc eras etiam cum vix
esse cœpisti,
Et vel in Cunabulis Gigas, quia
Par Celsissimis.

Proinde

Iuvat in Originis TVÆ Sole
stylum defigere:

Noctem effugit lucubratio, quæ ra-
diū inde hausit. Nil.

Nil quidem in plerisque Magnū
præter Majores,

Nil præter Avorū Imagines Pulchrū,
Etsi jam fumosis, adhuc majorem
fumum addant.

Hoc solo turgidi, quo vel pessimi
possunt,

Et sæpe Illorum Prosapia in Fonte
turbidum bibt;

Tamen

Aliorū hæc tantūm probra sunt:
Eorū Origo si Majores jactat,

T V A M A X I M O S.

Nā de Majorib⁹ otiosè inquiritur,
Vbi ad Regū Proḡginē est deventum.

In Maxima Fortuna frustra majo-
rem quæras. ¶

Quid verò in Tua non Regiæ permistū.

Quæ & I A G E L L O N V M

Fasci se innexuit,

Et in Lunæ Regalis cognato lumine
noctem nescit?

Vtrinque ad Lechicas & Imperij
Aquilas subvolavit.

IACEL.

AGELLONVM Manipulo hāc
insevit Felicitatem Olgerdus !
In Hunc & Tu Primā refers Origine,
Qui Sceptris numerosā Prolē effudit,
Et in duodecim Fratribus novum
Regnis accedit Zodiacum.
In quo tamen nullum citius Signum
occurrat,
Quām vel Leo, si Fortium requiras
Facinora ;
Vel Astraea & Libra, si bilancem
Æquitas requirat ;
Vel Sagittarium, si hostilis temeritas
sit telis propulsanda.
Silvæ Dodonæ famam infregit,
Dum hanc Arborē Consanguinitatis plantavit,

Quæ

Ioves etiam, non Mercurios
tantum vel Martem format.
In Trophæa Victoribus,
In Clavas Ducibus,
In Aras Superis sobolescit.
Iuvit ab hac Principe Planta Te
S V R C V L V M prodiisse :

270 INFVL A PRINCEPS DV-

Magni Sanguinis Illustre vesti-
gal est;

Et beatis effluxibus per rivos mana
limpida in Fonte Scaturigo.

Ergo

Te O L G E R D I Cognatio
Fastis Regum inseruit,

In Solia cum illis concendisti per
commune Sanguinis Consortium.

LVNA WISNIOVIECIA dum
se arcuat,

Tuæ quoque Inaugurationi Arcum d
Se erigit Triumphalem.

Ducales OSTROGII & ZA
SLAW Principum Ceræ,

Si per Orbem Lucem diffundunt
Ceræ hæ Tibi etiam lucent.

Nam KORECIORVM DV
CV M Facinora

Quod Lunæ Oriëtis sœpe extinxerim
Tibi per Ort' Maternos Solē accédē
Avitus eorum Eques intra Poloni-
am non stetit,

Donec

Donec barbariam calcaret,
 Quam ubi victoriis emensas, famâ in-
 super universum peragravit,
 Tibi etiam hæc Trophæa Mater-
 no Lacte inscripsit.

Etenim

Lac etiam scripturienti Famæ
 est opportunum,
 Et sæpe majoris Fortunæ Candidati
 non aliâ sepiâ scribuntur.

Dubium tamen Orbi, Majusné sit
 quod hauseris;

An quod in Cognatum Sanguinem
 vicissim refuderis,

Ingenium perosus sterile,
 Quod transfusos cū genere alveos
 nolit in æquor crescere.

Scatebām vertit in Oceanum
 capax indeoles:

Et magnæ arbores dum radici
 vitaliter insistunt,

Capite Cælum pulsant,

Et haustum à radice vigorem in
 astra gratæ provehunt.

Non sola in Radice Tibi Virtus & Fama,
 Prima Tibi Principem nosci Gloriā, sed non hæc Vna & Solitaria:
 Calcar hinc Tuus Eques accepit ad
 Cursum per Ardua,
 Et Cursūs Terminum Cæli ambi-
 bitu circumscripsit.
 Tandemque post diuturnum in Circō
 Maximo Curriculum,
 In Metam Honorum Sarma-
 tiæ Incurrit.

Quare non immisus tantum Regibus fatiguis, & pacis belliisque artibus
 Iubnixa Majorum nomina Te ad hoc
 Sacrorum duxē fastigium: Sed est
 Tibi ex Teipso haud parcior ad illu-
 striorem fortunam commendatio. Nā
 primæva parentum lumina & nimirū
 egregiis refers moribus, quām imagi-
 nibus: ut ex illis non genus tantum,
 sed animum in maxima studio conni-
 tentem hausisse videaris. Sunt, qui-
 bus originis fulgor, opum acervi, for-
 tunæ

tunæ benevolentia pro Virtutibus illudant: quamvis sita extra animum bona, non totum hominem à vulgo discernant. Porro in Te, altæ propagini par animi celsitudo; & indoles summis, per quæ Patria spem circumduceret, sufficiunt. Nimis filiis pulchro fædere sociatur nexus virtutis & cognitionis. Ex natalium clætitudine, satis trahitur ornamenti, si quis priscæ nobilitatis fidem non plebejâ virtute formaverit: nimis de decoris, si à fæcunda Heroum origine ignavus hæres desciverit. Ridet illos familiarum fucos Momi Orbis censura, qui Magnifico nomine mentem velant ignobilem, a ore tumido triumphales spirant avos, neque tamen se genus a illis ducere docent facinore, genti gloriam æquaturo. Idcirco præter natalem fortunam illæ tibi animum venustarunt dotes, quæ publico utiliter impenduntur; Satisfq; cuius alteri ex se nato adminiculi tulisset ad summos fascium, etiam in familia

honorum adhuc rudi. Primam ætatem non promiscuis vivendi exemplis, sed honesti legibus traduxisti; constansq; sibi vitæ integritas nullam iniit morum partem, quam à decoro Ducum scerneret. Quisquis in tuam curiosior famam penetraret, nihil præteritum repererit, quod iterum fore nolle. Prima etiam indoles non modò extra ætatum vitia, sed ultra proiectam senio virtutem: Ingenium ad honesta vigil ac experitum: animus pari semper malaciâ beatus: Prudentia in singulis errandi nescia, oculatior in universis. Comitas cunctis facilis, integrâ Principis Majestate: Studia populi, & nocentibus artibus quæsita. Hinc cum fama ingenti parata auctoritas quam auxili eruditio. Quidquid literarum Sapientæ adyta gerunt, per earum cultum adolescentiam transegisti. Altioribus studiis non prima labra, sed mentis intima profundè imbuisti, Româ teste, quam & magistram studiorum, & præconem habui-

habuisti. Quoties togata & quæ ac purpurata sub ellia plausu immodico sonuere, dum in Principe illo Europæ ac terrarum theatro, laureas Sapientiæ colligeres. Quoties in Capitolio defixis ingenii spoliis, Romana de Te præsagia excivisti quæ caput emeritum ceu victimam Infulis majoribus destinarent, nec irrito applauderet omnine solers urbanitas, dum procurrenti in arcta indoli metam ipso honorum in Centro defigeret. At extra Romanam quam Tibi Romanus ubique animus, & dignæ Latio vel aureo sæculo dotes! quam Chrysologo superpar pro sanguoribus rostris facundia! quam multus in ore Iyblam Atticam destillans Ambrosius! quam acerrimè argumentis fulminans Augustinus! cuius duobus Te monimentis totum immerges, ad ingenium illius Antistitis accessisti, & Africæ (ubi caluit ille, plurimosque accedit) in animos & stuaria transtulisti. Sic nempe limatiora ingenia non quivis implet commenta.

mentarius, sed argutioris Theologiae apex, vel pugnacis Sapientiae ineluctabile argumentum. Nec verò unum Tibi cum Augustino commercium; sed omnis literatura, & quædam Scientiarum encyclopædia pectus & ingenium occupavit. Totus Tibi Aristotelis Euripus in mentem facillimè influxit, vadumque in eo nescis, quin ad profundum penetres, Veri acerimus indagator. Vix ibi occurrit amētatae padiñtar hastæ ratiocinatio vel difficultas, quam non infregeris: vix Achilles oppositus, cui par acumen non opposueris; ipsa difficultate argumenti urgeri sentiens ingenium, ad victoriam anhelum, quoties ex arduo laurea peti posset. Nil ferme reconditum in Ægyptiæ Sapientie adytes, nil in Atticis noctibus vel lucubratio- nibus abstrusum obscurumque, cui diem invehere non possis: nullus in Sacris codicibus asteriscus, quem effice- re solem nequeas, si illustres: nil in politicorum aduersariis lucet, quod in animū.

animum cœu fidus non transferas, eruditio-
nis etiam illustrior Principatu.
Nimirum Pulchro ligari sœdere ge-
stunt Libris Tiaræ; ac sicut vix quid-
quam vilius trabeatå ignorantia & in
purpuram assumptå ruditate; sic ni-
hil ornatius, quam dum purpuratum
ambit Sapientiæ pallor, orbis; scenæ
instruit eruditio paludata; vel Prin-
cipum mitris se inferit Laurea Doc-
toralis. Erat proinde, quod in Te ce-
lebraret Roma, ubi velut in quodam
ingeniorum amphitheatro dedisti Ro-
scium; puduitque Italiam obliqui in-
genijs Polonorum judicii, quasi sub
Carpato hæc algeant, quæ Alpinis eti-
am sudorem elicere. Refutasti enim
affatim sinistra hæc Exterorum arbi-
tria, quib[us] nihil extra Latium & Hi-
spalim, extra Tyberim vel Sequanā
sapit, plumbeumque ingenium, quod
peregrini solis radius beneficē non af-
flârit, vel nisi Attica Belgij ruditate in
illo præfocârit. quasi sub Bootæ
cælestis influxibus agrestis foyetur in-
doles,

doles, & Apollo magis Bæotiam amet
quam Sarmatiam. Et sunt plerique,
quorum ignavia opprobrio fidem ad-
struat, dum extra natale solum moram
non pauci trahunt, & morum dispen-
dia referunt; domi tineæ, foris fuci.
Si tamen alterum Te Romæ Solique
extero transmittat Polonia, ream er-
roris opinionem Te ipso solidè refel-
let. Talis ad Aras imperet, si templa
imperium deferre velint: talis Eccle-
siæ jura dicat, si Divini cultus accessio
votis sanctioribus illabatur. Sed libet
adhuc strigiori facundiâ tui florem
ingenij delibare.

Etiam Principes decent Laureæ,

Ne tantum quæ ferro metuntur,
sed quæ ingenio.

Immo

Pulchrius est mente, quam manu confi-
gere, & sine sanguine triumphare.

Calami præter arma triumphant;
Certiusq; inscribunt Gloriæ Patrimo-
nium.

Neg

Neg³ Purpurā horret Sapientia. Quidni
regnet Vna, quæ Vna optimè regit?
Speciosum id insuper Principi,
Si Caput Ihi Ratio magis, quam
Aurum exornet:

Equidem Musæ Verticem hunc non
refugiunt post Parnassum.

Sed ad Laureas Tibi Roma placuit,
Quæ Campum Tibi Martium ob-
tulit inter Sapientiæ Statiya,
Et Triumphum prope Capitolium.
Non gratis Tibi armatus Eques
in Ceras influxit:

Noverat campo insistere, ubi
Acies pugnat Angelica;
Ibi Arma expertus, dum pro Capite
cerneret in Arena.

Quemcunque Orbis campum
aperiret in Lauream,
Minor erat Româ & Principis Ingenio
Uiliora ingenia rapit capiūq³ angulus,
Publicum amat Celsa Indoles & Am-
phitheatra meruit.

Prin-

Principi & Soli, latebrae squallor hand
expedit:

In Sole tantus decertet Pugil.
Roma ergo artium certamen ob-
tulit,

Nam & Ars à Marte non abhorret:
Vbi vix Arenæ institisti, cùm pal-
mæ succrevêre,
Ita per naturales evaganti Scientias,
Ut saperes ultra Principum Na-
turam, non infra Gloriam.

Tuæ Profunditas Doctrinæ fun-
dum Sapientiæ attigit.

Si Thomæ Angelici nomen ab
etymo Abyssus est;
Hæc ingenij Profunditas Abyssū amat.
Inter Divinas artes ultra hominem
sapuisti:

DEVM priùs in via speculatus,
quám in Patria,

Nempe haud lippiens ad illum
Solem Aquila,

Quem in Pectus Aquinas transtu-
lit, Tu in Mentem. Immis-

Imminuit obscuritatem Fidei tanta
Lux Principis.

Auxilia Gratiæ Splendidè Tuus
auxit Eques,
Libertatis Divinæ Miraculo,
Polonam devovens,
Non cursu per Olympia laudum
Illustrior, quam discursu.

Certè

Perspicaciâ discursuum auxisti
Latia Soles,

Quos Aquinatis Pectus docuit posse
in Terris gigni,

Postquam Illi Solem in Aureum
Vellus appendit.

Vsq; adeò Ille Caput non iam Pallan-
der, sed Solem concipit,
Solem parit!

Nec humano sensu prompsisti inter
loquendum Oracula,

Vbi Linguam Angelicam & Locu-
tionem percepisti:

Vt fermè Moribus Angelicis facile
loquela hæc addiscitur. Nih

Nihil tamen ex Angelica Summa Ti-
bi magis inhæsit, quam Gratia;

Nam

De Peccatis ita formaveras Sci-
entiam,

Vt illa ad Conscientiā non admiseris
Naturæ illorum speculativè Gnarus
quoad Praxim Rudis.

Et vix ullius Sapientiæ grandius en-
comium quam Tuæ:

Roma Tibi obtigit tum Orator,
Quæ tales Quirinali Purpuræ pre-
catae Candidatos.

Erat, quod Ingeniis Polono-
rum invideret,

Nisi naturam Aquilæ nōset sublimi-
evolare.

Eadem adhuc Encomiasten Tibi
obtulit Purpuratum,

Quem doctrina Senatui Ecclesiæ
sacro murice inscripsit

Eminentissimum JOANNE
DE LVGO;

Ne lasceret Ingenium, quod Principē forman-
Amavit

Amavit in Te is Scientiam quam
Doctoris Laurea coronavit,
Datus præconium Sapientiæ pu-
blico in Orbem judicio.

Et Laurum hæc meruit,
Quod fulmina ex Aquilarum indole
non timeret,
Quibus docta Scholarum tempestas
detonat,
Nam mite etiam Aquinatici pectoris
Cælum fulminat,
Dum Sapientiæ gemma concipitur.
Ne soli Ceraunia gemmæ inter ful-
mina cunæ sternantur.

Quocirca

Refutâsti Pictorem illum,
Magne Princeps,
Qui male depinxit coloribus Polo-
niam in *Icone Animorum*.

Pulchrius penicillum duxisset,
Si à Tuo colores duxisset Ingenio
At Spongiam meruit, qualem Ajax
Augusti,

Quod ingenii probra oggerat.

Quæ

284 INFVL A PRINCEPS DV-
Quæ Princeps Laureatus Rom
judice delevisti.

Neque in Patria Tibi defunt Lau
reæ immortali famâ æternum verna
turæ. Non unam siquidem Coronis
pronis omnium suffragijs meretur e
rudita Virtus, quæ publicæ felicitat
mite ingenium devovit. Evidem
cui sedit imo in pectore priscus in r 
publicam amor; si pravis studiis in
facta Fides in Patriam & Imperantes
penes Te laus h c in primis jugi con
tubernio conquiescit. Procul ab inge
nio Tuo turpis assentatio, vel ignavu
offensionum metus: procul livida æ
mulatio, aut spe ex privatæ affectione
concept . Vnicam Tibi curam e
xercent egregia merita, am  s ; bona
quas ad public  utilitatis regul  ma
turo judicio exploras. Quid enim
Curia vel res ambigu  Te in oracul 
evocarunt? publicis circumactus mo
mentis Magn  arcana animæ per c 
filia depropofisti Sententiam postu
latus, c  civili eloquenti  laude sua
dcre

dere auditus es, ut procul simul amo-
veris geminum salubrioris Consilij &
bonæ mentis Scopulum, præcipitan-
tiam in primis, nam ut . . . malè cun-
da ministrat *Impetus* è Papinij, in d
Veritatis sententia; sic & consilia,
quibus nihil magis inimicum quam
celeritas; eò quod sola pænè scelera
impetu, bona consilia morâ valeant.
Nec alter bonæ Consultationis Sco-
pulus Tibi mentem absorbet, nempe
rei privatæ studium; qui ex Patavino
adyto didicisti, quantum privatæ res
semper sanioribus consiliis obsuerint;
adeoque pessimum veri affectus & ju-
dicii venenum sit, s^{ed} cujusque utili-
tas. Suasisti item, non quæ suavissi-
ma, sed q^{ue} saluberrima; cujus vir-
tutis in op^{er}a laborare magna fastigia,
Placentinos præhabentia Veronensi-
bus, nimium quam didicimus & inge-
nuimus. Tua certè

attontum iurare in Verba Senatum
Vidimus, & doctis subsellia plaudere
verbis, Sen

S: n pacem, seu bella iubes, seu congrua
rebus

Decernis, Sceptrisque caves: seu par-
tibus equus

Arbiter, obscuris seu index litibus unus

Accedis; Primus censes, quod cer-
nimus omnes.

Quòd si turbo domesticus malacian
Patriæ suppressit, Tu illi sidus benefi-
cum sæpe in turbido illuxisti. Testi-
est illa, quæ Sarmatiam non levite
concußit procella, dum Fasce Jagello-
nio regni fortunam complexo, novi
in milite coaluere vincula, quibus la-
xari potius visa, quam adstringi liber-
tatis jura; & si quando, tunc liberta-
in licentiam evasit. Exhortavit illa a-
tas Aquilas in vinculis, cum arma Le-
chica innecti sædere, detracere Ducib-
imperia, Regis edicto viritim visa ob-
strepere, sacra & profana nil pen-
moderatiq[ue] habere, stipendium vir-
tutis rapinam facere. Sat tamen tran-
quillitati publicæ tunc consultum,

Tuo

Tuo fæda hæc consilio submoveres;
 Non placuere fædera, in quæ Scelus
 Sæculi conspiraverat; postquam Tu
 Pacis Orator, fulgur Orationis in ar-
 matos Patriæ Cives distrinxisti. Ni-
 mirum facile pugnaces animos exar-
 mat Orator hujusmodi, vel à Perso-
 na, vel à grandioris Suadæ adminicu-
 lis. Etiam in hæc Vincula gerit gla-
 dium Eques CZATORYSCII Cata-
 phractus. Quid cùm nuper Ottoma-
 nicus fragor intonuit, illatis ultra I-
 strum Tyramq; copiis in Podoliæ
 rapinam? ut tunc pacis publicæ fidu-
 ciam scissæ dissidiis Patriæ injecisti?
 Imperas, non suades animorum fæde-
 ra, cùm animorum divortijs auctori-
 tatem Principis miscuisti: certa pu-
 blicam te opes statem serenitas propul-
 sat, dum medius partium, turbidis sua-
 fu' flexanimo occurristi. Adeo tua
 quoque

-- facundia vocibus aures
 Fulminat: ille animos ac aspera cor-
 da triumphat.

N

Pacis,

Pacis, non belli colit studia Tuus E-
ques Armis gentilitijs metuendus: vel
si alibi bella conficit; domi æterna
partium sancit fædera. Excubat in
Aræ pariter Focique tutelam, nec illi
ignava statio vel stagnans inerti otio
quies cursum gloriæ, conatumque in
publica effusum intercipit. Hæc ille
decurrit Olympia, in hostico sæpe lau-
reas, domi præcerpens oleas, pacis di-
uturnæ interpretes. Vix vestigium
terræ imprimit triumphale, quin fixa
in bellum tentoria convolvere, ac va-
ginæ ferrum reddere per pacis consi-
lia cogat. Hic tibi ad honorum adyta
trames: hæc in sublime Appia ma-
gnarum regina viarum; non ambitus
ab animo æternâ modestia lege pro-
scriptus. Quamvis plerique Ho-
nor, ambitionis pretium, aut publici
questus merces: nec Virtutis est ali-
mentum, ut Valerius sensit, sed arro-
gantiæ felicis pabulum. Hi aulæ ob-
sequiis mercantur culmina, captantq;
auram, quæ molliores in gratiam af-
flet Fa-

flet Favonios; nutui Principis sic intenti, ut non imperia magis exequantur, quam sperent. Serviunt, ut dominentur; & ad nutum imperantis se finge. arrogantiæ studia sunt, nō parendi. Hinc quamvis obliquè jaculentur, huc tamen votis & astu subdile collimant, ut in alta fastum profenant: quin & dominantibus, fata voto accelerant, & velut vultures cadaver alterius expectant. fitque sæpius, ut cæca regnet ambitio, & immeriti fasces capiant, ingemiscente ad sui ludibrium virtute, quod illi præmium intercipiat suo vitio felix ignavia. At nobilius in lucem ~~et~~ adit, quem in ar. duo figit probitas, quæ nec aureo pescatur hando, cui timuit Augustus; nec fumos capitat, quod oderat Severus; nec venatur Insignia, sed meretur. Te potius, quisquis es, requirat Honor, te pulchrum transfugā pulcherrimā contentionē insequatur, & purpura nil tale agitantem opprimat. Violentum est illi, si fugias: atq; ut non amat pectus,

ubi nidum vel domicilium struxit am-
bitus ; sic hæret libentius, unde pestis
hæc exulat. Te verò, Dux & Anti-
stes Illusterrime, nulla honorum fa-
mes sitisq; pulsavit, ut plerosque ho-
noruin Tantalos, quos inter hæc ob-
sonia, quædam dignitatum Sagina &
pænè ingluvies delectat ; perinde ac
si in Oceani naturam abiissent, cui tot
fluminum gurgites absorbenti, nihil te-
mulentiam implet , nec unquam mari
sobrietas nomen parit. Culmina Tu
non aliter aspexisti quam ut præceps
ex iisdem simul cerneret, quod fortu-
nam fæpe, sæpius virtutem subruit fa-
stigio superstante. Nil à te actum,
ut nativam lucem munere augeres ;
meritis securior , si sola hæc ad præ-
mium vocarentur. Post nuperrimum Pô-
tificis decessum, perinde ac si viveret,
vixisti ; haud anxious, quis sacrum in-
dueret diadema : nec vota illuc erige-
re ausus , quo melius merita pertin-
gunt. Aderas cum alterius fata, alium
ad culmen poscerent ; at Tu nec in-
stare

stare officiis, nec blandiri suffragiis; et si cùm dignissimus posceretur, facile unus occurristi. Et soli pænè contigit, ut Pontificios fasces præriperes, cùm eriperes nulli, & sine cursu te videres in culmine. In umbra illustrior extitisti, hoc uno maximis major, quòd superior esse per ambitus odia detrectares, alienor ab eorum fastu sensuque, qui, quòd nascendi conditio sudum gloriæ vel apricum honoris spondeat, deberi sibi autumant, imò ambitiosiore voto arrogant, quā illa natalium benignitas patiatur. At ipsa hæc animi moderatio regnatrixis Ecclesiæ Tibi juxtranscripsit, quod illa in Clero & Infulis eminentia mallet virtutis debitum, in Te, cum favor incompluribus sit, agnosci. Nō sic tamen virtutum stiparis satellitio, quiq; Te adhuc pleraque circumstent, quæ in Pontificium conclave illustri pompâ comitentur. Est præstò Principis regniique in Te studium, quod raræ, quas domi forisque collegeras,

dotes accendunt: Est Prædecessoris
Tui inclusa literis antemortalibus
Oratio, quâ Primæ Regni Cathedræ
suo mox viduâdæ obitu, Te voveret.
Tantum adhuc is valuit attritâ vale-
tudine, ut in postrema etiam lucta, cū
pro laurea suprema æternaq; ageret,
etiam pro Te non cunctabunda Præ-
fusis auctoritas luctaretur. Nam post
immortalia, quibus Patriam implevit
annosque discrevit, facinora, illud e-
tiam cœu æternaturæ in Te observan-
tiæ arrhabonem reliquit ad mortali-
tatis confinia devolutus, ut Te supre-
mæ in regno purpuræ præoptaret:
haud nescius, quântum ad immortale
muneris exacti honestamentum afferat
momenti continuata sacroianctè suc-
cessio. Sed neque potius est enim en-
tum doloris de Magnorum luminum
occaſu, quam nova rursum oborta fe-
renitas, veluti non interruptæ lucis
hæres ac interpres. Nec in alium fe-
rebantur præfaga plurium vota, quæ
ingens ille Tuus, & sola modestioris
animi

animi opinione minor, meritorum fulgor expresserat. ut nempe gravius urgent, dum obtutibus illabuntur, ab animo extra emergentes radii; nec solidior suadelæ ratio cuiquam inest, quam gerat umbræ patiens illustris amæ moderatio. An verò votorum internuntiis regni vocibus, nonne Cælorum arbitriis eventum demeret Regum Providentissimus, quin suo gauderet sæculo, Ducum sanguinem vel in solia Regum influere, vel derivati in Pontificum primores Cathedras, nec tam naturæ merita pensari, quam virtutis? Nefas vel serò subducere, quod pridem nascebat etiam fortunæ, vota terrarum desponderint; etsi fessa tantummodo aliorum ætas post longæ spei ædia illuc pertingat. Quid enim gravior annis spectaretur senecta, cum vel ætatis praetexta civile senium præferret? Quid in illo ætatis inclinatæ canos exigeres, cui non à pilo suffragium proiecta virtutis maturitas destinabat? Serò ad summa-

provehit comæ color, nec diu adorari sinit à senio candidatum. Me quidem haud præterit, maxima segnius nec unâ operâ nasci, nec fortunam momento proferri, cui duratura spondatur perennitas, eò quod subita subito evanescant, & præcox felicitas repente concidat: Sed par fuit his humanae felicitatis legibus Te absolví, in quo nihil primò etiam, præterquam summum spectare licuit. Meretur tamen veniam passa moram Tua inaugratio, Honorque in Te serius, quam in alios beneficus, qui cum pridem T ad Gnesnensiū Fana Principem exambiret, festinantibus aliorum fatis præcurrendum duxerat; ne brevi terri eripienda eorundem virtus irremunerauta excederet. Præ sagium id Poloniæ fuit, eos non diutiis ætatem in fascibus attrituros, quam ut honori Tu prodromi, honorariâ perfuncti actio ne viam præsternerent, cum ipsi in perennitatis adyta fatorum violentiâ ugerentur. Sic eos amica meritis cæ edicta,

edicta, non sine pulchro titulorum satellitio, & nominum pompâ Divorū cætibus inferebant, cum te securum redderent de serò quidem capiendis, pulchrius tamen capessendis fascibus, quos illi ut manu emeritâ appreherant, sic fato præcoce dimisissent. Nec illis spatiū honoris arctiori ævo non descripserant, nec Tibi liberalius ævum vetabant promittere; pulchrius ducente Cælo æstatem vivere utrāque, si & Tuam illis florentibus degeres, & inter virtutis honoraria excederes alienam. Quanquam nec id sterile laudis argumentum est, tantos ad Clivum hunc clavumq; antè præmittere, & adhuc tanta inter nomina velut Colossum Solis Rhodium eminentiorem videri. Is mihi demum triūphali in Capitolium viâ trames nobilior, quem cum tot Nomina passu beato deriverint, adhuc idem grandiori vestigio consecretur. De Te verò dubitare fama, & arcana mentium nequivere auguria, quod prævius tog

Antistitum fulgor, nil de tuo decerpe-
re potuisset, quin luculentius inter illa
terrarum sidera reluceret. Nihil Soli
præcurrentis auroræ cunabula, & illu-
stre Lunæq; choragium de serenitate
delibat, quod sic præviis in cælos fa-
cibus invehatur: imò comitatus hic
siderum aut præcurrens lucis satelliti-
um militat illius gloriæ, augetque a-
strorum Principi pompam, etiam dū
extinctam diurna lux sepelit. Affulse-
rint sanè evolutis antè sæculis primi
Gnesnæ Antistites cognatâ solib⁹ Ma-
jestate, non aliundè justius Solis nome
meriti, quam quod occasum evadere
nequierint: **E**c Tu Phosphorum
duntaxat post Soles dabis, ad quem
par illucescendi necessitat̄ ure succes-
sionis cum munere devolut⁹. Præivi
honorí Tuo, Dux Celsissime, trabea-
ta Gnesnensium Patrum series, ipso
Cælite AD ALBERTO Duce
Præivit hic Gnesnensium Archipræ-
fulum Princeps, secumque insignia
quæ emeritâ manu prehendis, in ea
lum

Ium detulit; & cùn è stirpe Roseorum oriundus Floridam Cælestem teneat Borussiæ veteris impulsu, etiam nunc triumphalibus in agone lanceis remisque (nam & hic Romulus non absque remo) Vistulam Tiberimque per Romanæ Fidei commercia conjungit. Nec velitanti Oceanus defuit, quē cælo & fidei litatus diffudit crux, ex quo etiā murex Pōtificiam tingens purpuram, colorem ducit, & in pulcherrimam cum Cæli purpuratis affinitatem **A DALBERTI** inscribit Successores. Etiam Tu Duci Maximo præivisti **STANISLAE KARNKOVI**, & cùm Aḡom in Gentis Tuæ Symbolo Aris intulisses, Leonem dedisti, qui agitu à Sacris ovilibus pallentes beduas, & ab ingeniis ignorantiam arceret; ita meritus de fanis, ut de literis plurimum merereris; inter Infulas, Apollinares fovens laureas; dum hospitalem beneficentiaz sinum in Galissiensem Atticam Musis advenis aperires. Adhuc fidelibus fastis,

fidæq; posterorum inhæret memoriam
IOANNES LIPSKI, qui decora ti-
tulorum mendacia perosus, nec maje-
state Infulæ dignum ratus, à sola no-
minum pulchritudine nitorem trahe-
re, solâ grandescere palmaris voca-
buli granditate, ita Primatis induit
cognomentum, ut tituli eminentiæ fi-
dem adstrueret facinorum præcellen-
tiâ. Vivis adhuc post funera & **MAT.**
THIÆ LVBIENSKI Nomen, quâ
cùm idem culmen è munericis præscri-
pto tereret, ac modestiæ legibus fasti-
giis plerumque alienæ; non minu-
Ecclesiæ Præses Præstesque, quān-
Patriæ Civis, utrique se præstitit pa-
trem, cùm Principem inter Aras fit
solenniore induisset. Tuis etiam ci-
neribus **VENCESLAE LE-**
SZCZYNSKI, ipsa ineritorum
immortalitas inducit reverentiam.
Vbi enim religioni, ubi Poloniæ Tu-
non maximum attulit momentum a-
ctoritas? Martis Civilis obstrepue-
arma? pacatores inducias Summi

Pacis arbiter persuasisti. nova militem fædera in Patriam amavere? nullam religionem his inesse fæderib^o, atq; adeò sanctiora fieri contemptu, nec coli melius, quām neglectu eadem docuisti. Consilia, si quæ ex abdito mentis promeres in commune, tripodem æquavere, dum animos flexanimo (qui magnarum mentium stylus est) dicendi genere in salubria impulisti. Insedit eandem Cathedram & **IOANNES WEZYK**, index prudentiæ nomen, nec venena nisi in fidei hostem gerens, alioquin Epidaurio angue terris salubrius ; ut alios tacceam, quos famæ classicum canit, nec canere desister ; ~~qua~~ diu canora vox quæ per omnium ætatum ora ibit. Tibi vero **NICOLAE PRAZMOWSKI**, quid non sacra hæc purpura, quid non posteri debebunt, quos Tibi tum regni majore annulo, tum gemini Pontificatus obstrinxisti ? Vbique solida magnæ laudis legitimus documēta, quæ longo splendentis ab usu Soleæ,

Sacer

Sacer ternio tibi cum ceris inhærent
annis consequentibus impressit. Pu-
blica tibi mentem semper distrinxer-
ant, cùm illud post serenitatem Inter-
regis Gnesnæ Infulis obortam tibi fa-
torum benignitas indulxit, ut Serenissi-
mum M I C H A E L E M , cui Cæ-
lorum prodigia asseruere potestatem,
Septemtrionis Lechici Soliis inferres.
Nec verò non palmaribus accensebo
encomiis, in quæ linguas Poloniæ re-
laxasti , quòd ita regnatrices aquilas
fatis propior, (et si per æstatum obli-
via fatis haud obnoxius) reliquisti, ut
amplissimè provideres, ne quid lumi-
nis tecum atrii Primum decederet.
Neque nimis anxium hæc cura deti-
nuit, quòd oculatissimo Procul facile
Princeps occurreret, in quo serenitas
Infulæ novum caperet incrementum.
Quare tu illum Votis non sterilibus ad
regnatrices infulas præfinire, tu pri-
mis Reipub: curis immiscere fæcum-
dum optimi Consilii Caput, cuius la-
certos non humile pondus explorari.

Ergo

Ergo tot Præsulibus successisti Primas,
Principibus Primus PRINCEPS
Antistitum Illustrissime. Iter Equiti
Tuo detrivere antea LUBIENIANI
Bisontes, Palatinis alibi curulibus,
post aris etiam & regum radiis propi-
ores. Idem pressere iter VRI LE-
SZCZYNIA NI, non jam silve-
scens, sed mitioris sæculi præsagi;
quo nempe nihil in feris etiam feri-
num, sed comis quædam civilitas &
cicuratis mansuetior eluceat, nec in
aram feritas, cum ferarum effigie de-
migret. Népe etiam Polonia quidam
tertæ Zodiacus est, nec à Cælesti lon-
giùs abit, qui feras inter sidera repo-
nit, nec pulchrius a Phosphoro, quam
à Leone & Scorpio, innocentis sidere
resplendescit. Post Agni KARNKO-
VIANI vellus, fabuloſo illo Iasonis
longè carius: post WEZYKANAM
nomini patrítioque Schemati irrepen-
tis Colubri effigiem, cælesti Scorpio
magis innoxiam: equeſtre Symbolū
PRAZMOVIORVM Soleas carūq;
ducum

ductum Tuus secutus Eques, cui certus ad immortalitatem trames, nec ignotum Famæ trivium; seu obliquū seu rectum insistat cursuque deterat callem. At delubris propior in vicarium armorum induviis docet, armis & Aris fædus intercedere, quas gravior jam armatura & districta ferrum decet acies; ut de temporum injuriis pænem occinant, nec ultra malignitas temporum vulnus intentet. Ad hæc si aræ sanguine operantur; non semper ferino vel Divino. in eam defluxere calamitatem tempora, ut, cùm Lunaticus Turca insanit, diminuti sanguinis remedium vertigo hæc expectat, & sacri adiacis interventum. Quamvis & felicitatis Sarmaticæ hinduguria par sit deducere, dum armis tutelaribus intermicant aræ, sacra mucronem offerunt per hostium stragem eruditum ad triumphos. Quid enim portenta semper cælestia terræ cum Nigro Lescone terra exigat, ut armæ cælum offerat, quo certa laureæ decertet?

certet? quando cæli vicariæ parantur suppœtiæ, & Eques Principis triumphale ferrum in victorias distingit? Quodsi altaria tacito precum assultu velut celatis in victorem dolū cuniculis rem & bella conficiunt; id certius preces armatæ peragent, & fæderata Superis arma, quibus Eques hic robur patriæ firmat, solidèq; hærede clypeo communit. Adeò nec sua templis præsidia deesse patitur, quin pro facrorum vindiciis ad Gnesnense territorium fidam peragat stationem. Nimirum nec aram equitatus dedecet, postquam vel Numinæ Castorem & Pollucem Roma equitare conspexit; & ~~Nautistites~~ cælo militare volvit, sub cuius aquilis in Calvario colle explicatis, & sub Columbæ Filio, Romanis aquilis moderante, perenne dixerint Sacramentum. Et merito delubris etiam loricatæ vires, sacro etiam paludamento trilices clypei adnectuntur; ut præstò sit, quod in Divorum manes ædesque sacrilega vis ho-

vis hostium perhorrescat. Ad vincendi fiduciam confert cataphracta religio, quæ sit tamdiu sine armis triumphat; haud dubium, quin geminare triumphos, quin hosti funestissimos parare queat exitus, si arma efferat. Est verò adhuc, quo Pontifícia Genitrix dignitas illapsūs in Te sui, PRINCEPS Maxime, tarditati, gratiam apud Te novo colligat argumento. non illa sic aliorum nomini se promptius immiscuit infuditque, ceu solos censuerit, quorum capiti curæq; æquius immineret; sed quod Te non ante vellet in hoc arduum inferre, quia plurium terrarū culmina detrivisses, ubi Te complurium antē diurna veneratio excepisset. Per prora Te Insulatum voluit ire fastigia, ne uno dūtaxat modo summus, summisque parcredereris; datus non humile Tuæ laudis argumentum, Te, ubi Maximus quique hæsisserent, ibi Te pari gloria potuisse ætatem degere, nec quempiam extra Craci emporium passu fortunataiore

tiore ima evasisse, ubi sedem non fixerit Tuus honor. Et verò speciosior est plurium Fortunæ pignorum cōscientia, & prævio majorum Fascium choragio stipata dignitas, nobilius culmen subit. Sic Summa etiam regnatricis terræ Numinæ (quæ honor, velut apotheosis quædam Divis inserit, & terrenæ fæci eximit) quocunque quæsitam à cultu titulisque Serenitatem invehunt, minora Numinæ ante se præmittunt, quæ augustiorem poplam instruant secuturis, dum ut prodromæ siderum faces orituro soli, sic illis iilustrium Nominum satellitia antecurrunt. Et avebat minores Insulæ (quæ tamen tanto illapsæ vertici minores esse desiere, vel inde primis proximæ, quod iu' Te Principem incidissent) avebant, inquam, in emeritum hoc, nec tam senectæ, quam virtutis præmaturæ insignibus decorum caput aliquandiu reclinari, ut illis nativam tot lumen Majestatem antea impertires, quam supremam

Eccle-

Ecclesiarum Ducem auspiciator adi-
res, eidem perennitatem lucis illatu-
rus. Astrorum quippe ingenium Im-
fulis Sarmatiæ cohæret, ut quædam
una perpetui motus ratione fixæ v-
deantur, erraticam aliæ mobilitate la-
cum stellis referant, nec uno luce
spatio defigi patiantur. Et placue-
Cælis hæc terrarum in Te studia,
tot urbibus, ante Principem in Sac-
Gnesnam, Tecum longius mutuare
tur decus, ne lucis ingenitæ immen-
tatem unius loci violentæ arctare
angustiæ. An enim unum orbis ang-
lum terat, ibique velut umbratico
squalleat, cui orbis ambitum pro n-
ta descripsit vastior immensæ men-
capacitas, & facinoru amplitudi-
Pugillo includitur sola rororum ten-
tas; & vix Isthmi angustias occup-
quæ vastiorem seipsâ implere neque-
continentem. At Tui patet in imm-
sum & arctum refugit, quin se lat-
in plurium solatia & illices oculon-
delicias diffundat, scenamq; Vrbis
asp

specabilem ceu Roscius inducat Tu-
s fulgor. Non ita geniales gratiarū
inus arcat Ducibus fortuna, ut indi-
as magnæ menti opes colligat locus
victior, & unius municipii limine tota
larum exhauriatur immensitas. A-
omi est, tantum in radio, non alibi
pparere; at maximæ moles latius
roferuntur. Sol ipse ita occupat in
xcentrico summum, ut (quod benè
culata Mathesis advertit) etiam in-
fra summum in apogæo conspici non
recuset, & citerius effulgeat, antequam
ultramontanis oriatur; denique non
sic superiori cælorum hemicyclo ra-
dium inferat, quin iam illum infra
Antipodum ima deprimat quâdam
lucis demissione. In Solis morem abi-
it innata Tibi Serenitas, cuius usuram
Maximæ perinde ac minoribus Ca-
thedralis impendisti. quo ipso famelica
urbium studia satiantur, quibus sub
tali Præsule vel tantillum vixisse, ja-
gantiam parit sœculis invidendam.
Et verò si primo fortunæ impetu su-
prema

308 INFVL A PRINCEPS DV-
prema tenuisses, quod anni consequen-
tes crescentibus in dies meritis affer-
gent honorarium? Illustrius quidem
est summum statim capere, quod pos-
sis, quam infrà lento gloriæ passu' an-
tea demorari; sed lenta fastigia, con-
spicuum reddunt meritorum discrimen
ut meridiana lucis diurnæ maturitas
post quædam nitoris crepundia intra-
surgentis auroræ cunabula per lucis
incrementa discernitur. Hæsisti igi-
tur in primis, antequam micare con-
tingeret in supremis. Quare insisteret
his gradibus vestigalis Oratio, quibus
Tu in ultimum eluctatus, pænè ipsam
honorum augem passu' emerito atti-
gisti.

Nam in prīmis

Per Alpes dum Carpatū revisis,
Romā reducem Cracus Tē proniore
Vavello colle exceptit.

Hic Equiti Tuo post stativa illa
Sapientiæ prima statio.

Romā nil extulisti præter Lauream
Doctoris. Hand

Hanc ibi decerpunt ingenia, quæ
triumphant.

Nam triūphata ruditas pulcher-
rimam Laurum parat.

Odit imbelle ingenium planta
hæc triumphalis.

Et pulchrum est à Roma illum
extorsisse :

Victum se fatetur, qui herbā porrigit.

Plerique tamen

Cū alia omnia trahant ab Exteris,
Seipsos inibi relinquunt;

Ita effeci moris alieni, ut Polonum
exuerint, cùm perficere cupiissent.

Tu Cracoviam inallisti Principis
dotes non è Tyberi haustas,
Sed prope Istulam.

Illis nil addere potuit Roma, omnia
in illis suspicere.

Gavisa Craci Regia,
Se ab Italia jam alterum recipe-
re FLORIA NV M,
Et utrumque non sine Laurea :
Nisi

Nisi quod Te non urbis pomærio,
Sed tota se excepit amicior huic
Nomi ni.

Clero Principi sibi Ecclesiæ Te inscri-
psit Canonicum,

Cum posset jam Præfulem.

Accessit illustri Sacerdotio nova
Serenitas,

Quod illi Principū fulgores miscuisti
Et profuit infra meritum hic hæfisse.
Vnde STANISLAO Præfulum
adyta patuere.

Satis erat locum Te Sancti An-
tistitis occupasse,

Qui vel Antistites locus inveniret,
vel faceret.

Tamen

No illæ Tibi contigerunt Insula,
Quod his sæculis Audax deesset,
Nec Severia quidquam in miti Indole
sui nominis agnovit,

Cui molle FLORIANI Nomen
afflavit lenitatem.

Sed

Sed urbis animos rapuisti, dum
ab Infulis abstineres.

Vbiq; Tibi Cathedram obtulit,
Sed redivivum audire Chrysostomum
voluisset.

Nullus voluit Chrysologum,

Vbi aureo torrenti cælestis eloquen-
tiæ inhæsit :

Nullus Bernardum, dum mella Os
funderet.

Famem audientibus injecisti,
Quoties fama peroraturi percrebuit.

Patuit Romæ

Cum Tullio Te fædera iniisse.

Nec minorem eruditio plausum retu-
lit, quam sacra facundia.

Docuisti Non Sacra tantum rostra
fulminare,

Dum gemmas in animis Cælo pariūt :

Tam lingua, quam ingenium Tibi
fulmen gessit :

Vtrobique Tu Iupiter metu ingenia
perstrinxisti.

O

Sapien-

312 INFVL A PRINCEPS DV-

Sapientum circuli Te arbitrum re-
quirebant,

Si lites ingeniorum meliorem Par-
dem exegissent.

Prima illis quæstio de Tuo Nominē
Nec Tu doctiorum cōsortia fugiebas
Inter quos Tu etiā PRINCEPS
Pulchrior ipsa Equiti Tuo ingenio-
rum, quam armorum velitatio.

Certè lauream benē, sudantis ingenii
humor alit.

Valuisti mentis acie, vires expertu-
cum Angelicis:

Seraphicæ Scholæ pugiles adortus,
Nemine cogitante Subtilibus castris
acumen infregisti.

Theologico Son addidisti lucem, si
fulgur ingenii protul̄ses.

Sed

Dum imples urbem encomiis,
Implevisti Poloniam famā.

JOANNES CASIMIRVS of-
fensus Virtuti quòd lateret,
Ei latebram abstulit.

Nam

Nam Ducum modestia, ut nubes,
facilè in Solem emicat.

Nubisque nomen retinens, re ipsa
merus Sol est.

Si lumen violentè premit,
Nec ista violentia, ut omnis, diuturna.

Ergo post illustres latebras imò & lau-
reas, ivisti ad Insulas, PRINCEPS
Celsissime; à Doctorum exedris, ad
Petri Cathedram, quā Posnania Ma-
joris Poloniæ caput offerebat; ne ali-
bi Honor Principi ad stipulari incipe-
ret, quam in supremæ vicinia potesta-
tis. Audaciūs prima hæc in Te Ho-
noris facta impressio; sed docuit Te
Cracoviensium Antistes S T A N I-
S L A V S Audacei non timere, ubi
Cæli supp[er]iæ præstò essent. Vnde
autem, quam è deposito apud Cracū
Lechiæ thesauro Gemma Præfulum
peteretur? Hæc ergo Tibi primordia
Insularum, hæc præcurrentia ad Gne-
sensis Aquilæ nidum auspicia. Pri-
mus inibi Petrus Romana Tecum ap-
probavit commercia, compertamq;

Oz in Vr

in Vrbe Vaticana indolem suis Aris
addixit suæ cursum Liburnicæ cæl
favoribus, velut quibusdam Favoni
orum flabris, sub magnæ mentis gu
bernaculo committens, cùm adhuc
Remum AD ALBERTI onera
xia pernegaret. At Tu interim mo
derari flutibus, & contra myoparo
num insultus (si qui fortè in classem
impingerent Te Typhi perbeatam
illustrem inire Naumachiam, & n
minus quam naufragium beatoris ga
zæ vel modestiæ, ad clavum positi
formidare. Siderum duclu Argonau
tica non egeret, si talem illi Castorem
cælum accenderet. Præras Tu qui
dem urbis cultissimæ Aris, sed mode
ratione animi humilium norem for
tunamque visus es anteire, scilicet emi
nere comitate, non perinde ac pleri
que, quibus lene supercilium aufert
Honor. Famem Tibi ut nulla potius
irritaverant, sic nec explevere citius
quam Divini cultus incrementa: ocul
um animumque hilaravit non divers
domi

domi ærarium, sed sacrorum reverentia, sanorumque nitor. Erat, quod in Te Cleri pietas suspiceret, adoraret vulgi religio, cum non solum felicioris pompæ satellitum, sed frequentia virtutum Tibi latus clauderet; nec sine tam beato sacrarum mentium comitatu per Urbem incederes Palatinam.

Sic Ducali Mitræ Insulam sociale nōrunt merita.

Alias sæpe hanc refugit Mitratus
Splendor,

Nec Aræ ignibus quidquam debet.

Misera lucendi ratio,

Si nō melius est è cælis ignes deducere

Quām à ceris, quām solem pati ne-

queat, quin emollescant,

Quasi Principem quis exueret,

Si D E V M pænè ad Aras induat.

At ex Ovium etiam lana fit Régum
Ducumque Purpura;

Vt illi videatur Pastor esse propior,
quām PRINCEPS.

Te neuter præterit fulgor, ô PRIN-
CEPS.

Eris

Et in Mitrīs radias, & Infūlis
consecrariſ.

Purpuram Tibi & Sanguis indidit,
Et laticlavius in Sacris Honor.

Latior clavus eſt ,
Dum ad Petri Clavum ſedisti.
Prima Tibi patuit Posnania
Et Geminā Clave, quæ Vrbis inſigne
eſt peſtorumq; adyta reſeravit.
Hāc Principum Gemmam decuit ſub
Clave reponi ,
Et Posnaniæ fixam Petri Cathedram
id Inſigne decuit.

Niſi quod Petri Claves aditum Tib
ad altiora non præcluſerint.

Noveras ejus cymbam regere :
Remum Tibi Romulus dedit, cum
Sapientiā mentem Roma imbuit.
Securius illa præstat remigium,
Nec Typhi potiore eget, quam ubi
gubernacula capit ratio.

Is -- Vitreo daturus nemina Ponto,
Qui cum Icaro tantum ceris nititur
nec ultra sapit.

Sorbe.

Sorbetur fluctibus ratis naufraga, nisi
anchoris eam firmet Prudentia.

Imò

Amant & doctos Insulæ,
Quæ mentem coronare ambiunt,
non Capita.

Bene item convenit Doctoris annulo
cum Pontificio:

Vtroque immortalitas despontatur,
Ac sæpe hic ex auro Circulus Vi-
tiosus est,

Nisi pro gemma in eo fulgeat Virtus
& Doctrina.

At Tu non Sacrorum tantum, sed &
literarum Antistites fuisti.

Tali eguit illa doctarum mentium
fragx Diæcesis!

Alia oœterri Dignissimo gestit,
Hæc simul & Doctissimo.

Nam hic Tempa non tam auro, quā
doctis Curionibus coruscant,
Quibus nobilior Sapientia mentem
inaurat.

Rarus hic quem non excoluerit Ari-
stoteles, non imbuerit Aquinas,

318 INFVL A PRINCEPS DV

Angelico Duce Aræ ministeria iniere
Nec rude regimen,
Vbi Sapientum examina ad Ecclesias
confederunt.

Nôrat

JOANNES CASIMIRVS
Quod Majori Poloniae Caput in
Sacris præficeret.

Non tam ille subscriptis sanguini,
Etsi naturæ calculi ad gubernacula
pulchrius cum Virtute promovent

Nec Nomiñi,

Etsi dum in Te CASIMIRI
honoraret Nomen,

Suum pariter coronaret;

Quam meritis quæ Candidatos ad
purpuram saepius folia scribunt.

Nil de hoc virtutis honorario deli-
bavit ambitus.

Solem & publicū refugere videbaris
Cum in Solem incurristi,

Et umbra te protulit in apricum!

Et Tamen

Cum

Cum à Te procul ambitus foret,
Omnium Te ambiere vota, depopo-
scere Cathedræ.

Et vicissent, nisi Petrus tibi vincula
injecisset.

Hæc meliorem Prometheum catena
Posnaniæ velut Caucaso affixit !
Neque sensim repere per minores
clivos decuit ;

Summis fastigia viciniora sunt,
Nec Equitem reptabundus addeceret
passus , sed cursus.

Sanè

Ita Divinos Posnaniæ fasces prehen-
disti,

Vt obtulisse illos Suffragia non
puderet.

Sacrum iuristi Magistratū ut Princeps;
Rexisti, ut P A T E R;

Et cùm alii fastum à fastigio non se-
cludant ,

Ea Tu comitate egisti cum singulis,
ac si par essem vel minimis ;

Ita se in Principe noverat dissimulare
Majestas ! O s Sed

Sed non diu Te is tenuit Ecclesiæ
Principatus; minorq; fuit Posnania,
quām ut tam immensa caperet. Po-
meraniæ Te apex requisit, qui à Pri-
mate tertius est, sed primis finitimus
atque ad Gnesnensis tiaræ verticem,
proximum offert gradum. quamvis
fi viciniâ primæ in Lechico Clero Cel-
studini careret, adhuc Te Antistite in
eam assurget granditatem. Et me-
ritò se Tibi permisere Cujavienses
Aræ, cuius in purpura eruditio, armis-
que triumphalibus instructus. Eques
hydræ inibi tot Capitum sectarumque
feracissimæ ictum Lethalem imprime-
ret, quem sub hoc Alcide pavidæ ex-
pectabat. Adhæc egregiam virtutem
una non satis coronat Infula: nimis
angusta sit necesse est, quare unus ex-
e quat exhaustique Honor. Non pre-
mit hoc pondus erectam indolem, quā
ima deferere, summis insistere, apex,
quem vel semel tenuit, jubet. Imò
pigmææ virtutis & animi argumentū
est, non posse crescere. Iaceat, quod
humili

humi affixum, cælum capite pulsare sperat; sed ignea mens sursum agitur, donec cælum vel Sphæram igneam attingat. Dediti Tu vigoris ignei documentum, Principum Honoratissime; in alto crevisti, & alta nondum mentis celsitudinem attigerunt. Infula Tibi una omen gradusque alterius per sublimia incessisti, ut amat mens emerita; & Giganteis passibus ipse apex prolimine est. Rarò quidem diuturna in hoc vertice, quæ Maxima; eò quod id tamen intra gloriam est, maximo esse prope conterminum, unde nonnisi in summa, qui hinc constituerint, transmittantur pulchrum verò jactantiæ genus est, a supra fortuna se unico dilatiare gradu. Si tamen hinc ad summum ascenditur; rarò insedit dignior, qui hoc principatu gloriæ potiretur, ut proinde in annorum conscientiam itura sit Pomeraniæ felicitas, quod Gnesnam planè cælesti pignore, dum tanto Sacrorum Præfide impertivit. Est tamen, cur querim.
O 6

niā Poloniæ aures laceſſam; quōd cū totum effuderit in Principem Cornucopiac, exhausta jam penitus gerat æraria præmiorum. Nihil supereſt, e-
rubescentiae imperii egestati quōd Vir-
tus deinceps honorarium ferat; quæ
tamen stagnare nescia, quin continuo
feratur in novum per merita decus.
Unicus hic regni Clivus est, quòd ma-
xima provehit, etſi hæc metam ne-
ſcient, etiam cùm ad Honorum ter-
minos conſtiterunt. Huc ergo Te
purpuras provexit honor; ubi, etſi
in meritis amet augmenta, ſuī tamen
incrementa pati nesciat. Inter Pro-
ceres nulla exſtat grandior proceri-
tas. Suprema occupat, quiſquis huc e-
meriti facinoris duci evit. Nemo
ſit ſanè gratuitò bonus; nec merces
illi ſufficiat ex facti conſcientia; at Ti-
bi citra ſpei honorariæ delinimenta
deinceps vivendum agendumque eſt.
Et pulchrior eſt non mercenaria vir-
tus nec amor honesti conductius, cui
Orbis pro theatro, plauſus posterita-

nis sit

tis sit pro præmio. *Ipsa sibi Virtus
præmium erit, Solaque latè Fortuna se-
cura nitens, nec fascibus ullis erigi po-
stulabit, Divitias animosa suis, nil indi-
ga laudis sola sibi futura præmium.* In
terris præter uberrimum gloriæ ve-
stigia, & famæ præconia nil ultra spe-
ret, nisi quod illi obæratiōr futura sit,
gestis immortalibus non impar æter-
nitas, sese totam penuriam gazæ ter-
restris suppletura. Vivet ergo sine
stipendiis Cælo stipendiarius Tuus E-
ques; & dum ampliora laudum O-
lympia felici emetietur gradu, Olym-
pum in præmio feret. Quamvis ta-
men tot décora non satis hæ coronent
Infulæ; illas nihilominus pátere, cùm
~~excusso~~ ~~Id~~loniæ sinu nil ultra suppe-
tat, quod in bilancem alteram possit
ire, & cum meritis in æquo confistere.
Etiam nunc quidquid adventitiæ lucis
Tibi adjicitur, ab umbrarum confi-
nio propè abest, & Ingenita celsitu-
do, quâ terras evasisti, supremis etiam
culmen abstulit.

Ergo

Ergo summum obtine,
quod mereris.

Quidquid est culminis, à Te sumet fa-
stigium, vel augebit.

Licet non ultra Tuam, certè ultra
omnium altitudinem hīc emines.

Si altius quid requiris,
Poloniām hīc, nō Romām, esse cogita;
Vbi sat evolavit, qui paris fastigii fi-
duciam sustulit universis.

Solus toto vertice supra es !
Hīc tandem honorib⁹ inscribit Poloniā,
NON PLVS VLTRA.

Magna hic præcessere
notitia ;

Sed Tu non minor vestigia & sub-
sellium idem teris.

Illi hoc prius, non Te felicius attre-
ctarunt.

AD ALBERTVS primò
Rosis præstravit iter :
Sed Rosis regnatrice odorū fragrantia
Succedent Lilia CASIMIRI.

Talis

Talis Roseo Archipræsuli succedit Candidatus.

Agnus etiam hæc Pastoritia dignitas tulit,

Qui Amaltheæ cornu in Califfiensem Atticam effudit.

Sed fulserit quondam in hoc Zodiaco tam mitte signum;

Non balatum hæc belli tempestas exigit, sed equitatum.

Post Soleas ergo Tuus Eques subit;
Qui nempe quidquid calcaverit,

laurus fiat.

Subit, inquam, armatus Eques,
Vbi fulminatrices regnabant Aquilæ.

Generosa utrius signo indoles;

Nec Aquilæ horrent equitatum,
Et Equi sub Aquilis in hostem provolat.

Ita ferrea poscit ætas,
Equitum alæ succedant.

Hæc jam novæ pro delubris excubiæ:

Nam & Religio bella gerit, dum
preces armat;

Et tu-

Et tutius, sub hoc Equite triūphabit.
Cūm his Tu Avorum insignibus suc-
cede PRINCEPS;

HONOR VOCAT:

Auctor hic quidem titulis, quām
modestia pati soleat;

Non tamen quām auctoritas Tua
poscat.

Gnesna hīc prævolet,

{ Aquilarum nidus est.

Regnorum Cunabula decet augustius
& vocabulum, & privilegium.

Nulli præter regales thronos cesserit
apex,

Qui primos in thronum effudit.

Vix tamen ulli quiūs Primatis In-
signe inhæreat, quām Tibi,

Qui nulli secundus

Vbiq[ue] primas tenes, nullibi tertias,
Seu Genus virtusque certamen inge-
rat, seu Doctrina.

Absint alia, sufficit Tibi judicium
MICHAELIS.

Primus Tu hæres tanti Nominiſis
futurus, ei occurſisti: Et

Et prima occurrunt, antè quæ nemo
dignior.

Vel si latuisses in abdito,
Etiam per Lunam Te deprehendisset.

Amicum id Tibi sidus erat,
Cujus ayitis nitoribus Tuos generis
communio sociavit.

Fortius tamen egit in regiam men-
tem Virtus, quam Genus :

Plus illi detulit,

Quāth Sanguini ad regna & alta nato.
Prim⁹ ergo Tu vi Nominis munerisq;;

Tot inter Proceres procerior tuus
apex :

Nec inter Majores novit jā majores,
Niſi thronum insuper descendant.

Huc lentiore vegio pervenisti,
Non quōd haberet tanta Celsitudo,
quo cresceret,

Sed quo Creicendi terminū inveniret.

Qui enim Principum céris cohæsit,
Id unicum illi superest, ut sit Summus.

Eras Tu pridein Tuō merito, vo-
tis Patriæ ,

Sed nunc primūm eventu, qui me-
ritis stipulatur. Et

Et meruit nomē id Paludata felicitas,
Quæ trabeas Regum tulit.

Ergo

Coronatricem ADALBERTI
mitram excipe,

Bis tiarate PRINCEPS.

Post Martyrem, etiam coronet Duce,
Et post Gudentios, etiam nove-
rit FLORIANOS.

Nomen id avitis ADALBERTI
Rosis peramicum,

Quarum candori cum ille cæsus
misererit purpurissum,

Coronare poterit etiam Purpuratos.
Sic alibi in galeis, hîc in Infulis ver-
nârunt Rosæ

Quæ Roseum pænè Sæculum Regno
induxerant,

Quod sub FLORIANO
iterum reflorescat!

Quod si non unicum induit caput
Biceps hic Cælo iniciati verticis Pile,
Tuo suavius conquiescer, cui diutiùs
inhiavit;

Nec

Nec aliud ipse repando veluti ore
loqueretur.

Post Insulas induit Palu-
damentum

Quo Te amictum voluit Urbium
regnatrix Roma.

Bis Ducalem Tibi humerum operuit;
Semel inter Doctorum laureas,
Nunc inter Pontificum Coronas.
Ibi pallium induxit, quo Athenis
Sapientia usq;

Hic cū Sacra cyclade infudit DEV.M.
Nam hæc Te vicariæ DEI pote-
state impertit;

Et cū humeros illustri sarcinâ premit,
Omnes Tibi Purguras substernit,
Quæ infra Regiam nituere.
Cælum Tibi cum hoc lacertorum
amictu in humeros fluxit,
Quod succolare, ac ut novus fulcire
Atlas tenearis.

Crucem adhuc Manu
capiat,

Ne si-

330 INFVL A PRINCEPS DV
Ne signi Vincentis trophæo careat
Eques Sacer,
Cui Pontificiæ manus insigne in
triumphale
DEI Hominis labarum refronduit:
Vel ut Patriæ sub hoc signo victoriæ
constarent certius:
Vel ut Tibi luculentior DEO pro-
ximæ potestatis nota infideret,
A Crucis Divinæ consortio.
Tale Sceptrum capiat,
Qui regna animorum capit.
Solidum id est, nec adversis natum
cedere:
Quibus etiam sensum doloris adimit,
Dum ea toleratiæ Panopliâ triūphat,
Nec Crucis hīc surimū non residet,
Vbi curis Reipublicæ Speciosum
munus innodat,
Et mentem de publici boni momentis
anxiā configit.

Capesse adhuc & Sacrum
Annulum,
Quo pronuba religio Paranympho
Æthere Tibi subarrhatur. In

In hoc Aeternitatis emulo Orbe Polonum orbem cogita,

Cujus centrum sit cor Praesulis;

Etsi hoc in punctum non desinat,

Quod Immensitatem capit.

Hic Te Circulus diu ambiat,

Hic Zodiacus manu nomenq; illustret,

Hæc compes aurea tibi omnium
mentes devinciat,

Et sub aureo hoc vinculo sponte
captivam Libertatem.

Dotalis Perennitatis arrha Tibi in
manum datur,

Quæ antè induit Doctoris annulum;

Sed cum hoc famam & Romæ stuporem duntaxat,

Cum illo Cælum etiam
ad se traxit.

His Te insignibus Gnesnensis ara
inaugurat,

Quem diu in iisdem sub hoc Sole
Veneretur.

Nihil unquam gloriæ refuderit in
quemquam,

Quod

Quod in Te copiosius non redundet.
 Olim ipsa etiam minora culmina
 premere Tibi gloriosum :
 Nam satis patuit, quantum infra Tuę
 dignitatis fastigium abiissent.
 Semper se prodiit honoris infra
 Te exilitas ,
 Quamdiu in Maximum nō succrevit.

Hic verò, dum pulchrum fortunę re-
 migium Te in altum è portu prove-
 hit, ad portum anhela festinat oratio,
 & quod jam obtines, de tanto Cul-
 mine se ad finem præcipitat. Hoc illi
 præceps pertimescendum fuerat, cùm
 Te per ardua euntem pedestris facun-
 dia sequeretur. Naud quaquam par
 Scriptorum ac Heroum ficitas, dum
 quò illi fortunę ductu Majestatem in-
 ferunt, hi volante calamo subsequun-
 tur. Luit persæpe audaciam, atque in
 copioso, & quod mutis etiam infun-
 dat facundiam, argumento, taciturni-
 tatis probrum sibi diserta natio con-
 scissit. In Tuis quidem laudibus citius
 se amit-

se amittat, quam finem inveniat Ora-
tio; eò quod ab illis finem se move-
rit ipsa rerum immensitas; nihilque
magis sit exsors termini, quam laudū
immortalitas: tamen ipsa terminum
urget imbecilla virium tenuitas, et si
non desit, in quod ultra feratur inge-
nio. Eloquentiæ hæc imbecillitas est,
non parcitas argumenti: nam quo fa-
stos æternitatis affatim imples, non
parcius in mortalem linguam & cala-
mum agis. Sed pridem id sentiunt in-
genia, quod in Tua panegyri illa op.
primat rerum magnitudo; & nunc au-
get formidinem Majestas Insulæ, quā
capessis. Primo etiam conjectu hīc
oculi vincuntur; nec Solem ferunt,
quin statim otam is obruat pupillam.
Hebescit zelus, & in tanta luce ope-
cum querit; dumque manu se contra
radius defendit, se tenebras amare,
nec encomium lucis posse prosequi te-
statux, in quam ne aciem quidem ocu-
lorum possit intendere. Pridem cala-
mo tam felix, tam grande purpura

Gne.

Gnesnensis obtulit argumentum; quo
scribentem opprimeret quia & tanti
Ducis auream pænè, cognatamq; Re-
gibus fortunam & tot beatam dotibus
excepit pridem. Magni quidem antè
in hac purpura Oratorum torsere in-
genia, quibus calamus etiam atramen-
to candidum dedit laudis suffragium,
& sudor præconium expressit; sed il-
lorum magnitudo intra terminos Le-
chicorum Quiritium fuit; cum in Te-
præter Archipræsulum purpuram,
Sanguis etiam confundat dilectorum
conatus; ut, qui in hoc Sanguinis E-
rythræo vix aliquantulum progressi,
irruente pulcherrimâ laudum procel-
lâ, naufragio sorbantur. Quod si hoc
alias timeri poterat, nunc vel maxi-
mè, cum in mari hoc Procontorium
etsi Bonæ Spei cernitur, de cuius su-
percilio Tu prospectes quidem, & ma-
ture arceas Patriæ incommoda, sed
simul ingeniorum rideas infortunia,
quæ ad illud vix ullâ remigandi arte
instructa incautiùs allidantur, hoc est,
ipsâ

ipsâ rerum & argumenti granditate
obruantur. Ergo portum eligit optat-
que Tuis tenuiter velificata laudibus
eloquentia. Si tamen è totius Sarma-
tiæ voto loquendum est, in vota laxa-
re linguam nonnihil adhuc libet. O-
ptare, ut diu personam sustineas, quā
indidit Honor, commune votum est;
at singulare quiddam exigit commu-
nes fortis prætervecta metas Celsitu-
do: Optare orsis felicibus beatæ for-
tis constantiam; nec id consultius vo-
tum, quasi à tanta prudentia poscat
unquam divortium fortuna, quam illa
in manu pœnè captivam gerit. At ve-
rò quisquis, ut è re patriæ, rei q; Sa-
cræ modereris, Tuo vovet muneri,
injurius est ~~virtuti~~: quasi alia gubern-
andi ratio a Te iniri possit, quām
quæ optima. Frustra in illud votis
frena laxantur, quod ante vota certi-
or sancit, nec fallit eventus. Quare
illuc vota potius ferantur, illud an-
xiè terris depositant, ut vel tales
Gnesnensi Aræ Antistites, tales huic

336 INF: PRINC: DVC: TIAR: ANN.
imperio Primateſ Principesque dent
temper Superi; vel nunquam per
includabile fatorum arbitrii.
um tales auferant: Quod
votum Pōtificii an-
nuli gemmā vo-
lumus confi-
gnatum.

HONORVM
NON PLVS VLTRA,
GNESNENSIS TIARA,
CELSISSIMO PRINCIPI,
REVER: ARCHIPRÆSVLI
D. ANDREÆ
OLSZOWSKI
ARCHIEPISCOPO
GNESNENSI,
LEGATO NAC^O,
REGNI POLONIE & M.D. LITHVA-
NIÆ PRIMATI,
PRIMOQUE PRINCIPI,
EIVSDEM MERITIS IN AVGE
CONSISTENTIBVS
DE LATTA;
Et Archipræsulei Collegii Caliss:
SOC: JESV
PLAVSV ac PANEGYRI,
IN PRIMO CATHEDRÆ ADITV
CELEBRATA
Anno Nati e VIRGIN E
Primi Principis,
Primi Seminique Praefulsi,
M. DC. LXXV.

AD CELSISSIMVM PRINCIPEM
 ILLVSTRISSIMVM
 ac
 REVER: ANTISTITEM
 DOMINVM DOMINVM
 ANDREAM
 OLSZOWSKI.
 Archiepiscopum Gnesnensem,
 Legatum Natum, &c.

Amica semper frequentia, odit soli.
 Atudinem illustris pompa. Illus-
 trissime & Reverendissime Ar-
 chipræsul. Nusquam hæc Princi-
 pem infert, quin secum plausus certa-
 tim rapiat. Non quævis tamen sincero
 plaudentium stipatur satellitio, uti non
 omnes alienam amant purpuram, quam
 colunt ; sed assentatio plausum scena
 mode-

moderatur, qua dissimulat magis quam
 od̄, odia, quam gaudia profiterur; vel
 si calatum in plaudendi obsequia urget,
 saepe animum tegit Oratio, & calami
 amat mendacia; atq; adeo coacta est
 inibi omnis laudatio, per quam fuci
 conscius sermo, imponat verius, quam
 extollat. Sed à personato dicendi plan-
 sumque genere, longè nos removit Tua,
 Princeps Celsissime, inauguratio;
 & noster, religioni sibi duceret calamis,
 immortalia Tua de hoc Imperio meri-
 ta à fucato & calamistrum passo non
 secernere charactere. Licet in animis
 id legere, quibus ius quam principi
 Cathedrae insisti; per præcordia viam
 sane angustam ingressus, ultra veterum
 etiam Principum felicitatem, qui per
 humeros hominum succollantium ivere
 in urbes ac solium, veriti terre contactu
 atterere Maiestatem. Et sane ita ani-
 mi sub hac augurato initi Honoris pom-

pa calamos perfungi iubent, ut nihil de
 serijs animorum votis deterat profanis
 sape immista ingenij assentatrix simula-
 tio. Loquimur sine blandientium fuso,
 quod merita Tuæ Celsitudinis inspirant;
 & gaudium suopte ingenio facundum
 imperat. Porro quæ animos, eadem &
 stylum inundat letitia copia; & facile
 constat, unde tam beatus fluxerit tor-
 rens, cùm apex hâc scatebrâ felix, quæ
 auspiciator inscendis, Tibi latebra facul-
 tam nativâ adimac eminentiâ. Ad
 omnes quidem permanat hæc beata ge-
 stiendi necessitas; eò quod communis
 gaudijs vena apertitur, dum emerita
 summis Fascibus contigit animæ;
 tamen non minima Califfensem Atti-
 cam circumfluit voluptas, que Tuis olim
 consecrata vestigij primum ingenij li-
 bavit florem, & Gnesnæ Insulis obstricta
 in KARNKOUJO, Tibi etiam
 quodam successionis iure sentit se obno-
 viam.

xiadis. Neq; dissimulamus gaudia, vel
 instauratis ex animi sententia plausibus
 moram inyeimus; imo, si lentius hisese
 in paginam exulere, votis praecurrimus,
 eam, quâ recenti aspergimur, volupta-
 tem festiva acclamationis internuntia
 voce, ac omnibus etiam libello, non pe-
 flori cantum impressis testaturi. Peren-
 nitati enim plausum consulitur, dum
 illos in charta desigimus; non quod non
 satis cum animo perennent, sed ut gemi-
 na quedam excipiat illos aeternitas. Imo
 lucubratio diuturnius præstat, quod se-
 mel utrumque animus adornavit. nam
 & huius languet opium, dum per va-
 via mentem traiicit; at idem scripti
 volumini sensus omni ævo perseverat;
 idem loquitur semper, quod ab erudita
 semel charta didicit, vel quod à prolo
 accepit literario. Partito autem Tua
 decurruntur encomia, ut disfuncta per
 partes clarius Te Orbis spectaculo propo-

nant, quam si vastiore ambitu circum-
 ducta velut in oceano sese quædam amit-
 terent; ut ea, quæ pelagus haurit, peri-
 isse creduntur, et si profundo abdita tene-
 antur. Et tedium fugat nescitqz fastidia
 legentis sic digesta scribendi ratio; et si
 tedijs ansam auferat Tua, quam immor-
 talitati inscribimus, tot decorum nume-
 rositas. Hic compendium quidem passa,
 sed ita ut nihil è calamo effluxerit, quod
 facundia monimenta æque exornet, ac
 Patriam hilaravit. Par enim est ut, qui
 prima inter Patriæ sidera numeraris, to-
 tus luceas & in pagina. Tu nihilomi-
 nus, Primas Illætrissime, ita in hac
 eruditæ mentis aciem defigis, ut novo lu-
 minum afflatus, quidquid & cubrationi
 umbrarum inest, (nam & umbram pro-
 tinus fundunt, quæ in luce ponuntur)
 pro magnorum more siderum discutias,
 etiam tunc beneficus, dum umbris ad
 Te aditu interdices, nisi à Te Solem in-
 duant

(343)

*duant Orientem. Ita precatur, sibiique
voti non irritum spendet*

Illustissimæ Tuæ Celsitudini

Devinctissimum

Collegium Calassiense

SOCIETATIS JESV.

P 5

C E L .

I.

CELSISSIMI
PRINCIPIS
COGNATVS
 SPLENDOR.

A Cognata Propaginis luce radium ducat lucubratio.
 A Majoribus oriuntur

Maximi ,

Et dum pulchrâ origine ingenia fagant, paginam adornant.

Nec nativas ~~faces~~ Aræ Maje-
 stas refugit.

Ceras etiam hac amat, quævis ardeat;
*Et Imagines ab etatum fuligine fumo-
 fas recipit, quas adoret.*

**Quanto magis Aræ Principis fulgor
 in originem inquirit?**

Pallet enim Purpura ,

Dum

Dum imparem fortune induit Candi-
datum.

Imo pudor quidam est Purpure, inha-
biles lacertos operire,

Quā nō quivis meruit, quisquis obtinuit.

Lux quidem Majorum in umbras
desinit.,

Quoties vitæ occasum attigit;

Sed Fama ab hoc etiam umbrarū re-
cessu luce nepotū eruere laborat,

Quasi unius occasus alteri ortus esset.

Vt etiam noctium tenebræ diurnum
lumen fundunt.;

Adeoq; noctis partus illustris,
Dies est!

Splendidè ergo primò in solem pro-
deunt illustris Animæ,

Et Sidus terris arisq; inferunt, quod
Majorus adiis solem extinguat.

Frigidum quidem laudationis genus
videri queat,

Quod etsi calet in sanguine, tamen
ætatum serie sensim defervescit;

Atq; adeo etiam quæ vetusta, ut in
arborib^o, cariē timent sentiuntq;;

346 Honorum Non Plvs VLTRA
Sic persæpē in Arbore Consanguinitatis.
Imō vix laudibus accensetur,
Si inde alicuius ducantur Panegyres,
Vnde plurium soleant, ferè omnium
possint.

Tamen non irrito conatu Magnorum
Fluminū fontes investigat Oratio.

Conscia, quòd ab illis Oceanus lau-
dum succrescat ac in paginā exundet.
Scit insuper Fasciis etiam nobiliores
inneati Fasces,

Cùm & cæli semitam involvat Fascia,
Per quā solis ac luminum via pāditur.

Nemo attamen in hac Principe Regni
Infula emendicatō luxit,

Sed aut secum lucem intulit, aut fecit,
Minoris id enim facula est mutuato
fulgere,

Cui nisi lychnulum accenda fastigij
claritudo,

In conspicuū iret eius nativa obscuritas.

Nemo huc solitario passu evasit,
Quin secum traheret deductam è Ma-
jorum atrio pompam.

Nam

Nam pulchra semper nomina hanc
 impleverunt tiaram,
 Etsi nondū impleverint capacitatem
 Quam nullus sequacium annorum
 ordo cōérget
 Et qui succedunt, adæquare non tēpo-
 ra nituntur, sed æternitatem.

Adhuc tamen Gnesnæ

Infula

A Te superstitem trahit radium
 Illustrissime Princeps.

Quot enim Heroas in hoc atrium for-
 tuæ Tecum per affinitatis fædera inducis?

Paternum genus Patritius
 fulgor serenat

Inter Regni mania, ex usu Patriæ
 propagatus.

Alit ho primigenij luminis pignus

Regni Dapifer,

In cuius actis nihil non ad omnium
 ætatum gustum:

Ejusdem adyta referat

Nec limites præfigi patitur, quin
 latè abeat

Suc.

Succamerarius Wielunensis ;
 Quorum inter fraterna Tecum fædera
 Castorem & Pollucem non libet
 cælis invidere.

Ne hic taceam extinctum nuper,
 (Etsi has inter eclipses oritur, qui
 tam illustris moritur)

Christophorum Siradiæ

Dapiferum,

Cui tandem Regalis mensæ obsequiis
 interdixit,

Qui summa etiam intervertit,
 Dies postremus vitæ, non famæ,
 Quæ satorum vices & mortalitatis
 leges ignorat.

Nam Maternum genus primævos tot
 familiares niton complexum

Docuit extra cælum etiam Cygnum
 eminere,

Totiesq; novū in Cygno sid^o protulit;
 Nisi quod majus adhuc Te Primo
 Principe vix offulfit.

Pænè cum lacte, Lacteam cælorum
 viam iniisti,

Tot

Tot stellis consertam, quot stirpibus
cognatis,
In quibus aut Ducem, aut Præfulem
tellus coluit.

Clavæ KONIECPOLIOS nōrunt
& trophæa,
Venerata Insulas in DZIALYNIIIS
Prussia,

Quorum Sagittæ dum in metam glo-
riæ collimant, nec exerrant,
Sagittarijū terris etiam accendunt,
(Qui nō vacuā laudū gerat pharetrā)
Vt WOLVCIORVM Vrsa Cynosurā
Nitent inibi & candidæ MECZY-

NIORVM Rosæ,
Quarū odore quidni & aræ caperētur,
Cum illas in Elysia transtulerit

ADALBERTVS?

Quem Floram etiam in ALBERTO
MEZZYNIO Iapon alluit,
Florum alimento aquā in tormento
converso,

Quasi perinde Rosam, ac Narcissum
olim aquæ præfocarent.

Idem

Idem Regnaticis Plantæ afflavit
odor Wybranovios,

Quibus cùm idem coleret mentem,
qui Ceris incanuit candor,
Iam illis in Te conceditur,
Cognatum candorem, Rosis etiam
ADALBERTI permiscere.

Traxit in Maternā seriē & KOBIE-
RZYCIOS felix cognatio,
Quorum cum Insignibus Caput Bonæ
Spei Polonia semper gessit;
Nec Romano Capitolio fuisse potior,
Quā ab hujusmodi Capite nomēclatio;
Quod ut terræ infert propagatque
lumina,

Sic tuo reciproco favore cumulatiūs
serenatur.

Ivēre simul in Tuam originem & Le-
ones SZCZAWI
Et ZALVSCIANI mitissimum
Agni nomen,

Qui lanam in vellus etiam
aureum gerat.

Piget in cælos pupillam intendere,
Dum

Dum novum terris Zodiacum hæc
condunt Tuorum Insignia.

Non surda & Prærembisciæ Domûs
fama est,

Quam Tibi nascendi felicitas immi-
scuit.

Aurem arrigit orbis ad ejus facinora,
Nec veterum suspicit illustria,

Cùm recentium extinguit pænè ob-
ruitq; oculum serenitas.

Non gratis aurem in ïmagine nati-
va gerit;

Habet quod audiat,

Si ad encomia tot sæculorum se tan-
tisper acclinet.

Quid Mycielsiorum ? quid **MO-**
DRZEWSCKI RVM Solea ?

Tuti^o hæc i terris gradū figere novit,
Et ter^os fortunato volatu præ-
tergredi.

Nam ut Soleæ gressus firmior,
Sic Sagittæ celsior volatus congruit,
Quam illi Tibiq; consanguineum
schema illigavit.

Eodem spectat Biskupsciorum gen-
tilis Sagitta , Situ

Situ etiam ipso in volatum intorta, ac
per cælum veluti itura,

Quam ut gemina Crux, ita vel Gentis
nomen (quod pulchra gerit persæpe omnia)
consecrat,

Ac in fasciis prætagia Mitræ Pontifi-
ciæ Tibi involvit.

Insuper Materno nomini etymon
sapientiæ se impressit,

Quod non rudem animam huic
sæculo progigneret:

Nam & hic sapientiæ
partus est.

Vel Tua solius mens nomen illud H-
lustrissimæ Parenti sanciret:

Si alibi sapientiæ fætus illustres terra
suplicit,

Hic impensius amet naturæ turque.

Talem ergo Candidatum Gnesnensi
Cathedræ dedit DVNINORVM Olor,

Vt Gnesna nidus etiam Olorum
effet,

Quæ nidus fuerat Aquilarum.

Noverit jam illa,

Quod

Quò EQVES Ducalis paulò ante
evaferat,
Eode & Olores non segnius involare,
Gentiliis Crucibus ad summa quæ-
que consecratos!

II.

ILLVSTRISSIMI PRIN-
CIPIS OMNIGENA
ERUDITIO.

Pvlchro ligari fædere gestiunt
Libris Tiaræ.

Et Aræ brutas pecudes securi ad
victimæ destinârunt.

Adeò brutam mortem non amant
delubra,

Vel quæ à victimæ fato excultior]
ratio non eximat :

Excludimus jam templis idola,
Quæ aurum dantaxat gravet, sensus
destituat,

Quod illiteratus Antistes Idolum sic
in Insula,

Et sub

*Et sub aureo vellere pecudem gerat.
Equidē mentis gubernacula non Ad-
meti baculus regit, sed ratio,
Nec tam Scipio argenteus, quam
mens aurea.*

Malè enim consciētiarum capitur im-
perium sine scientiarum adminiculo,
Et tiaræ Pontificiæ suffragium sine
capite.

Impleat Mitram ratio,
Et Insulæ coronent Magnam
Mentem,

Quae vel animet Corpus juris,
Vel sole Aquinatico cælum efficiat,
quocunq; lucem intulit.

Porrò semper ~~eras~~ doctis fulsisse
testantur Fulgentij.

Nec uni Chrysologo pu... infudit
aurum vitta aurea, quām lingua;
Vel soli Ambrosio apes infantiam.
melle, facundiam nectare imbuerunt,
Aut Africæ monstra in Augustino
Herculem expavere.

Tibi verò quæ mentem non ex-
coluit eruditio, ILLV-

ILLVSTRISSIME ARCHI-
PRÆSVL?

Facundiam Civilem probavit stu-
petque Curia

Regni Annulo consignatam.

Rosas alii loquantur; Tu aurum, non
verba fundis.

Non sine fatorum arbitrio dies Tibi
cum CHRYSOSTOMO cōmunis,
Qui Te in lucem & Purpuram effudit.

Nam etiam dies secum præsagia ferunt,
Nec cum crepusculo vita sic oritur au-
rora, ut non etiam omina orientur.

Quibusdam enim dum loci fortuna
natales serenat,

Et mentem face imbuit;

Sed & tem̄rum puncta illustrem
accēdunt horoscopum,

Diorumq; cursus, aliquo animum radio
cum sole afflant.

Tibi certe, ortus Chrysostomo dies
Tiaræ sanctioris omen, & aureæ tor-
rentē venæ in linguam indidit.

Et erat, in quod aurea hæc lingua
detonaret, (Nam

356 Honorum Non Plvs ULTRA.
(Nam lingua etiam fulmen gerit)
Cum non tam Eudoxias hoc sae-
cum obiiceret,
Quam temporum malignitatem, quæ
fulmen meruit.
Sed variæ eruditionis plausum
ubiique excivisti:
Et nempe magnis ingenij ubiungit est
statio, ibi theatrum & plausus.
KARNKOVIANÆ tamen adyta
sapientiæ antè consecrasti,
Archipræfulis Athenas ingenio
dignatus,
Cujus nunc gubernacula iniisti;
Ne semper in Colchidem parando
velleri aurum navigetur,
Quod à KARNKOVII Agno
trahere liceret.
Jagellonis dein Universitas ibi patuit
Et Craci propylæa disceptanti ap-
plausere,
Vbi Regali Manipulo literarias
laurus nexuisti,
Tamdiu Poloniâ primas ingenij
faces tenente,
Donec

Donec compertum esset, angustum
illis fore cælum patrium

Quin & orbi extero solem darent.
Italia alit decora ingenia,

Vbi limatior literatura domicilium
fixit:

Floruere in Patria, qui Latium illud
invisere;

Sed Italæ caput antequam adires,
Patavium in Tui admirationem in-
genii primò rapuisti,

Abundè inibi relinquens,

Quo Patavinus Scriptor Historiam
pulchrius produxisset,

Et mari Lacteo nectar à Tuā duxisset
facundia.

Romam insuper amplitudine lau-
~~dari~~ implevisti,

Quæ alienis etiam ingenijis colles
sæpius fascesque submisit.

Vt verò tantum advenam excepit
Romulus!

Vt non unus Tibi à Tyberi fluxit
gloriæ, non aquæ ductus!

Triumphum Te ibi adornasse lau-
gea indicat, Non

Non quæ olim calvitium texit in
Cæsare,

Sed quæ in sapientū cæsarie evirescit:
Vix enim jam Roma laureas novit,
quas ferro demetat,

Postquam orbem domuit;
Sed adhuc ibi mens post manus tri-
umphat,

Et incruentæ laurus circa frontem
doctissimam serpunt.

Ægrè è cōplexu Te Roma dimiserat,
Gratiорq; illi Tuus nativus Olor,
Quām Capitolii sospitator Anser:
Sed desiderio pretioq; Tui relicto in
urbe, hæsisti pōst Mediolani,

Atque ab Ambroſo mella iterum in
linguam dēduxisti:

Nec fons deerat, Cret,
Qui sitim eruditionis suaviter delini-

Vbi scatebram obtulit
Borromæa in commune liberalitas in
publico bibliothecæ promptuario;
Ne fontes sapientiæ post Ambrosii
Atticam ibi exarescerent

Et pla-

Et placuit Borromæi pulchrū facinus,
 Quod tantæ virtutis æmulus Cra-
 coviæ geminâsti,
 Ut Mediolanum à Borromæo,
 Cracovia saperet etiam ab
 OLSZOVIO.

Nam parem Te Academiæ gymna-
 sijs præstitisti Mecænatem,
 Bibliothecâ duraturis in ævum censi-
 bus apertâ,
 Quam libris Patriam librosq; gesti
 gloriâ replevisti.
 Sic aureo censu mentes aureas re-
 gno refoves,
 Certus, pulcherrimū esse impendij genus,
 Quod in literarur ~~u~~ dminicula pro-
 funditur!

Factum acere nesciet oblivio, vel
 livor obtundere,
 Nisi illi excidat,
 Quantum publicæ utilitati prospe-
 ctum velit,
 Qui per libros foveat ingenîa.

Mutus quidem Orator, liber est;

Q

Sed

360 Honorum Non Plvs Vltra

Sed dum mentem instruit, linguis st-
lentio interdicit,

Quæ nōrunt, ubi infantiam, & rudem
loquendi imperitiam amisere.

Quod sœcula sapiēt; tuæ gazæ referēt;
Scietq; quælibet eruditior ætas,

E cujus Iovis cerebro tam erudita
Pallas prodiērit.

Sed adhuc Gallia Tui studio exarsit,
Vbi aureo dignior cognomento Lute-
tia, in Sorbona medullam Sapientiæ defixit.

Aderas, dum in arenam irent pugna-
ces sententiæ,

Vbi Theologico certamine dum au-
rem delinis, mentem acuisti.

Tandē ingenii famâ Europâ emensus,
Solemq; contumaciam simulatus

Qui non alio se ubiq; qui o radiorum
indicio patitur internaci;

Rediisti auctior eruditione & gratiis
Principum Regnorumq;.

Tunc quidem LVDOVICÆ comes,
nuper ELEONORÆ Dux ad Re-
giam Polonorum,

Semper Regum soliis vicinus.

Comi-

Comitatum ambivere Regii Par-

nymphi.

Qui Tui florem animi politioris & ad
doctā urbanitatē exculti aliquādiu delibārant.

Amavit eandem indolem ac erudi-

tionem OSSOLINVS,

Cujus facundia & legationis splendor
preiumq; Romam tenuit;

Qui luculenta panegyri Te ad arcana
Principis, ad Regiam destinārat.

Vsq; adeo ingentes animæ prima etiā
strictura lucis, oculū præstringunt!

III.

MONIMENTA IN-

GENII, FACUNDIÆ & DO-

CTRINÆ AB ILLVSTRIS-

STO EDITA.

Libros Arragonius Princeps mor-
tuos vocat Consiliarios:
Sed vivunt hi; & nemo magis ab ani-
ma, quam illi à calamo.

Parum est vivere; etiam mortuos

Manes ad vitam revocant,

Qz

Nec

362 Honorum NON PLVS VLTRA
Nec vetant mori, quorum beneficio
lucem vident.

At neque laus ingenii emoritur cum
vita abeunte,
Quod atramento etiam perennis glo-
riæ inscribit candidatos.

*Laborantis ingenij perpetuum Orator
est, Liber:*

Qui etiam dum tacet, fundit panegyres,
Timetq; *oblivio illos aggredi,*

Qui se contra illam calamis armavere.

*Quin nec Antistitum torpuit manus ac
eruditio post Ecclesiæ lumina,*

*Quæ cælos auxere sideribus, bibli-
othecas illustribus ingenii monumentis.*

*Pulchrum enim ducent, non intra se
hos tenere fontes, sed in communes
derivare :*

Sæpe ignaviæ aut invidiæ reum facit
taciturnitas calami.

Sapuere & Sarmatiæ Antistites in
eodem fastigio,

Nam KARNKOVIVM exedra au-
divit,

Et ad-

Et adhuc fama colit ob sacræ eloquètiæ transmissa in posteros documenta.

LUBBIENII Historiā dū evolvimus,
Livium Romæ non invidemus.

Æquè hi calamum versare noverant,
ac ovium sceptræ;

Nec ita detrivere paginam,
Ut non ē Purpuræ Majestate stylum
conformarent.

Aristarchum non extimuit lucubran-
tium labor,

Quòd metum profligaret invidiâ
major eruditio.

At Tu Archipræsul Eruditissime
In crism etiam doctissima excivi-

sti ingenia,

Novumq; evngari cæpir arcanum,
Extra P. am Principes (ut Imperii)
sic ingenii capè posse.

Romam tamen facundiæ proferendæ
delegisti, ubi ejus Parens & rostra.

Ibi seu C A S I M I R O Divorum
Panegyrim texuisti;

Rarò tale præconium retulit Pudor
in Purpura:

364 Honorum Non Plvs VLTRA

Seu Hyacinthum in rostra Quiri-
tum iutulisti ,

Pro Polonorum ingeniiis Ajacis no-
men induit inermis Oratio :

Seu Thaumaturgum Craci Præfulem
STANISLAVM encomio me-
morares,

Ejus prodigiis accenseri potuit hæc
eloquentia.

Nam extincti famam Tullii per te
excitavit ,

Qui antea in vitæ officium fata eru-
diit adminiculo æquitatis ,

Dum forum ageret iniquitas ,

Et mortuo teste coargui deberet
Regalis Areopagus .

Aluit hanc linguæ gloriā, SPES
P V B L I C A

Quā Romam in omen publicum Chri-
stianæ rei, Tuæq; Magnitudinis excitasti.

Rarò sic meminit sese Majestas
Romana locutam ,

Quād dum gubernacula Liburnicæ
Petri capienti Innocentio X. meli-
oris vela spei expanderes.

Et

Et congruere visum argumento Pon.
tificiæ Majestatis insigne,
Cùm præsagam publicæ tranquillita-
tis columbam ominaretur Oratio,
Quòd sub pacis Olea mitescere ar-
morum furor,

Et ferrea ætas crudum pacatiore in-
genio proscribere debuisse.

Aliud ergo argumentum dicendi non
placuit in urbium regnatrice,

Nisi vel Divi Cælites,
Vel DEI Vicaria Majestas;

Quòd secunda cælo Roma nullum
augustius offerret caput.

Quid verò Tuæ VINDICIAE
POLONÆ?

His stylum palmarem impendisti,
Primè gnarus,

Contra bohem ferro, alias ultore cala-
mo defendi imperia.

Nec utrumq; vacare debet ab officio,
Dum sunt, qui manum pervicaciūs
laceſſunt.

Nescio tamen, an non major laus sit à
ſcribentis manu, dū stylo protegit;

366 Honorum NON PLVS VLTRA
Quām digladiantis, dum ira vindicis
ferri tuetur :
Quia calamus vuln^o infligit immoriale,
Quod nulla obducat cicatrix :
Nec tacet unquam pagina scripto
commissum dedecus ,
Cui contra annorum oblivia vocale os
indidit scribentis pennæ miraculum ,
Quod si quorundam ingenia nostræ
gloriæ adversantur ,
Meruere vindex ingenium .
Hinc DEFENSA contrâ Iconem
animorum POLONIA .
Ab Erudito in Purpura Scriptore
LVCA OPALENIO ,
Quem non minus Regalis Prodromi
honorarium in ~~line~~ne ,
Quam eruditio libris & in gloriæ po-
sterorum impressa nobilitat .
Et cecinit sanè Pæsané illa Defensio :
Sed Tuæ non minorē VINDICÆ .
Nec Tuus triumpho calamus
caret .
Etsi antea ferri tantum gloria Capito-
lio inferretur , Et per

Et per Portam Triumphalem
 In perennitatem famæ irent tantum
 successus præliares,
 Sed quia nusquam feriari novit erudi-
 ta in publicum manus :
Interregni certamina ut consilio tem-
 perâsti,
 Sic judice stylo còercitâ voluisti quid-
 vis in cōmune sentiendi licentiam.
Detexit censura, quò vocis libertas
 non pertigit,
Ne latebrâ fretus regnaret error.
 Candidatorum in dolem ita stylo
 depinxeras,
Vt nôssest, quæ in illis amaret Imper-
 rium, quæ caveret timeretq;
Censendi quider arbitria non penes
 quemvis voluit natura, ut nec
 olim Roma ;
At majus est Censere de Principibus,
 quam de Civibus.
 Si vexat censura columbas ;
Oculatior sit, si velit notare & aquilas.
Vt enim de Principum moribus,
 genioque decernat,

Quæ Regum legumq; peritia?

Quæ morum humorūq; requirenda?

Per salebras hīc ivisset cuvis Oratio,

Ne dū cēsurā moliretur, Satyrā daret,

Et pro civili Aristarcho, mordacem

Persium;

Sed Tu sentiendiliberatem nulli partium studio obnoxius mollisti,

**Certus, quod odij amorisq; causa male
verba ministrant.**

Quantum præstiterit hæc censura,

Europa suis linguis loquitur,

Et adhuc fama styli perpetu^o Orator.

Nemo non probare potuit reconditæ
stylum prudentiæ;

Nec crism timuit arbiter publicorum calamus.

Illud verò non tam ingenii, quam pietatis monumentum.

Imò fulgur, non Oratio,

Quo fædera militaris licentiæ perstrinxisti.

Vincula liberæ genti placuere,

Et libertas in licentiam evasit;

Sed contra Vincula etiam Gordiis implicatoria satis erat calamū strinxisse,

Vt gravi epistolå Sacrorum injuriam
proscriberes ; (ritus,
Illud encomii à Purpurata cryſi me-
Quòd Chrysostomus non sanctius aut
facundius illam exarāſſet.

Et meruit majora fandi prodigia
acerbitas illa temporum.

Quå major, quåm Callitrope posset,
vel Eudoxia vellet,
Compluribus bonorum jactura im-
penderet.

Neꝝ; inermis tantum stylus, vel pagi-
na, Tibi pꝫanem scripsi, sed lingua ſepiùs.
Testis Lituanicarum copiarū motus,
Quem unum facundiæ civilis tonitru
oppreſſit.

Comitiorum auſtoritas institerat,
Vt domestica tranquillitatis arbiter
efſes ; (ſti,

Et vix ad tumultuantes copias accessi-
Cum omnis illa armorum procella
ſubitò dissipata,

Et reducta caſtris Patriæꝝ; malacia.
*Adeò lingua etiam in turbines gerit
imperium.*

An verò diploma taceatur,
 Quod fama suopte ingenio garrula
 loquitur?

Electo Principi IOANNI III felix
 & prim⁹ is in Purpura Orator obtigit,
 Qui ejus electionis acta elaboratissimis
 sensibus concinnavit.

Parū fuerat domi Principē suffragio,
 Et in encomium virtutis solio dignæ
 disertâ voce designâsse,

Nisi quem coronârat calculo, gravio-
 re præconio insigniret.

Si defuerint seculo huic Plinij,
 Iam hic Trajanus meliore non eget,
 Quām in eo diplomate nactus esset.

Age PRINCEPS,
 Et duraturis in ornne ævum volumi-
 nibus, ac ingenii part⁹ triumpha,
 Cujus pignora ut non un⁹ accepit
 locus,

Sic non una hīc etiā pagina celebrabit.

IV.

PERORAT IN FV-
 NERE

NERE LUDOVICÆ REGINÆ POLONIÆ.

Hoc sibi munus arrogarunt olim
& Cæsares :

Nec tacitus id reticet.

Etiam in Te augustale munus transstu-
lit fatum LUDOVICÆ

Hoc deerat eloquentiæ, ut regios
Manes coronaret.

Vix unquam illa celsiorem conscen-
dit cathedram ,

Quam dum ad Coronatæ Principis
bustum constitit.

Sic Augusta Animæ Maiestatem reti-
nent vel in funere ,

Et extinctæ Serenati parentari volunt
in Andro magna lucis :

Opes in Mausolæi fastum,

Linguas principes in mortale præ-
coium eliciunt ,

Nec justa peragi sibi putant,

Si non illustrior busto contigit Orator.

Odit profana suadæ obsequia augustum
funus. Sed

372 Honorum Non Pluſ VlTRA

Sed odiſſe non poterat Panegyrim,
Quæ in Te sacratiorem Plinium inci-
dit.

Excitat vel functos talis facundia,
Famæ exequias interdicens, quam
præconio vivere cogit.

Materia laudis fuit, id quod in Prin-
cipe desideres.

Nescio tamen, quis plus laudum col-
legerit,

Extincta Princeps, an vivida Oratio?
Nam elimatiōr Panegyris geminum
munus arripit;

Ut laudi Principum, laudem invita etiā
permisceat modestia Oratoris,

Eademq; lingua & encomiū alteri pan-
gat, & sibi in planū pramium.

Sed vixerit sanè L V D Q V I C A,
Non pulchriū illuxit in folio,
Quād dum in tumulo Te nacta lau-
datorem.

Nec plausus mortuali eloquentiæ po-
tior optetur,

Sat vocale præconium est, Rex
laudator: Quam-

Quamvis nec Regni Procerum plau-
sus defuit ,
Tuq; unius LVDOVICÆ lau-
dator fuisti ,
Omnes Tui, Cedices:
Dum etiam illud Principum soliis
Vel summis ruendum esse :
Esse item in bono Principe ,
Quod post fata etiam viuat , & pupil-
lam luctu obruat .
Reposuit & amorem in se Principis
parentalis Oratio ,
Ac umbris mortualibus dicendo so-
lem offudit .
Per laudes, datumq; olim à regali lin-
gua Tuæ virtuti testimonium ,
Profecisti ad Rœcum Panegyres ,
Cùm IOANES CASIMIRVS nō-
dum è vīs, jam è regno decedens
Tuum encomiasten ageret ,
Toties ille hostium, postremò sui vi-
ctor & fortunæ ,
De illa pariter ac de fastu Imperio-
rum triumphare decreverat ,
Exem-

Exemploq; Principes docere,
*Esse in rognis tandem, quod conte-
 mnatur:*

Obstiteras unus, nec quisquam fortius
 non tam virtutis insolentiam diffusasit,
Quam Regni orbitatem, & illapsura
 viduatis sceptris incommoda.

Nam in ea regalis modestiae umbra
 lucem oculo intenderat
Lynceus ille Tuus in publica obtutus.
 Placuit Principi amor hic publicae
 rei, ac Majestatis,

Et elogio Suadam coronavit:
 Sufficere sibi id regni spatium dictans,
Quod nondum amicos subduxerat:
Non illibenter se regnis evolvi,
Quibus pares adhuc ~~huius~~ **tam gravis**
 laudator testaretur.

Perinde est, ac si non abscederet imperio,
 Dum par adhuc imperio celebratur.
**Abiit tandem è solio, & brevi æterni-
 tatem iniit,**

Quam actis promeritus,
Etiam in vestigalem Tuum calamum,
 & dignæ Regibus eloquentia laudē transfudit.

V.

VATICINIVM MATHIÆ ŁVBIENSKI PRIMATIS REGNI DE PRIMATV OLSZOVIANO.

A D præfagia me jam revoco, quæ
 non fallit exitus;
 Augetur his fides, dum non è tripode,
 sed cælitus fundantur;
 Nec ab Haruspicum sensu, sed à sa-
 crorum Antistite.
 Ab extris auspicia ad macellū relego,
 Cæli ostenta ad Astrologos,
 Qui si linguam siderum callent, sæpius
 veritas idioma ignorant.
 Melior ~~vbi~~ vates in sacra Poloniæ
 purpura contigit, Illustrissime,
 Quem Gnesna primiꝝ in sacrī fasces
 coluere:
 Et fuit oraculo fides: etsi sæpius in
 omen assurgitur,
 Et omina hæc vota sunt, nō præfagia:

Appre-

376 Honorum NON PLVS VLTRA.

Apprecari abundē licet, sed experiri
optata raro conceditur;

Nā eventus non à votis ac indole pendet,
Sed à Causarum serie,

Quam impedire Mens illa potest, qua
præsagijs intercedit,

Meliūs tamen, dum omnibus non ob-
stat indoles,

Et utrumq; vaticiniis fidem obligat.

Nam temperamenti dos quædam est,
illuc vergere, quò spem meritò inclines.

Porro illustrium id mentium, de se præ-
sagiis locum dare.

Ipsa futurorum effigies in vultu & a-
ctis grandibus legitur,

Adeoq; primordia genitrum, lineamenta
sunt futura magnitudinis.

Primæ veluti faces praetinent,

Antequam fortunatior dies illucescat,
& quidam fortunæ meridies.

Nec in Te latuere,

Quin Te in ominum meta desigerent.

In Argum incurras, dū MATHIÆ
LVBIENIO adstitisti.

Lyn-

Lyncei hæc obtutus anima, quò non
penitiū penetraret?
Etiam fatorum abdita, & futurorum
occulta irrupuit, dū Te cerneret.

Amavit in dolem,
Cui veluti fulcro innixa sacri Princi-
pis senecta, (fulciret.

Scipionem non requisit, quo æstatem
Satis illi virium, dum Tu in partem
curarum laborumq; venires:

Satis gloriæ, dum fatiscenti senio insi-
gnem operam præstares;

Seu Ecclesiarum negotia cum illo,
Seu Curiæ Regniq; partireris,

Vtrobiq; Principis munus vel obiens,
vel adornans.

Elicuit lacrymæ amor, quem obse-
quio excitaras:

Omen aperte uit linguā, quod merueras.
Vniejoviæ fidem appello,

Vbi sacratiore entheo pectus Princi-
pis implevisti.

Dicerem ibi Delphos fuisse,
Nisi veritatem puderet, cum tanto
Antistite Apollinem conferre.

378 Honorum Non Plvs VLTRA

Aula amplior Oraculi locus fuis,
Vbi Archipræfulum viva in colori-
bus simulacra,
Non tam Apelles, quam merita de-
pinxere.

Cuiq; sua insignia, & quæ virtus ex-
torquet, adjecta encomia.
Sed nondum penicillus adumbrârat,
Quos nondum ætas viderat noverat
que in ea Purpura.
Satis illi fuerat colorem ducere per
superstites,

Reliquos picturæ non commiserat,
Quos obscura eventum notitiae
subduxerant.

Quid hîc LVBIENIVS?
Aliis hic etiam, inq. t. tingendis locus
superest,
Et Te, ANDREA OLSZOVI, quin-
tum nomino ac prædico.
Ita mihi sacer quidam præsagienti ani-
mo illapsus,
Ita Tua, quæ iam ordiris, & ad tantū
culmen perduces, spondent merita.

Aliis

Aliis præire fata imperant,
 Ne Tibi crescendi copiam summus re-
 pentè apex auferat.
 Et pulchriùs est alios præmittere, quibus
 tanto succedas glorioſius,
 Quòd omnium decora in Te uno colliges,
 Et summorum Praefulum dabis pul-
 chram epitomen.

Vaticinium exceptit fides,
 Sed antè in auditoribus tacita fato-
 rum veneratio,
 Tibiq; tunc primam induxit purpu-
 ram rubor:

Nam hac tintura modestia est,
 Cum ad suas laudes & digna meritis
 om̄in̄ ubescit.

Quintus. Tu à Lubienio hujus
 Insulæ hæres,
 Nam duo Leżczynii successere, in-
 nutrita Honoribus Nomina:
 Pressere vestigia soleæ Prazmovii a-
 vitæ, & Eques mitratus Czartoryscii?
 Tu his quatuor par meritis Princeps
 jam succidis.

Et ju-

380 *Honorum Non Plvs Vltra*
Et juvit tanta hujus Cathedræ felici-
tate augurio prænovisse,
Quod loci gloriæ interesset,
Digna etiam vaticinij laude nomina
huic numeri cooptare.

Tu ut fidem præfigiorum imples,
Ita nominis tanti mensuram, omnium
sæculorum plausu adimplebis.

VI.

HONORES PRÆVII
ANTE PROCANCELLARII
MVNVS, NEMPE REFE-
rendarii Regni, Aliique in
Celsissimo Principe ce-
lebrauit.

PRimum fortunæ tirocum juvat
recognoscere,
Quod sæpe indicat, quantis muneri-
bus virtus adolescat ,
Ut ortus, præfigium quandoq[ue] iniicit de
in sequente diei sereno.
*Maturius se magna ingerunt præcelsa
indoli,* Ut

*Vt neq; per exigua in gloriæ metas itur.
Mitto dicere, quis Te in Lubienij Pri-
matis aula extulerit honor,
Cùm ibi Antistiti nunc Cracoviensi
ANDREÆ TRZEBICIO suc-
cederes ;*

*Oloribus id albo calculo munus in-
scribente fortunā, quod magnis sēper inscripsit.
Mitto, ut aulam Korycinii, Lefszczy-
nii, Cancellarij ornåris munere,
quod Te adornårat,
Cùm in signatura illius aulæ manum
per summa duceres,
Cancellariæ illius moderator ac Reges.
Nam hæc et si maxima plerisq;, quo-
rum fortuna nescit capere incrementum,
Tamen sub tua fortuna fastigium a-
cerunt.*

*Equum Tu, PRIME
PRINCEPS,*

*In Majorum stadia honorum matu-
rius passum intulisti,
Per maximos iturus in conscientiam
posteriorum.*

*Primus Tibi in Curia honos, qui ple-
risq; supremus. Obtu-*

382 Honorum Non Plvs VLTRA
Obtulit hunc legum notitia & æqui-
tatis amor.
Rara hæc, & extra munus etiam pu-
blicum, laudem ferunt,
Intra, felicius causas profligant.
Partium controversias referre, Tibi
munus indiderat;
Iisdem dirimendis iniicere lucem,
mentis solertia dedit.
Aram in Te supplex habuit
Satisfq; momenti pupillo, Tua Causæ
notitia:
Penetravit ad Regiam feliciter, si au-
rem Tibi pulsasset;
Nam Tu postulatis æquiorib^z momē-
tum ab auctoritate adjecisti,
Nec ulla querimoniæ Tibi aurem im-
plevit, quam patrocinio non sponges.
Plurimum refert, quis ad principem
referat vota supplicum.
Aufert causæ solatia, frigida delatio,
Et mora, induci eventa corruptit:
Idem supplici, quod naufrago
contingit,

Cui

*Cui obiecta citò tabula plus proficit,
quam serò navis.*

Gemuit quidē sub Delatorib⁹ Roma,
Et pudet Tacitum per ea nomina diu
calamum ducere;

Sed sub Tiberio & Nerone an aliter
aula saperet,

Quibus cædes civium purpuram im-
buerant,

Et præmium deferenti fuit patrimo-
nium delati?

Aliud tamen nomen est, quod gessisti,
nec illa Romæ odia accersit,

Cui nec vocem proliceret odii tabes,
nec premerent aucupia gratiarum.

Nullius discriminis nisi causarū nōsse,
In reo nec fortunā in vereri nec reve-
reri, illus muneris est,

Quod priuatum Tibi gradum struxe-
rat in suprema.

Nam mox ivisti per ardua,
Alterq; solennis ad maxima gradus
tibi fuit,

M A G N U M fuisse.

384 Honorum Non Plvs VLTRA
Molem hanc nominis Tibi discrimen
à minoribus dedit ,
Aliis eminus tantum patet Majestas,
Te solio proprius admovit :
At proximus per aurem in cor aditus,
Quod per arcana Tibi patuit Regiae
mentis conscio.
Aliis vix atrium, Tibi mens Princi-
pis in aperto.
Intimis hæc tantum se detegit,
Et amicitiæ regalis pignus est, in se-
creti conscientiam admitti.
Regum quidem aëta latebram nesciunt,
Et omne facinus sole imbuunt ;
Sed à sole hoc cōsiliis umbra prætenditur,
Ne, si in sole sint, lucem amittant.
Lucent enim pleraque dum latent,
Et nox illa prodit, extinguit dies.
Te tamen ne consilia Principis Pro-
cerumq; laterent ,
Et munus, & (quæ in Te vixit) arca-
ni Anima Fides, fecit.
Fidem enim obstringit hæc scientia ,
Nec linguae aut calamo committitur,
sed animo. Sapit

Sapit, qui arcanis huiusmodi nubem non
 detrabit;
 Alioquin seipsum è conclavi Principum
 proscribit proditor calamus.
 Sed quæ fidem tuam visa deposcere,
 parem experta;
 Proinde et si lucem refugerent, Tibi
 inclaruere,
 Fama tamen secretum nesciit,
 Quæ evulgare Te cœpit, etiam cum
 taceres,
 Docuitq; legitimâ taciturnitate voca-
 lius famam propagari.
 Fidemq; secreti, plus præstare silētio;
 quām linguas eloquio.

VII.

PROCANCELLARII
 REGNI MVNVS AC INSI-
 GNE ILLI DEFERTVR

à
 IOANNE CASIMIRO
 R E G E.

386 Honorum Non Plvs VLTRA.

Iā Te in Purpura colat calamus
Quam, cum Regni Annulo accepisti
PRINCEPS ILLVSTRISSIMI
Pudeat Regna, si tales ostro non in-
duant.

Meruit Patritium Muricem,
Cujus toga etiam plus gessit, quam
quorundam Purpura.

Et facile Principis animum inclinasti
In quem merita blandius visa agere
Etsi violentum sit meritorum calcar,
Nisi livor vel malignitas sensum adimat
Annulus hic in meta iis, qui hastiludi-
dium exercent fortunæ.

Sed tamen exerrant sæpius in spei
ludibrium,

Nec annulū illis hæc vel spes induit
Nec, si induat

Aliud quidquam in non illis est insi-
gnius præter Regni insigne.

Ætas tamen hæc in iis Te reponit, qui
ita illud gerere conati, ne gemmam
frangerent.

Dum ita ceris hanc apprimerent, ut
non opprimerent libertatem;

Illo

Illo potissimum infinges,

Quod nulli gemuerint sub eorum
signatura.

In hoc signo etiam Tibi promptum
vincere famam complurium.

Libertatis jura in integro,
Pupillorum causæ à Te solatia ex-
pressere.

Duorum Principum arbitrio id mu-
neris gessisti,

Non ambiguus de orbis judicio,
Dum bis Regio probareris,

Ad id munieris evocatus,

Etiam cùm inquieta consilia aversan-
ti Ludovicam aula opponeret.

Hunc quidem magistratum Tibi de-
fugere certus promptumque,

Sed non æquafacilè fuit evadere,

Vbi ministerium statūs parem Te
reperit.

Nec minuit magnitudinem Tuam
Annulus alibi major,

Quod illius usum valetudo impediret;

Ita providentibus fatis,

Ne cā tempestate res patria peri-
clitaretur, Etsi

Etsi uni incumberet,
Quod geminos alias lacertos exigit,
 insigne.

Vaus illud tanto tempore è Magnoru
 usu & æqui boniq; legib^o tractasti,
Quod satis geminas Signatorum vires
 exercuit semper;
 Et timuisse liceret,

Nisi Tibi id oneris incubuisset.
Non Tu jus unquam (quod Roma ve
 tus dederat) permitti sceleri cōcessisti,
 Quin obsisteres, unicè præcavens,
Ne fortunata flagitia sigilli gloriam
 temerarent,
 Si, quæ amplissimis civibus per nefas
 adimerentur fortunæ,
 Piaculis addicer~~o~~ signaturæ oppro
 brio urgetis.

Promptius Tibi odia viutis aliena,
 Quam amorem sceleris incurrere:
 Vbiq; Tibi par libero animus,
 Nec potior apud furorem gratia,
 Quam apud bonam mentem,
 Etsi aliquando vocem metus strangulat
 ac intercipit, Et par

Et par facinus suadet sceleris auctoritas;
At non Tibi libertatem loquendi ar-
 guendiq; obtūdere visa malignitas,
Nec offensio pro æquitate causæ req;
 publica toties suscepta, aliud Tibi,
Quām virtutis præmium comesqué.
Odenniū Te is Magistratūs detinuit,
Nec pænituit moræ, quam tot me-
 ritis implevisti :

Illo insuper felicior,
Quòd aliis invidiæ obnoxium munus
 ita gesseris ,
Vt vocis libertatem, quæ justa Tibi
 inerat: nulla palam odia plesterent.
Alias prodigium id linguis in hoc
 foro tenuisse ;

Vel si gravis instes muneri,
Non exprimere vocem aut vindictâ
 quandoq; misericordiam, aut querimoniam acerbam.
Orator Principis ac Internuntius ad
 Rempublicam quoties dices,
Nil non Principe dignum profudisti.
Oraculis dempsisti reverentiam,
 Quoties Tuis Curiam implevisses.
Nihil intererat, an præmeditato di-
 ceres ; R4 Idem

390 Honorum Non Plvs VLTRA
Idem Te torrens aureus & beata ser-
monis copia circumfudit
Subitaria promentem, ac morā ad-
mirandum.

Nec extemporalis Oratio sine gloria,
Nec meditatiō sine ordinum ac æta-
tum assensu.

Tranquillitatis domesticæ Arbitrum
qui velit, talem requirat.

Neque Princeps ore suo dignius loqui
poterat, quam Tuo,

Cui tantum Majestatis in lingua,
Quantū in animo mētis optimæ.
Nam Munus id postulat mentem per
publica circumactam,

Et alium quēdam in animo Senatum,
Ne precariō tak̄m consulat in
commune.

Ejusdem est Spartam animo, ac Ly-
curgum gerere per legum notitiam.

Denique auget gloriam perficitque
Annuli Augustalis (gax,

Mens in consilia præsens, in arduo sa-
In ancipiti fluctuandi nescia, pernix
xerum comprehensio,

Et prom-

Et prompta id, quod animo comprehendenteris, vel promere Principis arbitria jussere,

In publicum depromendi felicitas.

Et tales Te hic honos reperit,

Atque ante usum formaverat natum
in maxima ingeniorum.

Nam serò proficit,

Cui primum eventa animum polivere,
Et usus muneri formas.

VIII.

EPISCOPVS CVL-
MENSIS à JOANNE CA-
SIMIRO REGE CREA-

T R.

AD Aras jam accede inaugurate,
calamine; ut à profanis fecer-
natur laudatio:

Inde etiam sacrabis panegyrim,
Vbi animi & capita consecrantur.
Sterile argumentum sit, si sola Tibi
Curiæ Majestas impleat paginam,

R S

Nce

392 Honorum Non Plvs VLTRA
Nec extra Annulum gemma, quæ a-
nimum ornet, superfit.
At illustre laudationis genus est, quod
ab Aræ ignibus in mentem refunditur.
Nōrunt & Aræ Purpuratos colere:
Pridem color hic reverentiam illis in-
dixit & in Martyre, & in Antistite:
Nisi quod illum cruor consecrat,
hunc dignitatis fulgor.
Te Culmēsis Ara primò accepit Præ-
sulem, ô PRINCEPS
Nomen illi in fastigiū crevit culmēq;;
Quo exemit orbi cogitandi audaciam,
Ceu humiliſ esſet hic fortunæ passus,
Cùm gradus Tibi esſet per
culmina.
Nil humile suspicari licet,
Vnde unico gressu atque prenum per-
tingitur. Clum,
Sed antè regni Annulo innuit Annu-
Quo Sacri connubii fædera cum Cul-
menſi Ecclesia sancirentur,
Vbi Ara dat in fidei pign' arrhabonē.
Nec divinior ab Infula, vel illustrior
Tu ab utroq; Annulo,

Quām

Quàm à Te ipso ; satis conscio,
 Quòd ad Sacrorum nitorem facit non
 tam aurea supellex
 Quàm aureus Sacerdos :
Nec tam byssus Pontifícia, quàm in-
 hærens animo candor.
Malè inibi lucernis in umbra agitur,
Vbi tenebras fundit, quæ mente in af-
 flavit, & nomen inumbrat,
 Impressa gestis obscuritas.
Sed à Te procul umbrarum cōsortia,
 Quem in luce reposuit nativa & in-
 ducta actis claritas.
Nil in Mysteriarum Principe usquam
 radiat,
 Quod in Te fulgorem non getinat
 ac intendat ;
Ardet utrumq[ue], & Aræ victimis, &
 Tibi pectus flammis.
Argi oculos superat in Te vigilantia,
 quam ovili sacro exhibet :
Sacrorum Majestas à Te desumpta
 fastigium.
 Talem requisuit ora illa,
Quæ Hydram adhuc tot capitū ferace,

394 Honorum Non Pluſ VLTRA
Sed unius capitis, quod Roma & orbis
colit, impatientem gerit.
Extimuit proinde sua fata Hæresis
Ab avitis Tuis Falcibus subverita
excidium ;
Nec adhuc metum ponit, ceu illo
sat perfuncta ;
Non infacia, ut Gnesnensi A D A L -
BERTO vetus Prussiæ supersticio
succubuerit ,
Quam ille fatis etiam profligavit ;
In argumentum victorie, pro spoliis
remo contentus,
Quo navigaret ad Insulas Beatorum.
Nec minus Culmensem Cathedram
obstrinxisti ,
Dum illi & gloriæ censum reparas,
& fortu
Gloriam Teipso auges, fortunam
consilio.
Egregium id, PRINCEPS ;
Nam sic cum fænore redit, quidquid
cælo acquiritur.
Nec VERBI ærarium deterius esse
decet ,

Quæma

Quām splendor Sacrorum requirat.
 Tu certè dum hanc Insulam ornas,
 Maximam induisti,
 Patuitque in hoc culmine Tui me-
 riti magnitudo.

IX.

VIRTVTES SENAT
ORIÆ IN ILLVSTRISSI
SIMO PRIMATE REGNI.

Quisquis purpuram ostentas, pu-
 blicæ rei momenta animo
 expende.

Princeps imperio cōérceat omnia,
 Tu consilio.

Non egeat tripode Patria, nec Del-
 pho naviget,

Si Tu in comitio linguam relaxas.
 Adeòq; Senatoris nomen quācunq; e
 ãtate non sit vacuum senii,
 Quod velut longâ ãtate, prudentiæ
 arcana colligat.

Aliqui laticlavium gerunt, sed laticla-
 vio nomen deterunt,

Qui

*Qui perspicaciam mentis non latius
exporrigunt,*

*Quam ad extremam rerum superficiem;
Nihil rimantur in abdito, sed si-
stunt in cortice.*

*Nec alia purpuræ probra horrent;
Quasi hæc etiam non devolvat onus
in humeros, quos operit.*

Sol in Te ruit,

*Quisquis publicus es in sole civis;
Vbiq; conspicuus, seu lucem seu um-
bram sparseris in commune.*

*Sanè Polonia Romam in se veterem
transtulit cum Senatu;*

*Nec, quam ibi Cyneas agnovit Sena-
tus Majestatem,*

Minor in Sarmatico relucet:

*Etiam hic Senatus, ~~rum~~ quidam
confessus est,*

*Non tantum si Purpuram spectes,
Sed dignas Senatu solioque dotes, quæ
animum pervasere.*

*Si tamen Procerum Lycurgus esse
quis velit;*

*Primam ab iis dotem requireret,
Publici*

Publici Boni studium :

Nam private res semper offecere , si in
animum penetrarunt.

Sibi etiam dictum Senator putet, quod
Olor Stiliconis cecinit :

-- Nec tua te moveant, sed publica
damna.

Nondum Spartam desero, & alteram
consiliis legem præfinio .

Confilia sint, qualia vix ab homine
speres, sed a Diis requiras.

Id vero ut possis, in prudentiae lance
illa delibra :

Fluctuant, ubi ratio

Rem non decernit, sed affectio,
Privati amoris odiq; causæ, turba-
mento ~~int~~ consiliij,

Vti & spes privatæ metusq; Senatus
consultis nomen adimit.

Prima item libertatis notio sit, liber-
tas sentiendi.

Male, ubi vocem eripit , qui animum
corripuit, timer;

Vel dum, qua favorem colligat, blan-
ditur assertatio, Nec

398 Honorum NON PLVS VLTIA

Nec vulnera sanat, sed blandè peri-
mens attricat.

Majestatem item regni & Principis
fulciat laticlavia potestas,
Dum solerter qua voce, quâ manu
prospicit,

Quibus illa integra in immensum
attolli queat.

Sed insuper in Sarmatia Procerum cō-
fessus, etiam Patrum Purpuratorū
confessus est.

Nec tantum focis providet, sed Aris,
Partemq; curarum transfert in divi-
niores humeros,

Adeoq; cælum in consilia admittitur;
Ideo Religioni bene consultum velle,
etiam potissima Senatus cura &
virtus ei.

Sed Tu, Princeps Senatus Sar-
matici

Longè plura exhibes, quâ hæc re-
quirat Purpura.

Tertia jam Te adornat,

Et Tu à primis summisq; purpurati
muncris dotibus non deflectis.

Santio-

Saniora propinas, quām Delphi de-
derint :

Non minus solida, quām vetus re-
censque Romæ Curia.

Ex quo Procerum subsellia insedisti,
Auges in hac fortuna solii Majestatē,
Basimque ruituræ alias Patriæ subdis
à consilio.

Robur est & perennitatis præfigium,
Vbi hæ ruinas impediunt Columnæ.
Et diutius quidem menti Principis ar-
biter ac internuntius es adhibitus.

Nec tam Senator, quām Rex in
Curia perorâsti ;

Sed tamen etiam cùm de Tuo adyto
promeres arbitria,

In stuporem, Curia dicendo rapuisti.
Procul item à Te partium studia,
Et venenoz publici consilij, privata af-
fæctio vel metus.

Demum in epitomen immensa de Te
referam, si dixero :

Inter Regni Proceres is fuisti,
Ut Maximus tandem esse merueris.

X.

PONTIFICIAE VIR-
TVTES IN ILLVSTRIS-
SIMO PRINCIPE.

SVa quemque nomina ut distinguunt,
sic decora discernunt.

Alio profana radio egent ;
alio fana :

Aræ alio, quam minores tiaræ.

Interest, quem referas.

Nam inde inceptu indecorum, quod
horreas;

Inde pulchrū aditu, quod tentes, nescitur.

Nemo in Ajace requirat modestiam,
vel in Paride spe pudorem.

ARomulo animos, à Numa sanctita-
tem fasti exigunt.

At quò Divinitati quis propior, eò
divinior sit & ipse.

Ara non tantum victimas coronant,
sed & Flaminem.

Suavis ha thure fragrant,

Cum

Cum illas odoratior Sacerdotii fama
imbuit.

Præpostorum decus est, dum bys-
sus candet in dorso,

Non item candor albet in animo.
Infulæ premant verticem velut A-
tlantem cælum,

Vt non illustrior sit contextu siderum
huic incumbens sphæra,
Quam virtutum gemmis compactum
Præfulis diadema.

Ipse biceps pileus monet,
Quod una virtus non satis hoc caput
coronet,

Nisi divinas humanasq; in compen-
dium redactas gerat.

Scipionem manus gerit, quo fulciat
ruitura:

Sed & ipse Scipio sit, qui non Africam
suo nomini inducat,

Cum delet pervicaciam & monstra
edomat.

Nempe Præfulis est Carthaginem ever-
tere Roma adversantem.

Feri-

Ferienda ibi monstra,
Nisi unam cervicem gerant, quam uni
 Capiti Romano subdant.

Eat item in cultum Numinis,
 Et in animorum culturam se pars Pō-
 tificiæ curæ impendat.

Quod si & divinior Caula & Aula
 hujus Pastoris est;
Ita fulgeat, ut sacram esse purpuram
 declareret.

Cælitus sese tantisper demitti cogitet,
 dum Cariam insidet,
Vbi digna Cælite Cōsiliario depromat,
 Deniq; prima illi cum Divis com-
 mercia, secunda cum mortalium curis.
 Humana negotia sic partiatur, ut Di-
 vinis anteponat.

Aliorum Procerum intentia sit,
 ut Regum,

Præsulum sit, ut Deorum.

Equidem, quod ad Te attinet,
 ô PRINCEPS,

Præsulum Gemma es,

Nec virtutē in Antistite quis requirat,
 Quam in Te usque ad prodigium non colat.

Gau-

Gaudent te fana Antistite;
Sacrum ovile vigilantissimo Præside:
Sacra, ubi Tu Summus Sacrorum
arbiter præsides, nitore.
Regum affixus lateri, cor Divinum
occupas,
Cujus cultui studio teneriore inhæfisti,
Orco metuendus & Hæresi
Quæ Tuas etiā avitas Cruces adorat,
Etsi Divinā sacrilego nisu proculcet,
Sensimq; Saxonis fanatici proles in
cæli Romæq; studia emollescit.
Rursum habuit Prussia A D A L -
B E R T V M ,
Et mitior post lanceas in Archipræ-
sule defixas
Ipsa in Numinis Tuiq; cultū edocta
Trophæum tibi de hæresi desigere
parat immortale.
Ita innectis Tu cælum Patriæ curis,
Ut nec à Senatore Præsulem,
Nec à Præsule Augustini vel Ambro-
sii gloriam sejungas.
Alibi vacant sæpius aræ,
Nec tam Antistitem habent, quam
hospitem, Quid

404 Honorum Non Plus Ultra
Quod illas per intervalla tantu adeat,
Quasi sacrorum reverentiam inten-
dat pietatis remissio,
Et melius caleant altaria victimis,
Cum diutius animi tenuere;
Ideo quibusdam extra festum dies
sacrificio nefastus.
Sed Tibi morem pietas indixit,
Ne sacrificio diem, religioni animum
subducat tempor.
Ad aram crebrius operari, inter Prae-
sulum laudes exemplo ducis.
At affistere sic, Angelicum: sic veski,
plus quam regium est.
Non quidvis Tibi palatum animum-
que implet: -
Totâ potius Divinitate placet ali.
Cibus hic grandium est, & Pastorem
hic Agnus, haec victima debet ac in-
dicat Sacerdotem.
Age Princeps & Praesulum apex; ac
virtutem, quam in auge pridem col-
locas, promove in immensum.

ACTA

XI.

ACTA SINGVLARIA
TVM IN EPISCOPATV
CVLMENSI, TVM ANTE.

SAcra admonent, ut illa memor
officii character accuratiis
persequatur

Lucij Veri monito cavetur: -
Nil obiter;

Vbiq[ue] id: sed Divina gravius
urgent.

Quò divinus opus, eò remissuere ma-
num refugit.

Cothurnum exigunt, que calos meruere:
In sole meruit poni, quod calo inscri-
bitur.

Et verò dainnamus calamum, qui in-
ter grandia nil discriminis internoscit.
Non amant desultorium stylum
ardua,

Vel qui transilit, quibus lentior mora
preium paret optetque.

Eritalia.

406 Honorum NON PLVS VLTRA

Et talia sunt, quæ Pontifex egisti.
Erexit Te Præfule caput Romana
religio,

Nec aliam faciem Prussiæ cœpisti
inducere, Cretur.

Quām quæ orthodoxo sæculo posce-
Reducta sacris veneratio, & altarium
squalor nitorem à Te accepit:

Ne in umbris hærerent animi,

Sol plerisq; illuxeras:

Profligasti tenebras exortu,

In veteratis errorib⁹ senium abstulisti,
cūm illos prisca veritas præfocaret.

Tot orci propylæa fuerant,
Quæ Tu pietatis delubra effecisti,
Hæredem illuc reducens Deum, quò
violentus err^o irruperat;
Vbi viruit Campus, assurgit sa-
cer Colossus!

Deserta Divorum atria, cæli harmo-
niā sonuère,

Et audita Cælituum coli Nomina,
Quæ proscipserat è fastis pietatis
lymphata pertinacia.

Nec sectariorum error latebris ullis
tutus;

Protu-

Protulisti in lucem, quam refugit,
 Cui satis supplicii est patuisse:
 Satis insuper hic plectitur, dum passim
 tollitur,

*Ut nec vitii posterior pana est, quam
 cum disflicuit.*

Nam Alemannam lucem horruere
 passim animi,
 Cum redirent ad bonam frugem, & cum
 Capite Romano reciperent ratione.
 Desipit enim quisquis ab hoc Capite
 non animatur, regitur vœ.

Fovisti pietatem donariis, nec resi-
 puisse poenituit:
 Cum resipiscentes toto cœlo DEVS;
 Tu eosdem aurea manu exciperes,
 Thesaurosque illi crederes, quorum
 jam fides competeras.

Erat cum primi etiā in errore Duces,
 Cum errantium antesignanti signa
 erratica convolverent;
 Factumq; ut ibi diu exul, jam per Te
 incola DEVS fieret.

Sub Pontificiæ virtutis magisterio
 Didicit prima justitiæ elemēta heresis,

408 Honorum Non Plvs VLTRA
Reddere coacta , quæ rapuerat ; re-
stituere quæ invaserat.
Nec cælo proscriptæ favit temporis
præscriptio ,
Vbi nempe aberat bona fides.
Te verò ægrè habuit, diutius inde
arceri D E V M ,
Vbi Calvinus haram posuerat,
Ad Aras Torunenses Divi Iacobi
defixus.
Nnnquam ibi veriores epulas, præter
umbratilē cænam licuit degustare.
Vbi perenne planè animorū jejunium,
Quod perpetua, à vera CHRISTI
Carne, abstinentia.
Et verè ibi Cæna, ubi pridem nocte-
scere caput ,
Donec sub Te aurora felicior Basili-
cæ illi oriretur
Habet Tibi gratias cælū & Apostolus
Cujus Ædem à rapina vindicas.
Opposuerat se contumax impietas ;
sed erat qui frangeret contumaciā,
Dum Hydræ capita Falces OLSZQ-
VIANÆ messuere.

Diu

Diu quidem laborandum fuerat, ut
vinceres;
Sed constantiam mora non infregit.
Tamdiu Tibi certum oppugnare per-
vicacia, dum concideret.
Spes aliorū nutaverant; Tu erexisti;
Ut constaret esse fiduciæ locum, si
accederes fidejussor.
Latius ergo nunc regnat inibi Numē,
Cui vel plateæ forique usum negave-
rat subreptitia fides;
Exturbare etiā è foro ausa DEVM,
Nisi delubris se arctius contineret.
Sed pompam triumphalem primus
Domino concessisti,
Dum sacraiore ritu foro induceres
sacrum Ferculum.
Hoc erat triu[m]phum canere de orci
asseclis!
Vtraque ergo Civitas foro ex-
cepit DEVM,
Ne is non illac incederet, quā
vel bruto licet
Et usus jā firmavit fori pietatem,

410 Honorum Non Plvs Ultra

Quæ ut originem ad Te referet, sic
perennitatem;

Tu enim primus privilegium fo-
ri Christo conciliasti.

Quot item alibi reconciliatæ Supe-
ris Aræ!

Quot per Te commissa Romanis Fla-
minibus Divorum delubra:

Calere victimis divinioribus
altaria cæpere

Quæ ad cænam Calvini intepue-
rant;

Imò & ignis aberat,
Vbi nulla Charitas; sola emor-
tua fides fumigabat.

Quòd ergo hîc cælo reconciliata ple-
raque;

Tu extitisti Pacis Pri ceps.

CEL-

XII.

C E L S I S S I M I
P R I N C I P I S
I N D I V O S C Ā E L I T E S R E L I-
G I O , P O T I S S I M V M I N
B . S T A N I S L A V M
K O S T K A

Cujus nomine Ecclesiam à se restauratam de-
 dicat Kijoviae rure in Prussia sic dicto.

Effusio animi in Divina, amori in
 Divos federatur.

Ex illa huius mensuram licet sumere,
 Ita ut tantū ~~sec~~ flamma ardeat,
 Quantus ad illam fomes.

Vtrumq; in Te amplectitur cælum,
 suspicit Clerus.

Divina Tibi animum occuparunt,
 Divorumque cultus.

Testis & Prussia,

Vbi novos Indigeti Polono Koste
 Honores libuit instaurare. Pri-

412 *Honorum Non Plvs ULTRA*
Pridem didicit Culma hanc stirpem
colere,
Cum in tiara Pontificia Petrum
Kostkam coleret;
Sed sub Te profecit veneratio;
Ut Kostcæ Nomen, grandior cultus
exciperet.

Iurata hæc ætas in Stanislai cultum.
A CLEMENTIS X. ingenio tenerè e-
mollescit in Fusionem Angelicum:
A CLEMENTE jam vel Audacis
ingenium mitesceret,
Qui STANISLAI nomen olim per-
secutus in Craci Ptæsule.
Sed gratiam apud JOANNEM III.
reperit idem nomen,
Quod illi victoriz tessera est.
Fluunt triumphi ubi Kostcæ
Nomen insonxit
Ei totam belli Orientalis molem
commisit Princeps,
Nec vult vincere, nisi Commilitone
Divo,
Qui post Chocimensem lauream no-
vas parat,

Alibi

Alibi hostem ferro debilitans, alibi
urbes deditione pacans.

Non minor in Beatum Regni Indige-
tem tua religio,

ARCHIPRÆSVL ILLVSTR:

In delicium D E O transiit,
in cultum Tibi.

Et odiisse nefas id nomen, quod
cæli amant.

Facile de aliis, qui de Numinе etiam
triumphat, Amor Kostcæ.

Admovit & Tuo pectori triumpha-
les flamas,

Et ubi animum adussum,

Trophæa Victori erigenda persuasit.

Gessit trophæi vicem illius nomine
initiata templi moles,

Cui oblivionem tati nominis vetuisti.

Turbo aderat, qui disturbare destina-
tam in Divum religionem eo die posset?

Sed ridet Æolum, & turbines profla-
gat Pietas.

Perinde est illi Favonij, ac Boreæ fla-
bra persentiscere.

Primum ergo munus accepit à Te
K O S T K A.

Quod à nemine,

Prima hæc stetit moles quæ illius
Nomini assurrexit.

Mirum profectò Olorum obsequium!

Alter Viennâ prodromum se gessit
S T A N I S L A O

Cum iter Romanum candido iniaret
omine,

Faustâ sanè alite ad Romanas vola-
turus Aquilas:

Alter Tuus Maternus Olor in cultum
Tutelaris aliis prævolat,

Nec Romā ducit fugitivū, sed cælitus
in terras deducit cælitū Concivem.

Sic Ales Candida beatæ Animæ
Candorem deperit,

Nec aquis tantum (ut Olorum fert
ingenium) innatait,

Sed sub astra etiam studiis evolat.

Et scient hæ munus rependere tibi
^{Manus,}

Quæ cælitus illatum suo conclavi
gessere D E V M.

Divi.

Divinum quid manibus his im-
pressit dulcis Sarcina !

Affixisti loco Beatum olim transfugā,
Ut dedoceres è Patria deinceps fugā,
Cui perennem debeat tutelam,
Nec illibenter adhærebit dapsili ad
aras D E O ,

In quē votis toties exarserat in terris.
Te insuper novis in dies gratiis pro-
sequetur ,

Donec Olorinum candorem Tibi lō-
ga & felix inducat senecta.

Is quidem Tu in Divos ; sed nec vi-
vos præterit Principis favor.

Prussiam hic pervagatus, nullibi
Societatem J E S V reperit,
Quin eius domiciliis argumenta bene-
ficien^{ie} impressisset ;

Etiam id agentium esse non inscius, à
Minimorum cætu haud animum abstinere ;
Veluti non satis ardere ab IGNATI-
O zelus queat ,

Nisi hæc igniū fomenta illum alerent,
Et flāmam latè spargere juberet pro-
peca Antistitis Supremi Pietas.

416 Honorum Non Plvs ULTRA
Mariæburgo Societatem intulit su-
perior ætas;
Sed aram vix habuit Socialis religio;
Tu in arce edita illam collocasti;
Vbi fidei propugnacula firmarentur,
Et melius quam in Tarpèia quondam
arce figeretur opima spolia animorū.
Accepit ergo à Te Societas,
Quod ab Antistite in cælum effusissi-
mo par fuit accipere.
Nec in abdito posuisti beneficium,
Quod arcis supercilium orbi prodit,
Habetq; cōtra oblivia munimentum.
Sic etiam inde Tu maximis par, quod
datam à Te Regibus Panegyrim incursti:
CASIMIRVM enim inde extuleras,
Ceu Magni cognomentum meruerit,
 tum aliunde,
Tum quod Societati cōplete retur.
Transiere studia Regis tuum
Principis pectus,
Et magnitudo pariter, qua inde meti-
ebaris, Tuo nomini cohæsit.
Nam par encomium est & magnitudo,
Ubi par Virtutis emulatio.

LEGA-

XIII.

LECATIONES
SPLENDIDE OBITÆ.

Habeat Regnum, quos extero soli ad
lucis invidiam proponat.
Parum est, habere domi, quod meritò
iactes,

Si non etiā foris calculū mereare.

Facilis domi censura est.
Acrius est extraneorum judiciū,
Vbi non metus vel gratia obno-
xiuum facit.

Tunc securus es gloria, cùm illam tibi
nil uspiam labefactat,
Nec facile reorit, quod in te Momus
orbis exagitet.

At Legatio externa, tui regni
censura est :

De te tribunal exercet extera cen-
sendi libertas,
Dum tuū excipit auditq; Oratorem.

Tanti quandoque Princeps,
quanti Legatus :

Maiestatem illi intendit huīus dignitas,
Phosphoro primæ notæ claritas inest,
quia soli proximè anteit ;
Major inesset, si solis non prænuntiū,
sed vicarium lumen gereret.

Sed Tibi tutiū sese cōmisit Majestas,
ILLVSTR: ARCHIPRÆSVL,
Et Censoriū in obliqua munus ademit.
Extra aleam Regni Regiusq; Honor,
Si Tuam illi operam obtulisti.

Personam Principis ex majestate re-
ferre Tibi promptius,

Quām aliis quandoq; Principem.
Regnandi agendiq; solertiū artes, etiā
extra sceptri fortunam calluisti.

Arbitria Principis, ab illo pondus, à
Te eventum accepe.

Et apparatu quidem splendido non
semel exterios adiimus ;
Sed sufficit semel aurum calcasse,
Quod ad soleas equorum cum Ossoli-
nio damnavimus.

Non

Non tanti jam est splendor aureus, quem bruta calcant.

Plus est in Legati dotibus, quam in aureo apparatu.

Orator Principis mittitur, non regni opes proferuntur;

Et splendor tantum comitantiū juvat,
Vt solem sidera;

Non ut Te fortunæ moneat, sed,
quam geris, Personæ:

Etsi Regum etiam solitudo plus ma-
jestatis habeat,

Quam frequens aliorum celebritas,
Porro de successu ambigere nō licuit,
Quidquid Tibi muneris incubuisset.

Nec prima Tibi cum exterorum ju-
diciis lucta:

Pridem in hoc foro triumphas,
Et tot iudicium sententias dignitate
refutas

Nam etiam extra Legionis gloriam,
Latè patritiam lucem fudisti,
Dum non stagnans domi ingenium
latè per orbem circumagis,
Maximi ad instar sideris,

Quod

420 Honorum NON PLVS VLTRA

Quod nullum Orbis angulū radio feri.

Quin ubiq^z tenebris exitium afferat.

Nec enim unius loci angustias
terit vera gloria,

Vt intra Carpatum se teneat, nec Alpe
etiam transcendat, ac mundi ultima.

Vera laus arcto comprehendendi nequit,
Sed eisdem habet terminos, quos orbis
ac æternitas.

Primæ legationis theatrum Tibi a
terminus, Francofortum.

Septemviros Imperiales illuc college
rat augustalis electio;

Cùm Te arenæ illi committeret ac
judicium CASIMIRI.

Non suam, non regni majestatem de
terere poterat talis Orator.

Vertisti omnium in Te animos, quo
rum aures fandi divinitate, oculos
comissima urbanitate tenuisti.

Facile enim pectus irrumpit dexterim
dignitas actionis.

Electoribus nondum pænè in suffra
giis Leopoldus, jam in animo OLSZOVIVS

No.

Nomenq; id antè rapuit corda, quām
 Principis imperialem Coronam.
 Ex Libertatis Regno prodūsse Lega-
 tum palām fuerat, cum dices :
Iniurias verbo vindicās cū expostulares :
 Germaniae delectum in Polonos, cūm
 Sueticus turbo Patriā concusſit, incusāſti,
 Quasi non melius eſſet vicinum agere,
 quām hōstem ;
Nec satis eſſet perire armis Sarmaticis
 Suecum , (rer.
Nisi & Germania ſub illis clade excipe-
 At non id faderum religio suasit,
 Que Monasteriensia locus vocat :
Ius proinde vindicāe timeret injuria,
Quæ amicas etiam gentes in arma fæ-
 sius egit :
Nec imperij provincias immunes olim
 @ à malo fore ,
Si vindicare facinus delectus libeat vel
 superstiti regno, vel nepotibus ,
Quare coercendum crimen , ne in mu-
 cuum vulnus erumpat :

Inibi.

Inhibenda à Suetico armorum Sacra-
mento Germania,

Ne in se acuat ferrum , dum acuit sis-
scitatq; iusta odia.

Idem qui contra alium , etiam contra se
quandoq; ferrum porrigit,

Et sapé cadit telis victima cæsa suis.

Egisti feliciter , & Poloniæ majestas
multū Te illic Legato valuit :

Non promptius quidquam actū, quam
quod ab Electorū Collegio exegisti.

Placuit enim augusto Confessui Suecū
etiam interpellare , & sancire cum
Polono fædera ,

Cum bellorū & cladiū Gottiā tæderet.

Vt ferme tunc pax cordi esse incipit ,
Cum malorum , quæ armorum insolentia ,
ac diuturnitas bella trahit , pertasum est.

Sic prima cessit Legatio :
Successit mox altera ad Augustum oc-
cidentis Principem.

Ita Te formaverat natura , & auctæ
tot annorum usu aulæq; contuber-
nio dotes ,

Vt summa Europæ capita haberent
affatim, quod in Te suspicerent;
Haberet Polonia, quod in Te exte-
ris ostentaret.

Actæ Cæsari per Te gratiæ pro milite,
quem regno in Suecum infuderat:
Postulata gratia, in eundem educeret:
Gratiæ non fore, si moram traherent
extra usum ferri,

Et bellandi necessitatem suppetitæ:
Non auxilia fore, sed amicæ hostilita-
tis speciem,

Si dum bello est inutilis miles, stipen-
dium velit,

Et pro hoste, quem arcuit, ipse regnum
exhauriat, & expilet ærarium.

Sic exesse regn. voluisti Cæsaris copias,
& effecisti.

Superat fortassis alias augusta
legatio,

Quam æquè splendide egisti, ac ini-
ras jàm tertid.

Datum id Tuæ Celsitudini, ut Te po-
nissimum vel ipse expeteret Leopoldus ad sa-
cra connubialia sancienda. Nul-

Nulb̄m in Te urbanioris facundiæ
cum Politiae arcanis dissidium
Erat, quod obſtupesceret Austria, dū
throni Sociam depoſceres M I-
C H A E L I,

Et Aquilis imperialibus Regales fa-
cro fædere socias.

In trāt pondus verbis,
Quod Augustam Domum in noſtratis
Regiæ nexus inclinavit,
Sensuq; vires facundia,
Quas in Viennæ imperiali auditorio
protulisti

Extincturus Cyneæ legati gratiam
apud Pyrrhum,

Nestoris apud Agamemnonem,
Si profana hæc nomina Tibi componi
ſineret.

Regalis Hymenæi Divinitas:
Deniq; Lunæ KORYBV MÆ fulgo-
res intendit Tua Legatio,
Cum Occidentis Principem Augustā
in regnum deduxit.

Aliena quidem serenitas ſæpe ſudum
affert, & luce nimiâ extinguit;

Sed

Sed eclipses ad deliquum hujusmodi
nescit Regia,

Cujus aucta etiam serenitas,

Cum Serenissimam, tot Cæsarum Ne-
ptem, Regiæ nostrati induceres,

Felici Regum connubio Divinior
Paranymphus.

Adeo jam tunc etiam Regno dare
Principes incepisti,

Tunc quidem Regnatrixem,

Nunc etiam pro muneric excellentia
Reges Poloniæ inauguratorus,

Quibus eum corona regimen an-
gna imprimes.

XIV.

A MICHAELE I. REGE
GEDANVM ET IN VRBES
PRVSSIÆ MITTITVR,
Easque in Fidem Principis
recipit.

A Deo nō semel Tibi Persona Prin-
cipis congruere visa,
Quam

Quam toties honorariæ Missionis
privilegio retulisti.

In Curia semper, semel in Prussia,
& antea extra Regnum.

Post Regum titulos vix quidquam sic
nomen serenat.

Cui Persona Regum committitur,
Solio tantum minor est, ex commissio-
ne Princeps.

Nihil intra Regna augustius, quam
posse Regem induere.

Non enim se infimis insinuat Maiestas,
Ne umbræ serenitatem temerent,

Sed si parem non reperit,
Dignum Maiestatis Persona querit.

Occurristi unus,
Quem auctoritate Regiæ Princeps
insigniret,

Tantum tibi confisus, quantum fide-
ret sibi.

Nempe Regiæ Te mente imbuit
Princeps indoles,
Nondum Prussiam imperio, jam re-
tines potestate,

Ante

Ante inibi Rex alter, quam Præsul.
Suffeceras ad omnia MICHAELI,
Cui rectè omnia cessere, quò so-
lertiam promovisti.

Tali Nestore melius in fide urbes re-
tinuisset Agamemnon.

Magni interest, quo utaris, ut animos
fide adstringas.

Malaciam ingenij & oculatam men-
tem exigit hac Sparta,

Et quæ plus videat in recessu, quam
in fronte,

Ac primis ultima, mediis utrūq; cōponat,
Argus sit, qui inter tam ardua incedit.

Non cuiquam præsentius ad hæc in-
genium, quam Tibi,

Dum ad ultima Regni Principis no-
mīne destinareris,

Vt, quò illius Majestas non pertinge-
ret, obsequio nececeretur.

Non exuerat fidem Pomerella,
Sed eam novis firmare indiciis par-
erat in Principem,

Eò quòd hæc fluctuare possit,
Nisi

Nisi anchoram in mari fixeris.

Nam infidum alias est maris ingenium,

& sine anchoris navigia distrahit,

Aut fædo naufragio funestat.

Summa quidem ad Balthidem
semper malacia,

Nec inter procellas Aquilonis
fluctuavit Dantisci fides;

Sed tamen placuit fideli Sacramen-
tum exigere,

Ac urbius integratem significata
Principis propensione honestare;

Ne vel sine præmio fides,

Vel sine remedio labefactandæ peri-
cula gliscerent.

Et retulit à Te urbs præconium,

Tu ab urbe & fama:

Egisti, quod egisse Personæ Princi-
pis intererat,

Tuta omnia secessus, anceps consilii
declinasti;

Fulgur non ausus distingere, ubi
sudum experireris.

Par veneratio Principis in Borussia

Vbiq;

Vbiq; omnia inconcussa vel reperisti,
vel effecisti;
Pacem solidans, ubi sibi constaret;
Alibi præcavens, ne pessum iret.
Fluxere omnia ex Principis voto,
Patuitq; quanti esset tantū, quantus es,
Pacis arbitrum delegisse!

X V.

EXPEDITIONEM
IN TVRCAM SVADET, DV-
CIQUE SUPREMO BENE
PRECATVR.

Et victoriis in Te plurimum
momenti fuit:
Chociemensē laureā etiā Tibi debem⁹,
Ad quam arcta vītricia graviter
impulisti.

Aderant quæ belli molē excuterent;
Sed idem Tibi, qui vigori Principi
sentus fuit

Audendū: astra pro Polonis militare:
Satis virium esse, si satis sit animi:
Non prima hæc bellandi vincendiq; ru-
dimenta Polonis, Pri-

430 Honorum Non Plvs Ultra

Pridem barbaros edoclis vinctere :
Agi de fama, Divorumq; fanis :
Abolerent ferro superioris anni dedecus,
Et vectigal, quod in auro hostis posceret,
Impenderent ferro :
Sic hac sceleri merces , fatale ferrum
cervicibus excepisse.
Adhac, inquiebas , illud Cæsare, Teg³
dignum :
Transivimus Rubiconem, iacta est alea,
Eò redigimur , ubi ferro tantum victo-
riam mercari liceat :
Probrum regredi vetat,
Et armorum otium proscribit rerum
temporumq; penuria.
Durum est necessitatis quod imminet
zelum,
Sed illud summa momento conficit,
Si audeas, dum audere cogeris.
Aderit Numen prælantibus & iusto
prælio comes Victoria.
Ivère felices Copiæ
Et

Et DuceM Supremum, nunc Supremū
Principē secuta Præfulis cōprecatio,
In omen laureæ cessit.

Non enim placuit Tibi pax indecora
cum barbaro,

Cūmpace flagitiosa honestius bellum
videretur.

Malè fædera ineuntur, quæ regna per
nefas diminuunt;

Neque extra probri est aleam,

Quod per dedecus usquam cōaluit;

Quasi probro etiam emendæ sint
pacis induciæ,

Et diminutione imperii labes]
nominis.

Perculerat hic Tui animi sensus
Orientis Tyrannum,

Cui securitas rapinæ placuit.

Incusabdis prudens effatum, vel
datæ fidei dissonum;

Quasi fidem sancirent latrocinia,

Vel quasi de servitute unquam pacti
fuerimus.

Sed noverit irritatos potius nos,
quam victos,

432 Honorum Non Pluſ Vltra

Cum fortunæ cœſſimus ſceleriique.
Quare ringatur in Tua pacis infamis
odia;
Hæc tantum ſperare potuit debuitq;
violentia barbaries.
Sensit Te justius ſic ſenſiſſe, quam
ille repugnârit.

XVI.

P I A S T V M
SEV ORIUNDVM IN PA-
TRIA PRINCIPEM SVA-
DET ELIGENDVM.

IDem tandem Patriæ inſedit ſenſus,
qui Tibi, Magne Princeps.
Facile enim itur in ſententiam bonæ
Mentis.
Princepe caruit thronus?
Viduatam regni Majestatem placuit
votis depellere.
Sed quo Suffragia raperetur, intererat.
Nam prout Princepem legeris,
Ita in Patriā vel injurius, vel benefi-
cus extitisti. Ele-

Electio quidem, Libertatis est;
Sed bona, publici boni interest.

Hæc verò latius se porrigit,

Ac ut optimum ad gubernacula ca-
piat, peregrè abit.

Hinc sæpius placuit Princeps exterus,
Et dum bonus inquiritur, orbem
placuit pervagari.

Toties fatigantur Suffragia,

Dum per Europam vestigant hujus
fortunæ Candidatum.

Et fateor pulchrum esse, Orbem co-
ronis & Regibus implere,

Ac Principum domos Serenitate per-
fundere, quâ caruerant;

Sed Tibi electio peregrina, & vagabu-
da suffragia non omainò placuere.

Quorsum enim (inquis) alienâ quis ex-
colat adorne, Spartâ, neglectâ propriâ ?

Si illustre est Principum fortunam late
per Orbem provehere,

Iustius est eandem Patria non invidere,

Cur felicior sit Extera Aula, quam domi
merita ?

434 Honorum Non Plvs Ultra

Imo non sine nota est, sterilitas magna-
rum mentium,

Quæ domesticum accipient diadema;
Vel egere Capitis, quod corones.

Gloriosius id Regno,
Cum domi alit, qui ad purpurā adolescā
An dignos solio tantum aliena regna
proferunt, Polonia non item?
Quid? quòd aliud ingenium sub alieno
sole trahitur,

Nec quod cum novo regimine congruat.
At morum & ingeniiorū similitudo vin-
culum fomesq; publici in Principem
amoris est.

Adhac Rex peregrinus sape quandam
histrioniam exercebat in Corona,
Quando dissimulato naturæ gētisq; vitio,
Ad subditorum indolem se explorare &
componere persuasit,

Tum popularis benevolentiae studium,
Tum iustus odij vel repulsa metus.

Plura alia occurrabant, quæ in rē hanc
diceres, Elector Purpure:

Nec

Nec Candidatorum Censura aliud
 loquitur,
 Quam luci & utilitati publicæ, præ-
 lum etiam non invidit!
 Is Tuus sensus, is & Comitii Poloni
 assensus fuerat,
 Dum inter partium Ordinumq; aliò
 tracta paulò antè studia,
 Antea MICHAELI I.
 Nuper JOANNI III. Sceptra
 porrigeret libertas.
 Tu ergo vetusta PIASTI tempora,
 Tu consenescensem domi Principem
 fortunam revocas,
 Ita exterios adamans,
 Ut Patriam non oderis.

VXII.

PRIMAS REGNI
 PRIMVSQ; PRINCEPS
 A SERENISSIMO
 IOANNE III. REGE
 CREATVR.

Per gradus tandem summum
attingitur.

Attigisti & Tu, Celsissime Princeps.
Summum simul & ultimum.

Non est quò Te altius Patria effe-
rat, præterquam Roma.

Merita, quæ Sacrum hunc apicem ai-
tevertunt, sic reponit Polonia,

Vt secutura nequeat coronare.

Sola meritis deinceps à meritis
Corona,

Et ipsa sibi pretium Virtus futura
ipsa merces.

Ream sese Sarmatia constituit, dum
merita huc promovit:

Nam paria tanto Culmini adhuc ex-
get, nec regendet,

Exhausto jam per Primatis insigni-
Honorum æra.

Sed non primus pulchrum hoc Patri-
crimen condonas:

Absolvit eam ab hoc reatu pridem
tiarata tot Pontificum auctoritas.

Nam pridem magna nomina hanec o-
nant insulam, rursumq; alias merentur,

Quæ

Quod una haud sufficit coronandis tot
meritis, quæ in momenta augentur.

Vnus tamen jacturam, lucrum par
obruit,

Quoties, qui succedit maximis, adhuc
parem affert magnitudinem.

Et maius est tantis succedere,
Nec timere à Magnorum confortio dimi-
nutionem,

Quam minora incurrunt sidera, dum
soli componuntur.

Præivere quidem nativæ etiam
Mitræ Ducum,

Et nuper bis Princeps;
Sed sufficit semel esse Principem
Summum Primumque.

Quare quod hac sub Insula maxime
luxit,

Idem in Te aciem Orbis everberat.
Sublime est, quod capessis; sed non
infra meriti culmen.

Haud impar gloria, quam paria merita
induere.

Prius hæc pænè palpavit honor, quam
sub insulam ire jussit.

438 Honorum Non Plvs VLTRA
Moram in arbitria vocare vix licuit,
Cūm Tu Suffragiis occurristi.
Aufers ambiguis locum, cūm de Te
præficiendo æquitas deliberat.
Alias nimis in ambiguo virtus, quæ mo-
ram imperat electuro.

Citò litem prefligat cause liquiditas,
Et rapit suffragium extra anceps posita
Virtus.

Nec aliis derogat Oratio; sed Tu
felicior.

Pulchra est emiritorum in Regno
fæcunditas,
Sed pulchrius est plura numerare me-
rita, quam coronas.

Beatum enim est sæculum, quod He-
ròas ac Principes parit;
*Et honores exauriri non est Patriæ
probrum,*

Cūm illos exaurit virtutis numerosæ
fæcunditas.

Pone ergo jam Annulum minorem,
In Majori æternitatis orbem accipe,
Quo Tibi Sūma dignitas subarrhatur.
Regni Procerumque Primas evadis,
Etsi

Etsi nullibi secundas obtines,
 Vbi meriti modus & apex inquiritur.
*Prima quidem sectanti, honestum est in se-
 cundis consistere;*

Sed Tibi prima satius est sectari,
 Ne felicitatem secundis tantum inesse
 quis putet.

Auge jam titulorum lucem, qui accu-
 mulasti promerita.

Legatum Roma mittit, Patria gignit;
 Et antequam Alpes transcendat,
 Tu Nuntio præcurris tempore.

Nā uno passu Honorū metas transfilis,
 Et tantæ eminentiæ attingis cogni-
 mentum.

Non prius venit à Romulo alter,
 Quam Tu à Lecho.

Tamen utrique est suus honor,
 Et Petrum Andreas amat colitque.
 Quantus item sis, Interregni spatia
 testantur!

Fluctuant tunc omnia,
 Nisi Remus AD ALBERTI turbidum cōceret,
 Et in trāquilla Patriæ Ratē trāsferret.

T S

Tur-

440 Honorum NON PLVS VLTRA
Turbida quidē Interregno facies;
Sed assertis malaciam Magni
Castores:
Ipsa vos pavent pericula,
Et alter Rex, Interrex est.
Quin & Princeps à Te Coronam pro-
more opperitnr inauguratō capiendā,
Nec vertice illam excipit,
Nisi Archipræfulis Coronantis ma-
nūi tantisper illum submittat,
Quamdiu illam elevas supra Coro-
nandum Caput.
Tantus es, ut regni fortunam & insi-
gnia in manibus geras,
Et eum Principem adoret Polonia,
Cui hæc sacrā inauguratione offerres!
Rex est, quem consecras:
Supremus Princeps; Eui cum sceptris
regna committis.
At nec sine Paludamento Quirinali
Tua dignitas incedit:
Tu aliud Regibus induis; Tuum
Roma Tibi.
Non enim ita in Ecclesiæ Senatum
Vaticana m insumit Purpurā,

Vt non in principes alibi humeros
quidquam de vellere supersit.

Vestire assolet suinna ad aras principales Nomina,

Sacramq; trabeam transmittit,

Quities regnare inter Cleri Proceres
honor jussit,

Cum qua Pontificiae potestatis certa
infunditur plenitudo.

Nam Antistes orbis, cui Roma paret,
In partem muneric vocat, quos velle-
re hoc investit.

Toga hæc Romana, Divinitatis
cyclas est,

Nec tam hominem operit,

Quam vicariam Numinis Majestate.

Hoc ergo Tibi munere Culmensem
Cathedrā reponit Petri Cathedra!

Visque adeo Prussia sui adhuc moris
retinens,

Et Pallii insigne, & Purpuram donat
post cruentatum Präfulem ADAL-

B E R T V M.

Sed humanius accipit Successorem,

Vitam ante noverat auferre;

Nunc Vittam Principem Antistiti,
Romæ assensu detulit.
Antea cōégit mori, nunc in publicam
oriri lucem.

*Sic sensim deteritur crudius ingenium, &
comitate mansuetus ante fera indoles.*
Fluit apud illā Tibi ex honore honor:
Reddidit Te Poloniæ tantum, quan-
tum non acceperat :

Non quòd Tu antea merito minor,
Sed quòd hæc , quām geris, Purpura
major.

Et sanè recipit Te lætior Gnesna,
Magne PRINCEPS ;
Ominata sibi dies candidos subOlore,
Quē Maternæ Tibi Ceræ cōsignarunt.

XVIII.

INSIGNE GENTILI-
TIVM CELSISSIMI PRINCI-
PIS ELOGIO DECORA-
TVR.

O btigisse Falcibus messem aure-
am fuit Saturni fabula :
Cari-

Carior aureâ messe campus Tuas exi-
git avitas Falces, Princeps.
Sub qua non tam ætates,
Quàm continuas ætates sibi
spondet.

Nullus illi sub hoc signo mensis
fuerit non Augustus,
Dum Augustum sæculum Falces inge-
runt, æstivosque soles.

Adeò non tantum Falces exercet la-
bor, sed sol ætasq; inaurat!

Nec aliis quàm sacer illis incumbit
labor;

Nam ager, qui in messem illis herbe-
scit, in animis est,
In quibus sacra flementis in culmum
nobilem adolescet.

Pulchra vero his Falcibus cum Cruce
fædera.

*Nam sua Cruci etiam nunquam deest
messis,*

Seu ærumnas Falci oggerat, seu corona-
menta ærumnarum.

Imo Cruces hæ non cruciant,
Qua-

444 *Honorum Non Plvs VLTRA*
Quarum usus in Patritium decus tan-
tum assumitur,
Non in cruciamentum.
Sed Crux in ceris mollior est ;
Solidior, quæ Principē ad Aras præit :
Adeo nullibi Andreæ nomen
sine Cruce !
Deperit hanc Apostolus, & amat
Cliens ,
Quem Cælitum insignia Divis nativo
fædere inscripsere ,
Cùm Divorum insignia Ceris Majo-
rum inhæsissent.
Non fluxa hæc gloria,
Quæ cælestes Animas ambit,
Et Tibi cum avito insigni perenniter
inhæret.
Quod si triumphale signum Crux est ;
etiam Falces Tuæ triumphales.
Nam arma hæc spolia Martis fuere
primo illorum auctori ,
Qui fracto Masoviæ Duci victoriam
simul cū hoc Falcato insigni rapuit.
Hoc à victo repetiit decus victoria :
Et Falces optimè quadrant;

Cùm

Cum quis Victoriae metit, nec herbam
quamcunque sed lauream,

Et Tu his Falcibus PRINCEPS,
triumpha

Nec mala Te Archipræsule oriantur,
quæ non feliciter in herba succidas.

Denique is semper esto,
Sub cuius Cruce munitis Falcibus, me-
lius quam falcatis curribus Roma,
Polonia triumphet.

Ea demum est Primæ in Regno Cle-
roque Purpuræ felicitas, ut, cum Ma-
ximos tantum facri muneris illapsu ef-
ferat, hanc magnitudinis nativæ seri-
em nunquam tot labentibus jam sæ-
culis interrumpat. In parem incum-
bit verticem, sacrum sub his fascibus
diadema, quoties fessam meritis & sub
facinorum mole laborantem unius ca-
nitiem ad extrema deduxit. Dum ali-
ud summis etiam formidata mor-
talitatis jura submovent, par subro-
gant & supponunt caput Scilicet in
Successore non impar exigitur, & se-
quitur

quitur semper magnitudo ; tantumq;
discrimen sumitur à tempore , non à
Persona , quòd alios in hac fortuna
priùs , non quòd æquiùs terræ coluis-
sent . Non unicus illius fulgor est , nec
in uno desinit , quin pari cum radio
mox in aliis oriatur , nec in altero Sole
(nam terra plurium capax est , et si
cælo hæc desit fæcunditas) par sere-
nitas superfit . Adhuc ergo post pri-
ma regni auspicia Gnesnam non de-
serit prima Aquilarum fæcunditas ,
quando hucusque nidum hunc incolit
regnatrici Aquilæ par fortuna . Ni-
hil penitus illi tot sæculorum lapsu
tempora abstulere , præter annos &
nomina , quæ sola temporis fluxu efflu-
unt , et si fatum nesciat eorum fama .
Aquilarum indoles adhuc relucet in
Principum pulchra serie succedenti-
um , tam in fastigium fortunæ , quam
gloriæ . Quos apex hic in Principem
accepit Purpuram , sublimior volatus
illuc intulit , cùm per magnæ lucis
atria meritorum pennis sese antea li-
bra-

brarent. et si summus etiam gradus illis pro limine, nec metam evolaturæ indoli præfixit terminalis, & honori insita Celsitudo. Aquilas jurâsses, nisi huc Olores etiam sub volarent, quos nativus & animo melius, quam plumæ inditus candor tantæ efficit fortunæ Candidatos. Non enim inane decus Ceris hîc imprimitur, sed si quæ illis nativo munere laus inhæsit, in hæredem animum cum Ceris influit; neq; nepotum acta segnius id exercent, quo capta à Majoribus insignia claruere. Crevit tamen & Gnesnensi Regiæ veneratio, quòd, cùm pridem regni insignia alibi defixisset Reges nunc consecret, thronisq; inauguret, quæ Primum Principem Lechum tantum inferò regnaturis nepotibus coronis destinârat. Nam primus hic nidus et si regna condiderit, coronam nesciit, donec Boleslaus Chobri caput extulisset, & Othonis Augusti oculos præstringeret tanta virtus. Manet hucusque Primorum Principum honos nomen-

menque, nisi quod sanctius jam hoc e-
vasit solium; nec profanum ambit
verticem, quod Lechum profani ar-
bitrum throni admisit, cum rude ad-
huc Vaticanæ Religionis sæculum, Ro-
mam, tantum per bella nôsse. Cæte-
rum hæsere hic semper Aquilæ, quæ
ad eos sublimem viam volatu ineunt,
ut cælos etiam pulset, dum aliis longè
anteit sublimitas in Sacrorum Princi-
pes devoluta. Honorum quidem hic
ultimus est, ultra quem tiarata summæ
Insulæ Majestas non emergit; sed ta-
men per hæc ultima, prima aditur di-
gnitas; adeoque, qui ad hanc fortunæ
metam constitit, cursum inhibet for-
tunæ, et si meritis ultrâ contendat, cu-
muletque merita, nihil posthac præ-
mii præter immortalitatem relatura.
Atq; hic tandem Honor Te reperit,
Principum & Archipræsulum Fortu-
natissime, qui Summos à tot sæculis si-
bi indicto usu investigat, suamq; non-
ni si Tuâ metitur magnitudine, qua &
maximis molem auges, & ab humo-

pro-

protinus attollis, quidquid nativæ humilitatis reum à cælo se longius removit. Nam & honorem, sequaci gloriæ passu, illa Tecum comitatur felicitas, ut cum possessoris amplitudine in cælos abeat illius fastigium ; ut in ima fæpius subsidit, seque deorsum ex alto præcipitat quævis altitudo, nisi aliena honorati Atlantis, illam præcipitii probro eximat. Usque adeò reponit vicem honoribus , quisquis emeritos illis lacertos submittit ; & plus gratia refert, quam in hærede purpuræ loca reperisset , ubi scipso Curulium pom-pam auget grandior Purpuratus. Sic ergo celsa etiam Princeps, inauguratione Tuâ cælo admoveas, & Pontificium culmen ascensu Tecum elevas, non tam ipse fortunatior, quam à Te evaserit, qui jam de se felicem compserit, tantus honor ! Nec diu minora trivisti fastigia, par etiam summis; torpescens animæ illud autumnans, diu formare indolem, quam in altum proferat, nec dare continuò facinus, in
cuj us

450 Honorum Non Plvs VLTRA
cujus molitione s^eculum torpor im-
pendat ; cūm tamen cunctatio pluri-
mum laudis decerpatur, si lento laudem
opificio moliatur. Et noveras diu-
turnæ in publico luci lentam inaugu-
rationem officere , cum illam etiam
ipsa extinguat in occasum festinans
ætas, quæ tunc primūm à principe ti-
tulo inclarescit, cūm umbrarum vici-
niam non effugit jam jam imminens
vitæ vespera. Et tamen plerosq; in
Senecta is honor oppressit verius, quā
extulit , nec citius ad hanc felicium,
quām vitæ metam pervenere, illato
in Cathedram senio & deficientis vi-
tæ reliquiis, quam ipsa citius rapit æ-
tas & effætus virium languor. Imò
post Galbae odia, in Principe senium
horret purpura, aut nimis brevem su^m
usuram indulget. Quos in lacris pro-
fanisq; Curulibus honor in fata festi-
nus adoravit, ortum hujusmodi side-
rum occasui fatali fædere innectit.
Maturius Tu gloriæ cursum inchoas,
cui longæva (quod omen non servile
affen-

assentationis ingenium extorquet, sed
pronior in debita virtuti præfigia vo-
luntas) supersunt emetienda vitæ sta-
dia, jacturam tot capitum solatura, per
quorum geminata senio fata purpu-
ram Tibi accelerat virtutis emeritæ
auctoritas; ut ipse moram beatioris
fortunæ (si nomen fortunæ patitur
prensata solo facinorum duclu insula)
portendat vegetus ætatis vigor, & nō-
dum aversi à Poloniæ Gnesnæq; vo-
tis Superi. Ipsi etiam, quos prius in-
gesserat virtus, fasces suæ jacturæ post-
habent Tibi festinatum decus, ac inde
solatia decerpunt, quòd Tibi matu-
randæ felicitati per inductam sibi or-
bitatem serviērint. Nam & viduatis
fascibus voluptatis sensum ingerunt
amissa, quæ nativam lucem alio tran-
stulere nomina; dum non uni terra-
rum angulo, sed orbi etiam per sparsæ
latius laudis pignora pervadendo nata
cognoscuntur. Nec enim funestat vi-
duata insignia lux amplior, quam si-
mul hauriunt, dum illam cumulatiūs

in aliò

in aliò migraturum Principem obſtri-
cta meritis ætas refuderit. quasi etiam
ad suffragium novæ purpурæ reliqua
conferat, & gradus fit ad summa cer-
tior per illa fortunæ primordia, quæ
antea pulchro cum laudum fænore te-
nuere, ſuprema unico paſſu invafurū.
Iam Te quidem in altum fortunata
provexerat merita, pridē non per de-
clivia repente; ſed alta etiam apud
ingentes Animas fastigium ponunt,
quoties eminentius quiddam ſupererat.
Hærere tunc ſibi videntur in cespite,
eui quamvis in collem modicus affur-
gens tumor plana ſubmittat, tamen
vicini montis ſupercilium à plano ce-
ſitem vix discriminat ac ſecernit. Et
aliis quidem Lechicæ Signaturæ di-
gnitas vitam, creſcendique germinos
confignavit, quibus pulchrius viſum
tali Annulo æternitatem nominis ad-
umbratam inchoaſſe: Aliis quæviſ
Inſula caput & vota implevit, quoſ
majoribus initiari nescio quæ non fi-
nit ætatū ratio: Tibi tamen gradū
ad ma-

ad maxima, ipsa instruit magnitudo,
& posita juxta meritum, in plana eva-
sit prior sublimitas. Regni Annulum
in primis manu ceperas, quo Princi-
pis arcana vel gratiæ clauduntur: li-
tuum dein Pontificium quo famæ im-
mensitatem extra Curiam per Præ-
fusilis munus protulisti; sed tandem u-
nius muneris eminentia reliquis cul-
men adimit. Nec ambitus huc con-
tendit, quem minor alias exagitat ho-
nor; sed arduis intenta magnanimi-
tas, quæ nisi terras unico gradu tran-
scendat, infra desiderii metas omnis
ab uitamplitudo. Et sanè extra decò-
rum est, & projectæ spei, animum à
pulchrioribus despondere, ac per exi-
mia quidem, sed quæ juxta grandiora
lucem exstant, studium circumferre.
Nam nec tibiis concinere satis cano-
rum est gloriæ classicum, si vocaliori
tubæ sonitu aurem liceat famamq; in-
vadere: & oleastrum præcerpere mi-
nus decorum, cum possis laureâ capil-
lum induere. Is mihi potior, qui me-
rita

rita in famæ solium erexit ; vel eò usque produxit gloriam, ubi crescendi adimitur facultas ; et si intentiores animi curæ virtutis terminos pati nolint, solâ in publicum partæ felicitatis contentæ voluptate. Atq; illuc Te meritis ivisse is demum negaverit, cui non sat concium pulsat animum Tuis infitus gestis, dignitati affixus fulgor, non vulgata per ambitûs leges industriâ quæsitus, sed ituris in fastorum conscientiam impendiis meritorum. Exesse enim ab hoc culmine cogitur, et si alibi invadat purpuram, ambitiosa cupiditas, cui magnitudinis specie illudit tumor, meritumque omne captat⁹ Principis favor. At periculo objectat hic in Carbasis tumor & Favonii tales, dū vela spei nōnihil implent ac distrahunt, sensim eadē cimittunt, ut periculosis in vado detumescant. Tibi unica emergendi ratio per strenua gestorum ; meritis honorum pulsas adyta ! Sic Tibi Signatorius Patriæ regnatrixis Annulus manum implevit,

plevit, sic secunda Purpura cum Cul-
mensibus tiaris, sic summa cum Gne-
snensibus occurrit. nempe, nunquam
molle otium summa contrectat, quæ
in generosi conatus præmium, regno-
rum æquitas destinavit. Dum enim
proclivem ad pulcherrima perurges
animum, quæ sola Tibi in stimulum
abiere: ita Principem, ita Patriam
obstringis, ut, ex quo publicæ rei ope-
ram adjecisti, nemo sui nominis mo-
dum impleat, cui Tu facti excellentiâ
in posteros non præcurras. Nulli Te
muneri addixit dispuncta meritis ætas,
quod ex magnarum mentium præscri-
picio non ornatius à Persona reliqueris;
illud à Te exigere solitus, ut major o-
p̄is Tibi laus hæreat, quam Tituli &
& prima in Officio sit Immortalitatis
parandæ ratio. Quamvis & transfu-
sum à Sacris Curiæque insignibus no-
men, stimuli vicem gerit ad actus præ-
nobiles, eoque Regna potissimum con-
spirant, cùm Magistratum ornamen-
ta, à tot retro sæculis retinent, quò vir-

456 Honorum Non Plvs VLTRA
tutem splendidiore in publicum pro-
ferant apparatu. Nam & merita his
distingui, & pariter augeri, adinotā à
Torquati munera nitorib⁹ face voluē-
re; ut cui decor insignium accende-
ret vota, non per indecora vitam tra-
jiceret; sed nō slet virtutes fascibus
illigari, & facile prætextam indui, cū
vitæ spatia grandioribus actis præte-
xuntur. Alioquin torpore mens oc-
calluit, ubi lentam ad egregia hi sti-
muli non pervincunt. Sed hæc pluri-
um æstatum probra Tuus haud incur-
rit honor, eum Te longo virtutis ex-
perimento ubiq; veneratus, qualium
exempla sterili voto exoptat, in poste-
ris nō citra omnis fidem dubiam spe-
rat. Nihil Honori contigit speciosius,
quam Tibi se jure optimè infudisse,
eorum indolē aversatus, qui pulchri-
tudinem cognomenti factis imprime-
re non laborant; totā veneratione à
Securibus quas gerunt, expressā; nul-
lā à publici moris, ac vitæ dignitate.
Fateri cogitur, vel qui censorium mu-
nus

nus sibi arrogat in alienorum censura
sui incurius, quod cum Te augustior
Sigilli Sarmatici cura distinuit, nihil in
Te ad munericis præcellentiam non
magnificum, ad curam Annuli (in quo
gemmæ vicem obtinuit actis insita se-
renitas) nil non honorificum eluxit.
Responsa Principis vix quisquam pro
Majestate magnificentius, pro rerum
& sententiarum pondere nemo gravi-
us, vel cum pari civilis eloquii laude
reddidit. Attonita à Tuo perorantis
ore Curia hærebat, dulce Nestoris flu-
men posthabens, postquam in Tuo ci-
vilem Atticam degustasset, quod illi
mella & ambrosiam destillarat, non
alio documento compertam, quam
quod famam Tibi aleret immortalem.
Patuit profecto non irrita in Magnis
natalibus latere dierum præfigia, &
pulchro eventui viam præsternere, fa-
cēmque venturis nitoribus prælucere
in Horoscopo; Tibi communis cum
Chrysostomo natalis aureæ torrente
linguae infudisset. Quod si patuere illi

458 Honorum Non Plvs VLTRA

Oratori aureo Imperatoris atria , ubi
Eudoxiæ fulmen ab ore sanctior Peri-
cles minaretur, & Tibi augustale atri-
um referavit regalis legatio ; nisi quod
lenius Tu ageres, nec fulmine res ege-
ret, dum sacra augusti Connubii san-
cires fædera ; nec Eudoxias parceret
illa Domus. Nam Tibi etiam datum,
ut in Austriacorum Fascia, per nexus
æternos Zodiacum accederes , cùm
LVNÆ KORYBV TIDI accederet
e Cæsarum luce deducta serenitas, nec
minore Paronympho tanti Majestas
Connubii indigeret. Parem beatioris
linguae gratiam delibavit Purpurato-
rum in regno Antistitum ac Optimati-
um confessus, cum quo Curiam re-
sponsis , consiliis Patriam munisti ,
Divinè dicendi sentiendiq; usu Prä-
fus , sententiæ auctoritatè laticlavii
Sarmatici velut oraculum. Ut verò
Principum arbitria coronant , quos
terræ merito adorent ; fixere in su-
blimi , quod in Te sæcula vel exteri
nōssent, nullusq; hac ætate Sarmatiæ
thros-

thronum insedit, qui non gravib^o Rei-
pub:curis, Te arbitrum in purpura ad-
scivisset. Primus in solem extulit, et si
umbratici sitūs squalorem antē nesci-
eris, IOANNES CASIMIRVS.
Hic novo Ephesioni obtigit Alexan-
der, qui minore annulo regalis bene-
volentiae argumenta comprobaret.
Progressa mox virtutis veneratio, dū,
quam Lechico adornarat annulo, etiā
Pontificio insigniret, quod non suffi-
ceret ornando una æternitas (quam
annulo inclusit recondita Ægypti eru-
ditio) sed geminam æternitatem du-
plex annulus Tibi circumagere debu-
isset. Coronavit CASIMIRI arbi-
tria mox augustus Successor, auxitque
publicum decus honoraria (quam
paulò antē Oratio coluit coletq; sem-
per recordatio) in Austriam missio-
ne ; ne plura domi colligeres , quæ
spectanda exteris subtraheres, orna-
menta. Nam illustris obsequii usus
depositit grandes animas & quod à
negotii Majestate non tam obsequiū,

quam Principum honor amorq; est,
aut quædam regiæ Personæ imitatio.
Plus tamen gratiarum sub JOAN-
NE III. collegisti; quem, dū unā
cum gemino suffragantium ordine co-
ronæ destinas, ipse tiaram induis: pla-
cuitque Principi eò demum Te infer-
re, unde jam vetaret sublimius non
profanæ terminus Majestatis. Ita
Principum vota in Tuæ amplitudinis
auctaria conspirant, dum novis conti-
nuo colunt attolluntq; insignibus, quā
semper suspexere, Curiæ Sacrisq; con-
gruam agendi solertiam. Nam ut Cu-
riam beasti consiliis, ita ubiq; aris (id
quod Culmenses testantur Infulæ) ni-
torem, depulso veteri delubrorum si-
tu, Sacris Majestatem intulisti. Quam-
vis sat ara nituit, dum illi Antistes pro-
sidere offulsit. Obstrinxit idem Præ-
fulis munus Divos Indigetes, quos in
terrarum suppetias cælitùs deduxisti.
Sacram in primis in STANISLAO
KOSTKA prætextam es veneratus,
cujus beato nomine insignire placuit
jura-

jurata divino cultui molem ; ut templis etiam inferret, quem bajulis adstrinxit ulnis DEV M ; post Chocimenses laureas, antea SIGISMVNDO, nunc etiam IOANNI III. ingestas, armorum hostilium in Dacia, adhuc animorum in Polonia triumphalis expugnator. Sine pugna tamen & pectoris lucta illi contigit apud Te laurea, qui repugnare non assoles, si animum cælestis flamma oppugnavit, maximè dum Sarmatiæ Seraphinus, ignes ad pectus admovet triumphales. Et eximum id Princeps, quod idem etiam de Te, qui primum de Numinе, triumphum canat Amor. Idem Tibi in præcordia illapsus KOSTKA, qui cor etiam Beatum cum præda cælite manu gerit. Erigis viatori tropæum, nec curru triumphali tantum in aëre vehi, sed in templo etiam invehî finis ; dum primus Lechicum Tutelarem ritu sacratiore colis, ituris in ævum lapidibus & sanctissimæ moli nomen id imprimens, pri-

462 Honorum Non Plvs VLTRA
musq; de STANISLAO sic meritus,
ut nullibi quisquam. Colit quidem
STANISLAVM & Craci Regia, sed
latius tanti nominis cultum profers,
& tam Audacis, quam Amoris victi-
mam coli jubes. Sic, qui Curules Pa-
trias, ac purpuræ domesticæ blandi-
menta Romanæ usq; fugerat; post fa-
ta, quibus nullius vita beatior, domi
revocas fugitivum. Hæc ipsa, quæ
Beati Indigenæ cognomento inscri-
pta consecras saxa, in fixum gloriæ
monumentum Tibi abeunt, illius Tu-
umq; pariter celebratura nomen. Nā
& lapides in vocales animantur Me-
mnones, dum novo beneficentiaæ ra-
dio afflati emollescunt. imò ipsa no-
væ artis magisterio sapit moles saxeæ,
ferroq; domita durius ponit ingeniuū,
dum eximiæ religionis Veneratio in-
dicitur, ad quam grata posteritas etiā
rude marmor erudit, mutoque lapidi
linguae officium virtutis prodigio im-
pertitur. At immortalia de terris
post Divos merita etsi anterior cele-
brarit

brārit ætas, hæc tamen id cūmulative agit, quā cum meritis cōmittitur præmii celstudo. Non tam illis beneficium est Infulatorum apex , quām merces ; atque adeò novo se criminē adstringerent, nisi primæ Pontificum ac Principum tiaræ Tuō vertici inse- dissent. Gloriæ tamen intererat, ferre alieni capitī coronamentum, ante- quam immineret Tuō ; ut Sacra hæc auctoratio Tuæ pretiū faceret potesta- ti, quā pari merito, pari suffragio ini- isses. Luctā ineunt merita post Prin- cipum fata, & nobilem arenam occu- pant, imò functos munere ac vitâ Ma- nes in certamen laudis cum Successo- re eliciunt ; ubi triumphum aut utri- que decernit famæ auctoritas , aut u- trinq; partibus momentis fluctuans, an- cipiti judicio palmæ sententiam su- spendit. DeTe nihilominus subducit ambiguis locum certitudo , & extra ancipites encomij metas progressæ dotes Pontificiæ. Par enim culmen non degener passus init. At, quidquid

464 Honorum Non Plvs VLTRA
tiaram hanc meriti Manes, ADAL-
BERTI Cathedræ intulere ; Tecum
in hoc Divorum domicilium pene-
trat. Ipsi, credo, coronati Antistitum
Manes è mortuali busto (si busto etiā
capitur tanta laudum immensitas)
imò è Beatorum Patria, ubi certiore
de meritis judicio decernitur, non in-
felicia Gnesnæ eventa posthumo plau-
su celebrant, dum ejus Insulas Tuum
serenare verticem intelligunt. Vicu-
ros se post fata illi antumant, dum Tu
vivis, ceu viva spiransq; tot Principū
imago, in qua spirare videantur vel
extincti. Nimirum succendentium il-
lustris series, dum per impressa ab aliis
famæ fastisq; vestigia librare gressum
satagit, & per paria indolem traduce-
re, etiam Principum mortuos animat,
& fatis eorundem novam inducit ana-
stasim, vi operum thaumaturgå ; Ut
enim minorum flagitia, dum Majorū
gloriam præfocant, eos per quoddam
nominis vulnus cruentant, ut velut ge-
mino fato concidant infausti manes ;

sic

sic nepotum gloria, vita Majorum est,
& Nepotum decora vel infelix series,
eorum nomen in vitam revocat, quo-
rum insignia posteri accepere. Nec à
Te aliud spei trahere suadet probata
inter minores etiam Aras religio, quæ
& KARNKOVII profusam in Cæli-
tum animorumq; culturam, & LV-
BIENII conjunctam cum sapientiæ
laurea pietatem, & in primis cælo in-
scriptam ADALBERTI gloriam re-
vocabit, cuius Purpuræ successisti.
Tua jam deinceps erunt ut honoris, sic
virtutum insignia, quæ Divum Anti-
stitem ornavere. Iam vel illud glo-
riæ Tibi cum purpurato Martyre cō-
mune intercedit, quod in Te augusta-
les animos pari felicitate inclinasti.
Nec enim Othonem Tertio LEOPOL-
DVS minor; at verò ut ille Othoni
cor pæne abstulit, (nam amor pul-
chram cordium rapinam dulci violen-
tiâ exercet) Tu solerti tot décorum
artificio LEOPOLDI animum inva-
sistì. Testis est Vienna, quam eque-

stris elegantiae comitatu & cultu pro-
pè ad triumphalis pompa gloriā re-
dacto rapuisti. Sed Austriacum Oc-
cidentis Principem in admirationem
primò, demum etiam in amorem im-
pulit, non unum Oratoris Regii decus,
& per urbanioris politiae leges circūa-
da civilis ingenii Majestas Adeò
Principum animi commune Tibi cum
Primo Präfulum Gnesnensium Prin-
cipe ADALBERTO, domicilium de-
scripsere! Quod si librata Divi Prä-
fulis in lance aurea, pretio certare cū
principe metallo abnuit, nec sperare
par pondus potuit erutus è terræ ve-
nis thesaurus, & cælis inaugurata vir-
tus; etiam Tua, si arbitrorum truti-
nå exploretur, pretium cuivis adim et,
meritorum magnitudo. ~~N~~isi tamē
est Prussia, dum Tu in sacris imperas,
& ferociam pridem posuit, cū sub
Romanis legibus miteceret, rea semel
in Superstitem ADALBERTVM,
nunc mortuo supplex; rursumq; in-
fessam Divis Cathedram venerari di-
dicit

dicit Te magistro. Non enim antea Gnesnam occupâsti, quam sacra Prusia jura dares, eò usq; in Te effusæ, ut ægrè Præfulem dimitteret, nisi Archipräfulem Te mallet; adoratura in Te suo priùs Antistite, jā Principe, quidquid in ADALBERTVM immani-
or venerationis omisisset. Colet insignia Martyris in Purpurato Successore, & obsequium scelus obliterabit; imò & suam in Te venerabitur fortunam Borussia, quòd Primum Principem dare possit, & Ara Gnesnensis à Culmensi purpura nova lumina mutetur. Tamdiu Te minori clivo destinuit, donec minorem se fateri cogereatur, quam ut immensa laudum Tuarum caperet. Agnoscit rarum fortunæ munus, cùm jacturam æstimat; ignara, quantum gereret, quamdiu nō amisit: ut népe ferò animum damna percellunt, & jactura lacrymam ciet, ac in luctum palpebram damno erudit. Præmissum tamen ante principes Primatum mitras Insulatæ Prussiæ
expe.

experimentum ; ut inter minores vitas Poloniam erudiret, nō unico tunc argumento comperta capacitas, Te vel maximæ non impar caput gerere. Quocirca breviore morå aliorum purpuram definivit, & erectum vitæ honorisq; spatum ad sui perennitatem in Te maturandam redegit. Nam LESZCZYNIORVM Magnificen-
tia ,

--- dum pulchris urit splendoribus orbem, citò in umbras desit emortales, Vrusque verius in victimam ad aras constiuit, quā in ad ad longum insulæ Pontificiæ usum. Nec NICOLAI PRAZMOVII Nomini insertum cū etymo vincendi omen, ultra quinquennium fata evicit, soleis avitis terras proterens, dum cælos peteret. Sed neq; Flos Principum CZARTORYSCI-
VS extra Falcem, non ita vernans in nomine, ut eundem efflorescere diu si-
nerent fata in munere ; cùm Eques ille Ducalibus ceris impressus primo pæne passu Olympum attigerit, vix laudum.

Iaudum stadia inter geminæ tiaræ, natilitiæ scilicet sacræq; metas decurre-re exorsus. Tibi hæc cessere nomina, quibus initi honoris annos, cum terminalibus vitæ horis extrema confude-rint; & raptâ citius, quam propera-to meritorum cursu collegerant, gloriæ immortalitate, Tibi pulchra O-lympia reliquère, longiori annorum revolutione, quam & Sarmatiæ vota, & nondū in senium deflexa ævi spon-det maturitas, deterenda. Dabis ergo in hoc publicæ lucis stadio actus præ-nobiles, ubiq; eximius, dū gloriæ cal-lam premis. Dabis grandia quæque, quorum conscientiâ & fefe circum-a-gens ætas, in Tuâ venerationem, & sub-sequens in æmulandi necessitatem im-pellatur. Ita ut non invito euntiū an-norum consensu, beatiore eventus com-probet, Te bono hujus sæculi, ac Pri-matis Infusæ, non sine benigno fa-torum arbitrio desti-natum.

M E T A
SAGITTÆ SAPIE-
HANÆ,

In Obitu Illustriss: Domini
D. CASIMIRI LEONIS

SAPIEHA

Procancellarii M. D. L. Orszag-
nensis, Luboszanensis, Volpen-
sis &c. Capitanei, Admini-
stratoris Oeconomiæ
Brestensis

A COLLEGIO BRESTENSI
SOCIETATIS JESV.

Famæ Posthumæ
INDICATA

Anno Nati inter Mortales DEI-
HOMINIS

M. D C. L. IX.

+ + + sua quemq;_z
Fata vocant, METAM QVE dati perve-
nit ad ævi. Æneid: 10.

- - Magna tamen tecum solatia lethi
Inde feres quod Te mæsti Populusq;_z Patresq;_z
Ingemuere mori - - - quod Principis ora
Vnius amissi tetigit jactura LEONIS.

Stat: Silv: lib: 2.

In Avitum Insigne Illustrissimi
D. CASIMIRI LEONIS
SAPIEHA Procancellarii
M. D. L.

Dant Tibi viætrices decus immortale SAGITTÆ,
 Quæis notat erectū CRVX geminata stylum.
 Non humili Te meta decet, Prænobile Telum,
 Quod super Astra tuo niteris ire situ.
 Patritiæ fueras, Minor Annule, Meta SAGITTÆ :
 Meta perennis abhinc, Annule Major, eris.

(472)

ILLVSTRISSIMO DOMINO

D. P A V L O
S A P I E H A

PALATINO VILNENSI
SVPREMO EXERCITVVM

M. D. L. D V C I,

Roslaviensi, Slonimensi, Borcia-
nensi, Zdzitoviensi, &c.

C A P I T A N E O,

Administrator Oeconomiæ Szaulen-
sis, Kobrynen sis, &c. &c.

COLLEGIVM BRESTENSE
SOC: JESV

Felicitatem.

LAcrymarum fecundior quam ver-
borum dolor fortius agit in pupil-
lam,

lam, quam in linguam. Plorationi hic
 aptior, quam Orationi Oratorum fontes
 exsiccat, cum animum vultumque la-
 cymis inundavit: adeoque torpe fa-
 cundia, cum stagnant oculi. Alibi ta-
 men mentiuntur lacrymae. & Praeficas
 erudito simulant eiulatu: Sed inter pa-
 rentalia **CASIMIRI LEONIS**
SAPIEHA, veros imperat plan-
 etus, iactura magnitudo. Non amat la-
 cymarum mendacia serius dolor. Neq;
 vulneri, quo mentem is conficit, reme-
 dium poscitur, cum metam in pectore,
 communi præbes vulneri, Dux Maxi-
 me. Sat solatii mærore saucys, tecum
 pariter sub iectu esse. Feriat idem telum
 imbelles, quod Heroas impedit. Haud
 verò noster lenimenta vovet dolor, quem
 ultro laudibus irritamus. Provocat enim
 lacrymā postuma laudatio, & flere in-
 bet, cum per aurem animo amissa inge-
 rit, vel calamo damna exaggerat. Por-
 rō de

rò de cothurnata dictionis genere in ar-
 gumenti præstantia vix laborandum
 Haud egent cothurno grandia, sine qu-
 adhuc retinent suam molem. imò co-
 thurnus ad scenam & tragica relegan-
 dus, non ubi suo munere defungitur ve-
 ra laudatio. Quidquid tamen laudib-
deest, supplemus lacrymis, quibus pero-
ratur melius, cùm linguam occupat O-
rator Dolor. Habent & lacrymæ voc-
pondera, & inter oris silentia, pupill-
naufragio loquuntur. Vbi tamen & ca-
tamos urgent gratia; non probare illi-
non poteris ab argumēto, quæ stylo gra-
tarum mentium adnotavimus. in quo-
rundam enim panegyri nil pulchrius
 quām illi ipsi, ubi maxima scribentis glo-
 rìa, Heros est, qui nihil accipit à calam-
tributi, præter atramentū. Hic equiden-
alind scribendi argumentum non est
 quām quod illaudatum nolis, & inte-
 quævis facundiæ pigmenta per seipsum
 adhuc est Tobi gratius. **CASIMIR**
LEO.

LEONIS SAPIEHA Nomen hæc
 pagina gerit; nec timet repulsam pur-
 purati Lectoris, qui amat id nomen de-
 se, de Patria meritum. Vel in emortua
 tabella amor reperit, quod cum animis
 voluptate recolat. Quare post laureas,
 qua victâ Moscuâ Divi Faustini ope Tibi
 viruere, has aliquot pagellas Sapiehanæ
 Nomiñi vectigales victrici dexiræ inseri
 patiare. In his si vel Heroum Manes
 vivunt, Tu fatis eorum superstes, Immor-
 talitatem Nominis assequeris,

Ex voto

Collegii Brestensis

Soc: J E S V.

Meti-

Metire, Calame, quod audes :

Heroas non capit pagina ;

Premiturḡ, arcto immensitas laudum.

Aliud nomen in angusta redige ;

SAPIEHANO Nomi*n*i

Orbis haud sufficit.

Nec dolori sat consulit libellus :

Eternus cūm sit dolor, non amat
compendia.

Nec Oceanus Isthmo ,

Nec angustiis immensa committuntur.

Exilis est dolor ,

*Qui vel totus per lacrymas exsudat in
palpebram ,*

Vel torus per calamū in paginā effunditur.

Tantus es, **CASIMIRE LEO.**

Vt Tibi lugendo desix̄ra vix
sufficiat ætas.

Et magna moles parem ruinam ,

*Et Ingentes animæ ab obitu non imparem
luctum trahunt.*

Nec

Nec modi, nec termini eget mæror,
Quo Maximus iuxta ac Optimis parētatur.

Nec in tenui funere aret pupilla,
Aut post justa tenuiū, mox desiccatur.

Desint alia :

Lacrymas semper indicent, quæ te-
cum amisimus ;

Nec bustum hæc tacebit.

Felicius quidem merita æternitati scipſa
insinuant ,

Quam emortua id præstet Oratio ;

Tamen hæc talem Te posteris
transmittet ,

Qualis in perennitatem facis immi-
grâsti.

Multùm interest, nôsse ,

Quo tramite ad Famæ Capitolium & Glo-
riæ adyta quis penetrârit.

Vel saxa trudiuntur ad lacrymas,
Vbi illis alienæ magnitudinis sensus
aliquis immittitur à Natura.

Hinc sudorem elicuit simulacro Or-
phei adventus Alexandri,
Ceu in tanti Principis encomio vel e-
linguis statua desudaret,

Primò

478 *Meta Sagitta Sapiehana,*
Primò tamen Parentalis Dolor,
Gentiliciam **CASIMIRI** Glori-
am scrutabitur;
Ut crescat luctus materies,
Vbi ab ea Stirpe **Nobilem** Plantam
noveris recifam.
Æquè tristior Occasus afficit, ac Ortus
serenior recreabat.
Crescit Funebris Pompæ splendor à
tanta Majorum Luce.
Et sepulchralès tenebras expugnabit
Commune quiddam habent cum Sole
Animæ illustres
Tam illæ, quæm Planetarum Princeps
nescit occidere uni,
Quin Orbi alteri sereniùs oriatur.
Latere ab Occasu incipit, non lucere,
At nec faciliùs laudem alicujus ad
maxima perduxeris,
Quæm si à Majoribus incipias.
Nunquam pulchriùs coloratur Oratio,
quæm ab Imaginibus Majorum:
Nec cuiquam suaviùs inhæret Eloquentia,
quæm Avorum Ceris
Ergo jam Avitum Fulgorē intendat
Elogium Sepulchrale. ILLV.

I.

ILLUSTRISSIMI NATALES
CASIMIRI LEONIS
SAPIEHA.

Cohibe Oculos

Tantæ Luci inassueta Posteritas;
SAPIEHANI Ortūs splendorē
non quævis palpebra impunè
adspexerit.

Meridianum hīc crede Solem,
In quem oculos nemo conjecerit,
Quin vindex lumen in palpebra
persentiscat.

Eluere lacrymis audaciam cogitur, qui
audaces in Solem palpebras intorsit;
Quasi nec modicam tantæ lucis usu-
ram Cælum ferat
Absque Tributo Lacrymarum.

Fert tamen Armatus Lituaniæ Eque
 SAPIEHANAM Lucem,
 Sed defluente in frontem casside Nu-
 bem gerit.

Poloniæ oculos eadem perstrinxisse
 serenitas,

Nisi in Aquilam incidisset.

Assueta hac Solis spectaculo vel Soli æmu-
 lum lumen adspicit impunè.

Ad serenius Astrum cæcutire

Noctuarum id esto dedecus, non
 Aquilarum.

An verò non serenior esset Tua origo
 C A S I M I R E,

In quam Ducalis è matre, & avitis
 Solibus splendor influxerit !

Nesciunt aliud quam Lumen gignere innu-
 erit & splendoribus Anima.

Nec tenebras paritur, nec paruit Prin-
 ceps ille Astrorum.

Nullas suo in sinu umbras educat
 Domus ,

Cui sola ex usu est educare terrarum
 lumina :

Nec obscurior eos infamat exortus,
 Quo-

Quorū Nomina Occasū nesciunt.
Stellis id noctem stipantibus, non Pu-
blico in Sole Civi evenerit.

Ab Ortu ergo Splendidum,
Ab Aquila RADIVILIA Su-
blime,

A LEONE Martium Genus tra-
his CASIMIRE.

In Materno Ducum Sanguinem, in
Paterno Laticlavum & Clavam;

An enim atiud LEONEM, id est, Litua-
num Herculem quam Clava decusset?

Magnanimitatem Tuam qui novit
Te natum ex LEONE libens
fatebitur.

Sol ipse non aliam tunc quam Do-
mum Leonis ambiebat.

Ita & Martiale Parentis,
Et Astri tunc regnantis cognomētum,
te Martiali animo auctorabat
Tantò felicius, quanto vestigia & No-
men Patris melius expressisti.

Sunt nempe pro Nervis Trajani,
Sunt Titi pro Flaviis.

482 *Meta Sagittæ Sapiehana;*

Non humilior Maternas Aquilas &
Leonem decuit Proles.

Vtraque terras prætervolat,
Et Sagitta S A P I E H A N A ,
& Aquila R A D I V I L I A .

Regni Aquilis amicum Pectus
An alio quam ab Aquilarum nido
emersisset?

Visque adeo E L I Z A B E T H olim
Gratiæ partu illustris ,
Iam gignit Aquilas & L E O N E S !
Plurimum tamen in Te laboravit
Lucina, C A S I M I R E ,
Et cum alios præmisisset, Te postre-
mum edidit ,

Ceu de grandiore partu diffideret,
Postquam Te LEONEM edidisset.
Grandior Tu scilicet ejus utero fere-
baris Pericles ,
Qui quondam in utero Matri, in bello
Athenis L E O est creditus.
Fruere tanto bono, V I L N A ,
Tibi alter Tutelaris nascitur
C A S I M I R V S ,

Suo-

Suoque natali te consecrat in urbem
vel Divorum, vel Heroum.

II.

Levatur è Sacro Fonte à
VLADISLAO Principe &
CONSTANTIA Regina CA-
SIMIRI Filii tunc nati, po-
stea Regis ei Nomen
imponente.

Etiam inde lacrymas hauries, Dolor,
Vnde Vitā hauserat CASIMIRVS.
Non largius Sacer Fons affundit vitam ,
quam lacrymas.

Vitale ut est Flumen ,
Non minus agit in Animam, quam
Palpebram ,
Et ablueret natum, & irrigare.
An tamen laudes CASIMIRI tutius
Fonti committam ?
Labili Aqua Elemento Laus citò nimi-
um aboletur.
Fluxo ingenio Aqua est, nescit Fama im-
mortaliati consulere. Malè

484 *Meta Sagitta Sapiehane,*
Malè Roma Coclitem & Clæliam in
Tiberi adnotårat;
Hausisset hic illorum gloriam,
Nisi eam melius in Fastis Pietas
adnotåset.

*Stabilem enim Gloriam à stare nesciente
elemento quis facile sperget?*

CASIMIRI tamen Laus etiam Aquis
inscripta perennat!

Nimirum Salubrior ille Fons nihil
colit magis, quam Fidem.

Fluidâ alioqui indole, tamen fluxam
Fidem refugit.

Debet tam constans ingenium etiam
CONSTANTIAE,

Quæ Fontem hunc bullâ **CASIMIRI**
insignem coronavit.

Nunquam Fontanalia Sacra augustiūs
celebravit Terra,

Quam cùm **CASIMIRVM** IEO-
NEM è Fonte illo levare

VLADISLAVS & CON-
STANTIA.

An enim Divino attactum Latice ple-
beia attigisset manus? Si

Si aureæ Principum Heroumque ani-
mæ è Platonis sensu,
Felicius id Regiæ præstant manus,
Quam olim Rex ille in aurum quidli-
bet refinixerit.

Egregium, CASIMIRE, & Tuū,
Quem Regio Nomiñ ferendo parem,
Sensit CONSTANTIA,
VLADISLAVS approbavit,
Didicit Lechicus Lituanusque Orbis.
Invenisset adhuc Tuæ Domi Lilia
Amicum Liliis CASIMIRI Nomen,
Nisi hæc olim in SAGITTAM solidasses
Ad Martiam Polonorum Gentem ac-
cedendum ratus

Cum robore, non odore,
Ad Capuam & Annibalem relegasti
Insigne Floreum,
Ne in molli virtus frangeretur.
Eques Tibi Armatus magis adhæse-
rat, quam Eques Liliatus.
Auxisti tamen nomen Regiū Paterno,
Ne LEO ille alium, quam Leonem
edidisse crederetur.

Fortes utiq; Fortibus creantur.

486 *Meta Sagittæ Sapiehanæ;*
Sic non minus splendoris quam viri
um Nominis miscuisti
Tantò propior Regum Nominis &
Fortunæ
Quantò pulchrius per gesta Fortia itur
ad coronas.

III.

Ætas tenera CASIMIRI
LEONIS apud Exteros optimè transacta.

Etiamne solum Solemque Nativum deferis CASIMIRE?
Scilicet illustri tot Décorum reo patrâ tantisper interdictum.
Novus Prometheus hausto lumine e
Cælo Patrio
Exterum Orbem lustravisse pariter
& iillustravit.
Et sanè amplior est SAPIEHANA
Gloria,
Quam ut Lechiæ ambitu capi possit.
Æmulam Solis dixerim,
Qui

Qui Orienti cunabula, orbi universo
lumen debet,

Externi Luminis non indigens, sui
largus. (ret.

Is domi lateat, qui foris Patriæ obscura-
Domo pedem non efferant,

Quorum & res angusta domi,

Nec Animus Orbe major.

Angustum est Magnis Mentibus
Cælum Patrium.

Solum vertere, Magnorum cultura est
Animorum.

Oras Exterorū invisiſſe probrosū plerūq;
Non item CASIMIRO LEONI.

Ætatem necdum firmam, Leoni Bel-
gico firmandam,

Floridam ætatem Regno Liliorum
concessit;

Ita vernantes Annos excolens,

Vt illorum amænitatem à Musarum
lucis, Tusculiq; hortulis intenderit.

Tanti est Florem ætatis irrigâſſe
Fontibus Puteani

Ad Heliconis profluentem.

Bené hoc Latice restinguitur Ardor
juvenilis. X 5 Alti-

488 *Meta Sagittæ Sapientiae,*
Altiores disciplinas animo cōplexus,
EIAM Aristotelis Organum ratus conferre
ad concentum Glorie;
Nec surdā bunc famâ fore,
Qui Ph̄ysicum didicisset Auditum.
Vix numero mensurisq; comprehen-
deret Mathesis,
Quantum ille Geometriæ lucem
extenderit.
Qui omnes Europæ Angulos sui No-
minis famâ implevisset.
Didicit nullum sine Linea Diem
transigere,
Quam non duceret ad extremæ fortis
homines ad extremum vitæ
Erat, quod in illo amaret Latii Parens
URBANVS,
Floris Lechici suavitate delinitus,
Dignissimi, quem APES BERINÆ
delibâssent.
Sed dum exterios Peregrinum fidus
serenaret,
Ita eorum decora in sua convertit,
Ut minus externi splendoris serenaret,
Quam daret Patrii
A Spinola bellandi solertiam,

E Belgio politioris literaturæ decora,
E Latio omnium amores in se Do-
mum transferens,
Adhuc apud exterros sui amorem fide-
lemq; memoriam reliquit.
Dignus qui linguas omnium occupa-
ret, quas bene caluisset.

IV.

Legatio Moschovitica à
CASIMIRO LEONE
S A P I E H A
splendidè obita.

Antea nomen Regis; jam & Perso-
nam induis, **C A S I M I R E**.
Ætatem nemo Tibi objecerit,
Matura temper Gloriæ est **S A-**
P I E H A N A celsitudo.
Nec Alexandri trophæa senium,
Nec Cyri indeoles ætatem requisiit.
Linguam Principis fuisse tam Tibi
tunc promptum **N e p o t i**,

*Quam Abavis solenne.
Illi Os SARMATIÆ fuisse glriosum
fuerit.*

Tibi OS VLADISLAI.

*Testis est Moscua,
Quam non tam pedum quam Gloria
passibus attigisti*

Tot ibi Tuæ monumenta Fortunæ,
quot vestigia imprimens.

Obstupuit Opulentia in Te illa ditio
Quæ Gentilitio Equiti tegendo nil
haberet.

Sanciendi erat limites tā egeno Veliti,
Ne extra limites chlamydē quæreret
Gentilitiae Egestati.

An perpetuam non feriret pacem
cum eo Polonia

Quem Æterna in Insigni Pauperies ad
bellicas stimulasset prædas?

Cohibendus erat certo limite tam
indigus Furor.

Benè autem ferocienti TAVRO op-
ponitur Noster LEO;

Nam ad Magna Nomina effrenes etiam
Bellus cicurantur:

Adver-

Advertit oculos & splendidior Legati
comitatus,

Qualem & Roma vetus miraretur,
& Carthago ambiret:

Dubium, vultu is an cultu ornatior,
In quo ita Arti pretium se immiscuit,
Ut Naturæ ornamenta non excluderit.
Serum vellera & bombycum labores
Exhauserit tantus splendor.

Tanti est, nosse Regiam ex æquo su-
stинere Majestatem,

Et splendido apparatu ire in hono-
rem Principis!

Ignorat Regum Nomina, qui solitari-
am inducit Majestatem.

Insuper exornat domi propriam, qui foris
Publicam rem illustrat.

Assurrexit Tuo Nominis Honorig; stupens
Moscua,

Adorans in Te VLADISLAVM,

Cujus antea graves senserat manus.

Parere proinde monenti maluit,
quam pugnanti.

Quavis & Tu flexanimå MOSCHI
animos facundiå subegisses,

Eximi-

Eximus tantæ Majestatis Orator.
 Erat, quod à Te & Cyneas, Pyrrhi,
 & Nestor disceret Agamemnonis,
 Amaret Polonia, VLADISLAVS
 honoraret
 Oblato pōst Tibi Regalis Paronym-
 phi titulo
 E Pomerania Regiā Sposā deducentis
 Sed ô tuam, Moscua, fidem.
 Adeōne fæderum Religionem cum ve-
 stibus exuit Tuus Eques?
 Relaxas obstrictam juramento fidem,
 Pænè sacrilega, dum sacramentum
 violas;
 Adeò rūdis ut, Quid sit æternam iniis-
 se pacem, ignores.
 Tanti est jurâsse Græcâ fide!
 Cavete Posteri,
 Etiam Moschi Taurus fas̄um in
 cornu gerit.

CASI-

V.

CASIMIRO LEONI
collati honores, & ab
eo bene gesti

Procul hinc Personatæ in Pur-
pura Simiæ,
Quibus habere satius est Nomina,
quam mereri.

Tam longè vos decuit abesse à præ-
mio, quam longè estis à merito.

Nempe projectit in vos Fortuna cla-
vum Honoris,

Vt ceu ad Maléam frangeret.

O splendida luxus māncipia
Pro quib⁹ ipsa etiā purpura erubescit.

Adoro Merita,

Quoties Purpuram veneror in Gente
S A P I E H A N A,

Quam tinxit Sanguine Barbarorum.

In hac Honorarii Fasces perennat magno-
rum conscientia Meritorum.

Non

504 Meta Sagitte Sapiehanæ
Non eget Fortunæ calculo, cui sua suffra-
gatur Virtus.

Nec minus est Hæres gloriæ, quam
author

Accersendis Honoribus æquè nun-
quam Tu deditus CASIMIRE,
Ac semper fueras par oblatis.

In primo ad Honores accessu talis,
Quales se tantū pleriq; fore pollicetur
Grandia Antecessorum acta paribus
Tuis illustrans

Exemplis Optimorum institisti,
Et ipse inter exempla numerandus.

Vrgebunt hæc magis posteros so-
mnumque abrumpent,
Quam olim Themistocli Milthiadis
trophæa.

Nil quandoque suo nomine indignius,
quam Dignitas

Quæ indignis sèpius obtinet;
Interim, qui succedat, exspectatur,
Non aliter ac post hiemem Veræ
Æstas.

Nempe ut à Sole radii, sic exeunt Digni-
tates.

Nec

Nec solas semper irradiat gēmas Phæbus,
Nec solos semper pumices vel vilē glaream.

Nunc imbecilles humeros,

Nunc in grandiores inclinant suffragia
pondus ac regimen Terrarum.

Successisti Tu Bonis, semper Optimus;
Extra dubium relinquens,
Potuisse Trajanum optimum Nervæ
Bono successisse.

Ita meritus audire par Summis,
Ut eligeres audire nō impar Optimis.
Tantum fascibus dignitatis à Tua Per-
sona accessit, quanto Tu dignior.
Adnotavit bene memor Æternitas,
Quæ Tibi Decora Publicis consigna-
sti Notis

Magnus Lituaniæ Notarius,
Non notior tunc ex Munere, quam
ex rebus gestis.

Honorarium Scipionem ita gesseras,
Ac si eo totius Lituaniæ sustentares
Fortunam.

Honorarius Regis Anteambulo
Docuisti, ut præire Fortunam,
non sequi soleres.

Non

Nisi quod cùm Vitream aliis, Gem-
meam se tibi præbuisset,
Minoris Annuli Gemmā Tibi
consignatā.

Macte, C A S I M I R E ;
ANNVLVS hic Æternitati te
insinuat ,

ATua ob signantis manu vel Regia
voluntates ultimæ pōdus acceperunt
Firmiores, dū & tuo Sigillo muniretur
Rarus in hac Scena Roscius,
Qui Gemmam hanc ita versare &
apprimere sciat ,

Vt Auream non opprimat Libertatē
Ita Tu id Muneris gessisti ,
Vt Nomen apud superstites Boni,
Apud Posterorū Occupaturus sis Di-
gnissimi Senatoris.

Ab Oeconomiæ rationib⁹
Te totum referre solitus ad Oecono-
miam Animæ
Tam Regia procurasti Bona, quam C
Divina
Amplioribus Senatorum eò dignior A
subiectiis,

Quod

Quò ea constantiūs recusabas,
Non nescius: Honori tantum inesse
oneris,
Quantūm & Auro inest ponderis.
Adeò Tibi etiam vile fuit quidquid
in summo patet.

VI.

S E R E N I S S I M O
IOANNI CASIMIRO
ad Regnum suffragatur ,
& fidelitatem erga eundem
sub Sueticos tumultus
promovet.

Multūm debes Regibus, CASIMIRE
LEO multūm Tibi Reges,
VLADISLAVS Partem Gloriz
in Moschovia,
CASIMIRVS tuis etiam suffragiis in
Lechia Coronam.
Adeò pauciora Tu ab illis accipere,
quam studueris illi dare.

Fe-

Felix,

Qui ipsos etiam Regnorum Sc
les illustrâris.

Nunquam pulchrius Tributum Pri
cipi Datum,

Quàm Coronæ

Id Tu CASIMIRO dederas.

Indecorum arbitratus,

Tantas Virtutes Principis non
incedere coronatas

Noveras, Nulli melius incumbere Cor
onam Capiti,

Quam quod antè sua Merita coronârunt
Et mereri Sceptra bene ferro assue
tam manum:

Nec aliū tam exercitatæ Virtuti po
sudores bellicos deberi fructum,

Quàm Pomum Aætum.

Militant nempe Meritis suffragia, & el
gentium Mentes inclinantur.

Non minus jam in alium conspirâ
rant Calculi quàm Animi,

Nisi Tu candida in CASIMIRVN
suffragia inclinâsses, Di

Dignum Solio visum,

Quod Tu dignum sentires;

Adeò prælargus beneficii Æstimator,

CASIMIRI Nomen grandiori Regis

Tituli refudisti.

Id demum beneficii genus est maximum,
Tantum largiri velle, quantum postumi-
nio ad Te redire nequeat.

Vltro citroq; dare beneficia venden-
tium est, non largientium.

Sed quia minus est delegisse Regem,
nisi diligas

Minorq; Sceptri jactura est, quā fidei;
Testatum Orbi reliquisti,
Quām non desereres immerentem, cu-
jus Virtutem coronāras.

Simul ac Gotticæ hostilitatis torrens
inundavit,

Plurium magis fluctuavit fides erga
Principem,

Quām Polona tunc fluctuaret felicitas.

Excesserat Regni finibus CASIMIRVS,
Cūm eos Suecus invaderet

Vel suas tres unā hâc mutaturus
Corona.

510 Meta Sagitta Sapiehana,
Nūquā alias tantū regnavit Calamitas
Quām cūm Coronatum Verticem
impeteret.

Occurristi Coronatæ Calamitati,
Et ne in deditioñem inclinarent vo
Muri vel Animi,
Nevé aureis pollicitationibus à
Gotto vincerentur,
Quos ferrum non fregerat ;
Suadebas præmiis, exemplo acuebas
Eximius à Persona Regis Tuaque
Orator :

,, Præstare hostem, quām fidem seme
Principi datam falli ;
,, Malè fidē obligari mala Fidei Can.
didato ,
Qui primò tūm Tiberio tonderet pe
cus, mox degluberet ;
Nunquam eam labem in Polonos
cecidisse ,
,, Quorum sinus Principi fideles excu
bias semper exhibuit.
,, Occumberent potius, quām hosti
succumberent ;

Nil

„ Nil profecturas illius vires, si viros
se probarent.
Audirent; se Authorem, Ducem
alium præstò esse;
„ Se Patriâ prius, quā fide excusurū:
„ Eligere, extorrem esse potius è Re-
gni partibus,
„ Quām Gotticum pati jugum;
„ Si ruant omnia quin, si possit, à rui-
na se vindicet?
„ Vivat, inquit, hic, cui lubet sub ho-
stis jugo,
At Polonum servire pudet.
Bis viqüs est, qui & Patriam & Li-
bertatem amisit.
O vocem tanto Patriæ Cive non
indignam!
Fortius tunc egisti verbis, CASIMI-
RE, ir Optimatum animos,
Quām Carolus armis astuq; posset.
Hinc an immeritò ROMA Fidei
amica, tuam prædicäset
Mirata, etiam Non deficere
fidem Tuam?

Sci

Sic domi vocem intenderas
Vt apud Tyberim etiā benè audires

VII.

THEODORÆ Con-
 sorti è Tarnoviorum gente Ori-
 undæ **CASIMIRVS LEO**
 Vilnæ maximo splendore
 parentat.

Funeri jungantur funera.

Sponsis etiam bustorū gloria cōmuniſ eſto,
Nec diſſociet roguſ, quos nexeſe cōnubia.
Priūs tamen Lunæ Tarnoviæ jubar
 extincțum ;
Quòd hic planeta mutabile ingenium
 gerat ,

Nec Constanti fulgeat Sereno.
Imò terræ umbra vel Cælestem Lu-
 nam impetit.

Nimium tamen ſibi mors arrogat,
Quæ etiā hæc terræ ſidera extinguat.
An quòd exoculata nec terræ oculum
 ferat ?

At

At Luna noctis oculus est, ut Sol diei.
Nesciunt tamen per fata extingui illa-
bres anima,
Et inter tenebras diem ferunt.

Porro Tarnoviano sideri prima cum
Sole cognatio;
A Regia propagine radium dicit.
A Lesco Nigro illi candidi dies,
A Vladislao Loctico cognata ma-
gnitudo.

Sed ut serenitatem ortus intendit
Regum Serenitas,
Sic occasum illustravit superstes tune
in purpura Conjunx.,

Meminit Vilna,
Quæ novum intulit Paradoxum,
Lunas etiam apud se tumulari.
Nil huc non illustre, vel tanto sideri
impar.

Vita vix ullius tanti, quanti mors
constitit Theodora.

Tantum auri effusum est, quantum
justa vix peterent.

Non tamen ita SAPIEHANO illu-
xit lumine Theodora,

¶4 *Meta Sagittæ Sapiehana;*

*Vt non amplius luceret è suo ;
Exiguam rata lucem, quam darent Ehu-
mosæ Imagines,
Vel atræ post Funera faces intenderem.
Nisi eam Aurea Probitas intendat ex-
tendatque.*

*Æquè Lunam stellarum,
Ac Heroinam exornat Virtutum
comitatus.*

*Hic vel maximè Comitem Comit-
tus decet.*

THEODORA certè nec liberalita-
tem unquam à manu,

Nec virtutem exclusit ab affectu,

*Fragile Bonum solidâ Pietate con-
solidans,*

Ita VIR O devincta,

Vt magis diligeret CAPUT VIRI

Æmulata Misericordiarum Parente

*Expressit in se apprime Matrem
Misericordia.*

Ita felix ut posset;

*Ita munifica, ut velet egentibus
Iubvenire.*

Non

Non ignara: Nullam auro Pulchrius
expugnari, quam ferream egestatem,

Nec vilius solvendas solandasque

Quam Auro, lacrymas Egenorum.

Sed o Cælos terrenæ lucis avidos!

Non minus sibi Mars Optimas oppignorat,
quam Cælum illustres Animas.

Flerem extinctum Lunæ Tuæ lumen,

CASIMIRE,

Ni Cælo LVNAM deberi scirem.

Deerat hoc Cælo sidus; quidni terris
illud etipit?

Nempe suum à Te repetiit Donum
DEVS.

Illustriores Tibi hactenus fecerit dies;
Sed Luna nocti & tenebris per amica.

VIII.

Expeditiones bellicæ

CASIMIRI LEONIS;

& miles ejus stipendiis semper
Patriæ exhibitus

978 *Mera Sagitta Sapiehana,*

Boni Patriæ Civis est & ornare
Patriam & armare.

*Malè rei provideret Publice,
Qui decora, quæ ei peperit, non tuerit.
Tam Auro eget Patria, quā Ferro,
Amat illa & domi consilio & foris manu
strenuos.*

Non cō hæc attinent,
Vt tuas laudes imminutum eant
CASIMIRE.

Et domi Te Curium, & militiæ no-
vimus Camillum,
Ibi Oleas, hisc uberius metentem
Laureas.

Expavit in Te Hostis Ingentes di-
gnosq; **LEONE** Animos.

A Martia SAPIEHARVM prole an-
solus fores degener,
Quæ LEONES generat, nun-
quam Cervos?

Bellonæ sacra est SAGITTA SA-
PIEHANA

Eò victoriae certior,
Quò magis abundat Signo, in quo
vincat;

Im-

Fama Posthumæ Indicata. 57

Immortalis secura vel Laureæ vel
Gloriæ,

Quod eam non sinat emori adjunctū
in Schemate Lignum Vitæ.

Non minus Gladio assueta S A P I E.
HANA Manus, quam Annulo.

Leve illi ferrum est Dexteræ,
Quæ Gravissimum strenue versat
Scipionem.

Exhorruit illam hostis tot præliis
exercitam,

Quot clades ille proprias, quot Tuo-
rum numerat Trophæa?

Hoc unico suam solari ruinam solitus,

Quod Tui Parentis, id est, Magni

Æneæ dextrâ sæpe caderet

Etiam capite abjecto Virtutem
illius adorans.

Quoniam inexpugnabilis essem
Plures Tuæ oppugnatæ diu, nunquam
expugnatæ Arces,

Moscum & Orbem docuere.

Fortior hæc Troja, quam ut decennio
frangeretur

Semel Tibi aleam Mars vertit,
Zboroviensi colluvie campos
inundante;

Vbi cum quinque Toi Nominis He-
rōibus substitisti,
Ceu optionem hosti dares, à quonam
Vestrūm vinci mallet.

Stetere ibi viātrices Tuæ Peditum
Centuriæ

Donec fortiter caderent,
Securæ de victoria, nisi vivere
desissent.

Virtutem Tuam veneratæ etiam
sic cadendo.

Tam pulchrū illis erat hostē sternere,
Quām sterni pro Patria gloriosum;
Victorem ibi reliquere Spiritum,

Vt eo Polonia viveret;

Daturi uberem Gloriæ mēnem è
Campo sanguinis,

Quem tam imbre nobili fæcundassent.

Vives Tu CASIMIRE,

Vel à cæsis vitā hausturus immortalē.

Quoties verò Tu ad pileum Servitia
vocāsti & galeam Ferro

Ferro Auream paratura Libertatem?
Quot muniisti munita strenue tuta-
tus propugnacula

Tam contra hostem, quam contra
oblivionem tui Nominis valitutæ?

Semper Tu is eras,
Qui & Tuis aleres impendiis Glo-
riam, & militem.

Auri copiam in copias viatorices
effundens,
Immo nec Auro parcens; nec Ferro;
Ita totus Polonæ Gloriæ vestigalis,
Ut & bellanti séper affueris Majestati,
Ut semper Magnis stipatur Nominibus
galeata Maiestas

IX.

AB ALEXANDRO VII.

Romano Pontif. ejus devotio
erga Sedē Apostolicam, ad
quam ille Schisma reducere cona-
tus, laudatur, literis ad eum
datis.

Quid h̄ic adstrictior desudas, Elo-
quentia? Y 4 Tem-

520 *Meta Sagitta Sapiebana,*

Tempora ingenio,
Vbi stylum molitur Grandior
Orbis Orator.

*Evendum lingua, ubi Lingua loquitur
Vaticana.*

Tantus es CASIMIRE LEO,
Ut Septentrionem cum Meridie Tui
famam Nominis conjungas.

Amplius Elogium ne exspectes,
Quam dum Te Orbis Antistes elogio
dignatur.

Securus es Gloriæ,
Quam tantis Clavibus cōmisisti.
Nunquam Tibi pulchrius laus consi-
gnari poterat,

Quam Annulo Piscatoris.

Adeò Tua pro Gloria, etiam Anser
Capitolinus excubat,
Melius quam pro hortis Hesperidum
Draco pervigil.

Perennabit hæc Gloria incisa Petre
fortissimæ.

Tanti Capitis reverentia
Tantos Tibi conciliat honores
CASIMIRE; Nā

Nimirum potissima Procerum laus est,
Aut pro Numine agere, aut pro Vicaria
Numinis Maiestate.

Hinc Tu æquè Romanæ Religionis
cultur, ac propagator,
Illi amorem in deliciis,
Incrementa in lucris reposueras
atque votis;
Ita infensus Schismati, ut illud diutius
esse velles,
Inserendo ei nobilem è Piscatoris
Annulo Unionem
Ita Schismatis integritati providens;
Ut nullum è Schismaticis Capite im-
minutum velles
Eos præmiis coronans, qui CAPUT
jam haberent;
Aliiens: Qui rationem cum CA-
PITE adhuc recusarent:
Minertus illorum sortem,
Quibus Cæli fores patere nō possent.
Eo quod Romæ abjecissent Claves.
Et quomodo Acephali sperarent
Coronam Cælitem,
Emeriti Capitis coronamentum?

522 *Meta Sagittæ Sapiehane,*
Adeo fatale est C A S I M I R I
Nomen Schismati

*Aut eius fana oppugnat, aut his saluis Fidē
Nisi quod Div⁹ ille severius pugnaret,
Ipsa etiam elementa contra illius de-
lubra obarmans;*

*In eo par uterque, quod nec tendis
cum Capito studeret,*

Qui seipso ultro rescidissent.

*Charitatē (quā nescirent vel maximē)
Eos edocens tantæ exēplo Charitatis.*

*Optabat eos è nihilo educi,
Qui in nihil absq; Charitate abiissent.*

*Semel Schismati hostis exstitit,
Cum ausu impio Sigillū ejus peteret.*

*Amicus esse non poterat sic Gemmam
Annuli temerare cupienti*

*Sed & Gemmæ consuluit & Vnioni;
Cum ne Fidem oppimeret, Sigillum
non appimeret*

*Odiosam Pacem sentiens, quæ exclu-
deret Vnionem.*

*Quā verò Tu fronte, quibus oculis
ceteros fidei hostes aspexisti?*

Dix-

Dixerit V I L N A ,
Vbi te C R V C I S hosti opposuisti
Quam & Orcus timeret.

Tunc enim vero Tua laboravit
S A G I T T A ,

Vt Aquilam sic ferocientem dejiceret,
Deplumandam , nisi tela pro plumis
gessisset ,

Tanti est plumas pilosq; semel amississe
sub Calvino !

X.

CASIMIRI LEONIS

Liberalitas in Sacram & Profanam Egestatem ; in Divos ,
Divorūq; familias.

Hic jam liberalius indulgendū laudib;
Vbi ad liberalis dextræ ingenium
deventum est.

Præparcum non decet esse Calatum ,
Vbi & parcam esse Manum puderet .

Mecenatam nactus cum sis , cur non subiecto Maronis ingenium induas ?

524 *Meta Sagitta Sapientiae*
Vtinam tamen è Munificetia Alveo,
Æquè dicendi venam ac beneficia
haurire liceret!
Totam Titi gloriā exhausisti,
C A S I M I R E;
Ita Beneficentiae genio assuetus,
Vt nec horam perdideris, ubi Titus
diem.
Oceanus est quem effundis,
Non modicus latex Gratiarum.
Plurib⁹, quam Ægypti Flumē Ostiis,
Aut quam Thebarum portis, à Te
exeunt Congiaria:
Illud habente cum Trajano cōmune,
Quod ea impertias de Tuo.
Miserorum vota occupas,
Non ignarus, Illud inter beneficia prin-
cipiē loco reponendum,
Quod gratuitò quis elargitur.
Non gratis largitur, quisquis erogat in
rogantem.
Precariam Tu ad Antigoni torren-
tem relegasti Gratiam,
De quo nec Aquā licuit gratis bibisse.
Dignum planè fuerat illud stagnum,
quod exaroscere.

In quo nullus gratuitæ beneficentia
motus inesset.

Carò Tibi cōstant lacrymæ Pupillorū,
Quas aureā lance examinas;
Non inscius:

*Etiam Calum Auro onustum dñinum
expugnare bene posse;*

*Et Aureum vellus eo penetrare,
Vbi bellico Ariete nil profectum.*

Hic ille est Belli nervus
Quo Cælum expugnatū!

Gaudent jam miserorum examina
Suas lacrymas, in gemmas aurumq;
Te auctore transiisse.

Adeò Tu etiam

(*Ut nullā re magis homines ad D E V M
accedunt, quam Munificentiā*)

D E V M effingis lacrymas oculis
detergentem.

Exhauriri nequit Tuꝝ Munificen-
tiæ Nilus,

Postquam mutatus est in Mare Gra-
tiarum.

Nec literatos ab eo exclusisti,

Ne

526 *Meta Sagitta Sapichane,*
Ne unum sub Julio Mecænatem
Orbis haberet
In primis tamen Sacræ Profanæque,
Themidis notitiam fovisti,
Pontificem in illa, in hac Cæsarem
veneratus,
Iustitiam in utraque.
Habet jam, unde & Cæsareus Codex
premium sumat,
Et Corpus Iuris Spiritum ac Vitam
ducat.
Nemo Te Iustum negârit,
Qui sic Iustitiæ litâris Animum
& Fortunas.
Tacerent Te volumina,
Loquentur animanda in Tui lau-
dem saxa.
Ipsi Sacri lapides ut Orphei lapis o-
lim, in Tuī laudes desudabunt,
Et sacræ Modulantium voces
Divinas juxta ac Tuas personabunt
laudes,
Duraturas tamdiu, quamdiu illud
durabit Marmor.

Tot

Tot Centuriæ Deo militant Tuis
stipendiis.

Et Claustra perrūpit tue vis Munificē,
Felix, quæ promissi à Domino Cen-
tupli partem pendat pro Domino.

Securus es rapiendi Cæli
Qui Auro Cælites Tibi concilias.
Iam nec Vallem Iosaphat expavescis,
Magno IOSAPHAT Tibi
obrato

Quem veluti Cæli Obsidem' Tuō
argento inclusisti;
Hæc nempe Clavis Argentea Celos
refrat.

Hastis alii argenteis ex voto depugnēt,
Aureâ Tu SAGITTA,
Tantò fortius quidlibet impetente,
Quantò certius Cor etiā DEI ferit.
Intenta illa suo situ iustum Cælo,
In deditioñem illud facile inclinatura,
Capto tantà Humanitate DEO.
Supereft, ut pulsā è Zodiaco Chiro-
nis Sagittā,

Hæc in eo pulchrius illucescat.

LIB.

XI.

**LIBERALITAS
CASIMIRI LEONIS**
 in Societatem JESV, cui etiam
 Templo erigit Brestæ, SS. JESV.
 Nomi*n*i & Divo **CASIMIRO** sacrum.

*Is demum verè Munificus,
 Qui nec Minimos à Munificentia in-
 fluxu removet.*

*Vcl quod Minimum est, Crescit, quod-
 cunque Fons hic rigat.*

*Quem verò in suī cultū non traheret
 Suavis OLEI EFFUSI fragrātia?*

*Felix tu omnino,
 Apud quem inveniat sua D E V S
 etiam ornamenta.*

*Gaudet ille se Tuā ornari gazi
 Nos ab eadem vinci.*

*Ne Tuæ metuas Gloriæ,
 Postquam sic Divinam alere incepisti.
 Existi contra temporum audaciam
 Tibi Turrim Fortissimam!*

Zadēm Basilica & Divini Nominis
erit, & Tui Monimentum.

Vnus Tu Magnū alioqui Nomen,
Docuisti posse Templo capi :
Altissimi Nomen, ab hominibus
etiam exaltari :

Admirabile, Structuris posse mira-
bilius reddi. (dies ,
Bonorum omina Tibi prædixit sacer-
Quo Primum Lapidem Lapi di An-
gulari posuisti

Et ne hunc solum erigeres ad terrorē
Terribili Titulo gratiā addidisti
A Liliis CASIMIRI ;

Ne Regium JESV Nomen sine Regio
flore permaneret.

Cum CASIA & MYRRHA
Meliūs fragrabit OLEVM
EFFVSVM.

Reddidisti tunc Cælo vicem,
Dum, quo lucem aspexeras dic, Ce-
lum sic illustrares ,

Datam lucem Auro redimens,
Vitali Nomi ni Ædem ergens in Vita
precium Tertia

530 *Meta Sagittæ Sapiehanæ;*
Testaturus illâ posteris;
Quantum intererat Patriæ, Tetra-
tum fuisse
Ita tunc non libentiū deflestebat in
Leonaem Sol in Cælis,
Quam ad LEONIS Domum DEVS
Sol in terris.
Sileo non silenda Nostro Ordini im-
pensa Decora,
Præbitam toties opem opesque,
Faventem semper forentemq; Socios
Amorem.
In tuto collocasti beneficia, CASI-
MIRE,
Non in Letheum illidenda Scopulum.
Non degenerant hinc gratiæ in Rosas
mox dehiscentes, simul ac evolutas.
Florum id & Maii senescere nescien-
tis ingenium esto, non gratiærum.
Primordia gratiarum antè egimus,
finem nunquam.
Immortales Gratiarum Hortos afferuit
Aristoteles, nos dabimus.
Non facile apud nos (quod Pompo-
nius timebat)

Gra-

Gratia post munera consenescit,
Nunquam ingratis enecanda.

XII.

Reliquæ Virtutes
CASIMIRI LEONIS
delibantur.

Excedunt vulgum Heroū Animæ
Et terras splendide ingrediuntur, &
relinquunt.

Nihil magis perosæ, quam solitudinem,
Et Comitum amant satellitia, & Vir-
tutum.

Silentio hic alios, Te stylo veneror,
C A S I M I R E.

Rarus grandiori in Cælum iverit pro-
bitatis comitatu

Nempe iter Æternitatis nulli ineundum
est absq[ue] commeatu Virtutis.

Hinc aula Tibi non cultior, quam
sanctior.

Cavisti, ne exulante ibi metu Numinis
Secu-

532 *Meta Sagitta Sapientiae;*
Securius regnarent vitia absq; freno
timoris.
Castigatos Aulæ Tuæ mores qui
inspexerit,
Numæ dixerit Regiam,
In qua Tu nihil licere voluisti non ad
præscriptum Virtutis;
Execratus eos,
Quibus tota Aulæ Gloria penes fre-
quentiā vitiorum.
Imò proscriptam ab aliis Pietatem ad
Tuas Mædes invitâsti;
Solitudinem existimans
Vbi pulsis Virtutib; scelera oberraret.
His tantum & subditorum querimo-
niiis nullus in Aula Tua locus,
Quorum lacrymas impediveras viv^o,
Vt eas mortuo uberioris affunderent.
Nec aliaz Virtutes in Consilave ad-
missæ
Virtutib; Ducē Prudentiā excluserant,
Non tam partam paratamq; ex-
perimentis,
Quam Magnæ Menti in dotem à Na-
turam transcriptam.

Alinee

I nec ita. Tecum int Animo
Senatum quendam circumferebas,
Vi alius Tibi præstò domi non esset.
Habebas, de quorum mente talia Tu
responsa peteres,
Qualia vel Delphi colerent pro
Divinis.

Vix unquam à Te actum cuius Te
pæniteret,

Adhuc tamen contra Te, ceu Reum,
agebas pro sacro animi tribunali:
Reum scilicet nimia Probitatis.

Imponebas Tibi necessitatem ca-
vendi mala,

Cui à pueris insuevisti.

Inter missuum copiam adhuc crebro
famelicus eras,

Nisi mensā Cælite famem depulisses.
Gratulatus Tibi, quod uno in ferculo
Omnia reperisses.

Decet equidem Grandes Animas
Cibus Grandium
Et Selectissimas è vulgi fæce Mentes
Frumentum Electorum.

Levior Cibus enī ad Cælū non aggravat.

A Deo

534 Meta Sagittæ Sapiehanæ,

A D E O proximus ad summum
Principem gradus.

Huc in primis affectu tenet rimo
deflexisti.

Præiverat hic Tibi Divus Tutela
A quo & Nomen traxeras, & affectu
Quippe non rectè Vitam diligit, qui n
diligit Vitæ Matrem.

Sperare Vitam desinat,
Si eam non adeat, quæ Vitam ei possit
gignere.

Sed multus sim ; si per singula virt
tum Tuarum Nomina ire velim
Non perinde illæ recensentur, ac si un
Astra ipsa æternitatem earum laud
bus initiant

Quas nos ad momenta cogimus.
Illiud de CASIMIRO dixerim
Aut nullum Scæva Clauði suo in a
nulo notasset Heròem bonum,
Aut primū è paucis CASIMIRVM

SCÆVA

Mori-

XIII.

Moriturus Bonorum He-
redē defignat Illustr: D. D. PAV-
LVM SAPIEHA Palatinum Vilnens: Su-
prem: M. D. L. Exercituum Ducem,
cujus laudes attexuntur.

Non totus moreris CASIMIRE :
Vivis adhuc in Bonorum Gloriæque
Herede Illustrissimo ;
Cui Argus ad merita Princeps
Palatinam Curulem,
Potior Hercule Virtus, Clavam,
Tuus tanti Capitis amor Fortunas
confignavit.

Neque sterili Agro commisisti
fementem Auream ,
Primus Tu illi semper in corde
In quem sic ultimam inclinaveris
voluntatem .
Pulchrius Te CASIMIRI
LEONIS ,
Dux Maxime ,
Quam Herculem ornârint exuviae
Leonis Nemæi .

538 Metà Sagittæ Sapiehanæ,
Is rati Auro nempe potiatur, Cui
Ferrum est,

Et dum ferreis in hostem agit,
In Aureas ipse Hastas impingat.

Adhuc impar ratiæ exornandæ virtutis
Bonorum CASIMIRVS,
SAPIEHANÆ Fortitudinis ex alio
Heredem

Te Genus & Virtus fecit.

Non enim minus Tibi ditescit
facultatibus.

Quam strenue factis ærarium.

Neque torpuit tibi sub auro manus:
Ducis munere tunc fungi cœpisti
Quo & ignavus nolit vincere, &
Magnanimus non speret.

Majora Tu toties Duce, sed non
Te ausus,

Probas Te LEONIS ædulum
Pares fasces manu non impari gestare,
Cervos ipsos advétus Tui famâ,
Leones effecisti,
Lublinensis Fortunæ bis Assertor
Secundissimus.

Con-

Conira Caprum illum Tuâ melius
quam suâ cinetum Coronâ,
Nec aries bellicus profecit.

Exhorruit & Eques Moscuæ
Cum Tu Armatum ei ad Brestenses
Campos opponeres.

Faustissimus tunc è campo excessisti
Vigor.

Vt non dubium esset FAUSTINVM
pro Te pugnâsse

Tetrophæa, hoste nil numerante
præter Cadavera occisorum.

Quid TIKOCINENSIS Laurea?
Opimiora Spolia ne quære,
Quam cum Clavas Ducum, Victore
ferro meteres.

Septem has hostis obtulit,
Ne septies cadere cogeretur,
Testaturus Orbi, quoties Clavam me-
rueris tot Clavarum Imperator.
Qualem Te sensit Gotticus furor, qua-
lem Transilvani Copiæ,

Testabitur Æternitas,
In quam triumphalibus actis Te
insinuas,

Præmisso in eandem
MAGNO TUI SAGUINIS STANISLAO
Cælo è Consanguinei Kostcæ
Gloria.

Patriæ de Trophæis,
 Hosti è suorum strage sæpius,
Epugnādi solertia semper notissimi
 Sed quò me à mortualibus lessis Po
 tico non impar ardor abripuit?
 A Cupresso ad laureas, à feretro
 ad trophæa,
 A luctibus ad lituos exerravimus;
 Redit jam & præficam agit dolor.

XIV.

Obitus **CASIMIRI**
LEONIS SAPIEH

Morti an obnoxius esse,
Qui nihil in vita non immortale
 gesseris?

Adeoné Mars ex acie,
 Nors è palatiis optimum quæq; rapi
 Tota

Totas in te vires exprompsferat,

Cum & intus morbo satellite,

Et extrâ impeteret Patriæ infortuniis.

Nulli fatalior falx Proserpinæ præ
Sagitta,

Quam Arcui Brestensi urbanum
Insigne indidit.

Huic Tu in meta, nec iugus lethalis
fesellit.

Quamvis nec Sebastiani pervigilium
tibi fatale telo caruit.

Quasi eadem pharetra te Cælo trans-
mitteret ante Martyrem.

Ita & vivens omnia,

Et vitam moriens Sagittâ consignâssi.

Vbi autem felicius consignares,

Quam ubi Faustinus Vrbis

Purpuratus Tutelaris

Suo nomine portendit faustitatem?

Esi fatorum fortunam virtus, in manibus
gerat.

Affudit Sol extincto lacrymas,

Cum in Aquarii sidus inclinaret.

Nam in hyeme tua autumnavit
felicitas,

Idemque tibi æternitatis,
 Qui anni initium Mensis fuit,
 Et oculatissimo supremum agonem
 obtulit

Ianus bistrons.

Ergo Sacris in certamen ultimum
 præmunitus,

Affuso vulneribus Oleo, si quæ
 supereressent,

Ne non Athleta videreris,
 Si non hoc Sacro Ceromate perundires in agone;

Morti Escam vitalem opponis

Non sine antecænio æternam
 initurus Cænam.

Commeatum toti sufficiturū æternitatem

Non facilè præstaret aliis,
 Quām æternitatis Orbem circulo
 præferens Sacerdos.

Rectè equidem, qui neminera gratia
 Cælo afferi noveras,

Numisma Eucharisticū tecum capi

Præmiseras jam Prodromos ad
 Cælitum Patriam,

Et adhuc comitatus supererat,

Qui

Qui abeuntem ponè sequeretur,
Satellitum meritorum.

Hos enim tanūm Procerum Comites
ambit ac recipit

Cælum alias in aditu angustum.

Denique Vale adstantibus,
Cælitibus Animum, Corpus Patriæ,
Famam immortalitati addixisti.

Atque hīc jam tandem
Mortalis Eloquentia conticescit,

Dolori jam Scena agenda est,

Qui è Scena tunc abibit Actor,
Cùm exiērit Æternitas.

Nec enim breviūs lugeri is postulat,
Qui Signatorium gerens Annulum,
(Æterni Honoris & Doloris
insigne)

Eo sibi Æternitatem desponsāvit.

Hæc illa est M E T A ,
Quām S A G I T T A attigit
S A P I E H A N A ,

GEMMA ANNVL
SEV
REGALIS AFFINITAS
Illustrissimi Domini
D. IOANNIS
WIELOPOLSKI
Procācellarii Regni Guberna-
toris Cracoviensis, &c. &c.
Per Illustrissimā Coniugem
MARIANAM
Marchionissam DARQVIAN
REGINALIS MAIESTATIS
SOROREM
CONTRACTA.

Et à Collegio Leopolienſi Soc: JESU
Plausu Extemporaneo
CELEBRATA.
ANNO SPONSI SANGVINIV
DEI-HOMINIS
M. DG. LXX, VII.

In Gentilitia Arma Illustrissimi Procancellarii.

quadrupes, quā ducit Honos prægressus
Equestris

Non humili nexu Patriasq; Domos:
Regia jam pulsas generosis Atria votis,
Inque thoros Domino Regia vincita Soror.
Si fortasse gradum, Sonipes, post feceris unum
Inveniens thalamos vix tibi Regna parer.

In Gentilitum Insigne Illustriss: MARCHIONISSÆ.

lurior argento triplex hinc flūctuat Vnda,
Et teretem cingunt Lilia terna globum:
Hinc subit auriferi fabricator Malleus ævi,
Regalesq; terunt cum Cruce Stemma Feræ.
Vix supereft, quod terra ferat: Cum Principe
SPONSA
Sic SPONSVS totū, quod capit Orbis, habes.

ILLVSTRISSIMO DOMINO
D. IOANNI
WIELOPOLSKI
Procancellario Regni
Poloniæ,
GVBERNATORI CRACO-
VIENSI &c. &c.

Post Procerum vota, & nostra scri-
pto accipe Illustrissime Domi-
ne. Durant longius plausus, qui styl
premuntur, nec cum vocis sono præter pe-
volant. Loqui etiam non vacat intē
festiva tripudia, quæ Hymen tam fortu-
natus excitat. Argumentum dicenda
nobis idem, quod omnibus applaudendi re-
Nimirum Affinitas tanta, quæ te Regna P
trici propagini inscribit. Eadem calori
mum movit, quæ linguas omnium in omni
na ciet. Evidem plausus cōmunis ne
minem

minem ab officio excipit, & tam inge-
 nia premi nolunt. Quare etiam Te ---
 juvat victuræ inscribere chartæ,
 ut eathæc in posteros, & Te aternitati in-
 sinuet. Nam lucubrationis ævum longius,
 vetat Heroas mori! & prælum literariū
 contra oblivia, prælia decernit. Plurium
 certè felicitas inde infelix, quod ignota
 sæculis, plausu careat, tantumq; illi mo-
 menta latum quid obmurmurent, per
 qua ad oblivionis metam deducitur. Ad
 hæc, imperas ingeniis perrara merita,
 quibus non Regum Tibi tantummodo Pro-
 cerumq; animos obstringis, sed omnium,
 per quos hæc latius fundūtur. Quin nec
 Societatem nostram ab ijs removes; illud
 à naturæ benevolentia nactus ingenium,
 ut de ministris etiam quam maximè me-
 reri velis norisq;, nec gratiarum modū
 ponat accipientis tenuitas. Reponi me-
 rita si velis, quam parum huic voto ob-
 sequi possimus, brevitas Epithalamij do-
 cet. Quamvis suis etiam brevitati in-

(548)

nest amor, qui tadia legentium propulsat.
ēmō, brevia, tantum in mari & fluctibus
horremus. Ubi tamen charta deficit,
animorum vota & affectus devinctissimi
perennabunt. Ita spondet

Devotissimum.

TVÆ Celsitudini

Collegium Leopoliense

Soc: IESV.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ

ITe in pulchra animorū fæderā,
Pares maximis,
Fortunatissimis majores **N E O-**
S P O N S I.

Arbitra tantorum fæderum est
Sarmatica Majestas ! Citur,
Nasquā augustiūs in hujusmodi nexus
Quam Paronympha MAIESTATE !
Quod si felix Connubium, quod Re-
gali Calculo comprobatur,
Quid cūm idem votis etiam Augustæ
Domūs coaluit ?
Adeò Tibi Vir **ILLVSTRISSIME**,
Rara felicitas Regni Annulo
subarrhatur !

Pronubo hic prælusit Annulo,
CVM QVO TE REGALIS
AFFINITAS CORONAT.
Hæc Gemma est hujus Annuli !
Nempe tam Gēma, quam Affinitas tanta,
uno est.

Eximum id Fortuna pignus ,
Quo Paritia Anima , Regum Prosapia
impelluntur :

Hoc

Hoc planè est
Thorum prope Thronum defigere,
Et Connubialibus Sacris à Regū atrii
intendere Majestatem !
Vbi sic ineuntur conjugia ,
Non tam Femina nubit, quām
Regum Fortuna !
Honores Tibi quidē despōdit Genus,
Despondent & Merita ,
Quibūs Poloniā latē imples,
Et Famæ Posthumæ silentia evadis.
Sed Honor in Auge est,
Cū in Affīnem Regnantibus evasit
Nec enim Tualiunde petis Connubia
quām unde Reges ,
Ad eoque Patritia Consors, Regius
Sanguis est !
Sic dum de thori vitæque Socia cum
Regibus decertas ,
Ex eādem Arbore Consanguinitati
Lauream metis !
Nempe summis fæderantur Maximi !
Videret id Cyneas ille ,
Etiam Poloniæ ,
Non Romæ dumtaxat Senatum ,
Pœnē

Pænè Consessum Regum diceret!
Non enim tenues Animas Senaculum
hoc gerit,

Quod per Connubia in Regnatrices
Familias cooptatur.

ET Tuæ id Majestatis voto accidit,
Auguste REX,
Tuoque, Poloniæ Augusta.

Non alibi Celfissimæ Sorori torum
destinas,

Quam ubi occupas Regnum,
JOANNI TERTIO,
Regum Phœnici nupta.

Eidem Nomini pluribus quam tribus
Gratiis aucto

Sanguinem cognatum devoves:
Non minus felicem rata,

Quod ibi nubat,

Vbi Sponsi suffragio creant Principē
& creantur!

Grandescunt Sponsalia,

Qui non tam Quirites illigant,
Quam Reges!

Immo ne non grandia sint,
Tu efficis, Princeps Serenissima,

Quæ

**Quæ novæ Nuptæ Regium Sanguinē
misciusti.**

Tanti æstimas Coronam Procerum,
Quib^r tātæ Affinitatis dec^r nō invides!
Eundem Sanguinem primis Quiritium
Aulis despōdes,

Quem REGIÆ POLONORVM:
Ceu nihil honoris illi decerpit

Minor Purpura, post Regalem:

Immō, ceu perinde sit Polono Sena-
tori nubere,

Si non conceditur R E G I.

Nec enim jacet in imo dignitas,

**Quæ non uno jam exemplo in Thro-
num assūmitur.**

Et WIELOPOLSCIÆ Stirpi

Manet suus ex antiquo honos

Et Publica felix,

Nec privata minūs.

In Curia Summos PATRIÆ Cives,

In triumphali Martis acie

Pridē summos Heroas Orbi exhibens.

Verbo

Pace, belloq; : domi, forisq; inclytus;

Non unum jam Gloriæ Circum

{Tua}

Tuæ Gætis Avitus decurrit Quadrupes,
Romæ Veteris triūphante quadrigâ
potior.

Nec meta laudum illi conceditur,
In quarū curriculo proceditur semper

PLVS VLTRA,

Et ex voto Caroli Quinti,

PLVS CITRA.

Parentem Illustriſſimum
Aureis olim ſæculis & productiore
ævo dignum

PALATINÆ Craci Curules,
Altiphumanâ major moderatio extulit
Sed nec FILIVM ima tenent,
Cui præter Craci Veteris gubernacula,
Prænobilis gemma obtigit
Cum ANNVLO REGNI Signatore.

Non ergo

In Regaltricem Proſapiam parcus
luminum ſubintras, ſinfluis,
Qui & Origine in Magnorum ortus
Et quæſitâ luce beatius micas.
Is per longā Majorū ſeriē In Summa!
Et Tu ipſe Tibi ſufficis,
Non ignarus: Quām

*Quām egena laudum sit Propago,
Quā domestica quidem Avorum iactitat,
Sed non sua.*

*Et hæc quidem Crem;
Spōsalitio Annulo suffecerint ad nito-*

*Sunt tamen præsto alia,
Quæ secum Tua infert Lavinia.*

*Præter dotale Genus,
Rariūs alibi nubit Virtus !*

Forma & Gaza

Dos maxima censetur :

Immo alibi plerumque

Dos sunt Vxoria, lites :

*Quasi vel Livias quis optet,
Si tam mira agitent ;*

Vel Helenas,

*Si Trojam in bella non uno trahenda
decennio incendant,*

Aut fucos tantum & calamistrum

In subsidia formæ soliciant.

Aliam Tibi, Procerum Spectatissime,

Sors & Aula Principis obiiciunt.

In qua externæ Originis cognatus

splendor

*Cum Summis animi dotibus de cul-
mine contendat ; Et*

Et utriq; palmā conscius offert orbis.
Absit etiā Majestatis Lechicæ affinitas,
(Et si sola hæc reliquis antestat)
Augustus insuper Marchionum Galliæ
sanguis est.

Pulchra hæc Parenti tanto gloria,
Sed non sola :

Ferro eandem gloriam aluit,
Summo armorum imperio ibidem,
Armis felicib' ubiq; bellorum clarus.
Nam parūm est magnis Heroibus
Oleas domi innectere ;
Nisi hosti alibi taxum parentale plantent,
Sibi palmas laurus vē.

Mitto Avium.

A quo antiquius, trahitur decus
A Fratre etiam derivatum ;
Quem honorarius Scipio apud Chri-
stianum Regem extulit :
Britannicæ, Berrique Provinciarum
Non molle regimen luce auxit :
(Etsi plerisq; fasces mentē auferunt,
Non lucem auctiūs parant)
Cū Nepte Pedemōtani Pro Regis
Inita Consortia consecrārunt ;

Per

Per quæ in alienam gloriam
 Fortuna partium Conjuges adscitos
 inserit.

Augusta sanè Domus,
 Quæ tantos Heroas parit,
 Nec impares Heroinas ;
Quas vel in sceptri consortium
 Regna allegant ,

Vel Principes Familiæ

In nativæ lucis austaria.

Dicit hanc secum lumen pompa
 Illustrissima Neosponsa,
 Quæ cognatos fulgores
 Tuis, Heros Illustrissime, per æternos
 nexus sociat.

Cuidam occinit Stiliconis Pôéta
 Regnum poteras ex ore mereri :

Ita forma etiam regno addicit,
Et vultus nullam naturæ iniuriam passus ?

Majus tamen est,

Si non tâm sceptra capiat,

Quâm nova etiam Regna invehat
 cum oris gratia

Peregre quæsita conjunx,

Aut

Aut soliis cognatâ serenitate
Familiæ Regum Te adsciscat.

Tuum verò id decus est,

Herois Illustrissima

Ad eam Gentē, Tuam refers originē,
Quam Polonia toties coronat.

Coronavit in HENRICO

V A L E S I O.

Adoravit in LVDOVICA :

Adorat hodie in MARIA

C A S I M I R A.

Id est, (ne quid, de Tuis demā Titulis)

Ter Augustâ Tua Sorore.

Parum nihilominus est,

Regiæ Serenitati Tecum æterno
fædere illigari ,

Regnis etiam sociamur,

Et Regna extera simul in Regnum
transferimus ,

Ex uno duplex ;

Imo pro Gentium Coronatarum
numero multiplex :

Ita ut per Connubiorum jura

POLONIA nō unū sit Regnum ,

Sed

Sed pænè Omnia !

Felix omnino

Animorum Regnorumque unio,

Quam sanctior nexus firmat.

Deos Iupiter catenâ aureâ,

Nos Regna Regumque animos

Hoc vinculo ceu aureâ torque tenem⁹.

Non erravit igitur Fortuna

*Dum Par Prænobile jugi fædere
adstrinxit.*

Alibi cæca est ;

Hic nimium oculata.

Vtrinque Magneticum quiddā inest ;

Quod vi prædulci trahat :

At, ut quedam cum Magnete rebus inest

sympatia,

Sic animi pares,

Et partium non dispar fortuna,

Ceu annulus innexus annulo

Trahit non imparem, & facile cohæret.

Quis verò

*Tam nobili Pompæ par plausus
obtingat ;*

*Dum inter sacra V E R B I Incor-
porati Fercula,*

Inter

Inter Divinum Theophoriæ Epos,
Pænè Regalis Hymen insonat.

Magnificum id profectò,
Quòd, cùm Divina Ceres forà
perambulat,

Tanti Connubii faustitas consecretur.

Communis hic illi,
DEOque triumphos in urbe agenti
dies,

Qui sacro choreumate ad tripudia
proludit.

Adeò

Inter Basilica hæc Epithalamia
Non sufficit terris ex usu plaudere,
Cælum etiam

Et pompa Sacratiōr applaudit!

Nam quædā non sat terreno more prosequi
Nisi Divinis plausibus pulcherrimē
misceantur

Ergo

Auge Cælitem pompam ter illustri
Hymenæo,

Par præcellentissimum.

Age deinceps beatos Dies,
Soles exige,

Quos

Quos nec prospera profestino exitu,

Nec tragicō læta corrrumpant.

Qui ex Te nascentur Posteri,

Illi sese felices memorent,

Quòd de suo magni ,

De Tuo degent Maximi.

Iidem

Haustram à Te sic diu orbi proferant,

Vt Tuo pariter ac Polono Nominis,

**Novam in Magnis Nepotibus glo-
am propagant.**

Illuc Majestatis Lechicæ Vota,

Illuc Procerum,

Illuc Omnia ,

Quos confertim circumfusos vides,

Omina feruntur.

Nec irrita hæc finet Tuus,

Quo felicium series ad nutum cir-

cumagitur ,

Ingens ubique Animus,

Et agendi è Magnarum Mentium

legibus solertia.

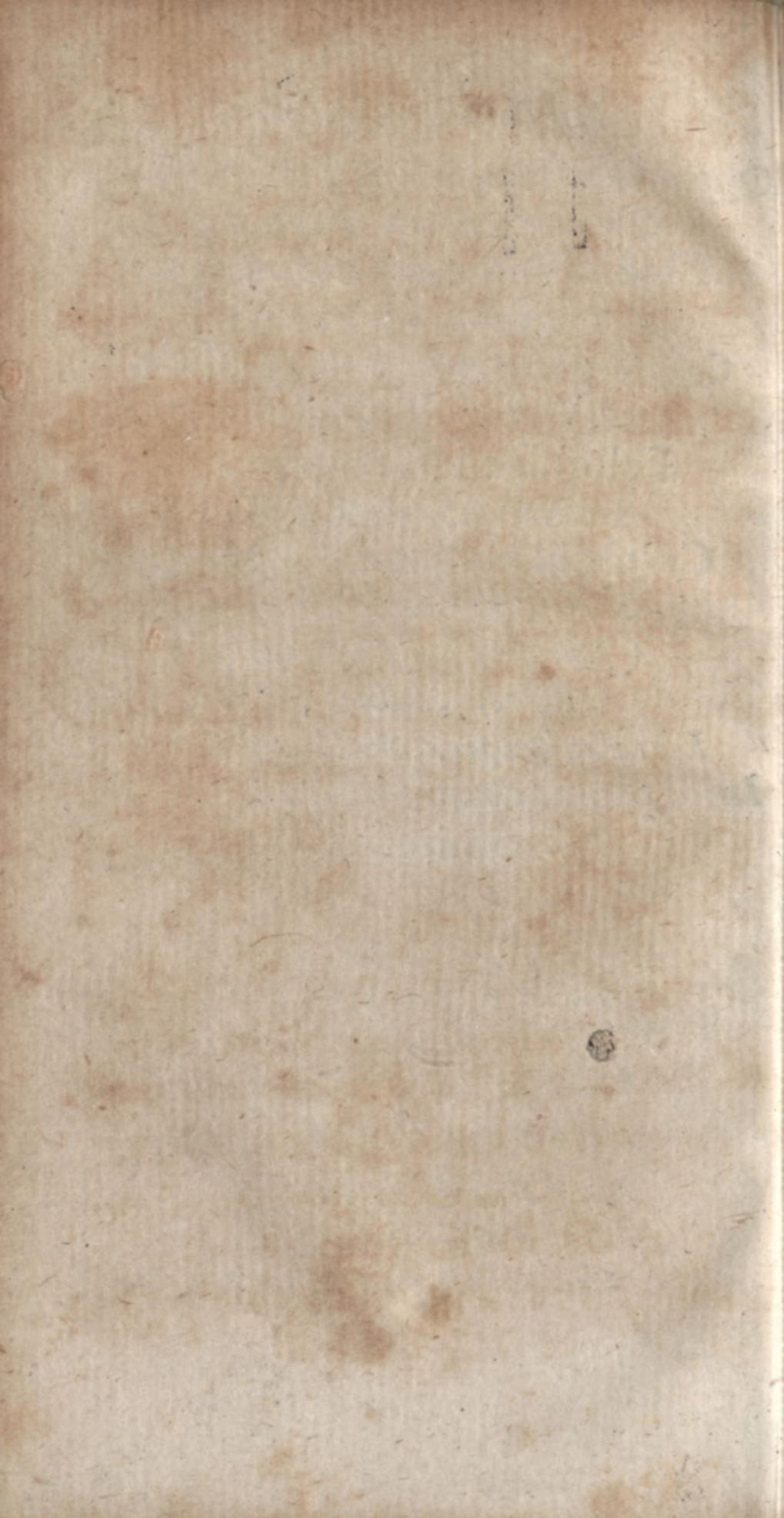
P O S T R E M O ,

Quia Regū Sanguini fæderatur nexus,

Quem

Quem solenni Patriæ, Vrbiq; Plausu
Dies hic beatus percolit:
Illud in Votorum Coronidem
adjectum Volumus;
Quibus dies idem ubertim afflit,
V T V O S,
Felicissimi Neosponsi,
Si non aliquando par,
Certè proxima Regiæ fortuna,
Seris, aut citis passibus
(Nam cui fortunæ fidas,
Potiusvè inbies,
Lente an properæ, problema est)
Inter promiscuam bonorum seriem
Comitetur.

ZODIACVS POLONIAE

SEU

FASCIA
INFVLATA

IN ILLVTRISSIMO ET REVERENDISSIMO
DOMINO DOMINO

IOANNE
STANISLAO

à Sbarszyn

S B A S K I
EPISCOPO PRE-

MISLIENSI

A SOCIETATE JESU ejusdem Dioceſis,

IN PRIMO CATHEDRAE AUDITV

Plausu Oratorio

ADORNATA

ANNO FASCIATI IN CARNE VERBI

MDC, LXXX.

P A N E G Y R I C V S

PRIMAM Panegyrim Tibi condidit Sacra in Regno Purpura; et si ante hanc meliore Plinio digna gesseris, ANTISTES ILLUSTRISSIME. Quosdam enim solennius fama detegit, cum extulit honor: non quod tunc primum illustrius de ijs fas sit proloqui, sed quod justius. Par namque post fasces, meritis linguas devovere; nec calamum parcium atramentum reddere post oblatam Purpuram; nisi vel inideas posteris saeculi decus, vel virtutis injuriam silentio inflictam ames. Quædam insuper est Honoris apologia, dum merita honorati Capitis profertur. Nam sine his adita potestas, meta Linguarum est, non minus quam Montes fulminum; quod Merita præterierit, dum heredem scriberet, vel successorem. Securius Dignitatis Nomen, & extra linguarum ictum est, cum ut indignum præterit, sic emeritis fæderatur. Major hic intervenit Oratorum culpa, cum in laudum consilia moram

noram adhibent ; quasi Honor locuturis
linguas relaxet , aut antequam hunc ca-
pessant merita , in Harpocratis simulacrum
degeneret omnis facundia . Nisi fortè inju-
riâ in emeritos vacet , cùm serò quidem ,
sed pulchriùs depromuntur : quòd nulla
videatur Laudis jactura , seriùs enarrari ,
cùm grandiorem Te profert in publicum
mora , & prima cum tempore maximis in-
nectit , Imò Prudentia laudatoris est , quæ
captat non tam laudum tempora , quàm fa-
stigia ; & in gloriæ quadam messe , culmen
potiùs , aut pleniorē aristam quàm herbam
sterilem præoptat . Fateor , nil laudis im-
mune in Te unquam fuisse , INAUGURA-
TE PRÆSUL , adeoque prima etiam ætas
per eūs ivit incrementa ; sed suminis famæ
benevolentia , & calami labor suaviùs in-
hæret , quàm medijs . Idem est laudatricis
facundiæ , quòd & Romæ veteris ingenium ,
cui gratior in Capitolio vīctor , quàm ad-
huc in acie ~~aceps~~ vīctoriæ pugil . Profer-
rem , quæ spectabilem Te , tum ætati nostræ ,
tum omni deinceps facerent , nisi hæc di-
centis audacia veriu foret , quàm obse-
quium ; quasi par sit linguæ facultas , pe-
destri oratione facta assequi , quæ Te in glo-
riæ fastos retulerunt . Sed tamen audacior
videri malim , quàm læsi juris alieni reus ,

negato Virtuti, gloriæ censu. Quædam insuper vel in umbra lucem nativam retinent, & ruditer deprompta magnificum quiddam ingerunt spectatori ; supplente scriptoris inopiam ratiocinio mentis, quod è rudi laudum rerumque serie quandoque deducitur. Primum, quod Te aris præficit (ne tenue quid in vestibulo laudis profaram) est, quidquid uspiam sub Insula, terrarum suffragio eluxit. Magnum id, quod compendio perstrinxì, sed nec Tu encomijs grandibus minor ; & gestorum præcellentiâ, Oratorum etiam hyperbolis fidem facis. Desipit enim laus, quam, falsi confinia temerârunt ; & vile autumas ingenium, quod laudum amat mendacia, nec factis grandibus afferit laudantis veritatem. Porro generis virtutisque fædus exigitur, ubi non solam virtutem Coronant Insulæ, quod neutrum credatur decus sufficere ad sacra honoriis jura: ibi enim nec aræ tantum sanguine egent, quo Purpura imbuatur ; nec solas imagines ferunt, quæ ex Majorum atrijs afferuntur : adeoque nec plebeia amatur Virtus, nec scelus Patriitum. Usque adeò pari pænè calculo naturæ animique decucus alicubi removetur à Templo Honoris ! utrumque à Sacrorum Antistite ibi usus excludit, tiaraque digni-

cas, atque adeò solæ Majorum Ceræ in hoc Culmine, Icari præceps timent, vitreo daturi nomina ponto. Crederes avitam, absq[ue] animi luce (quâ Virtus maximè pollet) deficiente Lunæ non ab similem. Rubor ille in umbrati à terræ umbra Sideris, pudor quidā est, quod intercepto Solis lumine, nativa tantum cogitur proferre cornua, diminutâ luminis Malestate. Sed utrumque Tibi radium Natura indulxit & Gratia, Magne ANTISTES. Tam originem Tibi luce imbuit Atavorum claritas, quam animum pulchra virtutum series, qualem & aræ voceant & (quæ temporum labes est) eadem saepius exuantur. Nolo hic Fasciam natalem evolvere, ex qua primus erupit fulgor, & permista tot familijs, vetusti generis claritudo, Evidem hæc Fascia p[ro]n[omin]e idem Orbi Polono fuit, quod Zodiacus Cælo: immo pauciora hic signa describit in annum Solis domicilium, quam FASCIA gerat SBASCIANA, ubi non duodeno sidere via solis teritur, sed superat numerandi peritiam Luminum fæcunditas, inter quæ Sol Tuus, illustriorem decurrat Eclipticam. Vix enim in felices Fasciæ nodos, non una Patritiæ fortunæ cognatio, ac æterno fædere domesticos splendores eidem implicitum. Hie GOSTOMIORUM Tæniæ geminârunt si-

mile in Ceris decus : h̄ic SIENIAVIANI Si-
deris fulgor aciem everberat oculorum
per Gostomiam Gentem , in Te Tuosque
propagatus. Quippè Cælis etiam nunc Te
Sieniaviana Luna inserit ; nisi quod Divi
pariter inscribat Divorum sanguis , quem
laeti permiscuit Maternæ Originis felicitas.
Nam & cælestis Tibi intercedit Cognatio
quæ Cælitem STANISLAUM Kostkan
PRZYIEMSCIAE Domui , & jure materno
obstringit Tibi. Quo quidem an illustrius
quidquam inter Natalium discrimina re-
ferri valeat, facile decreverit , cui cæli affi-
nitas præ omni terrarum prosapia evile-
scit. Est tamen præter sanguinem, (qui so-
lus quandoque merita supplet , ac Quiriti-
bus inscribit) quo pulchrius nitantur hono-
rum omina. Veditq; id in Te oculatior Prin-
ceps ; eò quod tanta , in pupillam eant fa-
cile , nec insitam lucem premant. Irem per
singula , nisi conatum abrumperet semper
in abdito major Modestia, (etsi hujus impe-
rijs obluctari semper licuit ,) quæ sibi lau-
dibus interdicit , dum solis inhiat
laudandis , quod è Sarmatici
vatis oraculo.

* * *

Vera Laut sciri fugit, hinc
 Se suâ Titan prohibet videri
 Luce : qui totus potuit latere,
 Maior habetur.

In paucis tamen fatigare operam non piget; ne vel semper vincat Modestia, nec concedat lauream linguae; aut ne ob eloquentiae torporem aliqua noctem ferant, dum non omnia solem possunt. Evidem (ut & in minimis mens magna relucet,) prima etiam praetexta, quae non raro plurium Togam æquavit vel Purpuram, in Te non sterile Laudis est argumentum. Sensim enim, & per ætatum gradus crevit animi decus; ne statim summa omnia complexus, semel tantum summus viderere, cum esse inciperes; annis deinde labentibus præcepta omni gloriâ, qui nil summis nôrint addere, ne plausus quidem, quos hæc antè non meruerint. Imò præcox indoles non perinde fert ætatem, ac admirationem; quin instar florum Adonidis celerius evanescat. Neque puduit unquam primæ Lucis, quam litteræ ac Sapientum exedræ fundunt, nec non lucerna pervigil, quæ (ut ait ille) non unam noctem inter lucubrandum comburit. Hæ noctes Atticæ, diem pariunt, qui

famæ occasum non timet , rarusque à tal
diluculo non in Fortunæ meridiem evasit
Quin & Omnipotens Eruditio , ut human
semper capitis coronamentum fuit ; sic arca
ab illa non modicum laudis , quæ sapientia
comes est , traxere . Hinc post Ambrosium
(cui non prius in ore voces , quam apes
& mella ,) à Præfule exspectatur eloquij sa-
cri nectar : post Chrysologum , aureus beatus
facundiæ torrens , quæ tum pro Domo sua
quam Magnus Incola Deus incolit , agat ;
tum non unam condat in terrarum scelus
Philippicam : Post Augustinum , fulmen
in lingua , & dicendi acrimonia desidera-
tur , quæ Pelagio fatalis , formidabilis Ma-
nichæo , Fortunati heresim reddat viribus
infelicem . Nec enim sola Orthodoxi Sa-
cerdotij victimæ aram depositit ; sed extra
aram mastandus supereft error præripien-
dæ Orco victimæ , immolanda Catholico
dogmati afferendo lingua ; ubi Sacerdotio
sola ritè fungitur docta sanctitas . Adhæc si
Aræ desipiant , quis ibi vel primæ Insula
fulgor ? quæ Sacrorum auctoritas ? quæ Or-
thodoxæ veritatis præsidia ? Inermis tunc
illa , cum arma silent , quæ Sacra & profana
eruditio ministrat , atque Doctorum laureas
parat : adeò que si hæc absit à Sacrorum Præ-
side ; in auro tunc nitet pecus auræ , quam

Infulz

Insulæ ecū vittatam ad cultrum victimam,
damnant Sed Tibi Eruditissime Præful-
mentem instruūt pat Sacris Literatura. La-
tium illam primò expoliit, quod tūm ali-
bi, tūm Lublini defixeras. Hic mansuetio-
res Literæ, et si nunquam non mite inge-
nium, formārunt: vel inde quāvis beatio-
res Atticā, quod tantūm Sacris initiārint
Caput. Grande id eruditionis datæ præmi-
um, eundem cernere Sarmaticæ in Clero
Purpuræ; quēm antea in Sapientiæ vesti-
bulo noveras Candidatum. Benè Colloca-
tus inibi labor, qui inter auream messem
Purpuram metit, & Polono Senatui addit
Oracula. Pius tamen in literarum stadio
tunc promovisti, quām ut fanatica hæresis
mallet. Non inde ingenium melius, quām
fidem extulisti, inter humaniores literas,
pœnè tunc Divinus; inter Sarmaticas Ro-
manus, cūm ibi primò Romam in Capite
adorares. Nulla enim Tibi potior fuit ibi-
dem eruditio, quām inter politioris Scien-
tiæ fontes, quos IGNATII Scholæ aperi-
unt, Romanæ fidei rudimenta, sine quibus
nullus verè sapuit; delirantque ingenia, si
nondum rudimenta hæc didicere. Adeò
nec Lyra Orphei suaviter sonat, absque hat
una Fide: nec Romanæ eloquentiæ rostra,
si à Petri magno avellantur. Sat denique

profecit, cui Caput idem est, quod ipsum
Orbi ac Ecclesiae: aut qui Tyberi miscet
Hipocrenem; nec ita Romano Consuli Tul-
lio, ut non etiam Romano simul Pontifici
adhærescat. Insanit, qui aliter sapit; ed
quod illi error lymphaticus mentem adi-
mat, dum Caput illud adimit, sine quo
mens in fide facile delirat. Nec aliud sunt
Lutheri deliria, quæ Romanâ Urbe exu-
lem Orco transcribunt Civem; ut Calvinii
hara non hominem format, sed pecudem.
Afflaverat pestis hæc prænobilem Domum,
ivitque per Nepotum animos lues: ut ser-
punt contagia, ni remedijs virus eneces:
& Hydra repullulat, ni Hercules istum in-
tentet. Mirum nisi Te pariter idem affasset
malum, qui ex eodem fonte sanguinem
duxisti. Adfuit tamen lumen, quo à vero
imposturas discerneret, à lupinis æra; ut
proinde mox cesserit luci Orthodoxæ er-
ror, æternum animo desiperet Acatholici
gregis superstitione: & pro coena umbratili,
saperet in Theandrica Mensa, siue pane ap-
posita Dei Caro. Eximum id inter literas
decus, simul Palladi, simul dicere Sacra-
mentum DEO: oppugnare ignorantiam,
& simul virus animo haustum, in quo Lu-
theri halitum dignosceres, expugnare; ut
inter Apollinares Laureas religio trium-
phet.

phet. Roma Tibi deinde in votis, ubi triumphos vix capit jam Capitolium. Et juvat peregrè Orbem revisere, nec Istudam tantum vel Balthidem nō se, extra quam, tot adhuc rivi & Oceani supersint, per quos fama enaviget. Domestico agello immori, istantum velit, qui cum Vaccia conclusum suo Mapali Orbem putet. At majores Animæ, terras, ut famâ, sic non signavis passibus pervaenantur, & quocunque sol radium, illuc sese ceu voluntario exilio damnant; ne plura ille Cæli oculus, quam illi videant. Nec usū caret moris alieni peritia, quæ tandem efficit, ut, quid in tuum transferas, quid ab usū secernas, tibi sit expeditum. Quædam objicitur tunc optio, & inter pulcherrima delectus, quæ uspiam regnorum hospes lustraveris, ut eadem Natali regno in par decus redux inferas. Apum hic adumbratur ingenium, quæ dum florum Patriam pabulantur, à delibatis hortorum ambrosijs mella conficiunt,

--- & duici distendunt nectare cellas.

Id verò quid aliud est, quam dum peregrinas animi merces Patriæ Tuæ invehis; aliunde præceptis (ut Prometheus rapto cælitus igne) illam ditare spolijs; imò tot regnorum felicitatem in tuo reponere, quâ beata quævis est natio, per quam hospes

aut ex temporaneis incola transiit; Quid enim non augustum ab Imperio? quid non vernantis gloriae, aut vividi Martis è Belgio? quid non eximij moris ab ordinatissima Venerorum Republica? quid non floridum à Liliata Galliae gente? non aucteum ab Ibero Hispanie? non triumphale à victrice gentium Roma, in Patriam advena deducas? Sic semper Polonia (idemque Prudentiae sensus est) per aliorum fortunam, erudit suam; ita felix, ut alienæ Lucis nunquam indigas: tam eredi animi, ut semper esset alienæ laudis æmula. Fateor, hoc peregrè suscepsum iter, quibusdam nil dempsisse vitij, nil novæ indolis animo impressisse; imò cum ditare vellent animum, plerosque decoxisse ærarium: sed aliud est ignavis, aut Herobus Herorumque filijs per externa iter. Hi damnant regnorum via, & mentem in optima transferunt, quibus imperia beare queant: cum alij nil ab oculo ad animum derivent, nisi quod virtutem vel otio pessundet, vel luxæ emolliat ac enervet. Evidem Tibi Roma in novum patuit decus, Praesulum Dignissime. Probavit hæc indolem, quam unà cum LUBIENIO illuc intuleras; ne suus Castori Pollux deesset: fuitque jam, quod extra se etiam miraretur, quæ sola per Lipsium Orbis

Orbi Romana proposuit Admiranda. Quia
cunquæ dein lucem spargeres, Incolam Te
maluissent Urbes, quam hospitem: quocun-
que aditum pertentares; pectora tibi prius,
quam domicilia patueré: par ubique urba-
nissimæ comitatis amor, par fortunæ ve-
neratio, donec Patriam Major Te ipso re-
viseres. Excepit Te Polonia reducem plau-
su; quo in Majoris Purpuræ spem editos
solet. Ivit obviam Peregrino honor, & al-
tioribus primo gradu prolusit: dum paucis
communem in Clero eminentiam Gnesna
obtulit, ibique primus Tibifortunæ passus,
ubi primus Aquilæ Polonæ nidus. Neque
jam latere Tibilicuit, sic inter Gnesnenses
aras conspicuo: Romam iterum novi Ar-
chipræsulis Orator destinaris. Polonia
Gnesnæque votis oportuit Romam acce-
dere, quæ assensu Præsules regnum
creat: nemoque id nomen induit, ante-
quam Rcm velit, & cum sacro amictu
pondus Cælorum, sacrumque imprimat
terrarum regimen: sub hoc enim hi Atlan-
tes onere desudant, & cum subinffuso Ro-
mæ pallio, in humeros Orbem recipiunt.
Quem verò in vota hæc assumeret Romæ
Curiæ perferenda, Antistes illo pridem
sanguine, mox & munere primus Princeps
Haud aliis occurrit citius præter Te, cui

Roma

Roma notior, quam sua quibusdam Patria.
 Illuc igitur è voto Principis contendisti, eā
 linguae felicitate usus, ut raro meminerit
 Roma, se tantā Majestate locutam. Nil suo
 ærario accedere illa voluit, præter gratias:
 & exhaustæ Poloniæ dedit, quidquid auri
 deprompseras: seu ea Tuæ vis facundiæ fue-
 rit, ut auro etiam præstaret: seu merita
 Principis prævalerent, quædum in lan-
 cem mittuntur, infra se terras cum auro
 reliquere. Iterum ergo Gnesnam reditu,
 Antistitum Principem gesto juxta felicium
 morem Legationis munere hilârasti: jam-
 que hic, Cathedram se ipso beaverat, nisi
 dum Pallium indueret, exuere vitam cog-
 retur. Eripere mors ausa, (& uni hoc morti
 licet) quod Roma obtulit: Tescilicet pro
 jure Purpuræ, non item pro iure produ-
 ctioris vitæ in Vaticana Curia, quæ vitæ
 mortisque jura Cælo transcribit, peroran-
 te. Nec verò Te posthac Gnesna tenuit,
 quin publico indulgeret: conscientia, se, nidiū
 esse, unde Aquilæ in altum evolent. Hinc
 Areopago Regni Te intulit, & Sacræ The-
 midis primos summosque submisit fasces.
 Genuit sub Te iudice scelus, & virtus ca-
 put extulit, cum summus Sacrarum Lictum
 Arbiter, forum Patrium insideres, ætate,
 quæ non annos foro intulit, sed parem li-

brandis partium momentis animum. Non erat implicatum , quod non disolveres : tam arduum, cui non par occurreres: æqua- ta ibi partium jura, sopia tot annorum dis- fidia. Quid , quod & temperatum Convivijs , ne jura mensæ confunderent tarda- rentvè , vel quod Cereri & Baccho vix so- bria miscentur consilia? Quin etiam , (ne Atheniense forum quis crederet , cui igno- tum fuerat in ara Numen) litatum hic fre- quentiùs Pietati ; nec Curia Tibi , quām ara fuit potior , ad quam crebriùs operari in morem induxeras , quām tepor plurium ferat? Adeò ubique sui meminit eximia vir- tus , & veluti quivis ei locus theatrum esset , ubique suo plaudente sæculo scenam peragit ! Sed dum forum post deseris , mi- racula(ut passim creditum) domi reperisti: Paterna enim tua Ditio , quid deinceps è communi pœnè sententia , nisi prodigiorum nidus? quid Tu , nisi jam thaumaturgi sæculi pœnè auctor ? Studzianensem Di- vam hic regole , quæ oram illam nuper se- ipsâ consecravit; eademque ditio MARIA- NA simul , & Tua repente caput extulit. Taceat id calainus , gratiæ loquuntur , & peniles ex argento gratiarum tesseræ , qui- bus sat vocis indidit ære vocalius argen- tu m , & effusa in beneficam Æiem , preta-

tis

Liberalitas. Eximum quiddam es, ap-
quem pignus id cæleste, tot inter popu-
lum vota deponitur, & tam Opitulati
Ara defigitur. Fluunt ergo undique mis-
erotum æquè ac felicium examina, quæ i-
de feliciora evadunt, quod calamitas sol-
ita, fortuna constantiam hinc auferat. Re-
dent hic lachrymæ, gestit gaudijs Mat-
illud, & extra aliarum Urbium alveos, fa-
licitatem profert. Quidquid igitur benefi-
cum terris, quidquid salubre morbidis
miseris jucundum hinc emant, quia Tu
profudit Ditio, Tibi spirans adhuc, Tibi
postera inscribet ætas; quæ gaudijs proscri-
bit lessos, & continuâ felicium serie cala-
mitatem obruit, ac propulsat. Adeò Pro-
digis apud Te locus est, quæ Te in sacra
Honoris atria educant! Prius tamen ivisti
per acclivia Honorum, novisque itineribus
metam hanc attigisti; secutus per arduam
Majestatem, & quæarma intulit Princeps.
Laureæ cornes: quo togæ pulchra otia, fi-
dissimus ponè Achates. Et facile Princi-
pum hærent lateri tam solertes animæ,
quas captata aula fovetque, quod earum &
sæpius vivat ingenio, & industriâ fulciat-
tur. Pulchrum tamen, ubi loci vitia non
allinit animo Curialis mora. Sunt enim, quæ
inibi pessimunt animum, ut, quæ nomen
asset.

attollant munera- Quibusdam obsequij ratiō inter assentandi artes effluit: nihil non personatum in vultū, non scenicum in actis gerunt: lingua illis venalis, & vanitinnitū Cymbalum. Non minūs unquam animi pandunt, quam ubi illum fingunt: toti ex aura penduli & aulæ studijs; imò quo gratias aliqui venentur, sèpè alicubi vel sacrilegi. Nempè illi obsequijs non Principum lucra, sed sua prensant, & ambitus eos dicit in Regum atria: colunt ut colantur, & velut sub hasta vocem ac sudores ponunt, ubi quæstu majore illos redimant. Eò vela spei detorquent, ubi Favonij! Adeò hīc virtutis mercimonium exercetur, nec in honesto sistitur, sed utili. Per plana, an per obliqua ascendat, perinde ambitus habet. Sic ætas teritur, sic horæ anniq[ue] decurrunt: sic fortunæ atria pulsantur! Illud verò quâ fronte excipias? quô animo, quòd quibusdam, (quostamen nescio, an hæc jam ferat ætas) merita supplet arca, meruitque accipere, qui dedit? nimirum quandoque - - it pro munere munus; nec sacri Muneris jura satis se tuentur; ubi forum Honoris infedit avaritia, nec sacrilegij nomen novit! Aliud, aliud Tibi in aula ingenium, REVERENDISSIME ANTISTES; quòd Principis utriusque animos conciliare

tum cùm polleret plurimùm , sola sibi gerenda statuit , quæ probaret Regia , nec Conscientia improbaret. Utili antehabuit honestum sanctior solertia , nec in detrita complurium ambitu deflexit avia , cùm ea passim ex publico vel Regiæ usu agitares , quæ in metam summi honoris vei nolentem ducerent ; nempe in pulcherrima solitus ferri , & quibus jure plausum quivis ac præmia decernat ; præmia , inquam , quæ et si auctor operis nolit , meretur opus . Hinc sequi Principem placuit , dum Ukrainam , dum pacem armis repeteret loricata Majestas . Arma tunc in rebellium municipia , simul in brumæ , hostisque contumaciam districta , quibus momenti non modicum obsequio tribuisti . Est enim , ubi armis felicitatem indit ipse quorundam comitatus , seu votis & omni virtutem acuat , seu linguae insitâ vi Martem proliciat . Et vero magis pensantur obsequia , quæ temporis commendat ratio . Nam adesse Principi cum tuta omnia , & sub sudore omnis fortunæ , non perinde ducit : at ubi non molli virtus experimentum capit , & dura cum Principe partiri , durare inter iniqua temporum , pœne ipsa calcare pericula , obsequio palmam ingerit . Sed neque dum armis non nihil pax modica interdixit , Tib

ullum

ullum in aula fuit otium. In nova Te legit obsequia Princeps Poloniæ Augusta : Te arcanis arbitrum, Te ab Annuli Signatoris cura habere cœpit : unusque Tu fuisti, cui animi sensa Princeps dexteret, quæ literis clauderentur : Unus ; cujus calamum posceret mens Augustæ: à cujus manu momentum, pondusque caperent illius gratiæ, vel placita. Rarum id, & Aulæ in talibus delectum amant. Nec enim perinde expeditum cuique est, scripto non dexterere Majestatem. Linguam vel personam Principis id munus poscit, talemque propemodum, qualis sit Princeps ipse. Nec alius eras, cum Te Sparra hæc teneret. Momum præterijt laus gesti à Te muneric, superavitque munus virtutum satellitium, quòd ut atrium illud sèpiùs nescit, sic colit impensiùs, ubi reperit. Nec enim ubique - - Probitas laudatur, & alget; ut Romam veterem carpebat Satyricus. Illuc deinde meritis processisti, ut sacris hæc præfici, & Præsulum dia-dema poscerent. Alibi sèpe prodigium est Aula sanctior, aut quæ virtutem nôrit collere, quam aræ coronant: Raro cernitur Numæ Regia, quæ profana, cultu Numinis recti legibus, Curiæ negotia temperet; sed Te Majestatis adyta pigebat visere, quin ea Virtutis sacrarium efficeres, nec Numæ reli-

ligionem, majore factorum gloriâ aboles-
s. Quid enim in Te inibi non moderatum
quid non optimæ frugis, prisciique motis
quæ non inerat morum urbanitas? quis in-
dicendo lepos, ac verborum pondus? quod
prudentiæ specimen, & quidam in animo
senatus? quæ in utraque fortuna animi mo-
deratio? qui cultus Cælitum? Mensam Tibi
non tam lauitiæ usque hodie condunt,
quam frugalitas; in qua Tibi etiam vitem
--- commendat rarer usus, imò & par-
eior. Quidam certè in mensam non dolia-
sed patrimonia profundunt: & in crateræ
ampla post Antonium regna, vel propinquant
vel hauriunt. Vix tota illis Creta, aut Cam-
panæ vitis ubertas sufficiat; eò quòd no-
potus illis placeat, sed mentis naufragium;
nec sitis impleatur, sed vorago. At veri
Altare Nazaræos poscit; & ceram, non sice-
ram. Veterum hic fuit error & superstitione
quæ Bacchi Sacerdotium coluit. Alios Fla-
mines, Eucharisticum poscit Epulum, no-
qui vina inter precandi ritus exhalent:
Tharsense Pauli Oraculum, violentos a-
aris majoribus hoc ipso prohibet, quòd i-
vitium odit in Antistite, cui Insulam vo-
vet, non hederam. Porrò si etiam hæc An-
tistitis virtus est; & Tua, qui vina pœn-
mon nisi ad Divina adhibes; alibi abstinen-

fixus beatus, quæ Tibi pocula prælibat.
Stupent id temulentæ sæculi mensæ, quibus
novas temperantiæ leges scribis exemplo,
suades pulchri facinoris auctoritate: non
ignarus, nimis præpostorum esse virtutis
Magisterium, pleno abdomine de tempe-
rantiae laudibus disceptare. Quod si omni-
genam virtutem Insulæ vovent, tum quæ
Præfulem super vulgi Clerique staturam
efferat, tum quæ in Quiritum confessu, &
Purpuratorum Corona præfulgeat (nam
summum aliquid in Sarmatico ~~Antistite Ara~~
exigit & Curia) utraque virtutum classis,
& publici Consilij mens secunda in te sa-
cro Murice adornatur: ut proinde senium
non requisiherit honor, qui non rarò cani-
tiem coronat potius, quam nondum attri-
tas, nisi stadio virtutis vires? Sit verò alijs
honorificum, abeuntem pœnè animam ho-
nore opprimere, & agonem; ac fugientis
vitæ jacturam seris foræ Insignibus de-
linire; Tibi maturius is gradus decernitur,
qui parem animum semper Aulâ Româ-
que consciâ objecisti. Et sanè præstat Vir-
tuti vividæ suffragari, quam in incerta se-
quentis ævi, suffragandi jus gratiamque
rejicere: vel ne virtutem odisse videaris,
quam notis in conspicuo diuturnam, eiique
properè theatrum subtrahas; vel ne intr-

tacita funerum vota verius cadaver in tumulum, quam virtutem efferas in sublime. Sæpè tragicū quiddam intervenit, ubi fortunam senium præcipitat, ipsâ felicitate infelix. Alius fatorum ordo volvitur, ubi mature Honor occupat, qui nec angustijs ævi stringitur, nec comes præcocis fortunæ malum, brevitatem novit in ijs, quibus ævum produci ex usu sit publico & omnium votis. Talis est, qui Te in sacris erigit, Honor, iturus deinceps per munerum gradus ad suprema, & per actus prænobiles ferò ad metam ævi. Vivam in eo diu referes ideam prisci moris Antistitum, quos cum sæcula colerent summos, indoluerant fuisse mortales: restituet terris Fulgentium, Tuus gestorum fulgor; Ambrosium, sacræ Eloquentiæ dulcis Majestas; Gregorium, summa animi Moderatio: alios commune Tibi cum illis animi decus, jugisque Vaticanae Religionis cœlitra perfidiam tutela. Etiam nunc Te Præsule minus Executitis licet, qui extorres alibi, Palæstinæ aut Arabiæ felicis speciem, aut Thessala Tempe videntur in Polonia reperisse, ubi hæc mortalium fæx latè funditur, & servilis natio animis gentis liberæ pœnè dominatur; alijs Urbium sentina, opum & alieni hirudo, Cæli propudium. Nec fænus, juxta

Alphon-

Alphonsum animæ funus , quo hi aliena
vexant & exhauriunt, est Civibus horroris
nec populorum detrimenta ; quæ per de-
terrimas gentis artes creantur, doloris sen-
sum ingerunt. Misera profectò rerum tem-
porumque ratio , dum pluris (quod Hip-
ponensis deplorat Pontifex) pluris, inquam
est Fiscus; quam Christus: dum tanta æstuat
lucri , quæ læsa æquitas parat horretque,
sitis : dum auro venalia Christianorum ju-
ra. Quin etiam alicubi eidem hominum
colluvie cum alijs communis est map-
pium usus , communis focus; tantumque si-
bi licere putant, quantum auro volunt. Ca-
ves Tu id Tuis Urbibus ac Ovili , à quo
scabiem hanc mordicus depellis. Jarosla-
viæ sola Tibi bilem excivit fori injuria, ubi
vix ædes recipit Civem , quin simul & A-
pellam. Displicuit hoc animorum fædus ,
quod malè tam disparest nec sit. Ut illud dis-
solveres , is Tibi primi labor, & quidem
teste DEO. Nam scenæ hujusmodi Deum
exigunt spectatorem. Teophoriæ sacra a-
derant, ubi Cælesti Hostiæ pompa sacratio
ritu magnifico instaurata. Aderas Tu quo-
que & cum Hospite per forum Deo, purpu-
ratus ivisti Hospes. Hæc fori illius prima
Tua Iu[m]stratio : ibas, quæ ibat DEUS Homo,
quæ Cibus ille ambulans circumferri vo-
lui,

luit, & via triumphalis deduxit. Nihil plausuum deerat, vel celato Numini, vel Præsuli tanti Numinis bajulo portatori. Sed vel inter odoramenta, quæ tunc Ara & sacrorum Acerra liberalius fundit, male Tibi olebat forum illud, & pejus quam non repurgatum Augiae stabulum. Nempe id Judentæ graveolentia dimidio fermè implerat. Injuriam Numinis putasti, declinare illuc, ubi commune Recutitis cum Orthodoxo domicilium effecerat fædissimus Iucris amor, & gravissimus (quamvis non sat emundata naris Cæsari benè oleret) nummi odor. Quid ergo? præterijsti Aiam, quæ hara potius credi potuit ob commercium cum his Palæstinæ sordibus. Non enim ibi suaviter quiescit DEUS, ubi hi Sabbatarij, immò rursum ibi Golghotæ quædam species, non triumpfi, ubi hæc fæda Natio, & nondum extinctum in Deum Hominem virus. O Præsulem! qui nec male uspiam velit esse DEO, nec infamius ulli Orthodoxo! Agnoscere suam hic dignitatem cogitur, & auri pretiosam damnare famem, quæ foribus aditu excludat Deum! Ita in novam virtutem erudis hanc ætatem, dum vetera damnas, quæ pietas pariter damnat, et si revocet sæculi avaritia, novarum artium Magistra; per quas nec ærarijs diu, nec conscientia

entiæ unquam bene consulitur. Aliter licet sapere, si Tibi auscultet sæculum, quem ut fidum publica, sic res privatæ gnarum Ereditorem noctæ, ritu solenni Premisliensi Cathedræ inaugurarari gratulantur. Erigent Caput per Te Divina & pristino squallore, si quis cum tempore irrepserat deterso, inter votivos ignes novis fulgoribus augebuntur. Vel Tu ipse lumen Coloniam hic efficies; eò, quod in Divorum delubris vix quidquam pulchrius nitet, quam dignus Antistes. Extinguit ignes alios lux Præfulis, potiorque est radius, quem mille lucernæ, vel auro intexta chlamys. Id de Te spondet Sacrorum amor, id profunda Numinis veneratio, quod alij nonnihil lunato ac terræ illiso poplite, Tu profundius Te toto adoras; gnarus, ruinâ hâc celsius asurgi, ac in Cœlos erigi, qui sic cadit. Eventus id docet, nec fallunt vaticinia, quæ teneras Tibi aures olim implerunt. Is qui aluit fidem, Divino plane monitu prænoverat, Tuæ cuanen fortunæ Virtutisque. Procularas omnia, quæ hominum plausus attollit, nisi pulcherrimis hisce studijs moderaretur sacra hominis iulus prænotio, quæ Tibi publicum Honoris destinabat, dum in abdita Modestiæ, ac in terrarum repudium Virtus intenderet. Age, & dum

vaticiniò fidem facis, dum cæptis grandibus insistis, exaggeratas Præsulum laudes imple, DIVINE ANTISTES. Sic Tibi Insulæ Sacrum verticem premant, ut Cœlum Tibi & Patriæ in columitatem credas incumbere. Sacer scipio, qui Tibi manum implet, rerum Te columen testetur. Evidem hâc basi nititur terrarum salus; hâc, magni Præsules, Orbis fortunam sustentatis, ne intercidat, & inter fatiscentis mundi ruinæ pessum eat. Quod si idem sceptrum est Pontificum (nam & Pontifex Rex animorum est ac Templorum) ita illud manus capiat, & cum illo mentium regimen, ut non tam argentum se tractare sentiat, quam vibrare in hostes Religionis fulmen, vindex in fonticos telum, cui scelera succumbant, non minus quam argenteis hastis Philippi Græcia. Tu verò qui Pontificis manum inauras, sacer Annule, felicitatis continuæ omen esto: hujus te exhibe arrhabonem, nec, ut Polycratis annulus, lata unquam tristibus confunde. Non enim aliis, quam fortuna populorum Præsuli nubit, dum hoc illi Annulo Ecclesia subarrhatur.

Nec in byssò Pontificia candor malo ominis; qui color utique felicium dierum est, ut atro nefasti signantur. Cum hac igitur byssò Tibi candidi oriantur dies, & quibus

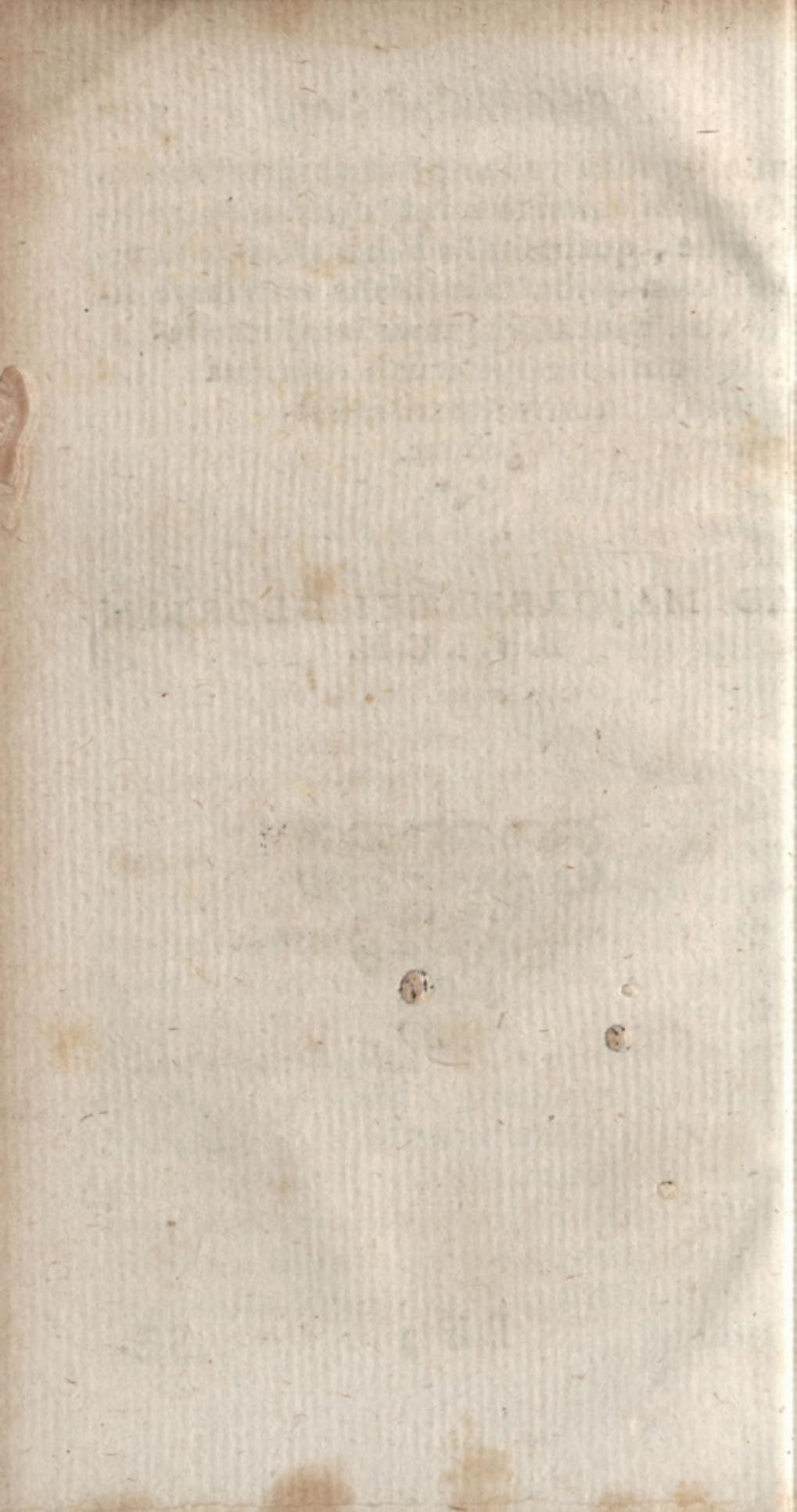
bus nil nebulæ, plus lucis inest. Dum illam induis, Solem induit, à quo dierum candor est, & noctium vicissitudo depellitur. Non sic tamen cum sacrazione Purpura fortunam omnem capies, ô Antistes, ut non pars illius maxima in Tuum ovile redundet. Etiam ipse plures voles esse felices sub Te fortunatissimo ; non inscius, angustum esse fortunæ modum, qui larem unicum beat, nec in commune devolvitur. Nec Societati nostræ deeris, quam Tuâ Fasciâ latissimè sub tanto munere comprehendis, quâ Tuis laudibus ubique vestigalem, quâ Tuâ inauguratione perbeatam. Pontificiæ tiaræ census ex animorum lucris constat, quæ sub-sacris fascibus cælo parantur ; nec centuriatæ sub IGNATIO Aquilæ hunc Tibi diminuent, quæ robut omne in Cæli suppetias viritim sollicitant ac impendunt. Premislia, quæ Tuæ Insulæ apex est, plaudit ; inter ULINSCIANÆ in Divos beneficentiaæ monimenta illud Cathedræ, illud sibi gratulata, quod Præfulem acceperit, quali unicus dolor sit caruisse. Hinc Jarosaviensium Ducum Mitræ se Tibi submitunt, ubi defixâ Societate, Ducale nonen in fastis Munificentiaæ retinent, quod posteri amisere. Usque adeò tantos etiam laudes in venerationem elicit tantus Præ-

ful : et si major plausum causa, dum idem par Maximis. Hic Basilica SPROVIANA , hic uterque Divus Tui Nominis , & Fortunæ Tutelaris JOANNES , Major jam , & gratiæ proventu videtur beatior , Te suo Cliente Sacra Russiæ minoris gubernacula capessente. Quin & dolenti super extincto DEO Homine Matri Virgini nova propinas solatia , quibus lachrymas illius , dum Ædem ibi MARIANAM , eâ , quam Mancipes MARIANI sperent , benevolentia complecteris. Nec Crofna jam minor , quam Tua non strigit , sed dilatat Fascia. Quid autem non dilatent gratiæ , quas Pontificio Nomi ni nexuistri , & uberiores fuci omnino expers spondet comitas ? Hinc Urbs eadem , (quod primarum etiam negotium est) & votis , & gaudijs sinum relaxat : votis , per quæ prima honorum auspicia deducuntur : gaudijs , inter quæ capiuntur gubernacula ab ijs , qui amantur. Nec enim successore gaudet , quem quis oderit. Hic trium Erbium vultus est , qui vultum etiam totius Polonæ Societatis gerit ! Eadem enim est ubi ipsi peitorum scena Plaususq ; quales hic certatim inter auspicia tanti muneris instrui vides. Premislia tamen una præ omnibus perorat , cuius ut Nomen in Insulam trahis , sic com-
munis

munis gaudij vadem geris ac interpretem.
Omnium animi in una illa gestiunt , gesti-
entque , quamdiu Te in hoc altiori culmi-
ne (nam quibusdam Infulis inscribere li-
cet , plus ultrà) inter læta successu-
um , inter felicium continua
terris superi indul-
gebunt.

AD MAJOREM DEI GLORIAM
B. V. I. C. H.

SECUNDÆ
INFVLÆ
ILLUSTRISSIMI
AC REVERENDISS:
DOMINI DOMINI

STANISLAI

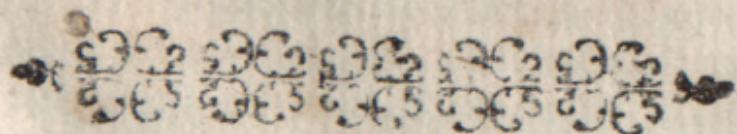
de Lubraniec

DAMBISKI

ex Chelmense

Luceoziensis & Brestensis

E P I S C O P I .

M D C . L X X V I I I .

PANEGYRICVS.

AT nec Romuleis dignanda Curulibus acta.
Destituat dotalis bonos. I grandibus ausis
Fama comes, meritq; sequax vitata decoram
Irradiet Fortuna comam. Sic itur in alte
Templa ſbet: nec serpit humi prænobile Nomen.
Emeritos ſi prensat Honor; te Praefule tantus
Surgit apex, majorq; prait fastigia Virtus.

Altera te jam Purpura inter Quirites Sar-
maticos, altera inter Antistites cooptat In-
fula, & adhuc supersunt merita, quæ sub-
tiaris grandioribus lucein ferant, emerite
Antistes. Rariūs hæ tantum operuere ca-
put; non quod Te semper alij Minores,
ſed quod Tu plerisque Major; tantumque
Tibi temporum lapsu præiverint, non ra-
râ capessendi muneris dignitate. Non enim
per communes laudum terminos incedis,
ſed ibi etiam Virtutem per summa urges,
ubi vel media ad metas glorie reponant
Infers igitur Te in hoc arduum honoris in-
ter omnia, quæ mereris, idemque de cæ-
tero spondent, qui purpuratum Hospitem
circumfundunt, quod anteactis jubes. Ne
enim muta auctoritas premit; quæ agis
et si famæ non nititur vera magnitudo
qua-

quæ scenam & theatrum non ambit, esse, quām nosci cupidior. Sic publico inventur, & spectatorem pulcherrimis implet præfagijs, qui spem illustribus factis occupant, & magna maturiūs præmittunt maximis! Nec gaudijs, quæ secum prosperatrahunt, Te Wolhynense in Cathedram ineunte, minus laxantur animi post auguria; quod, ut gaudio hanc facile temperatur, sic idem erumpit facile, cum gestiendi causæ in aperto. At jure gestias, cum sacra adeunt gubernacula, qui summum etiam regimen comitate temperant; & præesse nesciunt, quin profint plurimum, seu regna fulciant consilijs in Senatu, seu exemplis in utraque fortuna, seu pietate apud superos eadem attollant. Perinde est, si bonum Flaminem Præfulem vè aræ accipient, ac solium Regem. Imò quod Principi deest, supplet religio, quā sceptra solidantur. Hinc est, quod inaugratio tua, Præful Illustrissime, ut omnes fortunato implet omne, sic liquidissimā permulcet voluptate: nemo lætitiae hujus exsors, non ætas non status vel ordo: quacunque incedis, fluunt populorum examina, quibus ingens argumentum lætitiae, tantus Præfus! Alibi coacta sunt gaudia & poenè scenica voluptas theatris potius, quām inau-

guranti pompæ congrua, ubi tota plerisque
in vultu hilaritas, & gaudium lingua men-
titur: vel si lætiori omne aurem delinit;
vovet prospera, non spondet. Quin & mo-
les ibi triumphales erigit invitus dolor, at-
que plausu teguntur odia. Nimirum prout
est de gubernaturis omen, sic eorum cul-
mine ducuntur animi vel ad plausus, vel
ad odia. Aliam rebus inducit faciem ex-
plorata Virtus, quæ nec aurâ capitur po-
pulari - - - plausuvè petit clarescere vulgi;
nec festivas voces provocat, quibus nil
præter sonum insit & personatum murmur.
Et verò non infusatæ lætitiae fontem rese-
rat Antistes, qualem Te primò Chelmen-
sis ora, nunc pronis animis Luceoria Sa-
cerorum Principem accipit & adorat. Con-
stat sibi decus, quod læta Patria bis iam ex-
culit: constat famæ benevolentia, quæ Te
per ora omnium circumfert; nihil que au-
dijmus, nisi quo ipso in Te defixi obtutu
obstupecimus. Eat per hæc tantisper, id
est, non per detritas laudum sc̄nitas vesti-
galis Oratio; neque pigebit tum ætatem
nostram (etsi hæc Majorem Te conspicit,
quam Oratio spectatori objicere possit,)
tum posteros Te nōsse, qualis au primas,
qualis ad secundas Infulas accessisti. Ge-
nus calamus præteriret, nisi hæc prima
luci

lucis injuria foret , per silentia obscurari ;
quasi auroram intueri nolit , qui Solem ex-
pectat. Alijs natalibus pœnam infligant si-
lentia , quos ut ad tenebras Natura damna-
vit , sic taciturnitatem illis obstrinxit ; quod
silere præstet , quos in luce proferre pu-
duit. At originis tuæ fulgor tot jam sœcula
comprehendit , quo dum hæc illucescerent ,
noluere Solem. Durat etiam nunc ille , etsi
sœcula intereant , nullumque aliud hæc in
ætate novit senium , quam quod laudis æ-
ternitas dare possit. Nuperum certè hunc
fortunæ radium nemo asseruerit , qui inter
tot annorum occasus lucem publicam per-
fert. Nam Boleslaum Chabri nondum co-
ronârat cum meritis Otho , dum originis
tamen beatæ series volveretur , adeoque vi-
guit hujus familiæ Nomen , cum necdum
in Polonia Regium coleretur. Quin etiam ,
ne sola generis vetustate (quæ arbustis eti-
am & lapidibus communis) laus constaret ;
Patritijs Majoribus coæva Nobilitas , tot fa-
milijs æterno fædere innexa , quot annos
vetusta tantæ lucis primordia consequen-
tes illustris traxit affinitas. Evidem (ne
per Domos singulas vagabundus laudato-
rem calatum cogar ducere) quisquis LU-
BRANCIOS colit , etiam DAMBSCIOS
adorat. Utrique Domi , quantumvis dispar

Nomen eadem sanguinis & fortunæ cognatio, quæ mutuis pridem nexibus, eisdemque armis, quæ genus illustre ceris imprimit, sociatur. Emanat in alteram, quidquid lumen in una depositum vel genus, vel Virtus; nec factis fastisque utramlibet distinguit par nepotum gloriæ. Meminit adhuc Pofnania LUBRANSIANI Nominis, quo & Palatina ibi fulsere subsellia in VINCENTIO, & Infulatus apex eminuit in JOANNÆ. Quantus hic uterque in Purpura! quantus inter fana! quantus inter profana etiam, quæ publico Regni usū consecravit! Nihil uterque Cælo teste, & plaudente Curia non dignum egit; unusque sæculis absentibus livor, utroque caruisse. Tantum gloriæ recondis sub alieno etiam, et si cognato Nominis, Præsul Maxime; quamvis non minus suo Tuæ Gentis auctoritas triumphet! Vix enim supereft in Patria honor, cuius culmen non infederit: vix in Regno Purpura, quam non ex æquo induerit: fortunæ insignia, quæ nova non imbuerit luce, Pontificum thiaræ, laticlavij fasces, Optimatum subsellia, signatura Regni, Bellatorum laureæ, & pulchra Regnum munera hic nec nova, nec rara. Ivere per emeritæ stirpis Nomina, & in Magnis Nepotibus perennant; adeòque Domus

Domus hæc illustris ac illius avita Arbor,
Arborem illam Dodonæam effingit; quæ
frondes tantum proferat in Deorum Pro-
cerumque insignia, ramos in arcus trium-
phales sinuet, beatum nemus consecrat in
delubra. Rarò alibi fortunæ benevolentia
conseruit, quin veluti moræ pertæsa, læ-
torum continua mærore confuderit. Solen-
ne illi fulguris in morem evanescere, cuius
caduca lux momento effluens, moram per-
ferre nescit. Tuæ Domi constantior hic &
in nostram ætatem continuatus fulgor, e-
voluit que se in Illustrissimi Parentis Tui a-
tria, quem ut Procerum fortunæ immiscuit
origo, in Proavis hæres Purpuræ; Sic su-
premi Slonenium fasces rursùm Purpura-
tis Herōibus nexuere. Hos accepisse fasces
profuit, ne non conspicui crederentur,
quos tanti caperent, quantus ille in Majo-
ribus fuit, quantus in seipso. Quibusdam
enim crescit honos ab hærede gloriæ, &
plus vicissim accipiunt, quam dando in-
gerant; ut non tam dignitas sit subinde,
quæ offertur, quam capientis dignatio, qui
dum quodcumque munus acceptat, secum
in arduum laudis effert. At que tanto Pa-
rente prodijt vester ille ternio ad summa
genitus, imò etiam abs que his summus: tot
enim primævæ lucis hæreditatem fraterno

juie

jure iniis̄tis ; nec merita vos discrevēre ,
sed ætas & graduum patiens honor. Alterum Konatſcensis Purpura , alterum Wla-
dislaviensis Finium Præfectura ut munere ,
sic auxit nomine. Magna hæc , nisi quòd
terras non excedant , munera ; cùm intuo
Divinitatis plurimum reluceat , quod te
aris Majoribus Cleroqué Principem dedit
Insulatum. Neque non rite ad Sacrorum a-
picem te prætexta excusat. Quid hanc per-
poliat ; fortuna sæpius decernit , vel liber-
tas. Ingenuos melius artes tunc excusat ;
pietas omnes : & rudis est ætas illa , ni sic
eruditur. Nec Equitem , nisi hæc Olympia
decet primò decurrere : nec Principem ,
postquam Alphonsus vocem bovis , non
hominis esse dixit , quæ Principi literatu-
ram vetat. At verò quem Aræ poscunt spe-
rantvè ; is literas in primis , & digna lite-
ris amet necesse est. A Latio nomen Latina
ducit Ecclesia ; neque doctos refugit , qui
bus offert in Cælo lauream , & unum dun-
taxat Idiotam colit , quo tamen in terris ra-
rus doctior ; ut potè , qui per pulchram
antiphrasim meliorem scientiam sub hoc
nomine tegat. Adeò plerisque desipuit ru-
dis sanctitas , quin ab Aquinate Solem pe-
ctori illapsum , ab Ambrosio mella in lin-
guam , ab Augustino fulmen in calatum ,
à Chry-

¶ Chrysostomo auream dicendi venam vorerent. Et tibi non aliter circumacti rudiores anni, quam inter eruditorum exedras, ubi exoriens ætas Occidentali Ecclesiæ lumen in te accedit, dum omni pœnè literaturâ tincto, quandam Scientiarum Encyclopædiam indidisset. Hinc ad alienam non aspirat, cui tuæ facundiæ torrens in aurem pro manavit: Philosophum nemo requirit, dum ratiocinio rem conficis, ac ingenio vela pandis: nemo Theologum cum Divina linguam occupant, vel quæ redivivum sapiant Aquinatem. Exacuit ingenium in primis Patria priusquam limarent exteri: nam sub hœc etiam Cælo quædam in ingenijs intervenit antiperistasis, ubi non torpescit ratio, etsi aura immittior, algore fævit in corpora; quasi glacialis Ursa quendam animi calorem gigneret, atque Aquilo non avium tantum proferret regnatrices Aquilas, sed ingeniorum. Prussia Tuoprimùm in genio jussa oleari, ubi Torunensis Attica nec Athenis Socratem, nec invidet Isocratem. Ibi (quod fædus nescijt vetus Attica) pietas fæderata literis, Tullius DEO, Pallas MARIÆ, te detinuit: Neque me hoc fædere studia placuere, quæ sola non satis animum perficiunt; potiorque est Virtus agrestis, quam docta nequitia;

tia; ut pulchriùs ingenio, quàm virtute vincì. Adhuc consicia Urbs illa, consciæ Divorum ædes, quanto animi æstu Divina tunc obieris, qualem te Bone mentis Palæstra formaverit, qualem deinde Calissio tantisper, qualem regnatrici Urbium Romæ indulserit. Nec enim Borussia sic te retinuit, quin invideret Orbi, Romæque, id est, Orbis compendio, ubi si amphitheatrum à spectaculis jam vacat, nobilius te spectaculum rariùs vidiit. Atque e quidem tales animæ alienum viderint Solem, quæ nec domesticum factis obscurent; ita Tyberim Scaldimque enavigando, ut Istulam Patriæ lachrymis, quas deplorata Virtus ac indoles proliciunt, haud confundant. Alioqui frustra peregre abeant, quibus nihil extrâ proferre sit expeditum, quo gloriam trahant, clariores futuri, si domi latuissent. Hi enim plus labis referent, quàm è Patria primò extulissent; quòd capacem malarum artium animum nati, eas mora à Patriæ oculis remotâ confirmant, nec ingenio, nec vitâ spectabiles. Tota illis laus in auro veretur, quòd quamdiu submittit Patria, luxus argumentum & adminiculum fastus efficiunt, cùm interim auream illis supelleciam plumbi mores infament. Scilicet decouere patrimonium, & luxu Virtutem attere

terere, ea demum est, extra domum abeuntis gloria, ubi ditior videri malit, quam probior, tantis impendijs labem nominis mercatus! Sic quidem non pauci: sed Tu alter in Solem illum prodijisti. Eminebant in Terra Naturæ felicioris munera - & quæ non fecimus ipsi, quod à Peligno Vate vocabulum accepere, quæ tamen spectatoribus obtrusa, primam plausum partem sæpe occupant. Quantus etenim tibi in dicens lepos? quam urbana comitas, & animus, in quo Roma sui plurimum agnovit? quid mentis versatile acumen, cum discipulator Sapientum circulis intervenis, tam argutè dissentia colligis, adversa convallis peracutè, perplexa brevi ratiocinio dissolvis! O mentem Latio dignam! ô animam à Romana haud degenerem, quæ nec suas laudes exuit, & alienas eruditio cum plausu præripuit! Quidni Patria pronis exciperet studijs redeuntem, quem ægrè vel abeunt & dimiserat quidni Te intra illustria Cleri nomina adlecto, jam tunc Sacrorum gubernaculis proluderet! Tales utique vestigat honor, & à dignis sortita nomen Dignitas: talem pulchris fudoribus metam destinat; ne melior sit in Circo vel Olympijs, quam in Virtutis stadio currendi ratio, ubi Corona metam excipit; & pedum labo-

laborem, populorum Plausus. Porrò Plo-
cia moram proscriptis, dum Principem
Cleri numerum cerneret diminutum, pla-
ceretque in fasces vacuos par nomen suffi-
cere, nil enim opus moræ suffragio, ubi
explorata omnia, per quæ suffragiorum
vel benevolentia libratur, vel æquitas; et si
sufficeret id unicum, quod eminere nolles.
Evidem non paucis Modestia Honoris
templa reserat, & certa illis crescendi ra-
tio, inter merita sic nolle crescere. Iuisti-
tamen, quo primæ gratiæ aura duxit, quam
non semper respuit is etiam, qui non curat;
nec quod arrogantiae nota vix evaditur,
dum quis minora culminum detrectat; sed
quod afferentis ruborem nolit modestia,
eius gratiæ, neglectu vilescant. Sed post-
hoc patuere omnia, per quæ apex fortunæ
facile aditur; cum in conspicuum irent me-
rita, quibus sufficit semel nubem detrahe-
re, ne Solem deinceps tegant. Hinc postea
in Regni Areopago Xepius repetitum Judi-
cis Purpurati munus: hinc Præulis gemi-
natum nomen; satisque ad culmen in Divi-
nis paulo post obtinendum fuit, sic emine-
re cœpisse. At dum forum summus Arbitr^{er}
Sacrarum in Regno litium iniisti, justitiæ
forensis enconium nulla tibi temeravit la-
bes. Quibusdam hic nihil non venale inter-

munc.

munera, nil iniquum, quo non tam causæ alienæ, quām gazzæ propriæ consulitur: rarus, quem à turpi justitiæ quæstu removebit intactus auro animus: Tibi nihil profanum magis, quām sacra argenti famæ, & auri sitis, nullus nocentior Reus, quām Judex avarus, æquitatis jura lucris posthabens, quæ innocentem aliâs animum expugnant, & causis auferunt æquitatem. Nec frequentiortu in Curia tunc Judex, quām ad aras supplex; alienum id à Sacro Judice ratus, extra curam haud alia nōsse Virtutis adyta. Nemo æquior, quam qui sic pectit tempora, ut æternis illud societ. Nec DÉO libentiū vacet, quām foro, etiam justitiæ amicus usque ad aras; atque adeò inter forenses strepitus animi tribunal amet. Talem te Lublinenses noverant Aræ, talem Procerum suspexit corona; seu publicum, seu templa Magnus Hospes subires, ubique Idéa Judicis, qualem sœcula voveant sœpè, rariū videant: ubique Idéa Antistitis, etiam priuīquām Antistes esses. Afferit eandem laudem ter Judicis susceptus honos, quem rariū repetunt, quorum laus pericitatur & subsellij dignitas. Illud tamen communes laudum metas transilit, quod alta antè adieris, quām ætas illa consuescet. Nam hæc in pluribus exigitur una

non?

nondumque idoneus putatur, qui nondum satis vixit. Sic intra merita & anni computantur, nec sat matura Virtus habetur, quæ serius annos suppeditat. Datum id tamen tuis etam annis, quod antea vix ullis, dum in honoris suffragium haud postulata ætas; & sublimia honorum antè capessisti, quām usus sæculi vel spes ferat. Sic legum jurisque patrij tutelam accepisti, sic Præsulum curas; nullusque ab ævi satio fuit obex, nisi meritis obliqua eligendi ratio placuisset. Quid enim ævum serius opperirentur Indice, quæ non tam pilum exornant, quām anilium? quid deflexa in senium, vel in mediæ an proœcta vitæ spatia quererentur, ubi ante illa reperis, quod in culmen evadat? Malè præmia differuntur, dum merita præcurrunt: præter fas in ultima ætatis rejicitur præcox meritum. Scilicet silicernium duntaxat niteat in tiara, & non vivida viridisque juventua! quasi depontanum velis eundem, quem & Pontifice aut tune primùm velis eundem Cathedræ inferri, cùm propè jam tumulo. Id demum esset, populorum solatia nolle, aut non sinere diuturna: id animorum Patriæque auxilia fatis subruere. id nolle diutius in luce versari facinora, quin inter senectæ deliquia extinguantur. Quod si sacris metuas, quod

in coronato Puerο timent regna ; aufert id
periculi expedita Virtus, nec impar muneri
ante annos. In alijs piaculum quandoque
credi possit, gubernacula templorum ter-
rarumque ætate illa capere: in te piaculum
foret, non cepisse. Non enim vacat crimi-
ne, Te curis subducere, quas ex usu publi-
co gerere maturius possis, quam cani quan-
doque nōrint, at Tu is semper, cui si incu-
buit, nunquam periclitetur honor, semper
erigantur omnia, quæ tuis se fascibus sub-
misere. Chelensis primūm ditio Te acce-
pit Antistitem, nec accepisse pænituit,
quod, quæ in Antistite voveret, coitu
abundè pollicereris, re ultra morem præ-
stares. Atque hinc manavit, quod cimoræ
illius gaudia moram poscerent, morâ inter-
dixerit Wolhynia, quæ ut altiores Infulas
gerit, & Sacrorum Imperia latius proferat,
sic tam vastæ menti non arctius regnan-
dum duxit, quin Lucoria simul & Bresta
Te Sacrum Moderatorum summum ado-
raret. Et afficis utrique Spartæ, qui semper
maximi suffecisti, ac te posse vel summa
gerere, doces gerendo. Pares ubique lacer-
tos ad moves, cum alij subtraxere suos, quo-
rum jacturam te uno affatim compensas vi-
va omnium epitome, nam etsi --- partitum
singula quemque nobilitent,

In te

*In Te misericordia fluunt: Et quæ divisæ beatos
Efficiunt, collecta tenes.*

Nimirum pleraque honor è culminis decoro exigit, ne successore vilescat; nec alienum decus amat suo cum dedecore, quod à minus emeritocapit. Quare perinde hic omnia geri vovet, atque agit effectrix rerum natura, quæ nihil publico donat, clasique rerum inserit, in quo non prævio conatu multum laborarit. Sunt ibi primæ, sunt mediæ, sunt (ut scholæ vocitant) ultimæ dispositiones, quæ adventanti animo cœsus, subjecta formis ritè apparant, non sine iunctio dotis promiscuæ comitatu. Nec honor non amat præmium decus, & in Polono Antistite geminatum depositit, quod Sacra Purpura bis anteeat profanæ, non dignior utique in Senatu, quam in Templo, ubi vel Principes habent, quod in Pontifice adorent. An ergo is non congeminet laticlavij decus, & Purpuræ spectabilis, & Infula? an quandam Divinitatis specimen actis? effatis, auctoritatem Oraculi nec imprimit? Evidem ubi Procerum Virtutis terris insistit, Antistes Cælum nobili panu terat necesse est, tanto major, quanto divinior. Utrique tamen publica in partem cuiarum transeunt; & pulchrum, si sententiam non inspiret privata affectio; quod ubi ab hoc trip-

tripode voces funduntur , sæpius furor sit
non consilium. Apage hinc , cui vocem si
auferunt spei momenta, vel offensæ metus,
ut fucum & calamistrum amet oratio, com-
ptior, quām publicæ rei salubrior; cùm ve-
ritatem dissimulat mendax linguæ benevo-
lentia, loqui solita, quid aures , non quid
res velit. Sic nempè veneunt gratiæ ! Sic
Principum servitur ingenio per veri di-
spendia; ideoque rario in aula, qui linguæ
non amet tunc silentia , cùm veritas odit.
Abundant hujusmodi Philologis regna , &
familiam latè propagari sinunt , quæ a
veritati comes odium timet , metum
dacio profligat. Aliud tibi linguam edidit
consilij genus: non loqueris , nisi od ve-
ritas ipsa promat : nec Majestas vocem ,
obstringit aut metus -- qui m'ale verbam
ministrat , & nusquam sui stirus , sui sem-
per impos, veritatis oblivia perculsis men-
tibus inducit. Quod re' sic tempus flagitat,
depromis' intrepidus , nullumque fulgur
dicenti obtuntiat: Non linguæ moderatur
aura , quæ in impedio tali captes , veluti
molæ instar , quæ ad ventorum fibra circumagit
ab aura dependeas. Sic quidem
in Comitio ; sic inter Proceres & Opti-
tum vota : par dignitas operum inter
Aras. Studium rei Sacrae te à religiosissimo
non

non discernit: Cælitum cultus à Pijssimo,
 vel quem beatum sæculum ferat: oculatum
 in animorum lucra (nec enim alia Virtuti
 potiora) si postulat id munus; Argum hic
 alium nolim, cui si centum oculos fabula,
 tibi mille veritas affingit. Ardet in animo
 par propè incendium, quali arsere Magni
 olim Antistites, aluntque hunc ignem quo-
 tidie Divina, quæ Seraphicos æstus exigunt
 pariuntque. Nullus tibi propemodum dies
 evolovitur absque sanctiore ad aram victi-
 ma; nec eaum placet religio, qui sacris
 reverentiam intendi putant à rarissimo al-
 tal aditu, & melius DEUM coli, si diutiū
 ritu & sanctissimo non colatur: religiosius
 dies celuere, si continuò per profana cor
 effluat. purilicet hi cum DÉO consuecere
 piaculum aerumant, aut in dies Angelicæ
 vesci: caleret melius credunt, cùm pro-
 ductiūs tepuerug: sanctius Sole communi-
 frui, si sacra jaceant, si squalleant situ aræ,
 si vacent ab usu Divinorum delora; cùm
 tamen hictorpor sit verius, quæ Majesta-
 tis illius timor: nec Sacrorum reverentia,
 sed fastidium; verbo, ad aram accedere non
 audent, quia nolunt. Pudet per istorum ire
 vestigia, saniorisque palati esse patas cui
 DEUS in Theandrica hac mensa plurimum
 sapiat, hinc Sacrificio ritu tot dies come-
 cras,

eras, quo^t vitam Tibi producunt: nec aliud
Tibi prius potiusvè epulum , quām Divi-
num: tam lautè quotidie epularis : Quid
illa in Apostolum Orientis religio ? quid
conditi abstinentiâ dies ? quid ultro indicat
mensæ parsimonia, quā pietas in Divum ali-
tur, non minùs, quām oleo flamma ! Usque
ad eò XAVERIUS præter Orientis ultima,
etiam nostrum septemtrionem tutelari ma-
nu complectitur, & extra oram gemmarum
Piscariam, quām olim incoluit , Gemmas
Præsulūm novit foveatque ! Verūm adhuc
à promiscua in commune Munificē
Præsul Optime , Maxime (quamvis de
Te dixit , qui dixit Optimum) crebat in
augurantium more plaudens laudē. Eag
in posteros, ad quos facta illus^ta per cala-
mos & famam eunt) Virtus quæ parsimo-
niam laudis profusa largitione proscribit.
Præpostorē bene facta silentium & oblivio
reponit. Cur enim gaudet effusior , quām
lingua ? a^t beneficentior manus , quām
laus laudator calamus ? Minùs utique atra-
menti est hispendium , quām auri, nec in-
genio triste tormentum creat encomium
Mecæni. Imò reddunt disertos munera,
& auro donatur facundia , quæ beneficium
scripto vel linguâ colat. Tux^e quidem Mu-
nificentia non quavis par oratio ; sed hoc

ipsum fateri oppressos beneficijs juvat,
quod plus dando conferas, quam laudum
mutuo referre possis. Id maximè largien-
tium laudem exaggerat, quod omnem su-
perent, dum manu certamen linguis im-
par offerunt. Siccasti multorum lacrymas,
cum inundasti gazas; amisitque suas vires
Tuas inter opes aliena inopia, tamdiu in-
felix, quamdiu ignota Tibi: ades enim su-
bito, eamque auro vel ære (quibus metal-
lis etiam animi subiguntur) oppugnas, nec
fisi victor abscedis. Felix igitur calamitas,
in oculis libasti, in quos incurrisse, pri-
mù illi felicitatis gradus, quod oculus ma-
nui iam imperet, ne cuiquam liceat esse
misere, quem efficere possis felicem. At
neque Sacris Cætibus te illiberalius impen-
dis; quod munificentius agendum pu-
tes, ubi, quidq. imperiéris homini, acci-
pit DEUS. Afflata rat barbari Orientis tur-
bo Podoliæ, cum Cameneci r. nem effre-
gisset: depulit tunc in longinq. plurimos
horror periculi, securitatis amo. Inter haec
pervasit Russiam, qui universos timor, a-
deoque sacra corripuit agmina, quibus nul-
la in hostem vires, præter armas prece-
& fugam, quâ si hostis non vincitur, certe
evaditur. Idem malum peregrè nos abegit
nec Jaroslaviam terroribus vicinâ tenuit:

ne pauca quis cogitet nomina, Collegium
 malis & turbini cessit, quæ sive que formi-
 dini portum ad Torunense littus. Reperit
 hunc apud Te, apud quem fida semper cala-
 mitati statio, & tuta quies. Accepisti ho-
 spitem catervam; nec multitudo (quæ te-
 naces animos prima ferit, & obstinaciū
 opem afflictis negat) exterruit, quin do-
 micilium profugis, alimenta tot convivis
 præberes diutiū: nulloq[ue]d eguimus, cùm
 affatim dares omnia. Egregia sanè, tamq[ue]
 comis, vel ruri urbanitas, cui tantum is
 encomia negaverit, qui nondum exulav-
 Altius deinde progressa eadem Virtus
 & DEO, cui semper est optimè, Dantis
 melius esse voluit. Nam male quando ne in-
 ter homines Summo illi Princi, quem
 nōsse contenti mortales, è congrui legibus
 aut colere ignorant; aut, a plurium est
 in voluntate piaculum, solunt. Hinc tam
 locus, q[ua]m solatia illici alicubi negantur:

*Deli, ra vel squalent, vel altius
 alituum viret herba tectis.*

Vel ruine proxima vetustas, eadem tandem
 subruit, alibi lentiū è favilla surgit, quod
 demolitus ignis, aut rea damni formido,
 quæ dum asyla hosti submovet, vel Sacra-

rum æditiū ruinā damnoque accolatur
 intima tuetur. Nec Dantisci res aliter fuē-
 te, ubi hæresis semper intimus hostis
 Sacra Societatis moles obesse visa sub Sue-
 ciæ tumultus; ceu urbs rueret, nisi ruerent
 templa; vel humana in tuto ponerentur
 cùm Divina jussus ignis pessundaret. Ergo
 ignes pertulit, ne scilicet urbs fumaret,
 quæ illos injecit, velut alienis malis secu-
 ra. Neque statim ex illo cinere par Phænix,
 nisi Sacrorum Mecænatum munificæ manus
 cinerem fovissent. Te verò hic non mini-
 pars laudum concernit, Munificentis
 filii Præful, qui, ut DEUM illuc veluti re-
 vocantes, ad reponenda templi adyta gazam
 divitie referāsti. Displicent tibi hujusmo-
 di ruinæ, quæ Divina prohibent; nec diu-
 id loci perire Zephyros (ut Aristides
 Smyrnâ collâ râ gemuit) aut fluctuare ati-
 stas pateris, m̄c. majora steterunt Pergami
 (ut post noīnem specinit) ac Domino uni-
 versi semel Sacrâ Hostiâ litati. At certe
 non tot millia fudisti in hanc Ebororum Ba-
 silicam, quot sœcula tuis oppigârāsti lau-
 dibus. Scient hæc tam liberale Antistitis
 Nomen, læta recolent divis obstruam ma-
 num, seu id erecti loquentur parietes, seu
 collapsis etiam (quod nemo voveat, quod
 Tuæ libertatis monumenta æternare velit
 fast

fasti æternum Tuū memores opitulentur.
Quamvis sat encomij sit , fecisse argento, ne
domicilio careret DEUS , ubi Lutherus ,
etiam Civitate donatur , & aliæ pestes ani-
mi , quas hæresis Orci-Lutherique filia pa-
rit, iatè per urbem dominantur. Adhuc ali-
ter Tua de Sacris rursus merita est Liberali-
tas , Divine Antistes. Fulmen Cælo excus-
sum novam illi aream designavit, ubi nova
tantæ Virtutis argumenta ederes ; et si ex-
tra hæc Cæli ostenta, acriùs Te percellat a-
liena calamitas, & miserorum voces. Ictus
ergo excepit Princeps Cathedræ Tuæ Bæ-
lica , & antequam inauguratò accedit, os,
ignibus Cælum präflusit , ut etiam quædam
geminæ inter tonitrua gignuntur. Audisti
eminus ruinæ sonitum nec tam tunc iæ ictus
sacri parietis fuit, quam Tui portoris. Per-
culit nonnihil malum , ut inæ Cælorum
solent, & cum ruente mur. unum in pul-
chra erexit, ut argento sursum stare coge-
ret , quo fulmine colapsum. Quare egit,
quod loci eligio , quod Cathedræ pessun-
datum deus suasit ; nectulit bidental illud
liberale ingenium , quin sanctior gaza ja-
cturam aboleret ; documento , esse -- con-
tra fulmina fulmen, quod intorquet Cornu-
copiæ quo vis eorum reprimitur, vel dam-
na protinus sarcinuntur. Sic viciisti fulmina

benefico motu, Cathedram Luceoriensem
beneficijs aggressus: acceptum vulnus à
fulmine, auro personasti, meliorem ini-
turam Basilicam, quām post fulminis inju-
riam accepisses: nec solius Augusti laus erit,
qui Romam se lateritiam accepisse testatus,
gloriabatur reliquissē marmoream. Nimi-
rūm fulmina hujusmodi Te non terrent, sed
beneficij admonent, quo lapsa erigas; ut be-
neficij loco sit ita cecidisse, quod magnifi-
centius attollis: id quòd abundè à te præ-
dictum in Pontificij templi parietinis, in
ruinæ vestigia beneficio delèsti, hoc
est cicatricem illam Tua obduxit Munifi-
centia. At verò sic de Cælo Divorumque
domini sibi mereri solitus, non minus de
Patria, quæ opem requisit, mereri didici-
sti. Primum te hac meritum idem fuit,
quod de Princeps, quem qui solijs dignum
sufficit, regnum habet. Id verò quām felici-
ter suffragijs effeci, cùm irent in diversa
sententiæ, ac Regem orbatæ Regiæ dare
vellent! Peregre abierant suffragia, quæ
cum alijs Procerum votis intra Pariam re-
duxisti. Rex Tibi placuit, quem Orbis fa-
tum approbat, & solus hostis coronatum
dolet. Quare Tu animorum dissidia conci-
liare, partium studia in domesticum Prin-
cipem trahere: bene illi, melius Patriæ vel-
le. ma-

le: malè alibiquæri, quem domi præstò ha-
beas: non invidendum esse Patriæ, quòd
habeat intus, quem coronet: nec imparem
fortunæ, nec meriti exortem esse, quem
suffragia throno destinarent: imò nec gra-
tuitò regnaturum, qui bellandi gloria re-
gnum adeat: aliena imperia tum demùm ca-
pienda, cùm non possent commodè ama-
ri sua: serò denique speranda in alijs quæ
in nostro jam cernerentur. Hæc tua tunc
Oratio, post quam sententiarum conflictus
in pacem defiijt, dictusq; ab omnibus Pri-
ceps, quem Regum fortunæ, arbitrio
signasti. Obstrinxit pulchrum facin' Pa-
triā, cujus tranquillitati his artib; labo-
ratum; ivitque continuò in facin' is præ-
mium Aulæ, ivit publicus om̄ni amor,
qui exiguijs operum plerique obno-
xius, nec summa præteri Rariū Regalis
beneficiæ pignus est, quod memoratum
eo. Regiam domum gustâ prole Cælum
beaverat ne deesset, per quem Nomen No-
stri Princeps in posteros manaret. Sic enim
fama, regna, sic familiæ Regum peren-
nant, irrisque tali pignore providetur, ne
sollici quærant, cui caput inclinent. Pro-
fligat enim hæc dubia natus in Purpuram
Princeps, ac ubi suffragio regnatur, non
naturā, præripit natalis fortunæ admini-

culo suffragia. Quæsitus, qui nato in spem
terrarum Principi, præter dotalés terras
in aquis piacularibus, quæ Cælo animum
inaugurant, jus Cæli ritu sacratiofe tran-
scriberet; nempe per lustricum fontem &
cælestes Infantium Thermas, quibus ni-
Principum etiam tingantur animæ, & co-
mes undarum Gratia inscribat, Cælo pro-
scribuntur. Non longè inquiri debuit, quem
ad augusta hæc Lustralia, exultantis Regiæ
vota deligerent, cum Tu menti votisque
occurreret. Tanti interest parem gerere ob-
vio Majestatis animum, cum illud exi-
geat religio vel eventa jubent. Tu ergo
gratiæ id Lustratoris munus iniisti: Tu sa-
lutaris undis initiasti parvum adhuc A-
chillem, ut tumque regnatrici prosapiæ, ut
eum terris rorosigneret, Tu Cælo; cum
repetitus Nata melior, quo Gratia fæ-
tus producitur, vulgaris latex placuit,
qui Magnum Pusio em tingeret, cum è Pa-
læstina novus advenia alium offerebat et aquæ-
ductum, unde Jordanem inter continalia
Sacra haustum detulerat. Sensit, nam hic
JOANNEM III. ripa Jordanis, in bal-
neas Sanctiores Principi aquam summisit.
Hæc ergo abolitum primigenium natus: hæc
Adæ tradux in animos detersa labes, adeò
que unus inter Polonos Antistites Jordane

in

in thermas salutis usus, Jordane Principem
lavisti. Lavisse, prima pars muneric fuit:
ad hoc à Te proles Regia Regium expecta-
bat Nomen, quo illam à cæteris discerneret
antea Lustrator, mox Augustus Nomencla-
tor. Adfuit sacris lustricis Roma, cùm al-
terum in se Patrem daret INNOCENTIUS
XI. Matrem Austria, & è tantis nominini-
bus coalesceret sacra cognatio. Adfuere
pares vicario muneri partium Legati: Ro-
ma id Francisco Martello Vaticanæ Sedis
Legato detulit, Austriaca Radiviliæ Pri-
cipi, &, nemajus taceam cognomentum,
Regiæ JOANNIS Tertij Sorori. Si enim
Magnis ubique Nominibus fæderum Re-
gum Majestas, amatque pompam, uter hæc
fædera. Jam tenellum Principatum Romani
Antistitis, quâ nulla Sancti Petri; jam Cæsa-
rum cognitioni, quâ augustinorū nulla, inseru-
eras, cùm & titulos in sacræ nomencla-
tionis munus auxisti. Non sat fuerat uni
Cælitum Serenissimum Clientem commit-
tere; sed totum in tutelam Principum
ruat Cæli, im, Diviique sese certatim illis of-
ferant cum terrarum suppetijs. Tergemi-
num à Beatis Cæli Indigetibus duorum est
cognomentum, quod Gratiarum ternio
hunc numerum consecrârit. Alij quidem
magnitudinem captant à nominum umbra

& my.

& myriade titulorum, quasi Majestatem
hæc conciliare possint, quæ careant: sed nec
nominum turba sat proficit, nisi quæ No-
mina Clientem Cælo devovent, Cælumque
illi obnoxium reddunt, quibus Tu Princi-
pem insignisti. Sufficerat dixisse ALEXAN-
DRUM, cui Nomini Orbis succubuit, &
alium Orbem quærere Macedoni Magno
fusasit, quod unus Orbis molem gloriæ non
caperet: sed Magnus etiam Alexander Tibi
minor visus, quam ut capacitatem omnium
unius Nominis impleret, nisi & BENE-
LICITUM dices; vel ne felicium præsa-
gia essent, quæ huic insunt Nomini; vel
quod eum INNOCENTII fuerit, antequam
cum PEGASO munere Orbis Christiani regimen
accepisset. Editū his STANISLAI Nomen
in nova laude & famæ auguria, quæ avita
STANISLAI ZEALIEVII Virtus eidē No-
minis pridem impedita sit. Tot tantisque Nomini-
bus Principem in cœlis adornast, summe
Wolhynensi Antistes! Sciet Polonia, si Ma-
cedonis gloriam adæquârit, à quo nomen
id traxerit Alexander: si felix ratiocinat se-
culum, à quo dictus fuerit Benedictus: si
laudum fastos grandibus gestis impigerit,
à quo traxerit præ sagum gloriæ Stanislai
cognomentum. Adeò lætum ingeris cum
Nomine omen, nec titulos sine rerum præ-
sagijs;

magis ! Nondum per omnia calamus ivit ,
quæ Tibi gloriam alunt , & quantam libet
laudem majore obliterant , Illustrissime
Præsul : delibata hic tantum , quæ fama la-
tè loquetur , & eventa insignia evulgant ; ut
vel hinc conjicere liceat Wolhyniæ , quod
Majorem longè accipiat , quam efficiat ob-
lato Munere : nec enim potior est Infusa ,
quam infulata Virtus ; & se ipsis nobilius
coronata mille animi decora , quæ celsior
etiam Sacrorum vertex efficit ambiat
Majorque Purpura . Sed haec interim e-
minentissimæ virtutis sunto insignia , d .
felix annorum series paria justis omni-
bus , quibus animos afflant , merita , de-
nec differat . At Tu , desideratissimi Anti-
stes , cum hanc Tuis Fascibus l . ram , Te
Sacrorum Principe felicer passu beato
consecras ; non tam per his vei templo-
rum ostia , quam per an . os Te Cathedram
inire autuma . Patent . , antequam Sacra
Tuæ Baf . ex adyta patuere ; priusque Tibi
in pecto thronum , quam in templo fixi-
mus . Sed enim semper aditur potestas , ubi
diligit . is , qui imperia capessit . Idem ubi-
que solum Tibi amor erigit : idem ubique
animorum votum linguâ internuntiâ
personat , ut is semper summa templorum
gubernacula obtineat , qualem Te accipi-
mus

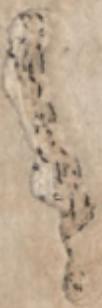
mus, in quo scilicet Virtus & fortuna, cùm
deculmine contendit, tandem fateri cogi-
tur, Majus esse Tuæ fastigium Vir-
tis, quàm Honoris.

AD MAJOREM DEI GLORIAM
B. V. I. C. H.

F I N I S.

COROLLARIUM
CHRISTO
AC
DEIPAKÆ
SACR. M.

PRIMA
A Pomo Adæ
[ABSTINENTIA]
SEU
MARIANÆ
à prima Hominu noxa
IMMUNITATI
Dicata Panegyris.

pter prima Adæ bellaria,
hodie tandem pulcherrimam
famem non irritò indixit Pre-

cox Gratia, Auditores. Annæ us-
rus Primæ Abstinentiæ theatrum fuit,
ubi Mensam communem hujusmodi
bellarijs instructam, MARIÆ fa-
stidia excepere. Vtuit quidquam
de illis edere Gratiæ plenitudo, ac
beata quædam mentis saturitas: &
suspectas fecerat Paradisi cupedias,
serpentis vicinia, quæ illas halitu
emerârat. Fames ergo placuit, &
generata per unicum primumque vi-
tae stans Temperantia, cum qua-
tota vixit illapsa, & digna Cæli
munes in innocentem animum in-
fluxere. que hic demum influxus,
locum omnem geniali noxæ ademit,
que vacuam Eo mentem subi-
trat. Ita ubi eam interitum vitam
infudit aluitque Abstinentiæ Nescit
sic famescere prima hominum gu-
la, et si Arborem tunc Seicæ de-
gustârit. Imò hæc Scientia riunus
hominum error fuit, nullusque des-
puit magis, quam cui hæc Scientiæ
bellaria sapere. Nec enim sapit, qui
in le-

in lethali bolo totam se glutire Deitatem autumat; perinde ac si D E U M ēderet, qui culpam vorat. **Nimirūm** inter gulæ consilia raro profecit ingenium: nec perinde est mentem ventremque pascere. Atque hoc primum desipientis Mundi flagitium fuit: una hominem prostravit ingluvies, scelusque, & pedissequam sceleris mortem Arbor protulit, cum primò aleret, ac Orbem in uno conviva focaret. Totus pñne in Cortice fuit sapor; sed medullam Pomi m̄s impleverat. Hic Mortem coepit uter, ex quo non priuata prodijt, quām fracto Pomō ortice, extingueretur Gratia, nomine præsepolto. Ut jam omnino à morsu illo Mors dierū exīt nomen, primamque originē. Sic non in solos tunc fructus maturant arbusta, sed in fata etiam; quantumvis propè cesceret Vitæ Lignum! Solus luem evadere poterat quisquis gulam imperio coērcebat; cum tamen nullus non obsecun-

dare genio , non per scelus exsatura-
ri percuperet ; adeoque vinci gulæ
propudio mallet ignobilis Conviva.
Ramus ergo in trophæum aruit de
Temperantiæ victæ ludibrio , dum
ementita Sapientiam arbos mendacio
nominis , palato per oculos illusisset.
Placuit enim Orbi piaculare Pomum
veluti parasitos posceret Paradisus.
At si pueriles cupediæ infamem gu-
erra deliniérant , satius fuit rapere sil-
væ quam unius arbusculæ fætum
aut pector fuisse Vitæ , quam fun-
stissimæ Arbor Mortis. Quanquam
cum decoloros fructus oggereret viru-
lentus daphne suffecerat , ne vel fa-
mes illos attingeret. Malè etenim
nutriunt venena , nec fami rite con-
sulunt edulia , quæ colubri flatu
tiantur. Pestem traherent ut salubria
ab Acherontis culina ! Platære
hilominus Mortis bellaria : quæ ne
damnarent oculi , prohibuit color ,
sub quo fæda etiam quandoque pul-
chris antestant : ne genius eadem im-
proba-

probaret, suavitas effecit, quā vena
 na etiam temperantur, & virus diffi-
 mulant. Suasēre & effusa ab angue o-
 racula, quasi & illud Pomum Impe-
 riale vel Regali Pomo augustius foret,
 sub quo laterent Divinitatis insignia.
 An enim virus etiam gustum terneret,
 quod Dijs infereret? Misera ambitio,
 quæ Divinitatis etiam contumelia,
 Dei titulum prēnsabat; illud præop-
 fens vocabulum, quod piaculo co-
 cūlcārat: quasi Deus esset, qui tuus
 heluo foret; aut jacturā Virtutis, ha-
 nos Nomenque Numinis cor-
 retur. Hic certè humana deliravit. Atio, cùm
 ut Cælum, id est, Deum, nūm occu-
 paret, abligurijs Cœlum; adeòque
 sperata ambitiosē Diuitias, hominem
 Tropex. Nec satis unum delirasse
 Cœlum; unne jam æquè desipit! Tra-
 vir eum tot jam saeculis ferale id
 Ambitionis Convivium, & convi-
 vanti terrarum Orbi, ætatumque om-
 nium gulæ unicum hucusque sufficit
 Pomum. Totum adhuc supereft vi-

rus, nec minuit tot nepotum Saturitas, qui gulæ simul & ambitionis primatum cum Adam fuere mancipia, priusquam crimina internoscerent: rei antequam in supplicium matureret nimium præcox improbitas Et unius quidem esu peracta omnium sagina, semperq; libari creditum, quod semel hic prælibavit; sed inexplebilis vorago pervetustam gulonum fessim minimè interrumpit, quin quodam veluti contagio serpat, olim è colubri commercio hausium intemperantianus. Non sibi hic temperat humana temperies, etsi sola hoc communi amento vorantur funera, & Pomum ille Fenellæ Pomo dolosius, conficit postis Convivati, quam reficit. Vna tu deignum felicius pertulisti, Cælestis, via tunc etiam terrenum morem prægressa Virgo. Maturius Tibi abstinentiæ leges præfixit Gratia, quæ virulentis illis dapibus, Te obnoxium haut sineget, certiusque trahendæ Divinitatis

omen

omen offerret à jejunio , quām à pia-
culari Cibo. In primo igitur vitæ a-
ditu , quæ nondum hauleras lucem ;
jam adamāras famem , atque adeo ru-
dimenta vivendi insolens tibi condi-
vit inedia. Neque enim tu illam ore-
xim senseras , cui venena saperent ,
sed si tunc famelica fuisti , non tamen
mortis avida , quām nutritiā Gratiae
manu, cælum aleret toto Deo. Et al-
bi quidem sequax æmulantium auctor
dum aliena premendo exprimit in
eamdem laudis incurrit meta , sed
tibi haud licuit præviā in pœnū tem-
perantiam face ductorem sequi , &
præmonstratum exemplū decus in a-
nimum imprimere; sed nullus præi-
ret , per cuius ires vestigia ; immo pri-
ma exer- lūm dares , quod nulla se-
queretur etas. Nempè per exempla
huc de sincere haud quisquam poterat ,
nisi ducenticem Gratiam , cujus tu ar-
bitrā manu regebaris , cæli benevo-
lentia obtulisset. Adhæc , grandia sæ-
pius exemplo carent ; ne pretium illis

deterat par usus crebrior : vel quod gloriæ solitudo , numeri solitudinem amet ; ne dum ex abdito lucem profert , publicum antè in æmulos provocatum , illi auferat gratiam novitatis . Pulchrius item est , prima esse inter exempla , & posteros audacitatem provocare , si per eadem proferre laudem liceat : vel saltem rarae licitatis admonere , si non liceat ulli , quod honorificum contigit soli . Porro cum , ô Alumna Gratiae , orta vitalia hæc famescendi ratio nullius vel intentionem patitur , vel exemplum . Sed enim tu seræ post alios , primæ ante annes abstinentiæ genus iniisti ; tunc re cælum rapiens , cum alij Pomum : Hoc est Gratiae , cum alij vindictæ : demum conscientiam evæ pulchritudinis , cum eadem à nævo Principe , ludibrium in reliquo pategetur . Illuc igitur evasit Tua sum laudum origo , quod nulla pertigit ; ut nempe ultra comune decus abiit , quisque per præduces non eruditur passus ad laudum

laudum ardua , quæ præterit ; nec
prodromo eget , ut iter virtutis infi-
stat. Podromi certè priorisque exem-
pli ſpem abstulerat vis primæ illece-
bræ , quam arbor exeruit molli ad
dulcia Spectatore. Egit hæc & in po-
ſteros , nec temporum locorumque
longinquitas exemit quemquam , qui
mellitum virus ſugeret , fugitque fi-
mul omnium in Paradiso gula , et
non fuerit omnium vita. Ita gustu
Cæli inter arbusta & feraces æri ina-
tum dapes amifimus miferi convi-
væ , maluimusque in delicie nido ne-
more prandere ſemel , non convi-
vari ſemper ! Primi in a temperan-
tiæ arena victi oculi . cum vile obſo-
nium colore bella giceret , ac pupillam
pri lenocinio feriret. Usque
adeò nō picta debellarunt arma , li-
cuitq̄ nunc cuique nostrūm conque-
xi : Vidi ! ut perij ! Cæca quippe
mortalitas ex coloribus decernit , dum
erum pretia rimatur , & in depido
cortice rudem defigit palpebram , et si

pulchra superficies , pestem ac dolum operiat. Fateor tamen , Paradiso nativam loci gratiam affatim induluisse , quo spectatoris oculo suavius blandiretur ; ubi Apellis naturæ penicillus , vivacis picturæ ingenio nobilem scenam adumbrârat , & arborum partus mira discoloris Pomonæ fæcunditas distinxerat. Nihil Hesperidum , nil hebarum vel Semiramidis Pensiles Hœti , nil Alcinoi vireta , nil artis topianæ miracula , nil verna Thessaliæ Tempe , vel autumni Campana , aut Cretæ lentia par exhibit. Elysios quia fæstæ celebrant hortos , hic à fabulis vindasses Nec nomen loci mentitum , in quo d' se voluptas transfuderat ; cum fidem facere per amena rerum facies & nativa hœti felicitas , mœrorque extra voluptaria illa Tempe adhuc exularet , digna neliore incolâ & convivâ , non q̄ unico morsu totam abliguriret sylvam , unico mensæ paratu omnem fortunam decoqueret. Nam ubi sic viruit ramus,

mus, consenuit virtus, quam gulæ
voluptas emolliit, hortique gratiam
labefecit. Arbor effronduerat, ad
quam Draco pervigil, alibi caudâ,
hic ore & suadâ noceatior. Satis en-
comij tulerat arbor à fructuum pig-
mentis & frondium prædulci ponde-
re; auxit encomia serpens, auxere
mendacia inter dolos diserta. Rostræ
supplevit arbor eadem, quæ angu-
novus scilicet ab Orco declaratur:
conscendit. Hic ille suadere coquicia,
quæ unica daret planta, in osteros
suspectura: Parum illis tamen, si Ar-
bor unica à mensis excidatur: Eam
demum decere Conspicuas rationis ca-
paces, quæ Arbor et Scientiæ: bru-
tis ali communes esse, quibus totum
ingenium in ventrem defluxisset: alia-
rum tu homines tantum; illâ Deos
ali ignique; nec tam fructuum hanc,
quam Deorum fæcundam esse: Ede-
rent ergo, & Dei repente fierent: ina-
nes crederent mortis minas, ubi di-
vina immortalitas cum cibo capere-
tur,

tur. Fixit aculeum Oratio, maluitque rudis Auditor sibilantem audire hydram, quam tonantem mollius adhuc DEUM. Divinitatis capessendæ illicio gustulum ciere cœpit Arbuscula, quæ pestem colore tinxerat, & cum venena liveant, ruborem illis per ferales ponî induvias ubertim insperserat. Credo, ut à pomo verendiam disceret effrontis gulæ temeritatem, quæ cum in ramî spolium involvat, tenua inter spolia ruborem exuit, et si pudorem comes piaculi verecundia impesset. Tantam pestem inter plantulas vides aluit hortus, quo nullus in terris Lassior! Potior sanè inter illa pomaria esset Tantali pæna, quam palati delintandi copia, cum tamen à pensili onustæ frondi nuncie manum nemo subduceret, idò tot essent parasiti, quot necdum nepotes, quibus jam tum male simila, quia malorum avida fames, remedium sui suavit poscere à venenis. Reperit tamen personatus Coluber, cui

sua-

suadela invitantis non imponeret ; sa-
tisque ad odium escæ contulit , An-
guem pro ea perorasse . Et sanè aver-
sam aurem meruit mendax Oratio , &
quæ verbis Hyblam infuderat , cùm
fati acrimoniam mellitis dapibus mis-
cuisset . Quare cùm cæteros fædasset
læsa vetito admorsu temperantia ; Tu
intactum Mortis epulum reliquisti ,
Virginum Hominumque solertissim
Ante manuum usum , manum ricta
retraxisti , famem consecrans . Inci-
pe , nec æmulam passuro Abstinentiæ
documento . Quàm verò ecclæ plau-
dentium theatra Cælitum in virtutis
admirationem excivit . ut in novos
adegisti plausus De Regiam ! Pul-
chra omnino Cæli gestiendi ratio ,
quòd s' teris una , ubi ruerint omnes :
quòd s' la inediæ consilium admiseris ,
ubi s' item cibus abstulit universis :
denique quòd datum id tuis , quod
nullius primordijs , quæ cùm post plu-
ra sæcula gignereris , ante omnia fa-
puisti . Et noveras (quis enim Gra-

tiæ

tiæ magisterio vel in utero non evadat eruditior cautiorque?) noveras , quæ arbori nocendi vis inesset , minis cælestibus circumscriptæ. Latere perniciem docuit vetantis esum auctoritas ; cùm ad mali conjecturam sufficiat , superos aliquid vetuisse. Edictis illi prohibent nocitura ; & abditam luem detegunt , dum imperio cælesti ræcavent. Quid enim salubre , quis qui autumet in Mensis Cæli testimonio iuxte illitis ? Quis item Divinitatem cibo speret , qui DEUM in Crucen. vñt? Scilicet cibus idem a potheosi n. s. inem consecraret ; & pessundaret L. M. ; velletque plures , cum unum tolle. Evidem mensa hæc nil divinum vñgerit , quæ unitatem DEO abrogat ; nec tam plumbum reserat , quæm sepulchrum ; & præ Numinis throno Sandapilam vñrt , ac feretrum à quo Joves quidem brodeant , sed eorum quilibet Jupiter Fe- retius : Quisquis enim mensæ huic accubuit , mox occubuit ; & cùm mande-

manderet pomum, cicutam fatalem
forbuit; eademque malus taxum in-
duit - - parentalemque cupressum.
Tanti est, hortense illud ferculum,
draconem ab Orco advenam tempe-
râsse. Nihil structor ille, nil Carptor
in escaria lance apponit, quod non
Mortis pabulum dicas; etiam dulcia
lue condit, ac exitium inferit placi-
turis. Meliore alimento dignandam
censuit Cælum Virginem, quæ De-
post aleret s ambrosiâ diviniorsa noa-
condito fatis pabulo nutriendam in-
dolem, quæ Vitam partu cœde mox
effuderet. Malè à prælii to mortis
pabulo auspicia viveret, duceret Vitæ
Altrix. Non eget tū fatali obſonio,
quæ Orbem etiā ſufum excipere
parat.ane Vitæ. Mortale quiddam
in Poce devoret; cui palatum deſi-
pit. t fatis proxima probat: haud
-e mortale, quod optat, quæ Hor-
ti Opificem præ horto colit. Ad-
hæc Orcus illum invitet, qui Cælo
excluditur; aliter vescitur Cæli Au-
gusta

gusta: aliter, quæ D e o sanguinem
impertit, partuque consecrat, D e o
consanguinea. Quid ori illi cum escis
lethalibus, cui vitale Verbum tam
familiare? quid cum Libitinaria plan-
ta, quæ immortalem, etsi in carne
mortalem terris proferet? quid pe-
stem glutiret, absumeret fata, quam
beato nectare alit vitæ prælibatrix
Gratia? quid ad hortensia melimela
anum exporrigeret, quæ ipsa sibi
venians Hortulus, ipsa amænior nec
bonorum sterilis, ut ille malorum
Paradisi? Oculatam reperit fraus de-
sultoria, tam eloquens dolus; do-
cuitque, ut non sapere potuisse, ubi
omnes delirant. Non illam latuit a-
stus, qui latuit, nec traxere illicia,
quæ universos incitarant. Nempe vi-
luit cibus, qui nihil præter calorem
ostentans, mille pestes intus, cum ute-
ro gerit; Adhæc id obsonij gerit, vi-
tam natum est corrumpere, non pro-
ducere; at corruptelæ fomenta hor-
ret integritas; suaviorque illi famæ,

quam

quām quæ nitorem animi extinguunt, animum obtruncant cūpediæ. Daril alias Paris voluit aureum Pomum Pulcherrimæ; sed hoc dare, creatæ Pulchritudinis Prodigio M A R I A E, melior de Cælo Paris vetat. Fædissimis id datur, non Pulcherrimis; nec enim decus intimum tanta fæditas alit: Haud Pulcherrima D E O, nisi quæ & Purissima. Nil ergo agis, stygiae invitator: sat gulæ hominum illæsistī; una dolis tuis, una Capit, insultat, terris altior Virago. Prætherimam formårunt non tres, mille gratiæ; hinc jam vilescit. Hoc visu pulchrum, delectabile, astu aspectuque, quod arbor fastigis protulit, tu decerptum objicis. Non bene venustati consumulit, per quod allinitur animæ, Circi fuligo. Deformat, quod in stygiancipium transformat. Id vere ræstat edulium, quod fastidiensi oggeris. Delet quippe cerassam, quam innocentia candor animo impressit; nec sanguinem venis infundit,

dit, sed exprimit, dum in Golgothæ
lethali colle, Virginis Filium cruen-
tat. Vicisses, si victricem Gratiam
si nutritiam Verbi Parentem vincere,
aut conflare Verbo dedecus licuisset.
Est contra serpentes, præter Hercu-
lis cunas manusve, Planta Virginis
est contra Pomi venena, Sofpitatrix
Abstinentia. Nec famem pertimescit,
quæ Deo plena, cautiorque exstitit,
quam ut sese primo guloni commis-
sit, seu in Adæ voracis gulam, fa-
mem suam transfuderit. Fortior fuit
illa, quam ut eam arbuscula expugna-
ret, fame subigeret. At nimis in bel-
lis est Virtus, quæ tuta timet; hic
verò fames te tima, Temperantia
certa triumphi. Quod si per univer-
sos abiit cum illecebra, esci virus;
an un tandem Virgini, per Caii bene-
volentiam, fames cautior haud esset?
Si Arbor cælesti oraculo traducet; an
non unius saltem fides oraculo exce-
pisset? Si minarum fulmine interdi-
cta comessatio; an vel semel non per-
hore-

horresceret id fulmen gulæ? denique
si pictus naturæ minio cortex pester
occultuit, quam atrocus prodidit; an
unius oculatior. Virtus imposturam
non discerneret? Fecerat perspica-
cem Gratia, quæ prius MARIANAM
pervasit mentem, quam temerare ten-
taret intemperantia palatum. Exclu-
dit hæc à sui consortio pares animi
nævos, nec in eodem loco patitur
geniale Pomum, quo infert D E U S.
Vicit ergo Abstinentia, & Capiti Ob-
sonatoris tragicæ plantam impressit
triumphalem. Abiit elusus, & to inc-
diæ prodigio doli artifex inter pe-
ma eliso Capite, de famulis convivij
repulsa indoluit. Et quidem alibi
hic escarius impostor, & appensis In-
nocentis spolijs, ubique Pomo trium-
phat; sed hanc unicam Victricem
adora cogitur, cui prima fuerit Vir-
tus si fuisse temperantem, ut antea
nemo, postea nulla: prima illi in ex-
ortu gloria, in Paradiso nil edisse. Una
igitur nobile trophæum meruit, quale
nulli

Prima à Pomo Ade
nulli hominum antè defixit Orbis,
cùm de Pomo omnium victore
prima omnium & unica
triumphavit.

* *

*

A.M.D.G.B.V.M.I.C.H.

TER

TERRA
Extra centrum
IN CÆLIS SITA:

Sec

*CÆLESTIS IN AVGVVRATIO
 CHRISTI.*

Auctenius Terram nature
 calculus in ima depreſſerat;
 Hoc hodie demum m^ulti Cen-
 trum cogitūr. In sum-
 ma evēhitu^r, nec satis Cæ-
 lorum sublimitas illā erigit, quin
 ultra cælos etiam sum quærat. Sic
 & alta siderum decrescunt, cūm is
 qui calat sidera, Deus est! Geme-
 rem, rācum naturæ jugum, & adia
 sub naturæ jugum elementa; nisi gra-
 tie miracula plausum potius elice-
 rent. Ordo quidem rerum pessunda-
 tur, dum Centro gravium subducitur
 tellus,

tellus, quò levia condemnat: Sed sa-
tius est elementa premi, quam meri-
ta, quibus Cælum ultro substernitur.
Gemant levia sub terreno calce, quem
D e v s imprimit! Satis hactenus fugi-
terra pertulit, aquis etiam aërique
suppedanea; hodie tandem culmen
occupet, novumque Orbi Paradoxum
ingerat, Terram alicubi esse extra
centrum, adeoque situm Olympo al-
tiorem jure nativo deponscere. Neque
gravitas obest, quam in alta propel-
lit De tatis impulsus, & alas affingit
unita divinior. Quamvis & a-
lato cæli in obsequio summa petere
Terra poterit, nec præcepis metue-
re, dum his levata pennis centrum
volatu relinqueret. Icarum tantum
rident fabulæ, quem cera naufragio
damnavit. Nam ruinæ ludibri non
evadit temeritas, quæ ceræ institutus,
& volatum ab ala fragili petit ala,
inquam, quæ solem ferre nequeat,
quin in præcipitem lapsum æstu emol-
lescat. Nempè molles animæ non
periæ

perinde in Cælum subvolant, ac deorsum turpiter feruntur. Facile in terras defluat virtus cerea, adeoque nemo Dædalum nisi in probro si volatus experimentum querit. Aliter infimum mundi situm evadit hodie Terræ beatioris gravitas, cui pro quodam alarum remigio Deus est. Immò innexa Divinitati Tellus, vehiculum est, quo Cælum petitur. Quamquam nec alibi gravitas à sublimi abhorret, quin ad illud naturæ Imperio compellat. Pleraque adminiculò pondoris in suprema evehuntur, velut us etiam ipsum alas ijsdem accipit modet. Ad æquitatis arbitras laches provoco, quæ in æquo liquet coæstere, quamdiu situs æqualis sæcra pondus non dirimit: quarum alteram si deorsum invergi sondere contingat, mox alteram Cælo admovet idem pondus; totumq[ue] iujus fastigij suffragium ab imposita mole, quæ stateram opprimit, deducitur. Quin & aqua Naturæ jugum excutit, dum artis imperia pati.

tur , nec serpit per valles , sed sursum
emicat . Ut illi tunc pennas artis ma-
gisterium affingit ! ut suum centrique gra-
vium oblitus humor , machinarum im-
pulsu in celsa profilit ! ut de natura
ponderis quendam triumphum agit
inter pulchra scatebræ volantis tripu-
dia ! Nam plumbum citra prodigium
jam esse volatile docent fulminatrices
machinæ ; cum veluti pondus exuerit
sphæra plumbea , alitem violento vo-
latu mentitur , flammeo nitrati pul-
veris ductu ire per cælos iusta . Quid
quod iam ferro Magnes aliam im-
ponat legem ? quæ hinc naturæ mira-
cula non ceperuntur , dum ille sine
manibus rapido metallum gravius ,
dum in gyrum cœcumagit , dum no-
vam obsequenti ferro promptitudi-
nem imprimit , ut ad superius desi-
xum lapidem admirabili volatu con-
tendat , & illuc nativam flectat perti-
naciam , quo plumbam sua levitas age-
ret , non gravitas ferrum ? Sed neque
palma unam de gravitate palmam re-
tulit .

tulit, ibi etiam pondus triumphat, quod illam erigit, nam et si injec*ta* mole exitum capiant alia, palma in cælum agitur; nec magis hæc illam degravat, quam suæ volucrem pennæ. Quid demum aqueos vapores revocem, quibus naturâ gravius aquæ ingenium nihil officit, quominus vi cæloris in nubium opificium attracti, veluti centrum aquis in cælo describant? Adeò gravia cælo se inferunt, neque insimis sic fæderantur, ut illud conatu celsitudinis non transcendant, vel nostro fidem Paradoxo aufere, quo Terram à natali Centro novimus ultra cælos. Est tamen s. Iuc, unde id prodigijs conjiciat sag. 2 ratio, si vel in nomen cælo altiori Terræ, vel in ejusdem merita inquirat. Tu enim, Divina Verbi Caro, Terra illa beatior es, ui antè Divinitas, nunc vestigalis cætio Terrarum Centro emotæ Cœlos subjecti; quò Te Majestas extulit, non levitas ulla; quæ et si suapte ingenio altitudinis sit anhela, tamen

quia levitas est, Cælo est indigna-
meruit situm, quem obtinet hæc Teq-
lus; quæ non ut aliæ terrarum vendi-
aurum, sed pro auro Divinitatem isti
timè gerit. Cælesti vocabulo terra hæc
dignior; nisi quod Cælum jam pæn-
siluit, postquam Cælis posthabuit tenui-
ras Civis in terris Deus. Quamvis illa
hinc Cœ dicam Theologico more
Theandricæ Carni satis competet
Terræ Nomen, quod Messen au-
ream, lætasque segetes hinc famelici
cus Orbis capiat, unde affatim vesci
liceat instrumento Ciboque electorum.
Porrò tan~~ta~~ beatam Tellurem quis
centro gravem non in summa subve-
hat? quis ei Cœli fastigia non accli-
net? Pudor sit Cælestium, si huic ca-
piti impendeant, non plantis profun-
dius affundantur. Cælos quidem com-
plures numérat Mathesis; sed nullibi
locum Terram hanc figere possit;
quod nullibi par Majestati, quam le-
cum circumfert, locus. Cælum Pla-
netis constitutum se in primis obtulit in-
alta

Elta enitenti: Sed erratica hinc sidera
Selnidni odiisset Veritas? Imo & Lunæ
naomicilium infamat luminis incon-
stantia, quæ & umbræ terrestri per
æclipses sit obnoxia, & insuper no-
nitem colat, à tenebrarum amet con-
fortia. At hæc umbrarum confinia, ut
& Lucem illam umbrarum exfortem ca-
perent? Nec situm defigere licuit sub
Mercurio, qui argum & oculatas
umentes oderit, furtoque Cælos inva-
serit, non merito; Imperijs Deorum
ciperferendis aptior, quam ut imperet.
Merito id sidus Terra Cælis minen-
tior proculcat, cui aliena à Mercurio
decora insedissent. Producat & Ve-
neris seu Phosphori Cælum, quod
noctis vicinia temerit, & quædam
primæ lucis infantia nunquam maturi-
tatem ejusdem attingit, cum tamen
Telly hæc lucem in augæ continuò
gerat. Solis etiam Cælum desipit, &
quem vultui quondam Verbum indi-
dit, cùm paludamento Virginis per
Cæli pavimentum trahi ac serpere ju-
bet.

bet. Verum nec alibi sat congrua Di-
vinori Terræ quies; cum & Martis t
horreat sidus Pacis æternus Princeps, g
& Jovis fulminantis Satellites Agnus, c
& Saturnum lenitas ac mera Cælitum T
voluptas. Imò & Cæli siderum fixa
luce contexti, funestam in Scorpis ac f
Leonibus, monstrosam in Centauro ac B
Pegaso lucem præseferunt; & Cry-
stallinum Cælum fragilem locum, nec
satis stabilem offert Primum Mobi-
le. At neque satis Terram Cælitem,
hic siderum splendor serenaverit,
quem ~~salvius~~ furor extinxit: non
satis attorret, qui & ad imam absi-
dem (quæ r. rafis Astronomica est)
ab auge aliquando deflectit. Habet in-
super Terra hæc sat nativi luminis,
cuivis Zodiaco invidiam parituri.
Nec Solem Cæli ambitus exambit,
postquam hæc Lucerna Divorum a-
trijs beatiore radio illuxit. **N**ergo
Cælum supererat, ubi Centrum fige-
ret Tellus, nisi calcato Cælorum fa-
stigio novum conderet de seipsa ultra
Cælos

Cælos fastigium. An enim alibi Centro locum describeret à Terræ contagijs secretæ vitæ ratio ? an Terræ communis situm legesque perferat. Tellus, in qua nil jam mortale, quod tumulum requirat ? nil caducum, quod fortunæ vices casumque reformidet ? Evidem alias leges exigit Terræ dignitas, quæ terrarum probra nescit, per genus non minùs Consanguinea Deo, quam olim mortalitati. Nam si carnis propaginem species, Terram compellaveris : si Majestatem personæ, Deum. Non prius vixit per animam, quam subsisteret per Verbum. Cælum etiam intrare tulit, cum extra Cælos ageret ; tempè Elysia Tempe in se gessit, uictuum vitæ fæcunda : ne tum quidem Sterilis, cum spinas ferret ; & fertilior adhuc, dum sulcos ducerent flagella, humum eandem scollerent clavi. Mirum sane fuerit, ni Centrum aliò transferret, cui nihil cum Terris commune præter originem, cætera Cælis paria. Vio-

lenta hæc esset sitūs ratio , Olympum
in valles abstrudere, vel abdere in pro-
fundo , quod sursum provehit nativa
& quæsita meritis eminentia. At ve-
rò, quæ usquam merita Cælos petiere,
quibus Novæ Terræ Sanctitas non
præcurrat ? Nemo illuc meritis pro-
cessit , quò Gigas ille : imò etiam ne-
mo se altius erexit , quam cum cade-
ret Deus Homo. Ipse in terras hu-
manior descensus illum ab imis vindi-
cat : ipsa demissior vitæ moderatio ,
ultra viam Cælorum lacteam Virtu-
tem promovet. Nam modestiæ spon-
tanea quam in ruina , gradus est in su-
prema ; nec profundiùs hæc ultro ca-
dit, quam simili surgat altius. Quod-
si Solymæ sceluse Palcem sacrilegum-
huic Telluri ausu nefario impegit ;
cælis altius abhinc emineat proculca-
ta Divinitas. Virtus sublevet, quam
Terræ malignitas premit : crebat ab
opprobrijs apex modestiæ ac fortuna.
Miseret me tamen tuī, ô Terra Sa-
cratior, quæ fannas quondam tuleris;
nec

nec imbre, sed sputa; quin & insolentem pedum injuriam; quasi non esset iter aliud, quod nequitia terret, nisi per Deum ad sceleris culmen iret. Multigavit superbo passu Hierosolyma tibi inditum Viæ nomen, non luitque jam urbanum tramitem, cum Divinam Tu viam vel paricidio præberes. Sed hie etiam sacrilegi calces, tibi in fastigij cælestis calculum abivere. Decet enim vel terram suis sedibus moveri, velut indignabundam ad hoc terrarum flagitium: decet altius submoveri, quo pares viarum injuriaz non pertingant. ~~Ad~~ Ergo extra terrestre centrum, ~~ad~~ summa cælorum obtines post te regenarum ludibria. Meruit enim calcare cælos, quæ sub cælis gemuit calcata Majestas. Et verò it per ardua robusta Virtus; nec diu infima tenent Altissimum; ut jam prodi~~to~~ locum neget mutata Centri ratio, quando Terram, quæ terras deserit, imbuit Divinitas. Evidem Terræ tam felicis centrum non alibi,

quām ubi D̄ e u s ; vel si quiescere à
motu sursum cogitur , ipsi assidet
D̄ eo . Neque sinistrum hīc quidpiam
somniare licet , quod dextera vetat ,
quæ Terram excipit in cælos hospi-
tem & hæredem . Quare Terris exce-
de , Terrarum felicissima ; i super ar-
dua cælorum , nec commune cum
pulvere centrum obtine : mortales
hinc documentum capient , etiam se-
cum Terram in Olympum trans-
ferri posse , quām tu primūm
a centro gravium
emovisti .

* *

*

LÆ.

LESSVS PARENTALIS
 Super Passo & Mortuo
 IN CARNE VERBO
 Acumen multiplex
ALOYSII IVGLARIS.
 De eodem argumento,
 Elegis complexus.

Fere jubat : nil dulce metro blandire Thalia ;
 Sed moriente DEO flebile planzat epes.
 Non solitum da, Phœbe, melos, nec Delphica profer-
 Serta, Parentalis respsuit illa Dolor.
 Vda genam liquidis temeret pupilla fluentis :
 Castalias melius lacryma supplex erat.
 Flendi causa, DEVVS Dolor, i per cœnū adisertis :
 Planctibus officij sis memoratq. tui.
 Primò flora rapit : fatales iugis in hortos,
 Mitu ubi viridi surgit ob a juge.
 Sic mobit natura fices ! ab schemate pacis :
 Triste suo bellum pangit Oliva DEO !
 It tamen Alcides Solymæum noster in hortum :
 Vi mala consumat , sumere mala cupit.
 Nobilis in tristi Luctator fixus arena
 His non innocui bella doloris agit !
 Iamq. cadit primi prestratus ab impete belti.
 Afflitus solo languor Amerit DEVUM ;
 Quarum si terrigenum levitas gravis, inde docemur
 Sub qua tam validus vergit in ima Gigan-

Illa gravem dorso non molliter imprimit Aetnam;
 Astrifer hæc nunquam pondera sensit Atlas.
 Non tamen asperior pandet post iramas Olympum,
 Dum faciem Verbum hærit in astrabiam.
 Iamq; madet, totos fluttatq; procella per artus,
 Et durum riguo sanguine molles iter.
 Lætea sit reliquis, que calos semita pandit:
 Sanguineam docuit sudor inire viam.
 Sic, ubigrata subit sudantibus umbra lacertis,
 Purpureo fessus tabuit imbre DEVS!
 Quò Cæli & incerna ruis? qua cæcuba crater
 Islegerat, venis prostrua gutta doceat.
 Toxicadum sentit, sudat preciosus Achates,
 Vicinam querulo rore casetq; necem;
 Hinc ES quænib; jata concha Vrginis albo,
 Sudat Gemma; gerit namq; venena Calix.
 Sabit abareques omnes spatiata per artus,
 Exprimitq; toto, fertq; tributa dolor.
 Si DEUS est Oculi, Pupilla munere fungi,
 Et decuit toto corpore stesse DEUM.
 Hinc lacrymam manu sinit per membra ceduko
 Flumine, qui Mundus Palpebratotus erat.
 Anfors secundo glebas sig imbre maritat,
 Induat ut bernans, arva beata, Ceres
 Paberit agnatos tepido sudore nepotes,
 Paneg, sudato bixerit uetus Adam;
 Nec Domino lebiora parant impendia med, p^m
 Cui sudata cibum non nisi fundit humus.
 Non dubium sine nabe diem, sed mane serenum
 Cras dabit, hoc Titanus spero quando rubet.

Nox ruit interea : Comitum sopor ariegat artus ;
 Sol aberat ; regnat Sole cadente sopor.
 Suader enim Solis molles absentia somnos ;
 Et nostrum rubeo merserat unda sado.
 Sed vigil expectat duri certamina Martis ,
 Et prohibet somnos irrequetus amor.
 Hic nostrum vigilat Tempe ad vernantia somnum
 Suos erat excubias pictore flamma vigil.
 At nova ferratis nolam quae turbacaterbit ,
 Obstrepit ? è stygio num ruit ira sinu ?
 Ignibus arba micant , tading minacibus ardunt ,
 Quas è Tenario suscitat Aetna foco !
 Proditor has Solyma digessit in agmina turmas ,
 Officioq; feri fungitur i se Ducas.
 Quam cæcus medius Iudas fulgoribus errat ,
 Dum Solem accensâ luce videre nequit !
 Indigit sceleri , mendiq; extinguere mens ,
 Cæcus ab immanni criminе , lucidus erat &
 Ad stygios damnata rogo sit videtur ; tristi
 Inde parentales exstruit igne focos .
 Indiget his facibus , qui is lugubre funus adornet ,
 Ipse sibi tetrum nempe adaber erat .
 An queram Diis furialibus addit Erynnim ,
 Feralit edus qui fobatigne , Furor ?
 Nec furtis agitata negem præcordia Iudea ,
 Valem modico qui facit ase DEUM !
 Nec roris emotam dicunt deliria mentem ,
 Quod funem tanto prodigus are parat .
 Mercari licuit levis suspender , Iuda !
 Prodigus es , postquam filius ipse DEUS !

Sic male sana suo fundit se stertia damno,
 Orbaq; mors ipso deligit esse DEO !
 Confibus rapuit sub seram gaudia Canam ;
 Quin etiam poliet se potiore bono !
 Et jam sacrilegos male fida per oscula morsus ,
 Amplexumq; DEO rectere vincia juber.
 Quid prictus etenim tentet constringere nodis ?
 Non loris ; sola gaudet amore capi.
 Blanditiis superatur Amor ! nobis classica fiunt.
 Perfidia ; quondam basia pacis erant.
 Si nempe in sceleris pignus pia tessera cessit ,
 Quae quondam placidi testis amoris erat !
 Celat amore dolos ; edisq; obliudere gesit.
 Quae sibi non dubio fædere junxit amor.
 Signa cani credas : nam mox furor arma capessit
 Armatus furiis degeneriq; dolo.
 Jam stygium Solymæ manus bibit ossibus ignem ,
 Et scelus a laces urget in armam manus.
 In linguis S in a furor ferale refusus
 Innectit miseri laudea colla DEI .
 Ut tam vincia manus sunt lati bajula mundi !
 Proditus ut famulo ex abit absq; globo !
 Myrrheus, areatur nodo septemplice fascis ,
 Mystarumq; sacer limina pascit odor.
 Debita sacra raptatur victima templo:
 Pontificum primas imbuet illa manus.
 Hic ubi marmoreis surgunt effulta colossis
 Testa, quis Pbariā splendet in arte lapis ,
 Ius Caiphas dicit sacro illustre tiaris :
 Sola sea Impietas triste tribunal agit.

Ac ubi crimen abeft. supplent sua crimina Crimen?
 Dum jubet innocentum plectere sacra Themis.
 Quin etiam & status apex mendacia batum
 Sumit & in Numen fabula ficta tonat.
 Iamq; rudes novâ lassantur in arte Poëtae
 Quæ non inveniunt, fingere probraparant.
 Nobilio ast insons diurna silentia probris
 Objicit, his armis tutus utroq; fore:
 Conuicet, ac rejicit per longâ silentia mundum,
 Cui sol dum Verbi vox dedit una decus.
 Dilacerant vesana peplum mendacia: Flamen
 Dum lacens, monstrat pectore vulnus vians,
 Indignumq; sacro sese testatur amictu,
 Sumere quæm prohibet vulnera passa chlamys.
 Conscia nox seculorum, tenebris data regna rebinda
 Sole DEO, vetitus qui dare mite jubar.
 Obnubit geminum Divini corporis orbem,
 Nec vivas frontis passa niteret faces v.
 Non vultus geminos effrons Vesani Soles,
 Quæ pñnam reputat Numinis ore frui.
 Tam suavas superas insidu grata malus,
 Ut bel ab aspectu pigi amoris eat.
 Sed Sypilus Parvusq; silex cui pediore crebit,
 Impedit aspectum, ne redamare queat.
 Ante tamen palmare scelus dat palma, severo
 Fulmine percusse dum rubuere gene.
 Sic Arvagielat, depalmatog; triumphat
 Num. ne Præfuleum mens venerata foru*m*
 Dum tacuit Verbum, non fixa silentia Petri
 Lingua probat, triplex mox imitura nescias.

Con-

Constitit ad prunas; & ad ignem claruit ausus:
 Ignis eget, Solidum negat ire comes,
 Quosq; super gelidis aestus conceperat undis,
 Extinxit sapidos ausus adire fatus!
 Vix aulam subiit, dicit nova dogma Petrus:
 Sic simulare rudes erudit aula viros!
 Ingenium sic aulagerit: quem noberat ante,
 Nōsse Magisterio dedocet aula DEUM!
 Ars nova sed trepido mentem vix imbuit ausu,
 Vera per effatos profiliere sonos:
 Non eratis Petrus, quem baccifer horruit bortus:
 Nunc paber; excutuit vind cis arma cohors.
 Sed Petrus medis dum sōnticus errat in umbris,
 Bis resonū gallus provocat ore diem:
 Cor q; gelu si clūtū radio dum Sol ferit iclu
 Liquitur, atq; genu rorida gutta quatit.
 Vicit is educto Moyse de pumice stagno:
 Hic lymphas culu saucia Petra dedit.
 Vici! & extincti miracula conscientia Verbi:
 Haud par prodigium tunc Petra scissa tulit.
 Disputit astradiēs masti Hyperione lucem,
 Augur sanguineas imit ante bices;
 Ebigit atq; furor, solemḡ per abia dicit,
 Atq; vagum crimen permeat omne forum.
 Itur ad Ausonij pratoria Iudicis. unum
 Tanta, Reitanti non capit acta forum!
 Virtus passa vicem sceleris, quod noxa deesseret
 Romaniq; simul fas perit omnis fori!
 Senserat id rases, labem Themidig; Quirinae
 Subveritus, sceleri Romulajura negat.

Inde forum miscet, Regisq; tribunal adgnat,
 Ut cæptum sōcient sōntica sceptra nefas.
 Hic ubi Sidonio dīves succendit auro
 Purpura, & Assyrium limina cingit ebur.
 Celsaq; crispato bartans phengite lacunar,
 Turget Idumæo Regia fulta throno;
 Fit sceleri ludus Deitas! dērepta Chorabo
 Illudit tacito pura lacerna DÉO!
 Candorem testata chlamys, vestisq; pruina
 Ingestas animo visa probare nubes.
 Concolor hac mensi cerussa colorq; : nec ater
 Addecet hanc causam, tale forumq; color.
 Herodi patriis caluerunt silcera flammis:
 Pro nece, spectato dat lebe scomma DÉO:
 Vox tibi rapta tua est, occisus Christe Ioannes.
 Te tamen in voces impia jussa vocant!
 Redde prius vocem geniali luce paremptam
 Perfide Rex; Verbum quā sine voce raset.
 Cernere mōstra flagras? Verbo quid mōstra tacēdā?
 Numine vel misero Rex, pōiora velius?
 Ing; lebes effusa sales tua desipit Aula
 Ante lupos Agnum q; reticere vetet.
 Sic lusere joci: nec sannis abstinet aula
 Cū sepe in meta figitur ipse DÉUS.
 Roma forum repetit, securaq; Iudice probra,
 Sub quo vel probitas te probet esse reum.
 Solaq; supplicium formido Casaris infert,
 Amne labat facinor tincta crux manus.
 Lenior irmitti sed i sententia boso:
 Ne perireat, rotis artubus ira furit,

Atq; necem per mihi neces, per funera funus ;
 Et probris redimit probra flagrisq; caput.
 Nemoriare ; mori toties sub berbere cogit,
 Sub quo sufficiat seba catasta, Pudor.
 Iam niveæ cervicis hyems tortoris ab æstu
 Solbitur, & dorsi molle liqueficit ebur.
 Erumpunt rosei fisco de corpore ritbi,
 Lictor Erythraeum nabita sulcat aquam !
 Agnosco rubeis dibus conchyle fluentis ,
 Quod pudfacta sacro fulmine potat humus.
 Sic Oriens rubuit, melius sperate serenum :
 Purpura venturi luminis augerit.
 Sic tibi Divini fuis est Iudea cruoris,
 Nec placet excitum rupe fluente sadum !
 Petra DEUS riquos ictu mollescit in amnes,
 Et rubeam fundit te feriente Thetym.
 Tu saltem mollesce lapis, cum duxit in imo
 Carnificum venas pectore dura silex.
 Tanta terit censura Librum, dum fixa columnæ
 Tot limas patitur pagina Biba DEUS.
 Non Liber censore Liber : bibice notatur,
 Hoc locus in Verbo cœl. pœnat esse note !
 Iam propè continuo rupta Lectore columnæ ,
 Quæis pro Lectoris munere lictor erat.
 Emendat Romana crisis non vide volumen :
 Quæ te non cruciat Dibæ litura Liber !
 Caucase à præsens sub rupe Prometheus fixu
 Lumina qui terris cælitus haustat tulit .
 Non hic Hercules fas est sperare columnas ,
 Plectere plus ultra seba tyrannis amat .

Es belus Alcides Eurystheam natus amorem,
 Sub quo nulla feri meta laboris erit.
 Cum Galidis primum fulcris exeris orbem;
 Ne ruat, hac illi fulcra columnna dabit.
 Successere rubi stellis radibus olim
 Fulsit Cesaries, qua modo sente riget.
 Sic, ubi ferta dolor bel Regia sceptra capessit,
 Quod cruciet, saeo more coronat idem.
 Luxurias populata rosas, Cypriusq; juventa,
 Quae superest, fuerat spina legenda DEO.
 Mollia ferta Capit Paphia comes aula Diones;
 At Divina, inquit, tempora cinge, Debris.
 Sed steriles sacri contactu sanguinis arbos
 Debuit in molles degenerasse rosas.
 Et sane recubat quae vertice spina, repente
 Pungit ubi, molli pingitur inde rosa.
 Omne non vano scrutatrix Principis arbor
 Purpurat hamatos in sua regna rubos.
 Arboreum decuit Rex hac de stirpe, Senatum,
 Divinum licuit cui redimire caput.
 Sed tamen hoc etiam est Divinæ schematiara,
 Cui lapsum fixo sente spina fetat.
 Non Regum stabili nituntur sede corolla.
 Nutat, & ambiguas fert diadema vices.
 Firmam agis, quā pulchra probat Galitura potestas;
 Nec cadat, in sacris hæret acuta comis.
 Hoc et in vulnus spinas currentibus aufert;
 In gale caput tramitis ibit obex.
 Submoget incantis spinarum obstacula plantis,
 Vertice dum sepelit, qua pupugisse queant.

Sic plectit crudus Divina silentia libor:

Ora tacente, jubet vulnera mille loqui
Dumq; doloris agit scenam prænobilis Actor,

Huc græbidae frondis præmia fronte referit.

Sic levitas lusit: levitatem prodit arundo:

Ludicra post, cœpit serius esse furor.

Infremuit visi plebs ad spectacula ferti,

Et sceleris partem vulnus simul esse suam.

Nam latrocinium pretio potiore, Barabba

Edocuit miliem postposuisse DEVM.

Non sceleris moles, mentem non somnia terrent,

Concilio vigili quæ dabat ipse sopor.

Post lusus ferale Crucis gestare trophyum

Coxitur, in cuius culmine sister Amor.

Regalem trabeam tantisper Christe reponit:

Orba iheros, Regem purpura sola negat.

Bis Tyrio quorsum tibi purpura tineta veneno?

Purpureum fusus dat tibi Syrma crux.

I solium pete: nam dum spaliurus acutis

Exprimit haud Regem te satis absq; throno.

Nam quid cum fragili sapiente vel arundine Regis?

Crux potior calamo eis, nec leve pondus amas.

Crux petitur clavisq;, nosq; fera symbola scens:

Claudenda hic tragico fabatbeatra modo.

Non gravat haec humeros, sed lenit amore dolorem,

Quo sine quisquis agit, Crux grave condit onus.

Imos sit gravior; nec gravior esse recusat:

Illam si tuleris, te quoq; grata feret.

Atq; uinciam solo fabiret pondere tortor!

Intervalatum posset habere dator.

Curritur in montem : dederat fastigia Clivo
 Flagitiis summis per juga fusus apex.
 Protulit in tragicis labarum Dux culmine montis ,
 Dum Siduata suo milite signa forent.
 Frons minio bibace madet depicta genaq ;
 Obvia Berenice linteas puras tulit.
 Munera haud aberat preium : pictura rependit,
 Numen Appella à pinxerat arte crux.
 Ilicet effigies telis in mollibus arsit:
 Quam nequere animi , telare ferre studet.
 Debilitatur amor : lassantur pondere vires ;
 Agresti auxilio iriste levatur onus.
 Non levat hac , potius gravat armos gratia ; Solis
 Grandia quæ terra pondere ferre libet.
 Conflitit en meta luctam clausurus Athletes:
 Fixa supercilio montis arena patet.
 Cerua DEO laurus dira sacer arbore frondet ;
 Aptior ut pugnet , syrma reponit humi.
 Quin & sudat amor repetito Sole perustus ;
 Immodicos astus lenit abacta chlamys.
 Vulnus amor negat omne regi : nec cycladis usus,
 Dum crux Oébrias curvis implet opes.
 Ambitieus es duntaxat Christe laboris :
 Non finis , ut plagas ulla lacerna tegat.
 Ne retinere velit faciles in munera venas ,
 Perfossam clavobis prohibere manus.
 Urget & expansis repetita ferocia palmis ,
 Et gazar clavo sollicitante petit.
 Omnia traclurum Solymæ te natio nôrat;
 Ne rapiat , clavo pugnatur clama manus.

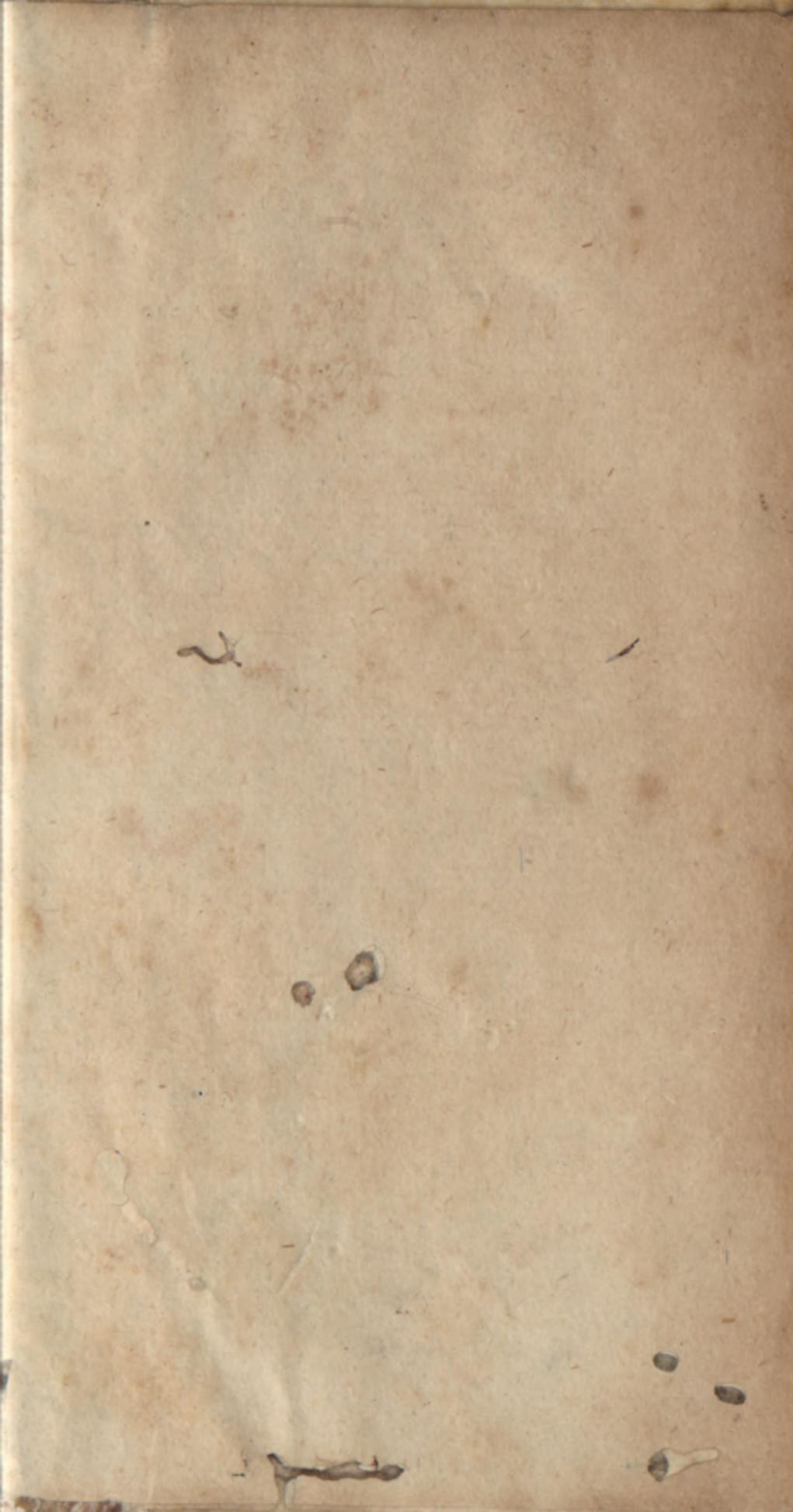
Tellus docta malis Pandoræ, dona Deorum
 Pixide reclusa sustinuisse fugam;
 Natura bonum, quod & astra beat, ne mobile terræ
 Excedat, clavis id retinere studet.
 At genialis ubi tua Christe modestia, mensæ
 Qui prohibes primus acutuisse thoros?
 Indomiti placidus dum sis conviva doloris,
 Plenæ prælibat pocula felle furor,
 Non invictus subfella prima locumq;
 Elgit ex alia lege potitus Amor;
 Et medius geminum scelus inter figeris insons,
 Appenso spolium cui fuit ipse Latro.
 Sidereum Typhin rubeum jammer serat aquor;
 Naufragus arripuit lignæ transstra crucis.
 Sed caruit remis Argo beluq; lacerti
 Remus erant, corpus candida bela dedit.
 Hâ hac fructiferas suspendit ab arbore vitæ,
 Vitalemq; dedit vita peremptabotrum.
 Sed bult ipse suo dum condimonta dolori,
 Nectareas bisum fundere nomen opes.
 Illas tergeminæ distillat notio lingue
 Inque caput ternis invenit aucta notis.
 Deficit interea Numen, succumbere letho
 Cogit amor, vitæ consociatq; necem.
 Ne rueret præcepit moribiro Numine mundus,
 Impedijt mediæ stans prope Virgo Crucem.
 Orba DEO, Matrem tenero dare justa Ioaq; i,
 Quâ sine bix unquam tuta juventa foret.
 Dulcia librazerit belacerbo pota liquore:
 Pulsâ felle situm nectar ab ore fuit.

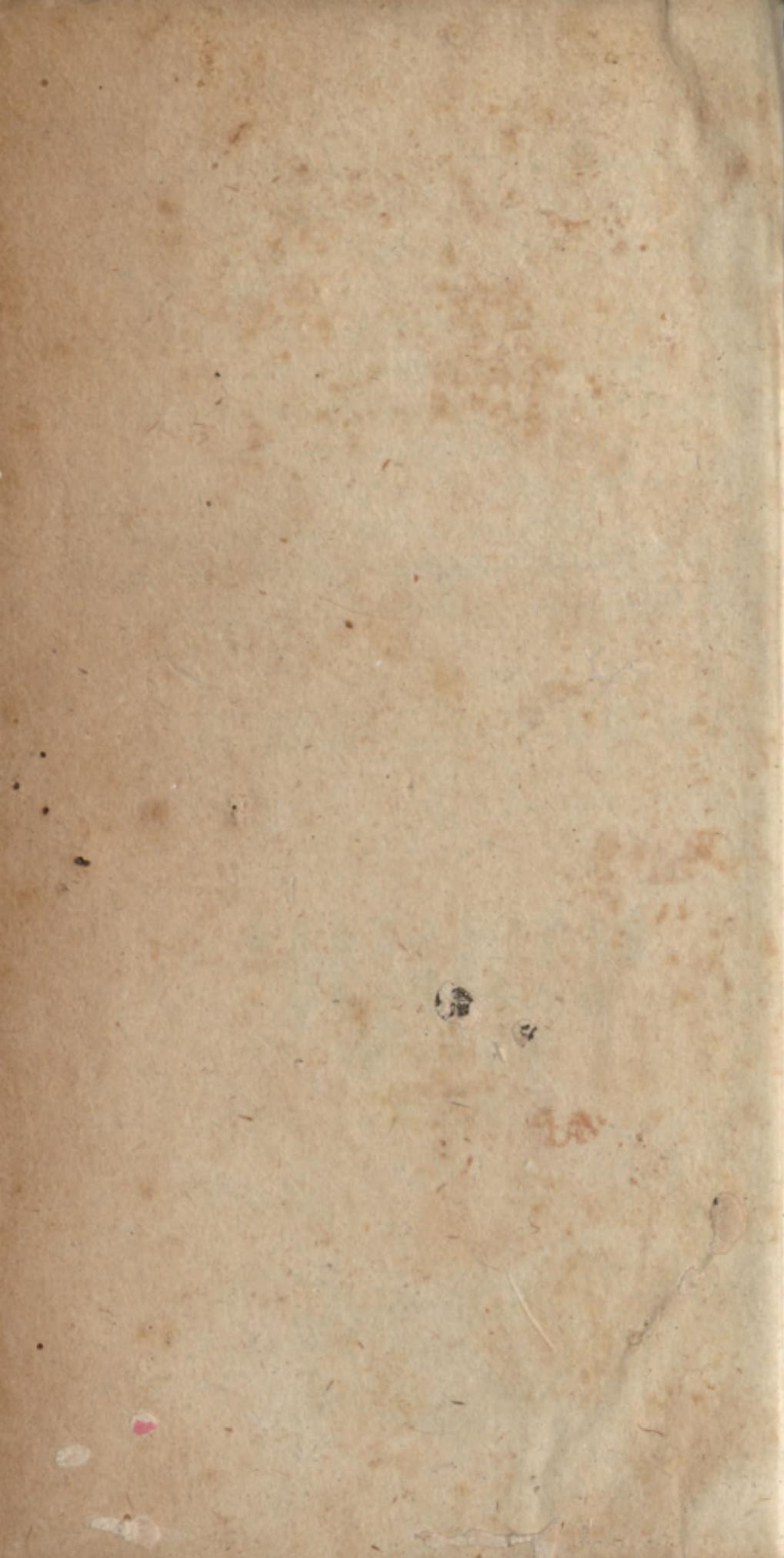
Dum Mater spolium gemebundo facta Ioanni,
 Latronem geminum jam sacra gaza time.
 Sed tamen æthereæ rudes est hic latro rapina,
 Qui tantas avidè non rapuissest opes.
 Figitur admorè lateri trabe Vita, nec ipsam,
 Latronum excultus non satis arte, rapit.
 Haud alium par corpor habet; non otia prensat
 Ars latrocinijs condocefacta suis.
 Nec latrocino finem mors ponere suavit;
 Sed Vita, in media morte, rapina placet,
 Quidtum Numen agat? restat de morte triumphus
 Hanc nutu Cervix prona proinde vocat.
 Nam vel fatiment: vitam ne fata timerent,
 His paſtidam Lachefim nutritibus ipſe trahit.
 Iratum ne crede DEUM, vel basia teræ
 Pronus in ima caput firere poscit Amor.
 An quia ſe gemino sociarunt probra latroni;
 Proſpicit in garam per vigil ipſe ſuam?
 Spiritus ima petens an dum pede tartara pulsat,
 Hunc cervix profugum ſida ſecuta comes?
 Artibus an laceris, nec cor ſine vulnere paſſus
 Indicat in plazam cor turus Amor?
 Quidquid id eft, pronoſ fugientem berlice vitam
 Inſpirat trepido mortua Vita ſolo.
 Praefica luget humus: vel hiatu petra parentat,
 Dum medio rupe diſſiliat et ſinu.
 Sidera fugiunt cæli, Manesq; ſepulchris.
 Saxaq; durities deferit, astra dies:
 Noſtem ſol rebocat, pulloq; atratus amictus
 In mediorubros atheræ ſiftit equos.

Erubuit spectare nefas; radiosq. hanget
 Terrarum extinxit prodigiale scelus.
 Lugubre sic caluta radion iuamina condit,
 Indignata sno tanta sub Orbe geri.
 Latronum medius gaudet meliore rapina,
 Qui medio rapuit mortuus axe diem.
 Crimina nocte legit, ne vindicet, acrior aether,
 Phœbum de medio cogit abire polo.
 Sed dum non solum gemitu Natura parentat,
 Inter saxorum murmura, Musa file.
 Sitamen & herbis f. agor haud intercipit anrem;
 Pectus biat: pura hoc ore loqueritur Amor.

A. M. D. G. B. V. I. C. H.

ROTANOX

2010

